The University of Jordan
THE LIBRARY

הצֹפה

ב"ה, יום חמישי ט"ז כסלו תשל"ו (20.11.1975)
שנה ל"ח — גליון 12078 — המחיר 1.20 ל"י

בטאון התנועה העולמית של המזרחי והפועל המזרחי
מייסד ועורך ראשון: הרב מאיר בר-אילן ז"ל

ולדהיים יפגש ביום ב' עם סאדאת

צפויה פגישה עם ערפאת ומנהיגי אש"פ

קאהיר, 19 (עי"ר) מזכיר האו"ם קורט ולדהיים עומד להגיע ל-כאן ביום ב' לביקור בן 24 שעות, שבמהלכו יקיים דיונים עם נשיא מצרים אנואר סאדאת ושר החוץ איסמעיל פהמי — על כך מוסר היום העתון „אל אהראם".

ד"ר ולדהיים יוצא מחר למזרח התיכון ויסייר במצרים, לבנון, ישראל, ירדן וסוריה. עיקר מטרת ביקורו — דיון על הארכת מנדט כוח האו"ם ברמת הגולן. מנדט זה יפוג בסוף חודש נובמבר ועד כה לא הבהירה דמשק אם בדעתה להאריך אותו.

בשיחה שקיים שר החוץ האמריקני הנרי קיסינג'ר עם מזכיר ה-או"ם, ציין קיסינג'ר כי ארה"ב לא תוסיף כל מאמצים בתחילתה להשגת הסכם ישראלי-סורי.

כתב סוכנות הידיעות הצרפתית ... מציין כי הסיור שעורך מזכיר האו"ם החל מה-20 בנובמבר במזה"ת הוא ללא ספק החשוב ה-קשה ביותר בקריירה שלו.

כתב סוכ"ע מצביע על העובדה כי ארה"ב תומכת במאמצי מזכיר ה-או"ם ותמיכה זו באה לידי ביטוי בדברים שהשמיע שר החוץ האמריקאי הנרי קיסינג'ר ביום ב' בערב.

סוכ"ע: סוריה תאריך מנדט כוח האו"ם

יותר על כן, נראה כי סוריה תס-כים להארכת מנדט כוח האו"ם ל-תקופה של לפחות חודשים על אף העובדה שדמשק תובעת פינוי הש-טחים שנכבשו על ידי ישראל ו-החזרת זכויות הפלשתינאים.

בהקשר זה מציין הכתב כי עצרת האו"ם תפתח ב-1 בדצמבר דיון על המזה"ת. במהלך דיון זה יבקשו התומכים בענין הפלשתינאי להביא לאישור פניה, הקוראת לשינוי הח-לטות מועצת הבטחון בענין המזרח התיכון, כאשר שהחלטות אלה מדב-רות על הפלשתינאים כ„פליטים".

אם תסרב סוריה לחדש את המנדט של כוח האו"ם, לא יהיה כל טעם בדיון זה.

בין השאר יבקר ולדהיים בביי-רות ושם הוא ייפגש כפי הנראה עם מנהיג המחבלים יאסר ערפאת או עם מנהיגים אחרים של אש"פ.

מניחים, מציין כתב סוכנות הידיעות הצרפתית כי מזכיר האו"ם יעביר למנהיגים הפלשתינאים את הרעיו-נות האמריקאיים האחרונים בענין מילוי הדרישות הלאומיות של ה-פלשתינאים.

הצהרות אמריקאיות שונות ש-הושמעו בדיונים המתנהלים באו"ם הראו כי נובטו רעיונות חדשים, על אף העובדה ששר החוץ האמריקאי חזר והטעים ביום ג' שאין לדבר על הכרה אמריקאית באש"פ.

מר ולדהיים יוכל לדווח למנהי-גים הישראליים על הדברים שישמעו באוזניו בציני הפלשתינאים.

הביקור בישראל — יום אחד

סופרנו המדיני בירושלים מוסר:

ולדהיים יגיע לישראל ביום שני אחה"צ ויעזוב ביום שלישי בצהרים. יתלוה אליו ד"ר רוברטו גייאר, סגן המזכ"ל לענינים מיוחדים. רודולף סיידאור קצין אינפורמציה ופרדי-נד גרינוולד עוזר למזכ"ל. רק שתי פגישות כבר נקבעו לו עם ראש הממשלה רבין ושר החוץ.

אף כי הידיעות אומרות שסוריה תאריך את המנדט של חיל האו"ם, יש גם הערכה הפוכה שסוריה תסרב להאריך ותבקש להשאיר חלל ריק כדי להגביר את המתיחות.

מקורות חוץ נודע שברית ה-מועצות ייעצה לסוריה להאריך ב-שלושה חדשים את המנדט, כדי ל-החזיק את האיזור במתיחות מתמדת.

ברית המועצות הזרימה לאחרונה אספקה צבאית במימדים גדולים ל-סוריה, הרבה יותר מהנדרש לצבאה. אספקה זו מכוונת להחזיק בסוריה מחסני נשק גדולים למקרה של מל-חמה, כדי שברית המועצות לא תצ-טרך לרכבת אווירית. אף שאין ל-ברית המועצות כוונה שלא לארגן רכבת אווירית, הרי יש להניח שהיא לא תרצה לגרום מתיחות ביחסיה עם ארה"ב. ולכן השיקול שלה הוא ל-רכז רזרבות של נשק בסוריה למדי-נה זו וליתר המדינות באיזור. ב-מקרה שתפרוץ מלחמה יוכל נשק זה להגיע לחזית במהירות.

קרבות עזים בביירות

התנגשויות הדמים חודשו עם בואו של קוב דה מירוויל לשליחות שלום

...רות, 19 (יופי"ע, עי"ר) — ...ת עזים הרעידו את מזרחה ...ירות ביום ד', זמן קצר אחרי ...יה הצרפתי, ראש הממשלה ...ר קוב דה מירוויל הגיע על ... להתחיל במה שהגדיר כ... ...ית קשה כדי להחזיר את השלום בין נוצרים ומוסלמים ב-לבנון.

שוב הופעלו מכונות יריה ומר-גמות. המשטרה מסרה כי 3 אנשים, לפחות, נהרגו, ובניהם איש עס-קים בריטי שנורה למוות במחסום ליד מחנה הפליטים תל אל זאטר. הקורבן הבריטי הוא אדווין ברביג יועץ בריטי לעניני תעשיה.

המשבר החודש החל — וחוש-שים לא במקרה — עם בואו של מי שהיה ראש ממשלה צרפת מוריס קוב דה מירוויל לשליחות „מחקר" כדי לראות אם צרפת תוכל להציל במה שנכשלו מאמצי סוריה והר-תיקן.

קוב דה מירוויל המתכוון לדון במשך שבוע עם מנהיגי לבנון, אמר לעתונאים כי צרפת מבקשת לש-מור על אחדותה ועצמאותה של ל-בנון. „שכירת המדינה הלבנונית הינה גורם הכרחי למען שיווי ה-משקל במזה"ת" אמר. הוא ביקש לבטל את טענות המוסלמים נגד בי-קורו בהסכימו שהוא בא רק כדי „לקדם את רוח הדטאנט" בין הק-בוצות הלוחמות בלבנון. „אינה מו-מדת שאלה של התערבות צרפתית בעניניה של לבנון. רק אזרחי לב-נון לבדם יכולים לפתור את המש-בר."

קיסינג'ר מקווה כי יוארך המנדט בגולן

מרכז האו"ם, 19, (עסט"א) — שר החוץ האמריקני ד"ר הנרי קי-סינג'ר הביע אמש תקווה, כי ה-מנדט של כוח או"ם בגולן יוארך לאחר שיפוג תוקפו ב-30 בנובמבר.

הוא הוסיף, כי ארה"ב לא תח-סוך שום מאמץ כדי להשיג הסדר בין ישראל וסוריה, או הסדר כולל יותר במסגרת ועידת ג'נבה.

ד"ר קיסינג'ר, שהופיע במסיבת עתונאים במרכז או"ם לאחר פגישה עם מזכיר או"ם ד"ר קורט ולד-היים במשך 45 דקות, אמר כי ארה"ב מוכנה ללכת לג'נבה, אבל הדגיש כי אין לראות באש"ף צד לשיחות בוועידה זו. הוא הטעים, כי עמדת ארה"ב כלפי אש"ף לא נש-תנתה, בהוסיפו כי אנשים מסוי-מים אינם מוכנים לקבל לאו כת-שובה. ארה"ב תומכת בעמדת יש-ראל ביחס לאש"ף ואינה מכירה בו.

רבין עומד על דעתו לבצע הריאורגניזציה

מאת שאול ...
סופרנו לענייני מפלגות

ראש הממשלה יצחק רבין יהפוך את תוכנית הריאורגניזציה במשרד הממשלה לענין אולטימאטיבי, אותו יעלה בישיבת שרי מפלגת „העבו-דה", שיתכנסו במסגרת „חברי-" יחד עם מזכ"ל המפלגה ביום ה' בת"א.

בפגישה זו יודיע רבין כי לגבי כלה ונחרצה להעביר את נושא ה-ריאורגון, ולו גם אם הדבר יפגע בשר העבודה משה ברעם. שהודיע בהרות כי ישרוש בן הממשלה אם ילקח ממנו תיק העבודה.

בחוגי מפא"י לשעבר התגלו את-מול שיחות, שבהן השמעה הדעה שיש להתארגן כנגד רצונו של רבין ל„ערוך פיחות" במעמד שרי מפא"י. הנך כתן צדיפות לשר מפ"מ. „יש אצלנו מספיק שרים שיכולים ליטול על כתפיהם משרד השוב כמשרד ה-רווחה", אמר אחד משרי מפא"י לשעבר.

בחוגי מפ"ם שורות המגמה להודיע הד-משמיעה לרוה"מ כי יגרם משבר קואליציוני אם יוצא תיק הסעד מ-ידי זבולון המר ומשרד הרווחה יותן לידי איש מפ"ם.

הצהרה בריטית פושרת נגד החרם הערבי

לונדון, 19, (עסט"א). — על ה-יצואנים הבריטיים להחליט בעצמם כיצד לטפל בחרם הערבי — הכריז אמש שר המסחר הבריטי, פיטר שור, בהופיעו בסעודה הגיגית לציון 25 שנים לקיום לשכת המסחר האנ-גלית—ישראל.

בחזרו בדבריו אלה על העמדה הבריטית המקובלת בענין זה, הוא איכזב חוגים יהודים וישראליים, ב-ייחוד אנשי עסקים. הללו חשבו כי הוא ינצל הזדמנות זו להצהרה תקי-פה יותר על עמידה נגד החרם הע-רבי.

קודם לכן קיים שר שיחות עם שר המסחר הישראלי חיים בר-לב אשר הציע כי בריטניה תשקול תחיקה דומה לזו שהונהגה בארצות הברית לפיה חייבות חברות עסקים למסור אינפורמציה על תגובותי-הם לחרם הערבי. מכתבר כי שר לא קיבל את ההצעה.

שר המסחר הבריטי אמר לחברי לשכת המסחר כי הוא מגנה את החרם הערבי כשם שהוא גינה ב-שבוע שעבר את ההחלטה האנטי-ציונית של העצרת.

כמו כן הביע דעתו שבמה תד-גים קיים „השם בלתי מוצדק" ב-כל הקשור להרם. הוא הדגיש כי ברור לחלוטין שיצוא מוצרים ל-ישראל אינו מפריע למסחר הדוק עם מדינות ערב.

„צועדי השלום" המרוקאים נשלחים לבתיהם

רבת, 19 (עי"ר) — 350,000 „צועדי השלום" המארוקאים נשלחים הביתה — זאת אכרז היום פקידים בראבט.

ההחלטה זו נתקבלה לאחר שהמלך חסן הודיע ביום ב' שסהרה המער-בית תוחזר למארוקו לפי הסכם עם ספרד.

ספרד עומדת להוציא את כוחו-תיה מסהרה הספרדית עד 28 בפבר-ואר ולהשאיר את הטריטוריה בידי מארוקו ומאוריטניה — על כך הוד-יע שגריר ספרד באו"ם.

מו"מ על הקמת משרד אש"פ בטוקיו

טוקיו, 19 (יצ) — האחד מבכיר, נציג אש"פ בטוקיו, הודיע ביום ב' כי בדעתו להגיש לממשלת יפאן ה-צעות בקשר עם פתיחת משרד אש"פ בבירה היפאנית.

לדברי מצגור יוקם המשרד לפי הדגם המערב אירופי, פירוש ה-דבר שממשלת יפאן תסכים לה-קמת משרד מעין זה, מבלי ש-הדבר יתפרש מן ההכרה בהכרה רש-מית באש"פ עצמו.

הסנט מבקש לצמצם התקציב הצבאי

וואשינגטון, 19 (ע"צ) — הסנט האמריקאי הצביע ביום ג' בערב ב-87 נגד 7 קולות על חוק האוצר המקציב 112,6 מיליארד דולר להוצ-אה לאמונה במשך 15 החודשים הבא' מ-1 ביולי. סכום זה נמוך ב-8,3 מיליארד דולר מזה שנדרש על ידי הנשיא פורד.

בית הנבחרים באיחד אישר במס-גרת חוק זה 111,8 מיליארד דולר. עתה יתבקשו שני הבתים להגיע לידי פשרה.

משרד החוץ מכין תגובות

מאת סופרנו המדיני בירושלים

משרד החוץ מכין מסמך תגובה למסמך סונדרס בקן יפורסם השגר-ירות שנמצאו במסמך, המסמך יב-היר את ההיבט הישראלי על היוו-צרות הבעיה הפלסטינאית מבחינה היסטורית ומדינית. המסמך הישר-ראלי לא ינקוט עמדה לנושא עצ-מו, אלא יבהיר כי הבעיה הפלס-טינית היא בראש וראשונה נסיון של מדינות ערב, ליצור רושם ש-המערכה היא בין ישראל לבין פלס-טינאים חסרי מולדת, בעוד שהמ-ערכה המדינית היא בין ישראל למדינות ערב. המסמך יסביר כי לפלסטינאים היו הזדמנויות רבות ליצור מדינה פלסטינאית, אלא ש-מטרתם היתה לחסל את המדינה היהודית ולא להקים מדינה מש-להם.

השגריר שמחה דיניץ נפגש ב-וואשינגטון עם סגן שר החוץ ג'וזף סיסקו שעודד הכין את המסמך. במקביל נפגש איש השגרירות מר בן צור עם מר אתרטון הממונה על הנושא המזרח תיכוני. בפגישות אלה הוסבר מחדש על ידי הצד האמרי-קאי שאין במסמך כל חדש. ניתן אף הסבר ש„מסמך סונדרס" בא ל-הבהיר מדוע ארה"ב אינה רוצה להכיר באש"פ. ומדוע היא נוקטה במדיניות הנוכחית בנושא זה.

ש. פרס: צה"ל מוכן בקוים החדשים

„איש אינו יודע אם ומתי תפרוץ מלחמה נוספת, אבל כל ישראל חייב להיות משוכנע שאנו ערוכים לק-ראתה בכל מועד ובכל מקום. אנו מצוידים מבצעים בעין יפה ואוקלים אביך את ההסכם עם מצרים, אבל כל זמן שישנו איום צבאי על שלו-מה של ישראל יצטרך צה"ל להיות מוכן ודרוך וערוך בקוים החדשים ההיערכות כזאת תהיה בנויה על כח צבאי חזק וחדיש וגם על עמידות מדינית להידברות מתמדת" — אמר אתמול שר הבטחון שמעון פרס במסדר סיום של תרגיל עוצבתי, שנערך בסיני.

הרמטכ"ל: חשש להכנסת מערכות נשק מתקדמות אל שדה הקרב

קיים חשש שאל שדה הקרב שלנו ייכנסו מערכות נשק מתקד-מות המצויות אצל עמים ערביים, שהם רחוקים מגבולנו והעלולים להגיע לכאן כמעט באפס זמן — אמר אמש הרמטכ"ל, רב-אלוף מרדכי גור, בטקס הענקת פרסים לעובדי צה"ל מצטיינים.

הרמטכ"ל ציין, כי ציבור המפק-דים של צה"ל ועובדי צה"ל המצטיי-נים חייב לתת את התשובה הכמו-תית והאיכותית לאיומים אלה. הוא הוסיף, כי מצער הדבר שאם בעבר נכנסו לשדה הקרב כוחות קרובים, הרי מערכות הנשק של היום אינן מהירות וקיים איום של עבודה ע' מצד מדינות ערביות רחוקות מגבו-לנו.

ייתכן ונצטרך להלך מחדש את מערכת הגילים בצבא. הדגיש ה-רמטכ"ל, באומרו כי יש לאפשר לא-לה המסוגלים לכך להסתער בשדה גם בגיל 40 לדוגמה, ולא להגר להיפרד מאנשי יחידה בסתערות או מעובדי הסדנאות בגילים מסוי-מים. הרמטכ"ל הביא כדוגמה את יכולת העבודה של קבוצות מהגדבים לצה"ל, נשים וגברים במבוגרים, הע-שים עבודה יעילה ונכבדת.

חיל הרגלים בצה"ל מצוייד כיום בנשק מודרני על כל סוגיו. חיל זה תפס מקום מרכזי ומכריע בצה"ל בעתיד, כשהשיבוהו הולכת הגדלה, בכל המלחמות וימלא תפקיד מרכזי אמר הרמטכ"ל בדברו בפני בוגרי קורס הקצינים של צה"ל.

בהמשך דבריו לקצינים החדשים המצטרפים לשורות חיל הרגלים אמר הרמטכ"ל, כי הכוח הרגלי בנוי לה-גיע לשדה הקרב באויר. בים ברכב וברגל ואפשרויות אלה מחייבות א-תו להרבה ידע מקצועי ולדמיון קרבי עשיר, שיביאו את האפשרויות הללו למיצוי מלא בשדה הקרב.

מוסר עבודה גבוה בצה"ל

הרמטכ"ל הדגיש, שבצה"ל מוסר העבודה גבוה ביותר, והוא אינו פח-חשב בשעות או בימכה. אנו בתקו-פה שבה הכנות למלחמה הן הכנות שיכולות לבוא לידי ביטוי או עלו-לות לתת הצאוה בתקופה קרובה ביותר, אמר.

הזוכים הם ששה עובדי צה"ל שנבחרו לתחרות הארצית על כלל העובדים במפעלים השתים באר"ץ במסגרת תחרות „עובד ישראלי" ש-אירגן „מעריב" ובחסות שר העבודה.

הרמטכ"ל סוקר מסדר הסיום בקורס קצינים

הריאורגניזציה במשרד הבטחון תיכנס לתקופה ב-1 בדצמבר

מאת סופרנו הכלכלי

הריאורגניזציה במשרד הבטחון, שאותה הכין עוזר שר הבטחון, אלוף (מיל.) ישראל טל, תיכנס לתוקפה ב-1 בדצמבר. שני עוב-דים של מערכת הבטחון, שאינם שבעים רצון מהשינויים, עומדים להתפטר מתפקידם.

מר י. טל, מסר אתמול בפגי-שה עם כתבים צבאיים וכלכליים, כי רוב העובדים של משרד הבטחון נתן הסכמתו לריאורגניזציה. מטרת השינויים, אמר, היא שיפור, ייעול והתאמה של ההליכי קבלה ההחל-טות. הוא הדגיש כי לא כעת הזמן לעשות ניסוי בביטול משרות ויחי-דות ולכן הושארו הגופים הקיימים והעובדים נשארו בתפקידיהם הקוד-מים.

איחוד יחידות

השינוי העיקרי בריאורגניזציה הוא בהוספת דרג של ראש מטה בין המנכ"ל לבין היחידות. זו כלולה גם איחוד אגפים ויחידות כמה. הס-גריים כוללים מספר גופים חדשים, כהם כאלה שקדם איושו, דוגמה כראש לתעשיות, שבמסגרתו יופעלו התעשיות של מערכת הבטחון — תע-שיה צבאית ותעשיה אוירית. גוף חדש, כראש לכלכלה, שבראשו יע-מוד היועץ הכלכלי של המשרד, מר ד. כוכב, יכליל בתוכו את אגף התקציבים, אגף הכספים והיועץ ה-כלכלי. התפקיד האחרון טרם אויש ואותו ימשיך למלא בינתיים ד. כו-כב. גם תפקיד המדען הראשי לא אויש עדיין ואותו ממשיך למלא בינתיים פרופ' י. נאמן. אופיו של גוף זה טרם גובש סופית ובין ה-יתר לא ידוע אם הפונקציה של מחקר ופיתוח השאר במסגרת זו או תהיה כפופה ישירות למנכ"ל ה-משרד או אפילו לשר הבטחון.

ועדה שמונתה ותוציא מסקנ-ותיה בסוף החודש תחפש דרכים להפריד בין הפונקציות של ייצור ורכש במינהל הרכישה.

עוזר שר הבטחון שהתייחס בתחי-לת דבריו לנושא של העלאת המחיר במשרד, בעקבות הפרשיה השומה הנמצאות עתה בחקירה, הוא הכריז כי המשרד מתייצב מאחורי העוב-דים, „כל עוד שלא הוכח לאדם הסא לא נעצר הרצגנו מבוב" — אמר. הוא מסר כי הזכויות הבלאות של עובדים אלה יובטחו. העובדים ימשיכו להשתייך לארגון עד שלא ימצאו אשמים ויהיו שובדים שלא יוכלו להשעותם או להעבירם לתפ-קיד אחר עד שייערך משפטם. לא נישה להוליכים אלה להתרחש אר-סוכנית — אמר.

ד"ר י. רפאל: בקרוב יוחלט על הקמת 30 ישובים חדשים

ממשלת ישראל יחד עם המוסדות המיישבים יחליטו בקרוב על הקמת 30 ישובים חדשים בשנתיים הקרו-בות בכל חלקי ארץ ישראל, זאת כתשובה על כסת ההתנבללויות של הרוב בעצרת האו"ם נגד הציונות ומדינת ישראל — אמר אמש שר הדתות, ד"ר יצחק רפאל, בכנס של חברי סיעת „ליכוד והמזרחי" במפד"ל בחיפה.

השר הוסיף, כי תורה תשובה הולמת ואמיתית בנוסח תגובת ה-גבורה של הישוב הלוחם נגד ה„ספר הלבן" בשעתו. ההתעוררות הפוקדת עתה את קהילות ישראל בתפוצות היא ספונטנית וכנה, אמר השר, אר-לם צריכה יהיה גדול אם יתלווה אליה הידוש התנועה בעליה, שתביא לעלייתם של 100 אלף יהודים מכל חלקי העם ושבשבותיהם כבר בשנה ה-קרובה.

בהתייחסו להצעות הראורגניזציה במשרדי הממשלה ומוסדותיה אמר ד"ר רפאל, כי המפד"ל תומכת עק-רונית בשינוי המבנה של משרדי ה-ממשלה, אם הם נעשים אמנם לשם תיקון צרכי המינהל לטובת הציבור ולצורך חסכון ויעול. אולם, המפ-ד"ל מתנגדת להם בתוקף אם הם באים מתוך שיקולים מפלגתיים פנ-מ"ב ונעשים על חשבון המפד"ל והעמדה בממשלה.

שר הדתות בירך בתחילת הישיבה את הרב י. עזריאלי על הצטרפותו כחבר מזכירות סיעת היפה ואיחל לו הצלחה בתפקידו.

השתתפו בדיון החברים: י. דיק, גב' ח. לבנוני, עו"ד ח. שמטוב, הרב ר. סולידגו, הרב מ. ראובנברג, הרב נ. ראש, א. צייבר, הרב ב. אולשטיין המזכיר הרבני א. גולב-נצ'יק.

עובדי המכס יפסיקו ההכנות להפעלת מע"מ

מאת סופרנו הכלכלי בירושלים

עובדי אגף המכס והבלו באוצר עומדים להפסיק מיום א' הקרוב את ההכנות להפעלת מס ערך מוסף.

לטענת עובדי המכס מטילות עלי-הם ההכנות להפעלת מע"מ עומס מיוחד הם דורשים גמול בעדו. עד כה מסרבת הנהלת האוצר לתת גמול זה.

סנקציה זו עלולה לגרום לשיבו-שים בהכנת ההפעלה של המס. גם במועד אין סיכוי שהוא יופעל ב-אם הכנסת תספיק לאשר את החוק ינואר 1976.

בינתיים נמשכות הסנקציות של עובדי מס הכנסה ולפי הערכת ה-נציבות נגרם הפסד גביה עד כה בסך של למעלה מ-500 מיליון ל"י.

תחזית מזג האוויר

בהיר ויבש עם עליה נוספת ב-טמפרטורות.

הטמפרטורות החזויות להיום: — ירושלים 14—23, תל-אביב 15—28, חיפה 14—27, רמת הגולן 12—22, נהריה 14—26, צפת 11—21, טבריה 14—28, נצרת 15—26, עפולה 10—29, השומרון 14—24, לוד 12—30, יריחו 16—31, עזה 14—27, באר שבע 12—29, אילת 18—33 ומפרץ שלמה 10—32 מעלות.

כוס תנחומים
לפסיה רייכנטל
ולבניה
חנה קורצוייל ויהודה רייכנטל
בפטירת הבעל—האב
ר' יוסף רייכנטל ז"ל
שנפטר בארה"ב והובא למנוחות בנהריה
המקום ינחמכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים
משפחת קורצוייל

למלאת עשר שנים (י"ח בכסלו) לפטירת יקירתנו
האשה בלה שיין נ"ע
(לבית ליפשיץ מוולקוביסק)
נעלה לקברה בבית-העלמין בקריית שאול היום, יום ה' ט"ז בכסלו תשל"ו (20.11) — בשעה 3.30 אחה"צ,
לתפילת אזכרה ולהתייחד עם נשמתה
קרובי המשפחה, ידידים וחברים נפגשים בשעה הנ"ל ליד השער
המשפחה

לשכת הרבנות — המועצה הדתית
עיריית קרית אתא
התאחדות הרבנים הספרדים בישראל
בס"ד
אזכרת החודש
במלאות שלושים לפטירתה של הצדקת המורה החשובה והישרה
בתיה מימון נ"ע
תתקיים אי"ה היום יום חמישי ט"ז כסלו ש. ז. (20 נובמבר) בשעה 5.00 אחה"צ בביכנ"ס „יחזקאל הנביא" רח' יוספטל קרית-אתא.
יאמרו דברי הספד:
רבנים, דיינים, שר-הדתות, ראש העיר, ראש המועצה הדתית
ביום הנ"ל בשעה 3.00 אחה"צ גילוי המצבה.
התחבורה ליד הבית רח' תבור 27 קרית-אתא.

„גוש אמונים" מתארגן להתנחלויות חדשות

בעקבות פגישות מאכזבות בענין ההתנחלות ביהודה ושומרון שהיו לנו עם השרים שמעון פרס ושלמה הלל צפויות התנחלויות בעתיד ה-קרוב באיזורים אלה ע"י חברים שלנו מכבר מתארגנים לכך — אמרו אתמול ראשי גוש אמונים, במסיבה בבית סוקולוב בתל-אביב.

דוברם של אנשי גוש אמונים, מר חנן פורת מכפר עציון, ציין בתחילת דבריו, כי מאז הוקעת ה-ציונות באו"ם „ציפינו שתהיה הת-פקחות הממשלה תסיק מסקנות נכו-נות. לדעתנו עיקר התשובה היא הגשמה ולא בכנסים. אולם, התגובות ש-היו דומות להתגוננות של ילד קטן או לאלה של יהודי בגיטו, אך לא של עם היושב על אדמתו" — אמר.

מסע התעוררות לעליה

הדובר טען שיש לגייס את כל הכוחות למסע התעוררות לעליה ב-קרב יהדות העולם ולקיים תנופת התנחלות כבירה של עשרות ישו-בים ביהודה בשומרון וברמת הגולן ובעזידמת סיני. הם גם טענו, כי יש להפסיק את הנסיגה בסיני. נוכח העובדה, שהאיבה הערבית כלפינו קיימה ולא הוגשם דבר שעליו סוכם בהסכם הביניים. הוא אמר שיש להק-ים ממשלה חירום לאומית שתהיה מופקדת על ביצוע משימות לאו-מיה ולאפשר לגרעינים של גוש אמונים לעלות ולהתיישב ביהודה ושומרון דבר שיבטא את הגשמה הציונית במעשים ולא בדיבורים. „אנו מוכנים לבצע למטה את מה שהממשלה איננה יכולה לבצע ל-מעלה", הכריז.

מוכנים להגשים משימות ציוניות

מר פורת מסר כי גוש אמונים פנה גם לראש הממשלה, אולם ה-פניה לא נענתה. הוא הדגיש כי חברי גוש אמונים מוכנים להג-שים משימות ציוניות ו„אנו לא נת-עכב בגלל חוסר אונים של הממש-לה".

בתשובה לשאלות, נמסר במסיבה כי אם יינתן „אור ירוק" מוכנים אנשי גוש אמונים להקים כמה יישובים. „צריך לזכור, כי יש לנו חברי גרעינים רבים אך הם מתוס-כלים לרגל העזובה. שלא ניתן להם לעלות ולהתיישב.

בתשובה לשאלה אחרת נאמר, כי יש ליישב גם את הגליל ואת הנגב. אך לאלה יש זמן אם כי אולי לא נעשה מספיק גם בכיוון זה. לשומה זאת, ליהודה ולשומרון אין חודש ר-„לנו אין כוח לצעוק ואין כוח לש-תוק".

חוסלו פיגורי התשלומים של מערכת הבטחון

מאת סופרנו הכלכלי

משרד האוצר נתן למשרד הב-טחון מקדמות בסכום של 130 מיליון ל"י כדי לאפשר לו לש-לם את החובות שנצטברו במשרד לספקים וליצרנים. עתה אין מש-רד הבטחון חייב יותר בספים ונקבעו הסדרים שימנעו בעתיד פיגורים בתשלומים.

עוזר שר הבטחון, אלוף ישראל טל, שמסר על כך אתמול, בפגישה עם כתבים צבאיים וכלכ-ליים, בהשתתפות צמרת משרד ה-בטחון, אמר כי עשרות אלפים חש-בונות של ספקים ויצרנים התעכבו במשך חדשים רבים. בביצוע מיוחד שנערך הוסל כל בלאי ההשתבצות הללו הקופה מטלכה בבליא הקדר-טור. כיום חייבים להגיש רק ל-4"ג חברות שההתבגנות שלהם הם מסק-רים ביהודים.

נוהלים חדשים למניעת פיגורים בתשלומים

הסדרים חדשים נקבעו לעתיד בכדי למנוע הצטברות העבודות. בין היתר בוטלו שני ההליכים שעיכבו את ההתחשבנות. עתה לא יהיה יותר צורך לחכות עד לקבלה בהזמנה הצבאית באליה נשלחה הסחורה מהספקים ויסתפקו כעת רק בחתימה על קבלת הסחורה. כמו כן במקרה של התדיינות בגלל הפר-ייקדוזיה או שינוי מכס ישלמו קודם את החשבון וההתדיינות תימשך לאחר התשלום.

עוזר שר הביטחון מסר על הזמנה גדולה של בגדי עבודה אצל ספקים בארה"ב. הזמנה זו, בסכום של 20 מיליון ל"י, נמסרה לארה"ב בשל הצורך בניצול כספי המענק האמרי-קאי, שאותו אי אפשר לנצל לצר-כים לא בטחוניים. לעומת זאת הז-מנה גדולה אחרת, בשווי של 40 מיליון ל"י, לאוהלים. הגוד ומבנהים נמסרה לספקים מקומיים, למרות שמבחינה הכוונות הבטחונית צריך היה אולי להזמין ציוד זה בחו"ל. אולם, הוחלט להזמין זאת בארץ, למרות שלמשרד הבטחון חסרות לי-רות, כי אחרת היו נגרים בליה על ענפים היצרנים ציוד זה.

י. טל עמד בדבריו על הדילמה שבפניה עומדת מערכת הבטחון בשל הסיבוכים שיוצר הסיוע האמריקאי. כשצריך להחליט מה להזמין בארץ ומה בחו"ל. כמו"כ יש למשרד קשיים בכך שפעם יש לו יותר דולרים ואז עדיף להזמין בחו"ל ופעם יותר ל-רות ואז כדאי להזמין בארץ. עתה רוצים לשתף בבדיקה אלו את משרד המסחר והתעשיה ומשרד האוצר.

היועץ הכלכלי של משרד הבטחון, מר ד. כוכב, אמר כי בין השיקולים להזמנת ציוד בארץ או בחו"ל קיים גם הגורם הכלכלי. בנושא זה ה-מדיניות היא להזמין בארץ בשעור הגדול ביותר במסק.

נשיא התאחדות התעשיינים, מר א. שביט, שהשתתף בפגישה, ציין כי זו הפעם הראשונה שמנהל ה-מסחר והתעשייה מופיע כגורם בהז-מנות של מערכת הבטחון והדבר זה מבטיח שיתוף פעולה עם התעשיה הישראלית.

12 הרוגים בהתפוצצות במכרה בד. אפריקה

יוהנסבורג, 19 (ע"צ) — 12 כורים הרים אפריקאיים נהרגו ו-4 כורים נוספים נפצעו בהתפוצצות שאירעה הבוקר במכרה הזהב קלוף, בקרבת יוהאנסבורג.

ההתפוצצות נגרמה על ידי גאז מיתאן ואירעה בעומק של 1,993 מטרים מתחת לפני הקרקע.

משבר מזון

לונדון, 19 (יופי"ע) — העולם מתקרב ל„משבר מזון חמור ביותר" — באזהרה זו יצא היום מדען בכיר. ד"ר גורינג ציין כי דרוש גידול פי שלושה של ייצור המזון עד סוף המאה כדי להזין את העולם.

משבר אנגולה מסכן השלום באפריקה

ליברוויל 19 (עי"ר) — שרי החוץ מכמה מדינות מרכז אפריקאניות הכריזו כאן היום כי המשבר הפוקד את אנגולה מסכן את השלום ואת הבטחון של יבשת אפריקה.

בהודעה שפורסמה עם תום הדיו-נים שנערכו כאן, קראו השרים לשים קץ להתערבות הזרה במדינה שזה עתה זכתה לעצמאות, כדי שבני העם האנגולי יוכלו לפתור בעצמם את בעיותיהם.

לחץ על המטבע היפאני

טוקיו, 19 (עי"ר) — הלחץ על המטבע היפאני גבר היום והבנק הלאומי היפאני נאלץ למכור כ-100 מיליון דולרים במסגרת הצעדים ל-הגנת המטבע.

נציג לבנון — יו"ר ארגון התעופה העולמי

מונטריאול, 19, (ע"צ) — אסאד קוטאיטה. מלבנון נבחר ביום ב' ל-נשיאות מועצת הארגון לתעופה אז-רחית בינלאומית, אחד הארגונים ליד האו"ם, שמושבו במונטריאול, נמסר כאן.

אדוארד סאומה מלבנון הושבע ה-יום כמנהל כללי של ארגון המזון והחקלאות של האו"ם.

ביקורת באוסטריה על התבטאויות קרייסקי

וינה, 19 (עי"ר) — עתונים אוס-טריים וגם מיגנאים המשתייכים ל-מפלגתו של הקנצלר האוסטרי מתחו ביום ד' ביקורת על ברונו קרייסקי בהטעימם כי ההתבטאויות ביחס להישוב היהודי מזיקות לתדמיתה של אוס-טריה.

מצרים מבקשת הקלות לכליות מברית המועצות

...יר 19 (ע"צ) — 4„ עקרונות ... המצרי-סובייטי על לוח חדש של החזרת חובות ... לבריה"מ" — כתב ביום ד' ... „אל אהרם". למטרת הגיעה ...לחת סובייטית בראשותו של ... גרישין, סגן השר הסובייטי ... חוץ, לקאהיר.

...ן מפרט כי המו"מ יתנהל על ...ם העקרונות שהעלתה מצרים ... ביולי שעבר לאמור:

. את החובות בעלי אופי צבאי ...בית; להסכים לתקופת אור-ך 10 שנים; לחלק את ההחזרת ...ל-30 שנה; להוציא מילוים סובייטיים שמצרים לא השתמשה בהם, מן החוב המגיע לבריה"מ.

פרנקו נוטה למות

מדריד, 19, (יופי"ע, ע"צ, עי"ר). „אין עוד תקווה" אמר אמדור פרנקו אחיינו של שליט פרנקו ה-... לעתונאים העומדים ליד בית החולים ברנציו האחרונים של ה-.... מצבו הקריטי של הגנרלי-סימו פרנסיסקו פרנקו הידרדר ב-... ד' עד כי רופאיו ויתרו על כל מאמץ נוסף להצילו. פקיד ממ-שלתי אמר שהוא גוסס ומותו הוא ענין של שעות.

...גהור: מדינות ערב אינן רוצות בהיעלמות ישראל

... 19 (עסט"א ע"צ) — נשיא ...אופולד סנגהור, אמר כאן ... כי אף אחד ממנהיגי מדי-... שהוא פגש במסעו האחרון רוצה בהיעלמותה של יש-ראל ואיש לא תבע את גירושה של ישראל מן האו"ם.

בראיון שהעניק בקאהיר לעיתון הצרפתי „לה מונד" הוא מציין כי היה „מופתע ממתינותם של מנהיגי ערב".

סנגהור הזכיר את שליחותם של „חכמי אפריקה" ב-1971 למזרח התיכון, ואמר, כי סירובה של ראש ממשלת ישראל לשעבר גולדה מאיר להצהיר כי ישראל אינה מתכוונת לספח את השטחים הכבושים הביאה אל כש-לון הכנת יום הכיפורים.

...מין יבקר בפקין ובמוסקבה

...ה, 19 (ע"צ) — נשיא אוגנ-... אמין שהכריז היום בישיבת ... ההנהגה האוגנדית כי הוא ... באת לסין הפעמית לפי הז-... יר באו טסה טונג.

המר מציע לשנות שם משרדו למשרד לשירותים חברתיים

...ת סופרנו בכנסת ...ות בבוקר בכנסת ב-... שר הסעד הציע את-... זבולון המר להסב שם ... ל„משרד לשירותים ...יים".

...מר זאת בתשובה להצעתה ... כ הנגבי נוהנת עצב לדון ... בעובדים סוציאליים. היא ...ת דבריה בברכה לשר ה-...ם יתפול באומן, בירכה ...זבה, ב"צ קשת, בשם הכ-...ה לנאום בכורה כשר הס-עד לרווחה חברתית לפיה „במדינות כמו הארם של ממשלת ישראל יושם הדגש על הכשרת כוח אדם יעודי לטפל בנושאי מצוקה" השר התווה תכנית חידום לפתרון הבעיה:

★ הקצאת משאבים מוגברים לאו-ניברסיטאות ולמכוני הכשרה עוב-דים סוציאליים במשרד הסעד — ל-הגדלת כוח הקליטה של תלמידים בבתי הספר לעבודה סוציאלית, שי-נוי סדרי העדיפות בתוך האוני-ברסיטאות לטובת פתוח הרחבה של הכשרת ע"ס. כמו כן קרא השר להקמת בית ספר לעבודה סוציאלית בבאר שבע.

★ השר קרא למהפכה בהבניות ה-סבה ממדעי הרוח והחברה לעבודה סוציאלית, בהיקף ובמשך זמן הלי-מודים.

★ הוא קרא להחזרת עובדים שנש-רו מהעבודה על ידי גמישות בשעות העבודה וצרוף מתנדבים על מנת להקל עליהם את עומס העבודה ועמד על הצורך להפיכת לשכת הסעד ל-מרפאה חברתית ולהעמיד תנאים מת-אימים לשם כך. כמו"כ קרא לש-קול תוספת שכר לעובדי לשכות ה-סעד, כדי לשפר את שכרם.

הנושא הועבר לוועדת השירותים הציבוריים.

500 עובדים סוציאליים

...תשובה הדגיש שר הסעד ...ם הסוציאליים מהווים חוט ...של עבודת הסעד והיסכאם ...די הפעולות היא תנאי לפי-...מקה של שירותי הסעד ר-... כיום — אמר — חסרים ...את עובדים סוציאליים ו-...ם מספר המחסור הצפוי הוא ...ים חמש מאות. מצב זה ...פול בלתי שיגרתי והתוצ-...ות בלתי שיגרתיים יאפ-...ות בדחיפות על הצרכים ... וגדלים בכוח האדם.

על הכשרת כח אדם ...רא לאימוץ המלצת הוועדה

...ר י. דורון בועדה המדינית של האו"ם:

...בים יצרו את בעיית הפליטים

...ארים, 19 (יופי"ע) — נציג ...מר ביום ב' כי הערבים ... בעיית 1.5 מיליון הפלי-...שתינאים על ידי סירובם ...תם בארצותיהם, לאחר ש-...ל במשך 27 שנים מה-לבעיית הפליטים האלה — במקרה של הפליטים הפלשתינאים הערביים.

...יעקב דורון אמר כי ב-... השנים האחרונות סבלו ...וליוני אנשים באיזורים ... העולם את גורל הפלי-...ים ממקומותיהם כתוצאה ... צבאיות, מדיניות ואתניות, ...ת. כדור הארץ שלנו.

שהופיע בוועדה המדינית של עצרת האו"ם הטעים ...ה אחד לא נמצא פתרון

תוטל חובת דיווח על תשלומים במזומנים

מאת סופרנו הכלכלי בירושלים

הצעה להטיל חובת דיווח על תשלום במזומנים הגל מסכום מסו-ים (כנראה 5000 ל"י) מתגבשת ב-צוות מיוחד של האוצר ובנק ישראל.

בצוות משתתפים נציב מס הכ-נסה יצחק כן, המפקח על הבנקים עודד מסר והיועץ המשפטי לאוצר אבנר קוסוטו.

דיווח על תשלומים גדולים ימנע עסקות שאינן משאירות עיקבות ל-צרכי גביית מס הכנסה.

השיטה המוצעה מופעלת בארצות הברית. הכוונה היא להטילה על קניית בבתי-עסק, קניית שיקים בנ-קאים, רכישת אגרות חוב וכיו"ב כשהדבר נעשה במזומנים.

לאחר שהצוות יכין את ההצעה המפורטת היא תוגש לאישור ה-ממשלה ותובא כהצעת חוק לכנסת.

...ישע שרון — רינה כהן
...יק — תל-אביב
מאורשים
כסלו תשל"ו

הסמינר הממלכתי-דתי למורות
בית צעירות מזרחי — באר-שבע
...ת ברכות
לרב משה דיסלר ורעיתו מרים
מבני-ברק
לרב יוסף גלעזר ורעיתו נאוה
מירושלים
ולמשפחות המארחות
בתוכם
אירוח הנאה
הנהלת בית צעירות מזרחי
באר-שבע

مكذا من الاحتل

של הצופה

נוכח ההתעצמות הערבית

ההתעצמות הצבאית של מדינות ערב מתקדמת בקצב מואץ ועוד ידם נטויה, עוד ועוד. משנפתחו בפניהם מחסני הנשק של המערב שוב אין בפניהם מכשול ממשי להגשמת תכניות רכש ויהיו גדולות ושאפתניות ככל שיהיו. מאגרי הכסף שבידיהם מאפשרים להם להזמין נשק בכמויות ענק, שמדינות ואף מעצמות אינן יכולות להרשות לעצמן. המספרים שמסר שר הבטחון על הרכש הערבי במזרח ובמערב גם יחד הם ממש מדהימים. הסכומים שהקציבו מדינות ערב לקניית מערכות נשק בשנים הקרובות מסתכמים כבר בלמעלה מעשרה מיליארד דולר, שהוא סכום נכבד מאוד גם בשביל מעצמה גדולה. זאת בנוסף לנשק הסובייטי שזורם אל מצרים וסוריה ולוב מאז מלחמת יום הכיפורים. הזרימה אינה פוסקת אף לא ליום אחד, כולל מצרים, שמילאה שוב את מחסניה בנשק סובייטי רב. בעזרת הפטרו־דולארים נפתחו כאמור, גם מחסני הנשק של מדינות המערב ובעיקר בשביל אותן ארצות ערביות הנושאות את התו של ידידות ארצות הברית. בעבר שימשו המדינות הללו כמקור אספקה מסווה למדינות העימות הסמוכות רובן ככולן על השולחן הסובייטי ועתה אף אינן זקוקות לכך, שכן גם בפני מצרים, לדוגמה נפתחו מחסני הנשק המערביים עצמם. אולם יש לתת את הדעת על הסכנה הפוטנציאלית הגדלה והולכת מחימושן של המדינות הללו ובעיקר של סעודיה. כי קצב החימוש וכמויות הענק שזו צומדת לרכוש במערב של כלי משחית פשוטים ומתוחכמים גם יחד יוצרת סכנה מוחשית בצורה, שישראל לא היתה חייבת לאבטח את האגף שלה בעוד שההתעצמות הסעודית עשויה ליצור בעתיד הלא רחוק בעייה רצינית לזירת ים סוף ולמפרץ אילת.

אולם התכונה הסעודית אינה מוגבלת רק לחזית זו וכנראה כי זו מתכוננת שכוחותיה יטלו חלק פעיל במערכה הבאה נגד ישראל ולא רק בחזית זו, אלא שבעיה זו אינה כנראה מהווה גורם מטריד ודאי שלא מרתיע לארצות הברית. שכן אם למצרים אפשר כבר לספק נשק למה צריך להטיל הגבלות על ירדן וסעודיה. וזאת על אף ששתיהן מיתפות פעולה בגלוי עם מדינה המכריזה השכם והערב על כוונותיה המלחמתיות נגד ישראל, הלא היא סוריה. קשה להבין כיצד זה מוצא דובר אמריקני היתר להשתתפות בלויה של מטוסים סעודיים מהוצרתנה המש־תתפים בתמרון שכל כולו מכוון כנגד ישראל. חירוף־הסרק, שהמטוסים לא נחתו בסוריה עצמה ומשום כך אין בכך משום הפרה של ההסכמים הקיימים בין סעודיה לארה"ב — הוא ממש לעג לשכל הישר ותמרון שקוף ולא הגון זה משקף את חוסר רצונה של ארה"ב למנוע המשך זרימת הנשק לכל הארצות הערביות, הגם שהן מתכוננות בריש גלוי למלחמה בישראל.

על רקע ההתעצמות מדאיגה זו, ההתעצמות הממלאת את מחסני הנשק הערביים עד להתפקע, תמוהה עוד יותר הידיעה כי „הפנטגון" מערים קשיים על אספקת הנשק, שכבר הוסכם עליהם לישראל. עם כל הסיוע שניתן לישראל מאז מלחמת יום הכיפורים ישנו רושם כי בעצם לא חדלו התריקות באספקה השוטפת של כלי נשק, שהיו מנת חלקנו בימי ה„הערכה מחדש". לא זו בלבד שישראל חייבת להילחם על היקפו של סיוע ההרץ אלא שהיא נאלצת להיאבק על הקיצים שמערים ה„פנטגון" באספקת הנשק הסדירה לישראל.

ההתעצמות הצבאית הערבית חייבת למקד את מאמצינו לשינוי גישתה של ארצות הברית לבעיית הגנתה של ישראל. לא רק בהבטחת הביצוע של אותם החוזים והסכמי הנשק שכבר צוהמו, אלא גם בהבטחת אמצעים — ולא באמצעות אשראי ובהלוואות — כדי שנוכל לעמוד בפוקס העצום של הרכש הבמהוגי מול ההתעצמות הרבה של מדינות ערב. התעצמות שאין לה תקדימים הדוגמאות רבות בעולם כיום.

רבין: ב„מסמך סונדרס" יש עיוותים, אי־דיוקים והצגה לא נכונה של דברים

„יש במסמך סונדרס עיוותים, אי־דיוקים והצגה לא נכונה של הדברים ויכן ישראל דוחה את המסמך הזה והעבירה את השגותיה עליו לממשלת ארצות הברית" — אמר אתמול ראש הממשלה, יצחק רבין, בהשיבו לשאלות תלמידי שמיניות, יהודים וערבים, בעכו בבית הנוער המרכזי בעיר.

ראש הממשלה הזכיר, כי ממשלת ארה"ב הכריזה שלא תכיר באש"ף ולא תנהל מו"מ עמו, כל עוד לא יכיר בקיומה של ישראל ויקבל את החלטות מועצת הבטחון.

בינתיים התפיסה של אש"ף, קובעת, שיהודה היא כת בלבד, שאין לה זכות להגדרה עצמית ואין ליהודים זכות למדינה משלהם, אמר ראש הממשלה. עמדה זו, בתוספת מעשי הטרור והסכנה אשר גרמו להרג ערבים יותר מאשר יהודים, היא שהביאה לידי כך שישראל לא תשא ולא תיתן עם אש"ף. עם זאת, ציין ראש הממשלה, בתשובה לשאלה, כי כל עוד לא יימצא פתרון לעניין הפלשתינאי, לא יימצא פתרון לסכסוך הערבי—ישראלי.

ראש הממשלה אמר, כי כבר לאחר מלחמת העולם הראשונה הוקמה ארץ ישראל של אז כיחידה פוליטית אחת בשתי גדות הירדן ובארץ גדר לה זו יש מקום לשתי מדינות. מזרחה לירדן יש מקום למדינה שם תמצא את ביטוייה הזהות של הפלשתינאים.

תלמיד בית הספר ההיכון הערבי בסמיר הזכיר את ההכרזות, שישראל לא תעבור בשתיקה על התערבות צבאיה בלבנון ושאל אם אין זה עניין ערבי פנימי?

תיתכן התערבות ישראלית בלבנון

בתשובה לכך ציין ראש הממשלה, שלבנון היתה מדינה מודרנית מתפתחת ומשגשגת ומה קרה בה? המוסלמים לא השלימו עם ישות נוצרית ועם מדינה הדמוקרטית, בה מתגוררים נוצרים שאין ספק בערביותם והמרגישים עצמם כחלק מהעולם הערבי. קשה להם להשלים עם כך שחלק בהעם הלבנוני אינו מוסלמי והדבר הביא למה שהביא.

ראש הממשלה אמר שלברית שבלבנון נלחמו כוחות מבחוץ, היינו ארגוני המחבלים, לא התערבה ישראל, אבל במקרה של התערבות מצד מדינה אחרת ישראל לא תישאר אדישה והיא תשקול כיצד להגיב. „ברגע שמדינות שכנות נקלעות למצבים חורגים כתוצאה מבעיה פנימית, ישראל לא יכולה להישאר אדישה", אמר.

בתשובה לשאלה אחרת, אמר ראש הממשלה, שישראל לא המצא צדק בארגון האו"ם. יחד עם זאת, אין הוא סבור, שישראל צריכה לעזבו. בההייתו להסכם הביניים עם מצרים חזר והדגיש ראש הממשלה, כי ההסכם הוא רק צעד לקראת שלום ואילו השלום עצמו עוד רחוק מאתנו ויש לעשות הרבה, כדי לקדמו.

מר רבין ציין בסיפוק, שלראשונה שמע מפי מנהיג ערבי, דבריו של הנשיא סאדאת, את ההכרה כלפי מדינות ערב, שהגיעה העת שעמי ערב יכירו שישראל היא עובדה קיימת וישלימו עמה. „לא הכיד זכינו לשמוע הכרזות כאלה", ציין.

פועלי „ישקר" התחייבו לא לשבות

ראש הממשלה ביקר במוזיאון הדצואה והמרד שבקיבוץ לוחמי הגיטאות, ובצהריים נתקבל על ידי חברי מועצה עירית נהריה ונציגי מוסדות העיר בישיבה חגיגית מיוחדת, בה קיבל מדליון והגליון של העיר. לאחר מכן ביקר ראש הממשלה בשני המפעלים „ישקר" ו„להבי ישקר". בפגישה שקיים עם העובדים בחדר האוכל של המפעל, הודיע יו"ר הועד, כי ועד העובדים החליט פה אחד, כדי לעודד את העבודה ופריון העבודה, שבכל הדיונים שיהיו לעובדים עם ההנהלה בשנה 1976 לא ינקטו באמצעים, שיש בהם סנקציות או שביתות — כפי שעשו זאת עד עתה.

תצפית

השר מזהיר והשגריר מרגיע

(מא"ן) שר החוץ, יגאל אלון, שחזר אור ליום ד' במסעו בארצות אירופה, הזהיר את ממשלת בריטניה שלא למכור מטוסי „יגואר" למצרים. הוא אמר: „אספקת מטוסים אלה לידי המצרים תלבה את האש במזרח התיכון". דברי אלון תקיפים וגם חד־משמעיים. והנה באותו יום בתכנית „היום הזה" בשידורי ישראל אומר שגריר ישראל בלונדון, גדעון רפאל: „סאדאת הסיג בביקורו בבריטניה „הישגים בתחום יחסי ציבור" אבל לא בהשגת נשק"...

בכן, בעוד ששר החוץ, יגאל אלון, מזהיר את ממשלת בריטניה, השגריר גדעון רפאל מרגיע את תושבי ישראל, שלא להיבהל מהפירסומים על עיסקת נשק רבת היקף בין בריטניה למצרים.

אנו רוצים להניח ששר החוץ מדווח היטב על ידי שגרירו בלונדון בכל הקשור בהסכמים, או ביחסי הציבור הטובים של סאדאת, כך שהסתירה הזאת שבין דברי השר אלון לבין השגריר רפאל בזכרה שתעורר פליאה ותמיהה ואולי אף יותר מזה.

קצת תיאום לא יזיק.

*

„כדבר איש אל רעהו"

(א.ד.) ד"ר ראובן סיוון הביא לידיעתנו את הדו־שיח הבא שפורסם ב„הד האולפן": בשעתו פרסמתי חוברת ושמה „כדבר איש אל רעהו". עיתונאי אחד ביקש ממני עותק. לאחר שבוע אמנם נתפרסמה לשמחתי רשימה מלאה שבחים על החוברת. בתוך שאר הדברים נאמר באותה רשימה: „סיוון יודע להוכיח לנו את חוסר הטעם ואת הסרבול שבביטוי „אין בעד מה" בתגובה על ה„תודה". סיוון מלמדנו שיש ביטויים נאים, עבריים־מקוריים לעניין זה, כגון: בבקשה... על לא דבר... תודה גם לך... ואפשר גם להגיב על „תודה" בלא מילים, אלא בחיוך בפנים, כדרך שנוהגים לפעמים האנגלים. יישר כוחו של סיוון".

בגאווה הראיתי את הרשימה לאשתי ומיהרתי לצלצל למיטיבי:

„קראתי את רשימתך הנאה. תודה רבה לך".

„אין בעד מה", מיהר העיתונאי להגיב בנימוס.

*

מסע נגד מוצרים להלבנת העור — בסנגאל

(צ') בסנגאל נפתח עתה מסע כללי נגד המוצרים להלבנת עורם של בני הגזע השחור.

השלטונות נקטו צעדים נגד מוצרים אלה, לאחר שרבים מבין תושבי המדינה חלו במחלות עור כתוצאה משימוש במוצרים מזיקים.

*

השכונות בתל־אביב שוב נערכות

(ה"פ־ן) הדבר הפך כבר לשיגרה. עם תחילת עונת הגשמים נערכים פעילי השכונות להפגנות סדרות, בתביעה „לפנותם מהמבנים המסוכנים". גם בימים אלה חזרו תושבי השכונות והפגינו בפתח משרדיה של חברת „חלמיש", המשותפת לעיריה ולממשלה, העוסקת בבניתם של שיכוני מפונים.

המפגינים, כבשנים עברו, חזרו והניפו את הסיסמאות ובקולניות רבה תבעו פתרון מיידי. הם חזרו והזהירו מפני אסונות העלולים לקרות בבוא הגשמים ומפני פעולות חריפות מצד כלל תושבי השכונות, „אם לא יוזרז שיקומם".

השאלה היא, באמת, מדוע נתעכב תהליך השיקום. מסתבר, כי לא אחת אשמים דווקא הדיירים המתגוררים במבנים הנוטים לנפול. הם תובעים לא רק דירה תמורת דירה, כי אם פיצוי הולם עבור הפינוי. פיצוי המתכבם לא אחת במאות אלפי לירות. התדיינות עימם על גובה הפיצויים מתמשכת לעיתים שנים רבות, אך התושבים טוענים כי לא אחת אף מתנהגים עימם בשרירות ובחשדנות יתירה, כאילו חפצם הוא לא לשקם את עצמם כי אם „לגרוף הון".

מכל מקום, במרוצת השנים פונו אלפי משפחות, אך בכל זאת נותרות מאות משפחות נוספות המקיימות הפגנות. האם במקום המפונים באים דיירים חדשים? חברת „חלמיש" טוענת, כי היא מצליחה לאטום את הדירות המפונות ולהרסן, ובכל זאת, יש מפגינים —„אף פעם לא חסרים אנשים להפגנות תושבי השכונות".

אגב

מקור הרשע

הודעת האירגון הבינלאומי „אמנסטי" על ההעלמותו של [illegible] הסובייטי בבתי־חולים מטעמים דתיים, באה לאשר את מה שהגיעו ממקורות הכפייה שבה עניים הבאו אנשים אך ורק שיש להם דעה משלהם בבעיות דת ורוחניות.

לפי „אמנסטי" נכלאו לפתח כת אלפים אנשים בבתים בבתי־חולים לחולי־נפש בגלל דעותיהם המסוכנות.

ספריו של סולז'ניצין ושל רוסיים אחרים, שברחו או מברית־המועצות חישפו מזוועות של מחנות־עבודה, בו ובבתי־משוגעים, שבהם כלוא „סוסים". עתה באה הודעת נוספת, אירגון בעל מידע, שלפי החוק הסובייטי מותר חשודים בבתי־חולים להחזיק ללא אפשרות לערער על השפלתם והכאתם.

האכזריות אינה במגננה בלבד אלא בחוק עצמו. משטר שמתלבל בכל ההושד מקבל בהכנעה עבדות בדם רק במעשים.

לפני שבועות מיספר בערך האגן, בירת דנמארק, „משפט הרוב", משפט פומבי נגד המשטר הסובייטי. אחד העדים שהיה כלוא בתה מוצת יבו בכפייה, סיפר, שחברו למעצר יסוריו חתך את אוזניו באומרו התוכחה ישמשו עדי בתיא הזיכוי הסבל כאן, כשאוכה חי מכאן.

בין המעונים, היהודים לא־י חשודים ב„ציונות ציונית", הגופני, הנפשי קשה ביותר משוללי זכויות־אנוש יסודיות המשטר הסובייטי.

המשטר הסובייטי התם על של זכויות־אנוש, כשם שהתם כם הלסינקי על חופש יציאת אורחים להחו"ל בעניינים אישיים מקצועיים. אך הפוסר הקובע מתיר שקר, צביעות, דימוי לביצור המשטר.

לפיו, הציונות גיזענית כי רדיפת גאמניה ומלחמה בם ישראל. כבר הוכח בראיות סובייטים היו הראשונים לתווית של גיזענות לציונות יוזמתם, כנראה, נתקבלה בעצרת האו"ם.

הסובייטים מכחישים, כדרכם ידיעה המטילה כתם על מ[illegible] זו רישעות התהומית הזוגלת מאות נאות, ולא מעטים מנשים נגררים אחריהן. השמאלנות מוסקווה וגם נוסח פקין, מהלכים בקרב חלק מסטודנטים בארצות־מערב־אירופה, ובאמריקה הלטינית. אף באר[illegible] רק רקיע, אלא אילו ארגונים לבים נוספים, משועבדים הסובייטים.

המערכה האידיאולוגית של [illegible] בנת, אחת ממשימותיה המרכזיות להוכיח, שהקומנים הסובייטי למין האנושי ובשורה הי ליהדות על ערכיה ההתים רים.

ברח מעצמו

הקאנצלר האוסטרי, ברונו קרייסקי, רחוק מהצא היהודי. [illegible] להתב ש„אין עם יהודי [illegible] עם הרי זה עם כאוסי, החל גם פעילי מפלגתו הסוציאל[יסטית] אחד מהם טען: התבטאויות ראש הממשלה האוסטרי לגבי [יהו]דים פוגעות בתדמיתה של [אוסטריה] שעכינה להופיע כמדינה מש[וחררת] מכל אפליה על רקע לאומי.

אף פולמוסו עם ויזנטאל, [צייד] הנאצים, עד כדי גבוגות לבשה נותן כדי לעמוד לדין על עלב בפרק להאצים את ויזנטאל, אינו [מוסיף] ביותר לאוסטרים. „הריב בין היהודים", כהגדרתם, פוגע ב[מעמדו] של קרייסקי כקאנצלר אוסטרי.

מדוע אינו כובש את דעתו עם־מוצאו, כשם שכובש, למשל סינגר, שנפגע בפומבי מלהגביע הורים על יהודים ויהדות? כ[illegible] היא טובה הסביך הבריחה מכ[illegible] עדין אותו, ומטבעו יהודי ומא[illegible] שניסה לשבץ קצין נאצי ל[illegible] בממשלתו, פרץ בחירופים ל[illegible] נגד ויזנטאל אלא נגד „העם ה[יהודי]" כולו.

עצביו המופרעים של קרייסקי [מסבי]רים בליקוי פסיכי, כפי שמ[ציינים] אילו מעתוני אוסטריה. מרקסיסט [סו]ציאליסטי בעל כישורים, [המבסס] מעמדו בארצו, במקום להמש[יך ולע]סוק בהסטוריה היהודית, כפי [ש]נוהגים מדינאים אחרים יהודים בארצותיהם, הוא תוק[ף את ע]צם־מוצאו, מעליב את אבותיו [עד] כדי כך מהשיף את איומו [ש]צילו.

יש לו סיבה מספקת, כנראה, [לה]יות עצבני, שכן באותו ההמים [צעקו] אוסטרים נגד הקאנצלר שהוא „עם מאוס".

צעירה בידואית נהרגה בהתפוצצות

דובר צה"ל מודיע: צעירה [בדו]אית בת 20 נהרגה ונערה בת [illegible] נפצעה ביום ב' ה־17.11.75 כת[וצאה מ]התפוצצות באיזור מזולה שבב[קעת] הירדן. נתברר כי הדבר אירע [כא]שר הצעירות נכנסו עם עדר צאן לאזורים אסור בכניסה. נפתחה [חקי]רה.

עלייה בשיווק אבוקדו

מאת סופרנו הכלכלי

גידול ניכר בשיווק האבוקדו [ל]חו"ל חל השנה עם העליה בב[יקוש] לפרי זה.

עד מחצית נובמבר שווקו [illegible] טונות אבוקדו לעומת 2900 ט[ונות ש]שווקו בתקופה המקבילה אש[תקד] — נמסר מהנהלת „אגרקסקו". הגידול הוא בצרפת.

בינתיים גם החל ביצוא [של] חצילים, מלוני פלדבש ותלוני בת, שומו בשבוע האחרון למח[ירים] טובים לאחר שהתוצרת המוקד[מת] בעיקר מייצור מקומי, נעלמה [מה]שווקים.

באחרונה נחתמה עיסקה לש[יווק] 3000 טונות בננות בחשך המח[ודשים] נובמבר ודצמבר לרומניה [ו]לארצות אחרות.

לדברי מנכ"ל „אגרקסקו", [illegible] שבים, צפוי השנה יצוא של 9[illegible] טונות בננות. זאת לאחר שנתיים שפל ביצוא פרי זה שגרם [ל]נזקי הטבע ומכת הקרה.

ביצוא הפרחים נמסר על הצ[טמצמות] כלשהי במחירי התמורות הנמשכ[ת] וזאת בשל התארכות הסתיו [ב]אירופה והצפת השווקים בפרחים [מ]ייצור מקומי. על פי הערכת [אנשי] אגף הפרחים ב„אגרקסקו" י[ים] כפל עונתי זה עד סוף חודש [ו]שיב יורגש ביקוש ער לפרחים [מ]ישראל.

א. באץ: הקונגרס יאשר בקרוב בקשת הממשל לסיוע לישראל

שר החקלאות האמריקני, מר ארל באץ, אמר לראש הממשלה, מר יצחק רבין, כי בעקבות ההצבעה האנטי־ציונית בעצרת האו"ם הועמקה תמיכה ציבורית מוחלטת בארה"ב לעמדתו של השגריר האמריקני באו"ם, מר דניאל פ. מויניהן והתחזקה עוד יותר התמיכה הרחבה בישראל.

מר באץ נתקבל לשיחה אצל ראש הממשלה בלשכתו בירושלים. בשיחתו עם ראש הממשלה, כי הוא מעריך שבקרוב יעניק הקונגרס את אישורו לבקשה הממשל למתן הסיוע המבוקש לישראל.

מר באץ הביע את התרשמותו העמוקה מהשגיה הגדולים של החקלאות הישראלית ושיבח את יעילותה ואת רמתה הטכנולוגית.

החקלאות הישראלית — מהמתקדמות בעולם

שר החקלאות האמריקני, יצא את הארץ בבטוסו יחד עם רעייתו ובני פמלייתו לביקור ביוגוסלביה.

בשיחה עם כתב עתיים, אמר השר האורח, כי „נזדמן לי לעמוד מקרוב אחר אחת הארצות, שבה החקלאות היא בין ההתקדמות בע"ם. מה שראיתי מהווה ביטוי נאמן לחקלאות מדעית ומתוחכמת. האורח הביע התפעלותו משיטת ההשקיה האוטומטית, שעתה ראה בקיבוץ סעד, שלדעתו מהווה התשובה הטובה ביותר לניצול מים, בעיקר במדינה שאיננה נהנית משפע במים. עוד אמר שר החקלאות האורח, כי יש להעריך במידה רבה את העזרה החקלאית הכבית שישראל נותנת למדינות מתפתחות ו„בכך אתם פועלים טוב יותר מאתנו".

מר באץ' הוסיף, כי ישראל מקיימת את העיקרון הנחוץ ביותר כיום לעולם בכללו, לייצר כמזיה מזון בדולות דבר שיש ליישמו גם במדינות אחרות.

השר ציין, כי הזמין את עמיתו, שר החקלאות מר אהרן אוזן, לבקר בארה"ב. „אף כי אנו מדברים בשפות שונות, השפה המשותפת לשנינו היא שפת החקלאות וייצור המזון ושוב יהיה אם השר אוזן יבקר אצלנו ויפגוש אנשים שלנו", אמר.

בנמל התעופה נפרדו מן השר האורח ורעייתו השר אוזן, שגריר ארה"ב בישראל מר מלקולם טון ומנכ"ל משרד החקלאות מר ראובן איילנד.

הרב פ. אלתר ידרוש מפרוש לבצע התפטרותו

מאת סופרנו לעניני מפלגות

הרב פנחס מנחם אלתר, יו"ר ברכו אגודי, צומד לפנות היום לח"כ פ. פרוש בבקשה שיפנה ליו"ר הכנסת ויגיש בכתב התפטרות, כבקובל. אלתר עשה זאת בלחץ הח"כ ה„אגודה" וכר ש"י גרוס, שאמרו כי „המצב הזה יכול להמשך עולמית".

מ. פרוש זכה לברכתו של האדמו"ר מגור, בכיום יקיבת המועצה, כאשר כתב את מכתב ההתפטרות. הרבי מגור הבטיח לו „שני העולמות — העולם הזה והעולם הבא". בישיבה הצליחה גם הצעה להעביר את הנושא לוועדה — אך זו נדחתה על הסף.

חקירה על לחץ ערבי נגד „ג'נרל אלקטריק"

אלבני, ניו יורק, 19 (יופ"יא) — החברה ג'נרל אלקטריק ביקשה ביום ד' את השופט הפדרלי לעכב מהלכים של ועדה מחוקקת ממלכתית בעסקיה עם לקוחות ערביים. השופט נענה לפנייה והבע להגיש לו ביבוקים נוספים להביעה להקור בעסקי החברה.

ועדת בשנה של הועדה הפרלמנטרית של מדינת ניו־יורק התאזרת בפעולה ממשלתית ביקשה לחקור בעיסקי החברה הגדולה הקשר לחקירה בדבר סחיטה מצד הליגה הערבית, הקיימת כיו"ע לגבי חברות הסוחרות עם ישראל.

מעשי סחיטה כאלה יהיו בלתי ליגליים על פי חוק של מדינת ניו־יורק שתכנס לתוקפו ב־1 בינואר.

מצוקה כספית בקרן האו"ם לפליטים

בניין האו"ם, 19 (צ'ר) — ארה"ב הציעה ביום ד' כי העצרת הכללית תפנה לכל הממשלות באופן דחוף לעשות מאמצים אדירים ביותר כדי לסייע לסוכנות הסיוע של האו"ם לפליטים פלשתינאים.

ארגון הסיוע נמצא זה זמן רב בקשיים כלכליים רציניים ומנהלו ביון ה יני התריע כי יאלץ לבטל שירותים לפליטים ומעלה אם לא ירומו כספים נוספים לקרן.

סין שרויה במצב של תוהו ובוהו

ניו־יורק, 19 (יופ"יא) — מומחים לעניני אסיה אמריקנים כי סין שרויה עתה במצב של תוהו ובוהו וכי ביקורו של הנשיא פורד בפקין לא יהיה בו אלא מבים איסור ככליי בחודש של בוגות איריבה ב'. ביקור זה גם יבליט לדעתם את שכחוות היחסים הסיניים־אמריקניים.

המומחים הביעו היום את דעתם שסין וארה"ב אינן רציניות באבה בביקור זה, אך שתי המדינות אינן יכולות לבטלו. מאחר שצעד מעין זה עלול להתפרש כסימן להרעה היחסים.

„הארץ" מחדש היום הופעתו

מאת סופרנו בתל אביב

עתון „הארץ" מחדש הבוקר הופעתו לאחר שאתמול לא הופיע בגלל סכסוך עבודה שהתגלע עם ועד עובדי המערכת.

הסכסוך בין העובדים להנהלה נבע מאי היענות לביירת של הביעות, בעיקר — בבעיא הוצאות רכב וטלפון.

אתמול קיימו פגישה בין חברי הנהלת העתון, חברי ועד העובדים והממונה על יחסי העבודה במשרד העבודה. אבל סוכמו הדברים ולאחר שההנהלה הביעה נכונות לבלא אחר דרישות, דרישות העובדים, הוחשה העמדה.

יהודי בריה"מ עלולים להפגע מתקנות חדשות למטבע זר

מוסקבה, 19 (יופי"ע) — דאגה רבה שוררת עתה בחוגי היהודים הסובייטיים, המקבלים כספים מחוץ לארץ, לאחר שהתברר כי ממשלת בריה"מ מפעילה תקנות חדשות שפירושן המעשי „החרמת חלק ניכר מהכסף הנשלח ליהודים במטבע זר.

הוראות חדשות אלה יפגעו גם בפיזיקאי אנדריי סאחארוב, העומד לקבל סכום של 122,000 דולר, לאחר שזכה בפרס נובל לשלום לשנת 1975.

לפי התקנות החדשות, שיקבלו תוקף ב־1 בינואר, יפחית הבנק הממלכתי 30 אחוז בצורת מס מהסכום המתקבל מחוץ לארץ ולאחר מכן יחליף את המטבע הזר לרובלים לפי שער החליפין הרשמי.

כתב סוכנות יונייטד פרס מציין שלאחר שלוקחים בחשבון את כל הפעולות האלה, יזכה אדם תמורת שי בסך 100 דולרים ב־49 רובל ואילו לפני הפעלת התקנות החדשות היה באפשרותו לקבל תמורת אותו סכום כ־400 רובלים.

פעולה מכוונת נגד יהודים

„זו פעולה ברורה מצד הק.ג.ב., המכוונת נגד יהודים ופורשים", אמר המתימטיקאי אלכסנדר לונץ. יהודי שאיבד את מקורתו לאחר שהגיש בקשה לאשרת יציאה לישראל. „תקנה חדשה זו פירושה סוף פסוק לעזרה שאנו מקבלים מחוץ לארץ" ציין אלכסנדר לרנר, אף הוא מתימטיקאי.

על ההוראות החדשות נודע, כאשר חברת סחר סובייטית „ונשפוסילטורג" החלה לשגר מכתבים, בהם הודיעה לאנשים המקבלים משלוחי שי מחוץ לארץ על השינויים שחלו.

פקיד של החברה, שאליו פנה כתב „יונייטד פרס" אמר כי הוראות אלה כוחן יפה „לגבי כל האורחים הסובייטים ללא יוצא מן הכלל".

בכתב נאמר כי הבנק הסובייטי לסחר חוץ, שמטפל בכל ההעברות האלה, לא ימיר להבא מטבע זר לתעודות מיוחדות, שבהן אפשר להשתמש בחנויות מיוחדות, ששעריהן נעולות בפני האורח הסובייטי מן המניין.

יהודים ופורשים, שקיבלו כסף מחוץ לארץ, יכלו לקבל תמורה התעודות רובלים בשער הגבוה פי שש משער החליפין הרגיל.

המועצה החדשה לחמ"ד החלה בפעולותיה

המועצה השישית לחינוך הממלכתי־דתי שנבחרה לא מכבר, נתכנסה השבוע לישיבתה הראשונה בירושלים, בהשתתפותו של שר החינוך והתרבות, מר אהרן ידלין.

את הישיבה פתח מר י. קיל, מנהל אגף החינוך הדתי, ובראשות היושבה נבחר מר פ. אונא פה־אחד ליו"ר המועצה. לאחר הבחירה בירך את החברים היוצאים והבאים במקום, על דעת הממשלה כולה, ואיחל למועצה עבודה פוריה וטובה. כמו כן בירך את היו"ר הנבחר — האיש המתאים להפקיד חשוב זה. השר אמר, בין השאר, כי למועצה לחמ"ד יש מעמד סטטוטורי מכוסו ממלכתי המפקד על תקנתו של החינוך הדתי. כשר החינוך הוא רואה מחובתו לדאוג לביסוסו ולקידומו של החמ"ד.

לדעת השר על המועצה לראות לפניה גם את הבעיה של הזהות היהודית בכללותה, ואל לה להסתפק בטיפול בנושא החינוך הדתי בלבד. מי שחרד לדמותו של החמ"ד ומתעלם מבעיות כלליות ואומר אני את נפשי הצלתי — אינו אלא טועה.

המאבק על גנים חדשים

בחלקה השני של הישיבה שמעה המועצה סקירה על החינוך בגיל הרך מפי המפקחת הארצית על גני ילדים ממ"ד, גבי בזל משאפ־פריני. בין היתר התריעה על כך שמדי שנה חוזרת בעיית פתיחת גנים דתיים בשכונות חדשות, כאשר אין הרשויות פותחות כיתות לחינוך הדתי אלא אחרי מאבקים קשים, דבר הגורם לכך, שאפילו הורים דתיים אינם רוצים להביד את ילדיהם לגנים ממלכתיים־דתיים.

שר הקליטה: בארץ נקלטו כרבע מיליון עולים

מאת סופרנו בחיפה

מתוך 280 אלף עולים, מהם 110 אלף מברית המועצות, נקלטו בארץ כרבע מיליון — מסר אתמול שר הקליטה שלמה רוזן בכנס עולים בחיפה.

הוא הוסיף כי בריה"מ מאשרת כיום כאלף היתרי יציאה בחודש בטענה ש„אין יותר יהודים המבקשים לעלות לארץ"... השר הכחיש בתוקף טענה זו ואמר כי בהסתמך על ידיעות בדוקות, מוגשות מידי חודש כאלפים בקשות להיתרי יציאה של יהודים מבריה"מ. מנהל משרד הקליטה בחוז חיפה ב. זבריז' מסר כי עד סוף 1976 יצאו 700 המשפחות המתגוררות עדיין בדירות שכורות בחיפה לדירות קבע.

בין הפטיש והסדן

חופש העיתונות או כבוד הפרט

(אתמול בכנסת)

הח"כ שמחה פרידמן, וכן הח"כים א. אולמרט וי. בארי, הביאו אתמול למליאת הכנסת הצעות חוק פרטיות בנוגע לאזן את המצב בין הצורך בחופש העתונות לבין חובת השמירה על כבודו של הפרט. מר פרידמן הדגיש כהצעת החוק שלו אסורה למנוע פרסום בעתונות של שמות הנחשדים והעבירות בטרם משפט.

המציעים הסבירו שהעתונות ושאר כלי התקשורת כיום נוהגים בחופש הגובל עם הפקרות, והדברים מגיעים עד לפגיעה בכבודו של הפרט, ויש למנוע מצב כזה.

הם הוסיפו שדווקא בעידן תקשורת ההמונים גדל הנזק של הטלת כתם על אנשים שנחשדו בעבירה אך אשמתם לא הוכחה. אם אמצעי התיקשורת היו נוהגים בריסון עצמי לא היה צורך בחוק זה.

הוזכרו פרסומים בפרשיות רצח הניילה והל הלר, בעצרו, משפטו ההדסתו והאשמתו של מיכאל צור והפרסומים נגדו בעוד המשפט היה בראשיתו.

פרסום בהסכמה ובלי הסכמה

חשוד שירצה בפרסום שמו גם בעת החקירה הראשונה יינתן לו הדבר. ביהמ"ש רשאי להורות על פרסום שמות חשודים נגד רצונם, אם הדבר מועיל לאינטרס הציבורי.

שר המשפטים, חיים צדוק, הודיע שהוא תומך בהצעות החוק הפרטיות ובהגבלתן מכוסם שפרסום שמו של עצור אינו חשוב מטעמים של חופש העתונות, אלא לרודפי סנסאציות.

יסודה של הבעיה, הוסיף השר, הוא בהתנגשות מסויימת בין יסוד של חופש העתונות, הביטוי והאינפורמציה לבין זכותו של הפרט להגנה על כבודו ושמו הטוב. בחוקים המוצעים מודגש זכותו של הפרט.

החוק בבדיקה מבחין בין הפומביות לבין הפרסום ולא כל דבר שנדון בפומבי פרסומו מותר.

שר המשפטים מייחס חשיבות לנימוקיהם של המתנגדים להצעה, השר שם את הדגש על האינטרס הציבורי הכולל את הזכות לדעת ואת זכותם של אחרים שלא להיפגע מכעצורו של הולה. כעצורים שלא יתפרסמו ברבים יגרמו לגלוי שמועות שיפגעו באנשים חפים מפשע שלא נעצרו והם עלולים לגרום לבהלה בקרב הציבור.

זכותו של אדם לכבוד הטוב, הוסיף ואמר שר המשפטים הוא מטבע ששני צדדים לה ולא כל מקום שבו היא כובלת — נופלת היא על צד זכותו של החשוד. יש לבצע פרסום שבו של הכוד כל זמן שלא הוחור קשר על צבע בינו לבין העבירה.

מכתבי הפרסום מותר?

הצעות החוק האלה מציעות כי קו הגבול שממנו ואילך מותר פרסום שמו של החשוד הוא הגשת כתב האישום שבו הנאשם לכאורה החשד נגד מי שאת שמו מפרסמים לשר המשפטים נראה הפתרון הנ"ל. שר המשפטים מוצא כי קו הגבול הראוי של האיסור לקרי בהצעות החוק של אולמרט ומלמד. הצעות החוק אוסרות לפרסם שמו של מי שנגדו מנהלת המשטרה חקירה מבלי שנעצר. אם יותר הפירסום בשלב הראשוני של החשד, אומר שר המשפטים. שוב אין טעם לאיסור הפרסום בדבר המעצר.

שר המשפטים סבור כי יש להתיר פרסום — בין שמבקש הפרסום הוא החשוד או העצור ובין שהמבקשת היא המשטרה — מטעמים של חקירה — רק על פי צו בית משפט, שיחליט בדבר ע"פ נסיבות העניין, מאידך, אין להגביל את שיקולי ביהמ"ש לטעמים של טובת הציבור בלבד, שכן פעמים יכול היותר להיות טובתו של אדם אחר שנפגע כתוצאה מאי הפרסום. בכפוף להערותיו אלה הסכים שר המשפטים שהצעות החוק הנ"ל תועברנה לועדת חוקה, חוק ומשפט. הכנסת העבירה את הצעות החוק לדיון מוקדם בועדה.

שירותים הפטורים ממס הכנסה

ללא דיון העבירה הכנסת לדיון מוקדם בועדה הצעת חוק שהגיש ח"כ י. קרגמן, בשם עשרים ח"כים מסיעות שונות, חברי ועדת הכספים, הבאה להגדיל את הפטור ממס הכנסה. מסכום של 720 ל"י ל־1800 ל"י לשנה, לרכישת מצרכים במקום עבודתו של העובד. הדבר יכלול ארוחות חינם או זולות שהעובד במפעלי תעשייה וכו' מקבל. נראה, שזה יחול גם על החשמל לעובדי חברת החשמל ועוד.

החוק מהווה תיקון ראשון לחוק מס ההכנסה לפי „הרפורמה", ומותר להניח שתיקונים נוספים עוד יבואו.

בהסכמת שר השיכון העבירה הכנסת לוועדה הצעה של הח"כ שמחה אריליך לבטל את ההגבלה על הבניה הפרטית עד ל־110 מ"ר. המציע אמר שכאשר הוטלה ההגבלה היה מחסור בפועלים ובחומרי בניין אך מאז המצב נשתנה ויש חוסר עבודה.

יש מקום לרכך הגבלות הבניה

השר אברהם עופר אמר שלמעשה ועדת המבב"לים מאשרת כל בנייה שאינה כרוכה בתקציב המדינה. למרבה הצער, אמר, היו שבנו דירות „שדקרו את העינים", אולם נכון שעתה קיימת סכנה של חוסר עבודה ויש מקום לרכך את צו הפיקוח על הבנייה. ייתכן שההגבלה תהיה לגבי דירות בנות 125 מ"ר.

הסכמים קיבוציים ורישומם

הכנסת העבירה לוועדה דיון בתיקון לחוק ההסכמים הקיבוציים. שהגישה ח"כ שושנה ארבלי.

בהצעת החוק מוצע לקצר את התקופה בה יש להגיש הסכם קיבוצי לרישום מ־3 חודשים לחודשיים תוך מתן סמכות לממונה הראשי על יחסי עבודה להאריך את התקופה אם ימצא זאת למוצדק, כן מוצע לחייב את שר העבודה לפרסם דבר הגשה לרישום של הסכם קיבוצי בכדי שהסכם יהיה גלוי ופתוח לעיונו של כל המעוניין בכך.

כן מוצע שהסכם קיבוצי אשר לא הוגש לרישום יהא חסר תוקף מיום החתמו.

יונה כהן

12 מקלטים ציבוריים אושרו לבניה בחיפה

מאת סופר „הצופה"

12 מקלטים ציבוריים חדשים אושרו לבניה בחיפה, ע"י מפקדה ראש הג"א בנוסף ל־32 מקלטים, המבוצרים בשלבי בנייה שונים. בשבועים האחרונות נבנו ואושרו לבנייה במרחב העיר שלושים ושישה מקלטים ציבוריים חוץ 15 מקלטים לבתי ספר בסכום העולה על 23 מיליון ל"י.

פרטים אלו מסר אמש מר יוסף כהן היועץ ההנדסי לראש עיריית חיפה ומ"מ ליו"ר ועדת הל"ח, בסקירה כוללת על בטחון בשעת חירום שנתן לפני חברי מועצת עיריית חיפה. הוא אמר כי בחיפה 47 מקלטים ציבוריים אשר 4 מהם הוכשרו למטרה זו בחניות הכרמלית כמחסות לשעת חרום.

ועדת הכלכלה דנה בדרכים לצמצום פער התיווך בחקלאות

מאת סופרנו הכלכלי

הרבה קמעונאים מוכנים להצטרף למבצע הוזלות של פירות וירקות הנערך מטעם משרד החקלאות, אך אין מאפשרים להם זאת — טענו נציגי התאחדות הסוחרים שהופיעו בפני ועדת הכלכלה של הכנסת, הדנה בפער התיווך בחקלאות.

נציגי הסוחרים האשימו את סיטונאי הירקות במכירת תוצרת בלתי ממוינת במחירים גבוהים בצד אריזה ושקל בלתי נכון. לדבריהם רווחו הקמעונאים אינו עולה על 25—30 אחוז ברוטו בגלל הפחת הגדול שיש להם. הופעת ה„רמסיפיסיבי" קיימת, טענו הדוברים והסיטונאים רבים מוכרים תוצרתם לסיטונאים אחרים ומעלים בכך מלאכותית את המחירים.

מנהל אגודת הצרכנים מר א. גיבש, אישר גם הוא, שהסחורה בשוק הסיטונאי אינה מגיעה ממוינת והוהי אחת הסיבות לייקור התוצרת. לדעתו, אפשר יהיה להוזיל את מחירי הירקות אם יתגברו על בעיית המיון לפני שהסחורה מגיעה להיקפי הסיטונאי. מר בן־אר מהתאחדות האיכרים הציע להקים תחנות מיון ארציות.

יושבת ראש הועדה לצרכניה הגב' ש. גילן, הציעה להקים מרכזי קניה מהיצרן לצרכן.

סמנכ"ל משרד החקלאות מר א. בן־מאיר הסביר, והודיע קשה על מחירי פירות גבוהים מאד הצפויים בעונת החורף הבאה בגלל הניבולים הקשים ועקירת מטעי פירות על ידי מתיישבים.

באשר לטענת הקמעונאים כי אין משתפים אותם במבצע זה, הודיע סגן מנכ"ל משרד החקלאות, כי אין המשרד מנהל המבצע כמשרד הזילות הוא אפשרות לפקח על המכור הערבי.

יושב ראש הועדה ח"כ י. תורבין אמר בסיום הישיבה כי הגם שהועדה טרם סיימה את דיונו בנושא במסגרת זה, הרי ברור לה כבר, מן העדויות שהיא שמעה עד כה, ניתן לצמצם במידה ניכרת את פער התיווך, אם ינקטו מספר אמצעים שיביאו להיגול המתווכים בין היצרן והצרכן. כצעד ראשון לכך סבור יושב ראש ועדת הכלכלה, יש להקים מרכזי קניה לפירות וירקות בהם תעבור התוצרת ישירות לצרכן.

נמשך גל המחאות נגד החלטת האו"ם

כנס אירופי של רבנים שנערך בדרבים וביוזמת לגינוי ההחלטה האנטי־ציונית שנתקבלה באו"ם נערך אמש בפאריס ביוזמת הרב הראשי ליהודי צרפת הרב יעקב קפלן — בעזרת המחלקה לארגון ר' הסברה בהסתדרות הציונית העולמית.

ברחבי העולם היהודי נמשך גל המחאות נגד החלטת האו"ם ובכל יום מגיעות למשרדי ההנהלה הציונית בירושלים עשרות הודעות על כך.

בעיר ניצה שבדרום צרפת נערך תהלוכה בצעד מחאה בהשתתפות למעלה מ־1,000 איש שעברו ברחובותיה המרכזיים של העיר כשבידיהם דגלי ישראל וצרפת. בסיום הכבעד נאם לפני המשתתפים הרב הראשי בניצה, הרב קלינג, שקרא ליהודי צרפת לעלות לישראל. כן נערכו אסיפות הזדהות בכל עריה הראשיות של צרפת שקראו לממשלה הצרפתית למנוע פתיחת סניף אש"ף בצרפת.

ועד הקהילות היהודיות בארגנטינה שיגר ליו"ר בפועל של ההנהלה הציונית מר אריה דולצין מברק הזדהות, מליאת ההנהלה של הפדרציה הספרדית הלטינו־אמריקנית בסאן פאולו בברזיל החליטה להענות בחיוב לקריאת ראש הממשלה לכינוס חירום של המנהיגות היהודית בירושלים.

מראשי הקהילה היהודית במדריד התקבל מברק ובו מבקשת הקהילה להעביר לתושבי ישראל את הזדהות של יהודי מדריד ללא תנאי עם מדינת ישראל.

מכסיקו דואגת לתיירות

מיגל אלמאן, לשעבר נשיא מכסיקו, אמר למשלחת יהודית בביתו כי הצבעתה של מכסיקו בעד ההחלטה האנטי ציונית בעצרת האו"ם לא שיקפה עמדה עוינת כלפי ישראל או העם היהודי. אלמאן המכהן עתה כיו"ר מועצת התיירות הארצית, הזמין את המנהיגים היהודים לסעודה בביתו.

ההתאחדות הדמוקרטית, נוצרית נגד ההחלטה האנטי ציונית

הלשכה הפוליטית של הברית האירופית הדמוקראטית נוצרית שהתכנסה בבריסל, מחתה נגד החלטת העצרת הכללית של האו"ם המשווה את הציונות לגזענות.

משמר מחאה בקולורדו

מאות סטודנטים ונבחנים ובעלי עסקים ערכו כאן משמר מחאה בכיכר האו"ם נגד ההחלטה האנטי־ציונית של האו"ם. המפגינים שנשאו על שרווליהם סרטים ועליהם מגן דוד צהוב האזינו להצהרה תביכה במושל המחוז לאם ובציגים אחרים של מדינת קולורדו.

דיון בהנהלת „הסיעה המרכזית"

החרפת היחסים בתנועה היא תוצאה ישירה מתאווה ההשתלטות של סיעות המנצלות את הרוב המצומצם שלהן, בשביל להטיל את מרותן על החברים, אמר מרכז הרשימה א. גואלמן, בישיבה ההנהלה הארצית של הרשימה המרכזית. בהמשך דבריו ציין את שיתוף הפעולה בינינו ובין חוגי הצעירים שבתחילתו ראינו בשתוף זה, אפשרות שנוכל להתקיים כרשימה עצמאית. הגברת הלחצים עלינו מחד ומאידך השיתוף הביא לידידו לבבות והזדהות רעיונית על דרכינו בתנועה בעם ובמדינה. הכשירו את הקרקע לאחד את שתי הרשימות לרשימה מאוחדת אחת.

האחוד יתבסס על יחסי חברות כנים והערכה הדדית שוה לשתי הסיעות.

בדיון נאמר בין השאר: „השלוב של חברים ותיקים וצעירים התמזגותם לרשימה אחת, כמעשה זה בכוחו לרענן את התנועה, להחזיר לה את כבודה ולהעלות את חנה אל חברים ותיקים וצעירים כאחד". „מתמיד שללנו את משטר הסיעות, האחוד הוא שלב חשוב בהתנון משטר זה. על ידו נביא לאחוד הכוחות בסניפים באיזורי הפתוח הכמהים לאחוד ולהרמת קרנה של התנועה". „האחוד מחייב אותנו למאמץ מוגבר, ללכוד השורות ולהחזרת אלפי חברים, שהתרחקו מפעילות — לשוב ולשאת בעול".

חברי חיפה העלו את בעיות סניף חיפה וערעור היחסים בינם לבין עמיתיהם הצעירים במוסדות הסניף בחיפה. הטיפול הועבר למרכזי הרשימות הארציות.

בסיכומו של הדיון הוחלט פה אחד להטיל על ועדה שביחד עם נציגי חוגי הצעירים יפעלו להגשמת פרוגרמת האחוד.

נבחרו לקחת חלק התבניים: י. לבנון, א. מברך, ש. חדיר, י. זילברזן, נ. דרוז, מ.א. אביבדק, א. רוזנברג, י. יתום, הרב ד. סלונר, י. כחולי, מ. לבי, י. זומר ש. שפירא, ש. זילברפרב, י. גן, א. מירון.

ישיבת ההנהלה הארצית בהשתתפות נציגי סניפים התכנסה לדון על בצוע האחוד שעליו סוכם בדיונים מוקדמים בין שתי הסיעות. אליהו מירון, בסכמו את הוכוח, ציין את רוח האחריות והנכונות הרצון לעשות את הדרוש לזרז בצוע האחוד שיביא לתנועה התחדשות לשנוי המצב בתנועה.

ועדת העבודה מבקרת ערעור אמינות הממשלה לגבי עולים

מאת סופרנו בכנסת

ועדת העבודה של הכנסת הביעה מורת רוח מערעור אמינות הממשלה לגבי עולים חדשים שהגיעו ארצה במסגרת תוכנית השכירות הכלכלית של משרד הקליטה. דברים אלה נאמרו בעת הדיון בהצעה לסדר־היום של ח"כ י. בן־פורת בנושא: „הבטחות יותר שניתנו לעולים מארצות המערב".

על שלחן הועדה הונחו מסקנות היועץ המשפטי לממשלה בנושא זה.

חרף העובדה שהיועץ המשפטי מצדד בתביעת העולים, הועדה, סבורה שיש לתת את הדעת על ההיבט הציבורי של תופעה זו ועל השלכותיה לעתיד. חברי הועדה בדיעה כי יש ללמוד היטב את המסקנות כדי למנוע הישנות מקרים כאלה בעתיד.

תכנית „השכירות הכלכלית"

ראשיתו של המעשה הוא במחצית שנת 1969 כאשר יזמה ממשלת ישראל תכנית דיור בשם „השכירות הכלכלית", עיקר מטרתה של התוכנית היה לעודד בניה להשכרה, בייחוד לעולים מארצות המערב.

כחלק מהתכנית הוענקו תנאים והקלות מיוחדים בתמריץ הון למשקיעים (ברובם קבלנים) לבניית הדירות להשכרה לעולים והן לעולים שיבואו להתגורר בדירות אלו.

התכנית זו באה גם לעודד עליה לארץ ובתמריץ לכך העניקה הממשלה לעולים הקלות מיוחדות שהתבטאו בהבטחות מגורים בשכירות נמוכה יחסית לתקופה שנים מסויימת (עד 12 שנים).

פרטי ההקלות הללו פורסמו בארץ ובחו"ל בפרסומים רשמיים של משרד הקליטה והסוכנות היהודית ובעתונות המקומית בעברית ובלועזית. הפרסומים כללו בין היתר גם טבלאות מפורטות על גובה דמי השכירות ועמידה הגדלתם בכל תקופה שנים מסויימת עד 12 שנים.

מסקנות היועץ המשפטי

טענת בא כח העולים היא כי לפי הפרסומים של משרד הקליטה הסוכנות היהודית ולפי ההסברים שקיבלו מגופים אלה, ניתן להם להבין כי קיימת אפשרות לקבל בארץ דירות בשכירות חודשית ובשכר דירה מסובסד לתקופה של 12 שנה מיום כניסתם לדירה, כאשר שכר הדירה קבוע מראש לכל תקופה בהתאם לטבלה שהופיעה בפרסומים.

במסקנות שהונחו על שלחן הוועדה קובע היועץ המשפטי לממשלה, לגבי אותם עולים שפעלו על יסוד הצהרות משרד הקליטה, על מדינת ישראל לפצותם על ההפרש, שבין שכר הדירה שהם חייבים לשלמו על פי החוזים שהם צדדים להם לבין שכר הדירה שהובטח להם. כמו כן יהיה על המדינה לפצות את אותם העולים אשר יחפצו לגור בדירה שתים עשרה שנים מיום כניסתם לדירה על הנזק שיגרם להם בכך שתקופת השכירות שתעמוד לרשותם תהיה רק שתים עשרה שנים מיום סיום הבניה.

משרד החינוך נתבע על הלנת שכר

ארגון המורים הדתיים בירושלים החליט להגיש לבית הדין לעבודה תביעת מבחן להלנת שכר של מורה. לאחר שהסתדרות המורים גילתה אזלת יד בטיפולה בתופעה חמורה זו.

ארגון המורים הדתיים פנה לעו"ד יעקב חובב שהגיש תביעה לבית הדין לעבודה בשם המורה שלום בן עמי שלא קיבל מלוא שכרו במשך החדשים. משרד החינוך טרם הגיש כתב הגנה.

נעצר רופא מזרח ירושלמי

משטרת ירושלים עצרה רופא מזרח ירושלמי, שקיבל מעבריינים רכוש גנוב במחירים מוזלים, כדי לספק להם מירשמים לסמים. הרופא כבר נעצר בעבר לאחר שהפנה נרקומנים לבתי מרקחת בעיר.

שופט בבואנוס איירס הורה לעצור שר לשעבר

בואנוס איירס, 19 (יופי"ע) — שופט החוקר האשמות של שחיתות בממשלת הנשיאה איזבל פירון הורה ביום ג' לעצור את מי שהיה שר הסעד בממשלת ארגנטינה.

ביירות: „מטוסים ישראליים הגו מעל מחנות הפליטים"

ביירות, 19 (יופ"יע, ע"ר, ע"יצ). 4 מטוסי קרב ישראליים הגיחו מן הים אל עבר ביירות ביום ד' ונתקלו באש מעמדות קומנדו פלשתינאיות, בשרה סוכנות הידיעות הפלשתינאית ואפ"א.

שגריר ארה"ב אצל שר החוץ המצרי

קהיר 19 (ע"צ) — איסמעיל פהמי סגן ראש הממשלה ושר החוץ המצרי דן ביום ד' עם הרמן איילטס, שגריר ארה"ב בקאהיר. השניים בדקו את ההתפתחויות האחרונות של המשבר בלבנון והסיכויים לכינוס ועידת ג'נבה.

צפוי הסכם מצרי־צרפתי לכריית מנהרה מתחת לתעלה

קאהיר, 19 (ע"צ) — עוסמאן אחמד עוסמאן, שר השיכון והשיקום המצרי ייצא ביום ה' לפאריס לביקור רשמי שיימשך שבוע ימים — על כך נמסר היום.

במהלך ביקור זה יחתום השר המצרי על סידרה של הסכמים עם חברות צרפתיות. בין השאר ייחתמו הסכמים על כריית מנהרה מתחת לתעלת סואץ, והקמת מפעל לבתים טרומיים במצרים.

ועדת החינוך תדון בסידור השמירה של הסטודנטים הערביים

יו"ר ועדת החינוך והתרבות של הכנסת ח"כ אברהם כץ החליט להעלות על סדר יומה של הועדה את נושא סירובם של הסטודנטים הערביים לצאת לשמירה בקמפוס של האוניברסיטה בירושלים. לישיבה הוזמנו נציגי הסטודנטים הערביים באוניברסיטה העברית.

* מר אברהם יעת, המנהל הכללי של בנק לאומי לישראל, נבחר ליו"ר הוועד הפועל של מכון ויצמן למדע, במקום ד"ר צבי דינשטיין, שסיים את תפקידו.

„האווירה הלוהטת" ביכה את קואליציה בתל־אביב

מאת חיים פיקרש

...שבועיים־שלושה שפרשת היחסים בין האישים המרכיבים [קו]אליציה העירונית בתל־אביב, אינה יורדת מכותרות העתו[נים ...] ליבם של פעילי הסיעות השונות המשתתפים בקואלי[ציה ו]ביחוד של אנשי סיעת „הליכוד", שיחסיה הפנימיים ... במידה רבה.

...הנוגעים בדבר ניסו ל־ ...ת הרוחות, קיימו „פגישות ...יניים", הרכיבו ועדת מיו־ ...חת שלום הבית המיוחל — בריחוקי העתונים מייחסים מרובה לכל פליטת פה ד־ „קיצונית" של הנוגעים ב־ ...יחוד מצוטט בגדון מיש־ ...יה, י. גריפל, שהטיח כלפי „אתה נ"ס הבריקי בוער־ ...ה שהולי", „שותף למסחר ...ירונים יקרים" ועוד, ואילו ...', שלמה להט, „אשר: „אין ...דיקטטוריות", „מפריע לי ...ים לא מתבצעים עד הסוף ...ות הדרושה". מאחורי הנ־ ...; מסתתרות, למעשה, מעין ...יורה כלפי מר גריפל, ש־ ..." לומר להם עוד בעוד ש־ ...ת רשימת מועמדי סיעת בבחירות העירוניות, והוא פתו. מאז, מספרים, אין השניים אידיליה, והמתי־ ...הם פרצה ההוצה, בעת ...תבע את סילוקו של מר ...זאת כראשות הוועדה ל־ ...ג. הלה התגונן כנגד מה ...אימה של מר להט" ומסכת שלו שורה ב„הבריקת שהזהימו אף את תבויד ...עין האמת, כר גריפל אף ...בציר, גם בעיני הבריד, ...ע להבליג, ווקפים ל־ ...ג מקרה חריג של נסיון ...צה לעבר איש האופוזי־ ...: מישיבות הוועדה לבניין ...ונה לשון קיצוני, המביך ...

...ת היחסים האישיים ה־ בין ראש העיר וממלא ... תוספה פרשיה־זוטא של ... צים לומר להם, מה ש־ שהוציאו להנהלת העירייה, ... מסיעמים אלה, ובמיוחד ... נתן ברוך, שעיונאי ב־ ... ועץ כללי, דבר המחייב ... נים וממלאי־המקום, לקבל

שני. כל עוד הדבר בגדר של התנצחות, ניתן להשלים עם כך, אך כש־המדובר כבר במאבק קיצוני לגבי הסמכויות, הופך הנושא להיות חריג תוכה, כאמור, להיים בעתנות...

פרנסי סיעת „הליכוד" בתל־אביב ראו הרואים בהתנצחות ג' בעירייה, פורם העשוי להזיק מאד במערכת ה־בחירות הבאות לעיריית תל־אביב, שכן ביטים אלה בהם מציינים שב־תיים לקיומה של הקואליציה, חוש־בים, למעשה, כבר על העתיד הלא רחוק. „למען האמת, מזלנו שאין גם אופוזיציה ראויה בעיריית תל־אביב" — אמר לנו אחד מעסקני „ה־ליכוד", והמתיש זאת ב„הרדמה" ש־אחזה בבכורי „המערך", שגם המש־בר בקואליציה לא עורר אותם ל־

שלמה להט
יחסים מתוחים

..מצהלת נצחון". לא מכבר הגיש א. שפייזר ראש סיעת „המערך", את התפטרותו בשל אי היענות מצד מוסדות „המערך" לסייע לסיעה ב־מאבק המוניציפלי. לפי שעה לא נבחר במקומו ראש סיעה אחר, ו־פעילי „המערך", חפים שאין להם מועמד הראוי לעמוד בראש רשימתם בבחירות הבאות והללו כבר תובעים להעמיד אישיות בכירה במדינה, ב־דרג של שר, בראש רשימתם. תביעה זו. לדעתם, צריכה להיות כבר נדונה במוסדות „המערך", „אך שם מועסקים בדברים אחרים", הם אומ־רים.

הצעות לתקינות עבודתה של הקואליציה

ברם, אין זאת אומרת ש„המערך" לא ינסה לנצל כראוי את המשבר בסיעת „הליכוד", שהיא היריבה ה־עיקרית שלו במאבקי בחירות. בכך גם מאמינים בקואליציה, והכול חשים בצורך „להתלכד מחדש". אך איך עושים זאת? כמו מרופת לה ה־שאלה, ומתוך מחשבה זו נתלים פעילי „הליכוד" במסקנותיה של „ועדת הש", שהוגשו לראש העיר. למעשה, הוגשו שתי הצעות, של עו"ד ת.מ. בסוק ושל עו"ד י. ארצי, ועתה הותרים למיזוגן ולבדיקת דרך מימושן. הצעות אלה מדגישות ב־מיוחד את הצורך בהפעלתה של

הנהלת קואליציה שתטפל דרך קבע. המיליר שלה יהיה ראש העיר. לישי־בת ההנהלה יוזמנו מזכיר העיר, היועץ המשפטי, הגזבר, המבקר, ה־דובר וכן מנהל היחידה שעניינה עומד להיות נדון בישיבה. ראש ה־עיר וראשי הסיעות בקואליציה יתכ־נסו אחת לשבוע והנהלת העירייה לא תפעיל מדיניות כלשהי, לפני ש־העניין יהיה נדון ויוחלט עליו ב־מליאת הקואליציה. מודגש גם עניין הקשרים בין ראש העירייה וראשי היחידות, וסדר ניהול הפגישות וה־ישיבות עימהם. נוסחו סעיפים נוס־פים כשהמגמה העיקרית היא, להס־דיר את תקינות ניהולה של הקואלי־ציה, וממילא, סבורים, יבוא כבר שלום־הבית.

האנשים הבכירים ב„ליכוד" סבו־רים שאין להסתפק בסיכומי „ועדת השש" ויש לפעול באופן מעמיק יותר כדי ליישב את ההדורים ובמיו־חד להביא לידי „סולחה" בין ראש העיר וממלא מקומו, אם כי הדבר, אומרים הם, יהיה קשה למדי. בכלל, פעילי „הליכוד" מודעים לכך שבר להם נישא כל העת על גלי הפופול־ריות והתדמית הטובה שיצר. זאת למרות נוקשותו היחסית, הביצועית הקיצוניות לעתים ויוזמותיו המקו־ריות, המתסיסות לא אחת את ארגון עובדי העירייה, ובמיוחד „מבצעי ה־בילוש", הדרישות לפיטורי עובדים, ומתן פיצויי פיטורין „כמי שצריך", הקצאת תוספת תשלום 10 אחוזים ל„עובדי הכפיים" ועוד. סקרי־ביניים שביצעו פעילי „הליכוד" מורים, כי דרך עבודה זו בראיה לחלקים רבים של הציבור. לכן חוששים פעילי „הליכוד", שמא מר להט ייפגע מ־המאבק האישי כנגדו בתוך סיעתו ויקים לו, לקראת הבחירות, סיעה עצמאית משלו. ברם, מר להט כבר חזר והדגיש שאין בדעתו לצאת ב־רשימה נפרדת או להתפטר מראשות העירייה. הוא מאמין בצידקת דרכו.

אך השותפים בקואליציה מאמינים שגם להט עצמו יבין שכדי שיובטח שלום הבית, יצטרך גם הוא „לוותר בהקצאת בעצמתיו, בהתביעותיו וב־מלחמתו במר גריפל".

כוח השפעה בתחומי עשייה שונים

אגב, המהומה הזו בקואליציה ה־עירונית בתל־אביב יצרה אצל השות־פים בקואליציה מעין מחשבה לחש־בון נפש, אם בכלל כדאית היתה שותפות זו. שאלה זו הצגנו גם ל־עו"ד ת. מ. בסוק, ותשובתו היתה חיו־בית. השותפות בקואליציה, הוא א־מר לנו, נתנה ונותנת לנו, כנציגי ה־תנועה הדתית לאומית, כוח של הש־פעה בתחומי עשייה שונים. אמנם, יש תחומים שאין אנו יכולים להת־ברך בהם בהצלחות, אך בדרך כלל נזקפים לזכותנו כמה וכמה הישגים מבורכים, ובמיוחד בשטחי החינוך הדתי, שזכה בשנתיים האחרונות ל־קידום רב, כמו הקמת כיתות גן, הקמת מבנים במסגרות החינוך הדתי, תכנונה של קריית חינוך דתית ב־דרום תל־אביב, החייאתו של המרכז הקהילתי וכינונה של הישיבה הדתית ביפו, הפעלת מועדונים לנוער הדתי ולאקדמאים הדתיים בעיר, סיוע ניכר ל„אליצור", העמדת בנייני העירייה לפעולות ארגון „בני עקיבא" בכפר שלם ויד אליהו, היערכות להקמתה של ישיבה גבוהה בתל־אביב ועוד.

אך נציגי המפד"ל קובעים עמדתם בכל הנושאים הנדונים, וגם לגבי (סוף בעמוד 5)

...ן טוב

...על פרשת היועצים סבו־ ...ים לקואליציה מהסיעה ... י ניתן יהיה להתגבר ... בשתף פעולה עם יועצים ... א יוחרוקו תפקידים"), הרי ... הנוגעים בדבר ורדים ל־ ... היחסים בין גריפל ולהט. ... דברים לידי כך שדווקא ... המערך" — חברי סיעת ה־ ... ליבראלים העצמאים — ... של עו"ד ת.מ. בסוק, סגן ... , נטלו היוזמה לכינונה ... רצון טוב", המורכבת מ־ ... הסיעות המרכיבות את ... זו פועלת בקדחתנות, ... לום־בית ולמתן במקצת ... ה הלוהטת" בעיריית תל־ ...

...מה — אומר לנו עו"ד ... — חשנו באוירה רוויית ... בימיה הראשונים של ... העירונית בתל־אביב, ו־ ...עו מתיחויות אלה מבעיות ..., למשל, חש עצמו אריה ... שי סיעת „חרות" בליכוד, ...אש אגף התברואה הע־ ...ייה, כי אין נעגים לו, ...ופת התקציב לניהול אג־ ...א החל להבגע את שלו, ... תקיפה, הגם דרישה זו ...ת סמויה. אם היים ספק, ... „חרות" בשכונות ה־ ...רער על תיק השכונות, ... להיענות לדרישותיו ... לפינוי עובדים, או קיצוץ יותר מכך — בסמכויות, ... ניהול „ברוגז" קצר, ... על משברים אלה הת־ ...ת הימים, אם כי בעיית ... חוסר מעיקה למדי על ... של כל שירותי העירייה, ... צים לספים, רבים ה־ ... ההתנצחות. אך שוב, ... נחית „פכים קטנים" ל־ ... ה האחרונה, שרקעה ה־ ... כאמור, לפרסומת יתירה ... ה בדמותה של הקואלי־ ...

...יאות כזו, לא יכולנו ל־ ...מר עו"ד בסוק, בציינו ... הפעולה בין נציגי המפ־ ... אלים העצמאיים, שהם ... „השענת העיקרית" של ה־ ...ם „הליכוד". מר בסוק, ... את הפגישות בין שני ...יתו, שם ישבו עד ל־ ...לה ו...לא הגיעו לעמק ...ור יותר, כשנראה ש־ ... מרקד בתוכבר", כהגד־ ...שיתנו, החלט על כינו־ ...ה לרצון טוב". המשבר ... בעת פגישה יזומה של ...צד" בלבד, ושם הטיח ... ה שהטיח בפניו של מר ...ה „ברוגז" מצד משתתפי ... אה לידי ביטוי בישיבת ..., לפני שבועיים, בעת ... הצעת אנשי „המערך" ... היועצים, כשמר להט ... הבריז לסיעה ולהגנה־ ... הצביעו כנגדה.

...יות

הש עצמו כמי שיטול, ... זו, לבגוד לו יועצים ואף ... זת במקרה שהוא רואה ... במיוחד אמורים הדברים ... לקבל את תיק הפרד־ ... מוחזק כיום מר גריפל. ... הם, לנוכח מצוקה כס־ ... המוניות" של בעלי הון, ... ראש העיר בעצמו ינהל ... עם משקיעים אלה, שאם ... כלית ממש בכל הקשור ... וייקטים השונים בתל־ ... גריפל רואה גם בדרישה ... חת סמכותו ושלב נוסף ... מכל העמדות, ובמיו־ ...רית בניין ערים שעליו ... האשר לדעת מר להט ... אלא כי תפקיד כראוי. ...חות בין השניים לגבי ... ים העירוניים בעניין ה־ ... תוקית, מימוש צווי ... די דיירים ממסכונות ה־

הרב ד"ר יעקב ויינשטיין. ראש מחלקת ההסברה במרכז העולמי:

יש להעמיק ההסברה הציונית בקרב חוגים דתיים בחו"ל

בדרום אפריקה רואים בהתל־מות והגינוי של האו"ם נגד ה־ציונות, חלק מן ההידרדרות של האו"ם, שנשלט על ידי קבוצת מדינות אפריקניות־אסיאתיות ב־סיוע הגוש הסובייטי, ומבינים כ־מובן את ההחלטות האלה, ל־אחר שהאו"ם קיבל החלטות דו־מות נגד דרום אפריקה, שבשנה שעברה, ביטלו את כתב האמנה של משלחתה לעצרת — אומר הרב ד"ר יעקב ויינשטיין, ראש המחלקה ההסברה של המרכז ה־עולמי של המזרחי — הפועל המזרחי, שחזר כעת מדרום אפ־ריקה ומאנגליה.

הרב ד"ר י. ויינשטיין היה בדרום אפריקה אורח הועידה של ועד ה־חינוך היהודי, ומצא שם שיפור רב בתוכן של החינוך היהודי בכלל וכן שיפור בכוחות ההוראה. ביחוד הוא משבח את הכולל של „ישיבה קולג'", שהוקם על ידי התנועה ב־יוהנסבורג בראשות הרב יוסף ברד־נר, נשיא התנועה. מוסד זה בן אלף תלמידים ומהווה כח חינוכי רציני בקהילה. לפני שנה הוקמה גם ישי־בה גבוהה למבוגרים שאינם נוסעים ללמוד בישיבות מחוץ למדינה. גם בחיים הדתיים מורגש שיפור גדול הודות לפעילותו של הרב הראשי הרב ב. כספר. בעיר השניה בגדלה, קייפטאון, קיימת פעילות דתית ב־הוראת בית הדין הרבני בראשות הרב יעקב דושינסקי. תנועת „בני עקיבא" היא התנועה החזקה ביותר בדרום אפריקה והשפעתה מורגשת בכל שטחי החיים.

קיטוב בחיים היהודיים באנגליה

בביקורו באנגליה, שם נפגש עם הרב הראשי, הרב ד"ר עמנואל יע־קובוביץ, ועם ראשי הציבור, הזיי־נק, הפדרציה של בתי הכנסת, וכן כמובן עם ראשי התנועה, מצא הרב וינשטיין קיטוב גדול, בין היהודים: מצד אחד, חוגים דתיים ושיבה ל־יהדות, ומצד שני, התבוללות ו־טמיעה במימדים מדהימים.

הבעיה שנתקלים בה כיום בגולה, היא, שהתהילה של המדינה ירדה, וההשפעה המוסרית שקיוו ממנה התגלתה כמאכזבת. לכן מורגשת נטיה לפנות פנימה ולחזק את החי־נוך המקומי. אף שהיהודים מרגישים את הסכנות הנובעות מן הארגונים באו"ם, לא הורגש מצב של „לך כנוס" ולא נערכו האסיפות והמחא־ות. בדבריו לפני שומעים, בבתי כנסת ובקהילות, הדגיש הרב ויינ־שטיין שהגולה לא תוכל כיום להח־זיק מעמד בלי המדינה ובלי קשר רוחני עמה. דבר זה צריך להתבטא בעליה ובתמיכה כלכלית.

הרב ויינשטיין מצא כי ההסברה הציונית, וכן הסברה של המדינה, אינה מגיעה לחוגי הדת, וכאן סובר הוא, שיש מקום לתנועה, להיכנס למעגל ההסברה. התנועה צריכה להרום על ידי שיגור רבנים ואנשי רוח להסביר לעת כזאת את מאבק המדינה. יש להחדיר מחדש את ה־יסוד של הציונות הבאה מן התנ"ך, הסברה שחוגים נוצריים בארצות דוברות אנגלית יבינו.

הלך הרוח הירוד בין יהודי אנג־ליה, מצא ביטוי בכך שהמגבית השיגה בקושי את יעדיה. גם בדרום אפריקה העליה היא עניין לבודדים בלבד. מורגשת ירידה בתיירות. ה־פרשיות הכלכליות האחרונות עוררו הדים שליליים וגרמו נזק חמור ל־מדינה.

א.ז.

מבקר המדינה: דרושים מאמצים לביסוס יישובי מרום־הגליל

מגלה ליקויים כספיים וסדרי תברואה ירודים בתחום המועצה ✡ במעלה הגליל חלה התקדמות רבה ✡ הפלא של גן יבנה: עודפי כספים בקופה

מאת ד. אבישי

בצד היישובים במרום הגליל שהגיעו לידי ביסוס, בתוכם, חלק מן הקיבוצים והמושב מירון, ני־כר מספרם של יישובים אשר מצ־בם הכלכלי עוד ירודש מאמ־צים מצד כל המוסדות הנוגעים בדבר — זאת קובע מבקר המ־דינה, ד"ר י. א. נבנצל, בדו"ח בקורת על המועצה האזורית מרום הגליל.

תחום המועצה משתרע על כ־20 אלף דונם ונכללו בו 20 ישובים: אמירים, דובב, דלתון, חזון, כפר שמאי, כרם בן־זמרה, מירון, ספסו־פה, עלמה, שזור ושפר; ארבעה קי־בוצים — ברעם, ראון, סאסא ו־סרוח; כפר יערנים — בירייה וש־לושה ישובים של בני המיעוטים — סגור, עין־אל־אסד וריחניה. האוכ־לוסיה במקום מגיעה לכ־8000 נפש. מרביתם מתפרנסים מחקלאות. כמו כן פותחו במקום בית קירור, מכון למיון פרי ואריזתו, מדגרה, מפעל לייבוש פירות, מוסך לרכב כבד ו־מתצבה.

הדו"ח קובע שהמועצה סיפקה ל־תושבי היישובים שירותים מוניצי־פאליים ברמה נאותה. עם זאת העלי־תה הביקורת ליקויים לא מעטים בתחומים של תחזוקת מבני חינוך ומבני ציבור ושל תברואה ואיכות הסביבה. עוד הועלו ליקויים בעלי משקל בתחום של ניהול כספים ו־חשבונות שגרמו בין היתר להצגה בלתי ברורה של מצבה הכספי של המועצה בדוחותיה הכספיים השנ־תיים. הביקורת דרשה מהמועצה ש־תעשה לאלתר לתיקון נוהליה בתחו־מים אלה.

המבקר מצביע על כך שבתי הספר באביבים ובדובב לא צוידו בציוד לימודי סביר. בבתי הילדים שבישו־בים עלמה, ריחניה, דלתון וספסופה חסרו שולחנות וכסאות ורשת החשמל לא היתה תקינה. תחזוקת המבנה לא היתה נאותה: בבית ה־ספר בעלמה נמצא שבכתות רבו זבובים ורמשים ואילו רשתות לחלונות היו מאוחסנים במחסן. רשת החשמל בבתי הספר באביבים ובדו־בב היתה פגומה זמן רב ואי־אפשר היה להפעיל את מכשירי הטלוויזיה שנועדו לשידורי לימוד. כמו כן נמ־צא כי השירותים היו במצב מוזנח.

ליקויים חמורים נמצאו בתחום ה־חזקה והניהול של מוסדות הברי־אות. עוד נמצא כי הפיקוח התבר־ואתי היה לקוי, לדוגמה: במושב על־מה, שבו 100 יחידות דיור, נמצא כי 25 יחידות דיור לא היו מחוברות כלל לרשת הביוב הארצית. במושב דלתון לא הותקנה רשת ביוב מר־כזית חלק מבורות הספיגה נתמלאו ושפכיהם התפזרו בסביבה. במושב שפר נפגעו חלק מבורות הספיגה ע"י פעולות יישור קרקע ובנייה ו־השפכים פרצו לשטח פתוח.

הדו"ח מספר על הפסדים גדולים שהיו לחברה לקירור ואריזה מרום הגליל, אשר המועצה משתתפת ב־הנהלתה. ממאזן החברה ליום 30.6.73 עולה שהפסד שלה עד לאותו תאריך הגיע ל־900 אלף ל"י. המבקר מתח ביקורת על סכומים שהמועצה העמידה לרשות החברה בלי הקצבה מאושרת.

המועצה קיבלה הלוואות לזמן ק־צר מבנקים ומוסדות פיננסיים למי־מון פעולות שוטפות. הדבר נעשה בלא אישור משרד הפנים ובלי ל־שקף זאת כיאות בסעיפי התקציב.

בסיכום ממצאיו על המועצה אומר המבקר: מצבם הכלכלי הקשה של חלק מהיישובים, ששימש גם נושא לדיונים בועדת הכלכלה של הכנסת ובמוסדות המיישבים, היה גורם מר־כזי לכך שהיישובים לא עמדו ב־התחייבויותיהם הכספיות כלפי המו־עצה וכלפי הגופים הכלכליים של האיזור, שהוקמו ביוזמת המועצה. מחמת מצבם זה של היישובים הי־תה המועצה נאלצת לקבל על עצמה עול כספי כבד. העזרה הכספית מצד משרדי הממשלה עלתה במידת־מה על המקובל, אולם לא הספיקה ל־מועצה כדי להתגבר על הקשיים המיוחדים של האיזור ושל קליטת התושבים בו.

דרוש שיפור נהלים במועצה האזורית מעלה הגליל

בדו"ח אחר, על המועצה האזורית מעלה הגליל, אומר מבקר המדינה כי היא פעילה במתן שירותים, ב־יחוד בתחום החינוך ובביצוע עבו־דות פיתוח. עם זאת דרוש שיפור הנהלים והגברת התיאום בתחום ע־בודות הפיתוח. בתחום מועצה זו, שבנפת עכו, 15 מושבי עובדים: אבן־מנחם, אלקוש, בירנית, גורן, זרעית, יערה, כפר רוזנוולד (זרעית), מעונה, נטועה, עבדון, עין־יעקב, פקיעין החדשה, צוריאל, שומרה ו־שתולה.

המועצה קיבלה על עצמה התחיי־בויות כספיות בהיקף ניכר, שבהן היא עומדת בעזרת מענקים לאיזון ומלוות קונסולידציה. השתתפות או־צר המדינה בהוצאות המועצה אינה חורגת מהמקובל ומספר נתמכי ה־סעד שבתחומה אינו גבוה.

היישובים בתחום מועצה זו הם מושבי עובדים שנוסדו לאחר קום המדינה. היישובים מבוססים בדרך כלל, מן הבחינה הכלכלית, הם משתתפים בעיקר על ענף הלול ש־הצלחתו משתקפת יפה באיזור. גם מהבחינה החברתית מסתמנת התגב־שות של היישובים. המבקר אומר כי על רקע קירבת תחום המועצה לגבול המדינה חשובה התפתחותו זו של האיזור במיוחד. תרמה לכך, בין ה־יתר, עזרתה של המועצה האיזורית בהקמת בתי־ים בכל אחד מיישוביה.

עודפים כספיים בגן יבנה

לא ייאמן כי יסופר, אך זו עוב־דה: יש גם מועצה שיש לה עודפים כספיים. זאת מגלה מבקר המדינה בדו"ח על המועצה המקומית גן יב־נה, השוכנת 7 ק"מ דרומית־מזרחית לאשדוד ושמספר אוכלוסיה מגיע ל־2660.

המבקר אומר: תקציבי המועצה היו מאוזנים והיא אף צברה עודף כספים גדול. עוד עומדים לזכותה סכומים ניכרים המגיעים לה בגין מסים ותשלומים אחרים, אשר ב־גבייתם היא מפגרת. דרוש — אומר המבקר — שהמועצה תיתן את דעתה לשיפורים של שירותי התברואה ו־של תחזוקת נכסי הציבור; במיוחד לשיפוצם ולתחזוקתם הנאותה של מיבני החינוך. במידה שאין למועצה שימוש יעיל בכספים לטובת התוש־בים, על משרד הפנים לבדוק מחדש את הצורך בהמשך מענקים ממשלתיים בהיקפם הנוכחי.

תלמידים מביה"ס הריאלי ביקרו בביהכנ"ס „אבות ובנים"

ארבע כיתות תלמידים מביה"ס ה־ריאלי בחיפה ביקרו בביהכנ"ס „אבות ובנים" במרכז הכרמל ב־מסגרת לימודים של מסורת ומורשת היהדות.

הרב הראשי לחיפה הרב שאר־ישוב כהן שוחח עם התלמידים ב־עניני תורה ותפילה, והביע בין ה־שאר, את התרשמותו מידיעתם ב־עניני היהדות. הוא איחל להם ימים של שלום והזמינם לבקר בקביעות בבתי־כנסת, לתפילה וללימוד.

הנחה ובירך את התלמידים, מר משה גבען בשם ועד בית־הכנסת.

נאום ציוני נלהב

ביניינו

✻

מאת בתיה כרמי

בריוח בפני מחזיר הדור ה־צעיר של המגבית היהודית ה־מאוחדת מארה"ב סיפר שר ה־ביטחון, שמעון פרס, על פגישתו עם הרב אהרן מימון, בן ה־72, מראשון לציון. שר הביטחון ציין פגישה זו והדברים ששמע מפי הרב מימון כ„נאום הציוני ה־נלהב ביותר ששמע מימיו". שכן על אף קרבנות המלחמות המשו־בה המשפחה, שכל בניה שירתו בצבא, להוות ביושר והתפלה ש־ישראל תמשיך ותגדל והעולים ילכו וירבו, ללא התייחסות אי־שית למצבה הקשה של המשפחה. פגישה זו נחרתה בלבו של שר הבטחון כסמל למעמד המפ־גש, שסיסמתו היתה — „אני ציוני" ו„אנו עם אחד".

✻

חתונה של שתי „חצרות"

קהל גדול של אדמורי"ם, רב־נים, ראשי ישיבות וחסידי מהר־זייע אלכסנדר ואנשי ציבור הש־תתפו בנישואי הרב חיים שאול סאוב, בן הרב דן סאוב שליט"א נכד האדמו"ר ממודזיץ שלי־ט"א, עם שרה אסתר בת האד־מו"ר מאלכסנדר, שליט"א. את הקידושין ערך האדמו"ר מאלכ־סנדר ואת הברכות אמר האד־מו"ר ממודזיץ. על התזמורת ניצח רבי אליעזר סויב מישבינק, מחסידי מודזיץ, שניגנה כל ה־זמן מניגוני שתי החצרות.

האדמו"ר ממודזיץ הזכיר לכ־בוד החתונה ניגון מיוחד לפסוק „אשר ברא". הניגון התקבל ב־התלהבות ע"י הקהל. השירה ו־הריקודים נמשכו עד שעה מאו־חרת בלילה.

✻

מדוע דווקא במצדה?

כמקובל בהשבעת טירוני ה־שריון אותם נהוג להשביע על פסגת המצדה בטקס רב רושם בהשתתפות קצינים בכירים ו־מפקד השריון, צריך גם הרב יצחק כהן, רב גייסות השריון, לשאת דבריו בטקס. כשעלה ל־דבר בטקס האחרון התלבט הרב מה לומר הפעם כדי שלא יחזור תמיד על אותם הדברים. לפתע שאל את אחד הטירונים שעמדו לידו: מדוע לא נערכה ההשבעה בבסיס הטירונים אלא דווקא כאן? השיב הטירון: המפקד, ב־אמת שאיני יודע. אמרו לי לבוא — ובאתי. אולי תוכל לסדר ש־בפעם הבאה לא נאלץ לבוא עד כאן.

תשובה זו נתנה לרב כהן חו־מר למחשבה, הדגשת הקשר ה־היסטורי של מדינת ישראל ב־הווה עם גבורת ישראל בעבר היה נושא דבריו בפני הטירונים. לחלוקת ספר התנ"ך באותו מע־מד היתה משמעות מיוחדת.

✻

כדי שלא לבטל מלימוד תורה

במרכז שיקום לפצועי צה"ל נמצא חייל בחור ישיבה שהת־עוור בשתי עיניו בפציעה. אחת הבעיות בהן נתקל הרב הצבאי לבתי חולים ולבתי הסוהר, הרב שלמה לבנון, היתה לא רק כיצד לעודד או לסעוד את החייל מ־בחינה רוחנית, כהרגלו במסגרת עבודתו השגרתית לגבי כל ה־פצועים, אלא גם לאפשר לו ל־המשיך בלימוד התורה כפי ש־הורגל לפני פציעתו. בשלב ראש־שון נקבע שעור אחת ליום, בו לימד אותו הרב משניות והלכות. כשביקש החייל ללמוד במשך כל שעות היום, הקליט הרב לבנון על סרט הקלטה מבחר שעורים, דרשות ועיונים בתלמוד. במשך שעות היום לומד הפצוע בעזרת סליל ההקלטה וכאשר מגיע הרב למיטתו לשעור היומי הם דנים במה שהוא למד ביום הקודם, עד שהפצוע ילמד את כתב ברייל ויוכל ללמוד מספרים ב־כוחות עצמו, פתר הרב לבנון את הבעיה בעזרת ההקלטה, כדי שלא לבטל את הפצוע מלימוד תורה.

הרב שלמה לבנון הוא גם רב האסירים. תחילה הוא משוחח עם כל האסירים במסגרת הר־צאה ולאחר מכן מקבל לשיחה אסירים הרוצים להיפגש עמו ל־שיחה.

המשותף לפצועים ולאסירים הוא שאנשים אלו נמצאים ב־בדידות מסויימת ובצער מסויים, גופני או נפשי, וטבעו של אדם שברגע כזה הוא מחפש משהו רוחני, ואת מוצאים בעזרת הרב הצבאי.

✻

דור רביעי ל„כלי זמרים"

נגן הקלרנית, גיורא פיידמן, ממשיך בנגינתו מסורת משפח־תית בת ארבעה דורות. במפגש מנהיגי הדור הצעיר של המגבית היהודית המאוחדת מארה"ב עם ישראלים בבנייני־האומה בירו־שלים היתה הופעתו של גיורא פיידמן „מסמר" הערב כשנגינתו משתלבת בסגנונות אחרים. תש־לובת ששבתה במיוחד את לב הקהל היתה נגינתו של גיורא יחד עם אביו, שאף הוא נגן קלרניט. הקהל דרש מאביו של גיורא פיידמן „הדרנים" והאב נענה, כשבנו לצידו. תשלובת נוספת שכוונתה היתה להביע מיזוג גלויות היתה שילוב המנ־גינות החסידיות של גיורא עם התזמורת המזרחית של שיר־רי־ישראל בניצוחו של עזו מו־טה.

מכתבים למערכת

לא די בהפגנות ובמחאות

עם כל ההצדקה למרירות, לזעם, למחאות, ולהפגנות שפרצו באופן ספונטני ביישוב היהודי מקצה ד עד גדול, ואצל היהודים בתפוצות הגולה, נגד ההחלטות המרושעות של האו"ם, כלפי קיום מדינת ישראל וכלפי קיום העם היהודי בכלל — אל לנו במדינת ישראל להפוך ה־הפגנות ומחאות לשיגרה נמשכת יותר מדי. כי המשך תגובות כנ"ל יוצר הרושם כאילו אנו במדינת ישראל־עדין לפני קום המדינה, או שאנחנו עדין בגולה וכו'. הרי ה־מציאות הזו אינה מתאימה לתקופה קומת עצמאותנו שזכינו לה, וביחוד כיום עם תקומתנו המחודשת. אל יהיו ההפגנות כיסוי להרגשות.

הילכך עלינו להראות בגרות לאו־מית ומשמעת לאומית, ולכוון מיד את האנרגיה הנ"ל למעשים, ל־שידוד מערכות בחיי מדינת־ישראל בית חיינו, ע"י הקמת ממשלת חירום מיד והתגבלות מידית. כמו־כן נת־בעים יהודי הגולה לעלות במספ־ריהם למדינת ישראל ולהגביר את מאמציהם נגד האו"ם ולהוקיעו עד שיסתאב. זו תהיה התשובה המעשית הנאותה על המגיפה האנטישמית והאנטי־יהודית המשתוללת באו"ם נגד מדינת ישראל והעם היהודי במסווה של אנטי־ציונות שאופיה גזעני להשמדת העם היהודי ומדינת ישראל. תגובתנו המעשית כנ"ל תפגין, כי עם ישראל חי ומדינת ישראל במשמעות ארץ ישראל היא ביצוע הציונות של העם היהודי, וכל ההחלטות השפלות של האו"ם בטלות ומבוטלות. והן כעפרא ד־ארעא. מדינת ישראל היא דרך ה־ציונות, וזוהי התגשמות הציונות בארצנו ההיסטורית המחודשת. ש־השם פלסטינה אינו קיים בשבילנו, כי הערבים אינם יוצאי פלשת, אלא זוהי ארץ ישראל, ארץ היהודים; הערבים הם אזרחי מדינת ישראל עם כל החובות והזכויות. את הכלל הזה עלינו לזכור ולא לשכוח אותו.

ראובן פינגר
חיפה

✻

...אותו לעבודי פי פתח ולהתפוררות מהירה.

משה הלוי
צפת

✻

יחסי עובדים ומעבידים

כאזרח המשתייך לציבור העובדים במדינת ישראל, אני רואה חובה לעצמי להעיר על כתבתו של יצחק דויטש, „בצל המיתון" („הצופה", מיום ששי, י"ט מרחשון).

לדעתו של הכותב, התקופה מעסקת יותר במדינה גרמה לעובדים שיוכלו לדרוש העלאת שכר, וזה ממילא גרר אחריו הרעת מוסר העבודה.

האם לפי דעתו של מר דויטש, צריך להתייחס לעובדים במדינה כמו ל„עבד כנעני", כך שלא ירימו ראש, ומה שנותנים להם יקבלו הרבה או מעט, טוב או רע?

לדעתי המעסיקים הם שגרמו למצב הזה במדינה מסיבות דלקמן:

א. חלק מהעובדים בסקטורים שונים, סישגם בכל מפעל ובכל חברה, מקבלים הטבות שכר שונות ומשונות, לעומת סקטורים אחרים באותם מפעלים שאינם מקבלים שום הטבה, ושכרם הוא לפי ההסכם ה־הסתדרותי ותו לא. זה גורם להתמר־מרות ולהרעת מוסר העבודה אצל אותם סקטורים שמקפחים אותם ו־מתייחסים אליהם כאל בנים חורגים במפעלים.

ב. היחס של המעסיקים לעובדיהם הניתוק מהם, לו היו יורדים ומטים אזנם לעובדיהם ומנסים לפתור חלק מבעיותיהם, אז היו פני הדברים שו־נים במדינתנו. העובדים יהיו מסורים יותר ברגע שיידעו שיש מי שדואג להם, וממילא ישפר הדבר את מוסר העבודה.

לסיום אביא דוגמה אקטואלית, ממה שקרה ב„אל־על". לכל סקטור יעד משלו, ההנהלה מתייחסת לכל סקטור באופן אחר, והסכם שכר שונה מסקטור אחד לשני, הם אינם מוכ־נים להתייחס לכלל העובדים בצורה שווה.

לדעתי, צריך להיות לכל סקטור סולם שכר לפי דירוג מקצועי, אבל ההטבות יהיו שוות בשווה — עובד אחזקה ופקיד בכיר א סיים.

עמרם חיון
דימונה

✻

צמצום הסובסידיות — כיצד?

בגלל קשיים באיזון תקציב המדי־נה הורפש דרכים למציאת פתרונות לבעיות הכלכליות התמורות בהן אנו נתונים, דנים בזמן האחרון בעניין הורדת הסובסידיות הבולעות מיליארדים. הן המחייבים הן ה־שוללים יש להם על מה לסמוך והצדק הוא יחסי בהתאם לנקודות הראות של הדנים בבעיה.

נראה לי שכולם מסכימים בנקודה אחת — שלא כל הציבור זקוק ו־זכאי לסובסידיות במידה שווה. לכן, לדעתי, צריך לחפש פתרון בכיוון זה שבסובסידיות ייהנו רק אלה הזקוקים והזכאים לקבלן. לדעתי, יש להטיל מס החזר סובסידיות יחד עם מס הכנסה, על כל אלה שהכנ־סתם עולה על המקסימום שנקבע. לדוגמה, כל מי שהכנסתו החדשית עולה על אלף ל"י לנפש במשפחה. יש לחשב כמה נהנית כל נפש ל־חודש מהמצרכים המסובסדים וסכום זה יצטרכו לשלם יחד עם מס הכ־נסה כל אלה שהכנסתם החודשית עולה על המקסימום שנקבע. בצורה זו יוחזר חלק גדול מהסובסידיות והכסף זה יופנה לצרכי המדינה ה־חיוניים.

נדמה לי שגם ההסתדרות, הנלח־מת נגד הורדת הסובסידיות, כדי להבטיח את רמת שכרו הריאלי של העובדים, תוכל לקבל פתרון זה שלא יפגע במעמד העובדים אלא בעשירים. מס זה יתמזג למס הכנסה ואותו מנגנון הגביה יטפל בגבייתו וחישוב המס הוא פשוט ובלתי מסו־בך. פתרון זה הוא סביר ומתקבל על הדעת וצודק מבחינה סוציאלית, והגורמים המטפלים צריכים לתת את הדעת עליו.

א. בר־אלי

✻

משדרים דומים בשעות זהות

מה חבל הדבר ששני המשדרים „לבא שבת" בטלויזיה ו„קבלת שבת" ברדיו גל א' משודרים באותה עת ואפילו באותה שעה. שני שי־דורים אלה מעניינים ובעלי תוכן מסורתי ואני משתדל להאזין לשניהם, אולם ברור שלא קל הדבר, מבחינת „אחוז בחבל בשתי קצוותיו".

האמנם אין להפריד השידורים אף לא בהפרש של מחצית השעה? נכון הדבר וימי השישי, ערבי ה־שבת, הם עתה קצרים ביותר, אולם בכל זאת ניתן ברצון טוב של מנהלי רשות השידור לעשות משהו בעדין, כגון שידור ברדיו משעה 2 ובטלוויזיה מ־3 — בימי החורף, ולהחזיר את שעות השידור בימי הקיץ.

זאב גבור
תל־אביב

✻

כותרת שלא במקומה

בקראי ב„הצופה" מיום י' בכסלו, את הכתבה „עשרת הדברות של בטיחות התינוק" נזכרתי במעשה שהיה בסוף שנות ה־20. בעל בית חרושת לגזוז, ברצותו לשבח את תוצרתו, הפיץ מודעה פרסום תחת הכותרת „עשרת הדברות לטיב ה־משקה" שהוא מייצר. קראו את בעל החרושת לבית דין, שישבו בו הרב־נים פראנק ולאם זצ"ל, ואסרו עליו באיסור חמור להשתמש במלים „עשרת הדברות".

אהרן אפשטיין
ירושלים

✻

עתון ותוכנו

אני מקבל את עתון „הצופה" ה־ביתה באופן קבע, וברצוני לציין שלא נעים לי שהברכה של נרות שבת מופיע מדי פעם בעתון. בי־רורתי הענין ומבין שאפילו אם יש קודים בין האותיות של שם השם יש לשמור על קדושת העתון. אני מבין שבימים ששי יש מדור לפרשת השבוע וכו' אבל יום יום קשה לי להמשיך לבדוק אם יש לשמור על העתון.

יוסף הולשטיין
ירושלים

★

אין מכסות קבלה בטכניון

לאחרונה פורסמה באמצעי התק־שורת השונים, ידיעה כאילו בטכניון קיימת מכסת קבלה לבני מיעוטים לבית הספר לרפואה.

ברצוני להדגיש בצורה הברורה ביותר, כי אין בטכניון מכסות קבלה לקבוצת מועמדים כלשהי. דבר זה נכון גם לגבי הפקולטות המבוקשות ביותר כגון רפואה, ארכיטקטורה או חשמל. המועמדים הפונים לטכניון מתקבלים אך ורק על סמך הישגיהם האקדמיים (לרפואה גם מבחנים פסיכומטריים) תוך תחרות, כאשר מספר המועמדים גדול ממספר ה־מקומות. רק לגבי עתודאים קובע צה"ל את מספר המתקבלים.

בן־עמי עילם
דובר הטכניון בחיפה

✻

נקודות יישוב בשם „ציונה"

בתשובה לגינוי הציונות באו"ם, אני מציע לא רק תו „אני ציוני", אלא שילדים שיוולדו בישראל ו־בגולה במשך השנה ייקראו בשם „ציון" וילדות ייקראו „ציונה". ב־שטח ההתיישבות תוקם עיר מרכזית בגולן בשם „ציונה", ובשומרון וי־הודה יוקמו „חוות ציונה". בשטח החינוך נקים מוסדות השכלה בשם „אור ציון". זאת תהיה תשובה הול־מת לאו"ם הצבוע, שנטמי ערב גוררים

„שירו לו — זמרו לו"

מאת מ. שאול

„שירו לו — זמרו לו" יהיה שמו של מופע מוזיקלי גדול החודש, שיצא לראשונה בחג ה־חנוכה, ויהווה ערב שכולו על טהרת השיר, הניגון והסיפור החסידי.

יהיה זה פסטיבל בינלאומי, המופק על־ידי נחום בייטל, מי שהיה אמרגן של ערב דומה, „פסטיבל הזמר ה־חסידי". אלא שהתכתבות של „פסטי־בל הזמר" לא מצאה חן בעיניו של בייטל, כהוא האמרגן הדתי היחיד (בוגר ישיבת בני"ע כפר הרא"ה) בעולם הבידור והאמנות בישראל.

בין היתר, פנה בתום אל בחורי ישיבות שגם מחברים לחנים ומנגי־נות וביקשם לחבר מנגינות חסידיות לערב זה. „אינני מאמין במלחינים פרופסיונליים המחברים לחן לפסוק מן התפילה כמו לשיר בפסטיבל זמר אחר", אומר בייטל. את השירים יבצעו רק גבריים.

על הבמה יעלו אמנים רבים, מהם אורחים מחו"ל. רבי שלמה קרליבך, מרדכי דיוידסון („אבני הכתל") בלונדון, להקת „שיבת ציון" מארה"ב „פרחי צבורים" מישראל, „צבע טרי", מ. עקליין — עולה חדש מרוסיה.

כאמור בפי כל אלה יהיו שירים מעובדים על־ידי אברכים, „שאינם יודעים כה זה מצעד הפזמונים" כדברי בייטל.

בשלב מאוחר יותר תינתן הבחירה בידי הקהל. מתוכננת גם תחרות של שירים חסידיים מבוצעים ע"י ילדים ועי"י מבוגרים. תזמורת בת 12 כלים, בניצוחו של משה (מוצה) זוחבולות, מעבד המלחין, יצא מקהלת הרבנות הצבאית, תלווה את המופע.

בטחונה של ירושלים

מאת שלום צוריאל

הפיצוץ שאירע בסוף השבוע שעבר החזיר אחריו מישקע של דאגה רבה ומועקה כבדה בלב תושבי ירושלים. אמנם שעות אחדות לאחר הפיצוץ חזרו החיים למסלולם, ומרכז העיר שוקק המה מעוברים ושבים. כי כלל חשוב נקוט בידי תושבי ירושלים: לא לסייע למחבלים המרצחים בהשגת מטרתם שהיא קודם כל הפרת הסדר והשקט בירושלים. שדווקא מרכז העיר הנתון לפיקוחם של כוחות הבטחון יהיה מרכז התנכלויות של המרצחים.

מאזן הדמים בתקופה של חמישה חדשים בלבד מצביע על 22 הרוגים ועשרות אחרים שנותרו פצועים בגופם ובנפשם. וכל המקרים אירעו במרכז העיר ההומה.

צריך לשמור על אחדות ירושלים ואסור לנתק את הקשר החי בין שני חלקיה — אומרים אבות העיר.

לא ייתכן לפקח על כל אורח הנכנס לעיר — אומרים חוגים בטחוניים.

האם המסקנה המתבקשת היא שירושלים צריכה להעלות מידי פעם קרבנות בנפש על מזבח אחדות העיר? בודאי לא לכך מת־כוונים האחראים על בטחונה של ירושלים. דבריהם מצביעים על הפרובלמטיות המכבידה שהעיר נתונה בה. אולם דווקא מצב זה מחייב תושיה רבה מצד כל גורמי הביטחון כדי למצוא תשובה הולמת שתענה על צרכי ה־ביטחון של העיר ותושביה.

כאן אולי המקום להזכיר, לאלה מאתנו ש־שכחו, מה היה המצב בגבול הצפון עד לפני כשנה. גם אז היו שטענו שאי אפשר לסגור את הגבול בצורה שתמנע לחלוטין כניסת מחבלים למטרות רצח ולקיחת בני ערובה דוגמת קריית־שמונה ובית־שאן. העובדות כיום בגבול הצפון מדברות בעד עצמן. צה"ל הוכיח שאפשר. ירושלים בירת ישראל, שעיני כל עם ישראל ועיני כל העולם נשואות אליה, זכאית לדרוש נקיטת אמצעים הולמים, גם אם הדבר כרוך בהשקעות כספיות ניכרות, כדי להשיג את הביטחון והשלוה הנפשית לאזרחיה.

בהקשר זה ראויה לציון עירנותם ודאגתם של שנים מחברי הנהלת העירייה — דוד ברגמן וישראל ליפל מסיעת המפד"ל. מיד לאחר הפיקרה של „מקרר התופת" שהתפוצץ בכיכר ציון לפני כחודשיים, שיגרו השנים מכתב ל־ראש העיר, טדי קולק, ובו חזרו והעירו כנגד אמצעי הביטחון הקיימים, שעה שהמצב שנוצר מחייב גישה ומחשבה חדשים לטיפול בנושא.

במכתבם הם מסבים את תשומת לבו של ראש העיר, להכרזתם של ארגוני החבלה כי נסיונות הפיגוע בירושלים יימשכו גם בעתיד. „הכרזות אלו — כותבים במכתבם — מבשרות על נסיונות נוספים שיבוצעו במטרה ברורה לשבש את מהלך החיים בעיר ולחבל ביחסים ההולכים ונרקמים בין היהודים והערבים בבירה. נוכח מצב זה, ולאחר הפיצוץ בכיכר ציון, אין אנו חושבים שאפשר עוד להסתפק בטיפול השגרתי". בהמשך מכתבם הם מעלים שורה של הצעות בתחום פעולות המנע, כדי לצמצם ולהקטין בכל האפשר את הסיכויים לפיגועים.

תופעה חמורה נוספת שהשנים מצביעים עליה במכתבם, היא חוסר עירנות מספקת מצד הציבור. „יש צורך בטיפוח אינטנסיבי של עירנות הציבור, שתושג על ידי הסברה מתאי־מה ומתמשכת באמצעות כל כלי התקשורת" — נאמר במכתב.

✻

ירושלים — יישובים סביב לה

באחת מישיבות מועצת עיריית ירושלים נשאל ראש העיר, טדי קולק, לפשר הפרסומים הרבים, והסותרים לעיתים, בדבר תוכניות לבינוי ירושלים. למר קולק לא היתה תשובה. הוא, ראש העיר, השושבין העיקרי, לא נשאל ולא נתבקש להביע דעה בתוכניות העלולות להכריע גורלה של העיר לדורות. לא נותר לו למר קולק אלא להביע תמיהה ורוגז על שאין משתפים כלל את העירייה בגיבוש התוכניות לבינוי ירושלים. ולא בכדי. שהרי לירושלים

רשימות ירושלמיות

יש נגיעה ישירה לנושא, כעיר שתצטרך להגיש את השירותים העירוניים לתושבים החדשים שיתיישבו בה. בסיכומו של הדיון הוחלט לשגר את שר השיכון לישיבה הקרובה, כדי שזו תשמע מפיו ראשון על תוכניות משרד השיכון, ואילו הוא, השר, ישמע את השגותיהם של אבות העיר, ואולי (אשרי המאמין), בעקבות ישיבה זו תימצא הדרך לשיתוף פעולה ולתיאום בין כל הגורמים הממשלתיים, העירוניים והציבוריים שיש להם יד בהכנת התוכניות.

„עיבוי ירושלים" הוא מושג חדש שהוטבע בבית מדרשו של משרד השיכון. על פי בקשתו של המשרד התמנה צוות אצל האדריכל ש. שקד להצעת תוכנית לעיבוי ירושלים. התוכניות נערכו והוגשו למשרד השיכון. יש אומרים שחלק מהפרויקטים כבר בשלבי ביצוע מתקד־מים, למרות שמתנהל עדיין ויכוח ציבורי על טיבה של התוכנית בכללותה, על ה־קונצפציה היישובית, הכלכלית והחברתית המונחת ביסודה.

מה מציעה התוכנית שהיתווה האדריכל ש. שקד ע"פ הזמנת משרד השיכון? התוכנית מציעה להקים שלושה יישובים עירוניים גדו־לים באיזור: גבעון, מעלה אדומים ואפרת. לפי ההצעה יתגוררו ביישובים אלו כ־25 אלף נפש. (בשלב הסופי מדובר על 50 אלף בגבעון). נוסף לשלושת היישובים הללו מציעה התוכנית להקים עשר נקודות התיישבות מ־סביב לירושלים, אם בצורת שכונות ואם בצורת כפרי תעשיה. נקודת הדגש בתוכנית היא על בניית חגורת יישובים מסביב לעיר.

„ערים ושכונות אלו אמורות להבטיח את בטחונה, עתידה, אופיה היהודי וצביונה ה־לאומי של ירושלים בעתיד" — נאמר בתוכנית.

נגד תוכנית זו יצא פרופ' רענן וייץ, ראש המחלקה להתיישבות בסוכנות היהודית. את השגותיו לתוכנית זו פרסם בחוברת הנקראת: „ירושלים ובנותיה — על ההתיישבות ה־יהודית בירושלים וסביבותיה". בפתח החוברת כותב פרופ' וייץ: „לדעתי אם תאושר ה־תוכנית המוצעת לא בלבד שלא תשרת את ענינה הישיר של ירושלים ואף לא את ענינה של ירושלים כבירת ישראל, אלא שגם אינטרסים לאומיים רחבים יותר עתידים לצאת ניזוקים". הוא מזהיר מפני נזקים העלולים להיגרם לישובים עצמם ולירושלים אם אכן תתבצע התוכנית המוצעת. טובתה של ירושלים דורשת איכלוס יהודי מהיר, אומר פרופ' וייץ. אולם את זאת יש להשיג „בשיקום שכונות במרכז העיר, ביצירת רצף פיסי בין מרכז העיר לשוליה ובמילוי השכונות החדשות ה־קיימות כבר סביב העיר".

אולם, גם אם המטרה היא להרחיב את תחומי השטח הישראלי סביב עיר הבירה, הרי יש להשיג זאת, לדעת פרופ' וייץ באמצעות הרחבת ההתיישבות הכפרית — והתעשייתית (כפי"ה), ולא באמצעות שכונות עירוניות כפי שמציעה תוכנית שקד (לפחות בחלקה). הכפי"ה הוא צורת התיישבות יפה לאיזור ההררי הדל באמצעי ייצור חקלאיים והוא עשוי לתת תשובה נאותה לתפיסת שטחים — קובע מנהל המחלקה להתיישבות בסוכנות היהודית.

ביקורתו של פרופ' וייץ אינה מתבססת על האספקט הכלכלי בלבד. לדעתו, הפער הקיים בין האוכלוסייה היהודית והלא־יהודית בעיר המאוחדת הולך ומצטמצם וקיים חשש שאם יימשכו מגמות הדווה ללא פיקוח והכוונה יאבד הרוב היהודי את השפעתו על עיצוב אופיה של העיר. את הסיבה לכך רואה פרופ' וייץ בעובדה שהאוכלוסיה הערבית מתרבה במהירות רבה יותר מזו היהודית, הן בשל הריבוי הטבעי המואץ יותר, והן בשל הגירה פנימית גדולה יותר. שינוי מגמות אלו אינו יכול לבוא רק בכיוונים פנימיים של העיר אלא חייב להיעשות בתכנון ע"י מדיניות כלל־ארצית אשר יהיה בכוחה להדגיש את תהליך הפניית אוכלוסיה יהודית לירושלים.

באמצעים הכלכליים, החברתיים והאנושיים העומדים כיום לרשות המדינה אין פרופ' וייץ סבור שהמדינה תוכל למלא את המשימה העיקרית כלפי ירושלים, ויחד עם זאת להקים אזורי התיישבות עירוניים מחוץ לה.

נתונים המופיעים בחוברת מלמדים כי כדי לקיים את האיזון הפנימי הרצוי בירושלים לנוכח קצב הצמיחה המהיר של האוכלוסייה הערבית, תצטרך האוכלוסיה היהודית להמשיך ולגדול בעיר בקצב של ארבעה אחוזים לשנה לפחות. מכיוון שהריבוי הטבעי אינו אלא 1.9 אחוז לערך, יהיה צורך בהוספת אוכלוסיה של 2.5 אחוזים, שהם כ־6,200 נפש בממוצע שנתי לחמש השנים הקרובות. בהתחשב עם תחזית האוכלוסין הריאלית כיום, כאשר העליה מצויה במשבר, יהיה איכלוס הכרחי זה של ירושלים לא רק קשה בביצוע, אלא שהוא חייב להתבצע על חשבון איכלוסן של ערי הפיתוח.

פירושו של דבר, שהפניית אוכלוסיה לערים החדשות מסביב לירושלים, תבוא על חשבון העיר עצמה.

אלה הם עיקרי דבריו של מנהל המחלקה להתיישבות בסוכנות היהודית המערערים על עצם מגמת התוכנית שהוגשה למשרד השיכון. מעלתה העיקרית של חוברת זו היא בהארתן של נקודות חשובות הראויות לדיון ולשיקול דעת בטרם מחליטים.

هكذا من الاصل

ספורט הצפה

במשחקי גביע קוראץ'

נצחון להפועל ת"א הפסד להפועל רמ"ג

מאת אריה שגיא

בערב כדורסל בינלאומי מלהיב ולעיני 9000 צופים נלהבים, הספיקה מחצית אחת טובה מאד של הפועל תל אביב להביאה לנצחון בן 24 נקודות 71:95 על „א.א.ק." מאתונה ולסיכויים טובים לעבור לשלב רבע הגמר במשחקי גביע קוראץ'. לעומת זאת, כשלה הפועל רמת־גן בניסיונה להפתיע את הקבוצה האיטלקית „מוביל קואטרו" ממילנו והיא נוצחה 91:95 והפסד זה סתם את הגולל על תקותיה של הפועל להעפיל לשלב רבע הגמר.

הפועל ת"א — א.א.ק. אתונה 71:95

הפועל ת"א שבה לזירה האירופית בקול תרועה רמה כאשר זכתה ב־נצחון נאה על הקבוצה מיוון, אולם לא לפני שהציגה במחצית הראשונה כדורסל מאכזב, כשבאותה מחצית הצטיינו היוונים בעיקר בהגנה ה־אזורית.

הפועל שיחקה באיטיות מרגיזה ולא הצליחה לחטוף כדורים וליצור סלים מהירים ובכך להגיע להפרש מבטיח. רק בדקה ה־12 עברה ה־קבוצה לשמירה אישית במטרה לל־חוץ על מובילי הכדור היוונים ואכן הדבר עשה את שלו. את הול־כת הפועל במחצית הראשונה יש לייחס לבארי לייבוביץ, אשר מסי־בות המובנות רק לו (אולי התרב־כות) שיחק באיטיות ונכשל ב־קליעותיו (רק נקודה אחת במחצית הראשונה) וכך לא סחף את חבריו. במחצית השניה, בעיקר הודות ל־ההתפרצות בשמירה האישית וחטי־פות כדורים, הצליח בארי להריץ את הקבוצה ביותר מהירות וגם קלע מספר סלים בפריצות האופייניות לו.

השחקן המצטיין בהפועל היה שמואל אבישר, אשר קלע בסיכום 32 נקודות, אולם חלקו גבר גם בקטיפת כדורים חוזרים (12). יחד אתו הצטיינו גם ספיט וקסמן, ו־במחצית השניה עד ליציאתו בגין חמש עבירות — גור בר־דוד.

היוונים שיחקו משחק מחושב ו־רצו להחזיק בכדור זמן רב ככל שיכלו. הדבר פעל במחצית הראשו־נה אולם נכשל במחצית השניה, עת לחצה הפועל על מובילי הכדור ב־שמירה אישית צמודה. בקרב היוו־נים בלטו יאנאקיס וקריסטופולו. בנדסטרונגוס, שחקן העבר המפו־אר של יוון, שותף בדקות בודדות.

נצחון הפועל הובטח בעיקר הו־דות לקליטה מצויינת של שחקניה מתחת לסלים, הן בהתקפה והן ב־הגנה. כאשר הפועל נטלה 32 כדו־רים חוזרים ואילו היוונים קטפו רק 13.

הפרש של 24 נקודות צריך, לדע־תי, להספיק להפועל ת"א להעפיל לשלב רבע הגמר על התל־אביבים לקחת באתונה כדי לנצח, כי הם מסוגלים לעשות זאת גם במגרשה הביתי של א.א.ק. ולנגד קהל או־הדיה.

ומכאן למהלך המשחק. שחקני ה־פועל עלו למגרש כשהם נושאים שלט „אני ציוני". המשחק בשיפו־טם של צירילאו מרומניה ושפריצר מאוסטריה נפתח בהחטאות הדדיות (כנראה מהתרגשות) ובדקה ה־4 היתה התוצאה רק 3:9 להפועל. ה־יוונים צימקו את ההפרש בדקה ה־8 ל־9:11, אולם שחקני הפועל מצלי־חים שוב „לברוח", בניצוחו של אבישר, ובדקה ה־10 היתה התוצאה 11:19. בדקה ה־12 עבר הפועל ל־לשמירה אישית וההפרש גדל. בדקה ה־14 היה הפרש ראשון בן 10 נקו־דה, 17:27, אולם היוונים לא נש־ברו והצמצמו בדקה ה־18 ל־29:33. התל־אביבים גומלים מיד 29:37 ו־עם השריקה למחצית קלע קומאני־אקיס וקובע 33:40.

את המחצית השניה פתח הפועל בסערה, מתוך כוונה ליצור הפרש בטוח לקראת המשחק בשבוע הבא. בדקה ה־25 נוצר הפרש בן 15 נקודות, 35:50.

בארי לייבוביץ, במבצע אישי מד־היר, מעלה את ההפרש ל־22 נקו־דות בדקה ה־29, 40:62. היוונים בקליעה מרחוק שומרים על פער זה ובדקה ה־33 שוב מבצע אישי של לייבוביץ וקובע 50:72. בדקה ה־36 עלה הפועל ליתרון של 24 נקודות, 58:82, אולם היוונים מצמ־צמים בשתי קליעות רצופות ושוב יתרון בן 35 נקודות בדקה ה־38, 64:89, ובסיום — 71:95. הקהל קיבל בסיפוק את התוצאה ובמשך כל המשחק עודד לא הרף את שחקני ת"א ובכך סייע לקבוצה במידה לא מבוטלת.

קלעו להפועל: אבישר 32, ספיט 19, וקסמן 18, לייבוביץ 13, בן דוד 13.

לא.א.ק.: קריסטופולו 22, יאנר־זאקיס 20, קומאנינאקיס 15, קוגדוס 6, יאפוטולוס 6, ביקונאלד 2.

מוביל קואטרו מילאנו — הפועל ר"ג 91:95

קבוצת הפועל רמת־גן הוכיחה כי אינה בשלה לזירת המשחקים האירו־פית. משחק הקבוצה בנוי סביב שני כוכביה, חנן קרן וסטיב קפלן, ב־ארץ הדבר מספיק, אולם בזירה הב־ינלאומית חייבת להיות חמישיית שחקנים ולא צמד שחקנים ושלושה עוזרים. גם אצל האיטלקים בלט שחקן אחד משכמו ומעלה. היה זה צ'אק זורה האמריקאי שהוכיח מדוע הוא נחשב בין השחקנים ה־בולטים באירופה, ואם כי לא הגיע לממוצע הקליעות שלו בליגה אי־טלקית (38), הרי היווה סכנה לסל כל אימת שהכדור היה בידיו. למרות גובהו ידע לא רק לקלוע ולקטוף כדורים מהסל. אלא גם לכדרר ו־למסור היטב.

הרמת־גנים הפתיעו לטובה במח־צית הראשונה הודות לקליעות מדו־ייקות של חנן קרן, אשר קלע ב־מחצית זו 21 נקודות. לעומת זאת, הרבה סטיב קפלן להחטיא. הרמת־גנים הצליחו להוביל כמעט לכל אורך המחצית הראשונה בהפרש שהגיע עד כדי שמונה נקודות אולם לקראת סיום המחצית, כשחנן קרן החל להחטיא הצליחו האיטלקים להשוות ולהוביל.

במחצית השניה הגדילו האיטלקים את יתרונם עד כדי 17 נקודות, אר־לם הרמת־גנים לא נשברו ובהת־אוששות מופלאה, בעיקר הודות ל־קליעות מוצלחות של סטיב קפלן, צימצמו את הפער ועשו מאמץ לסיים את המשחק לפחות בנצחון. רק יצי־אתו של חנן קרן בדקות מהסיום ב־עוון חמש עבירות קטעה את תנופת הרמת־גנים ובסיום 91:95 למוביל קואטרו.

רמת־גן פתחה בסערה והוליכה בדקה ה־4 0:8. האיטלקים החלו לקלוע ובדקה ה־6 צמצמו ל־6:12. סל של קרן ושוב הפרש 8 נקודות, 8:16. האיטלקים שוב מצמצמים ו־בדקה ה־12 רק נקודה הפרש ל־ר"ג, 27:28. התאוששות רמת־גנית מבי־אה את הפער ל־5 נקודות ע"י קרן, 37:42. וכאן באות שש נקודות רצו־פות של האיטלקים ויתרון ראשון שלהם, 43:42. ר"ג מחזירה לעצמה בפעם האחרונה את היתרון בסל של קרן, 43:44. וכאן באות שבע נקודות רצופות של האיטלקים, תוך שתי דקות, ובאור עמום עקב הפס־קת חשמל ובמחצית 44:50 למוביל קואטרו. פתיחה מהוצצת של האיטל־קים מול החטאות מרגיזות של ר"ג מבדילה את ההפרש בדקה ה־22 ל־44:54. דקה 25 — 50:66, אולם רמת־גן מתאוששת ומצמצמת בהנ־פרה. דקה 30 — 67:72 למוביל קואטרו, דקה 35 — 77:82, ובדקה ה־37 — 83:86. הקהל מעודד ו־רוצה בנצחון ר"ג, אולם יציאתו של חנן קרן בעוון 5 עבירות קוטעת את הסתערות ר"ג והאיטלקים מבט־חים בסיום 91:95.

האיטלקים, ובעיקר זורה, שלטו מתחת לשני הסלים וקטפו 25 כדו־רים חוזרים, ואילו הרמת־גנים 20 בלבד. הקהל אשר לא בא על סי־פוקו, לא עודד במידה מספקת את הקבוצה. קהל זה, היודע לעודד היטב, לא עשה את מלאכתו באמ־נה, למרות נסיונותיו החוזרים ו־נשנים של הכרוז נח קליגר. הקהל צריך לדעת כי את הקבוצה יש לעודד גם ברגעי חולשה. שפטו במשחק דוזוקה מרומניה ווייץ מ־אוסטריה.

האיטלקים ניצחו במשחק ואין ספק כי יעפילו לשלב הבא, שכן אין לצפות לנצחון ר"ג במילאנו ולמחיקת הפער בן ארבע הנקודות.

קלעו למוביל קואטרו: זורה 30, גבריאלי 20, פרינה 16, גירולדי 8, ורנוסי 6, ג'רבאסי 5, רודה 4, פא־פאטי 4, בירנאטי פיראגג'לו 2.

קלעו לרמת־גן: קרן 33, קפלן 31, שולדברנד 8, גוטליב 7, שופ־טי 6, בלום 2, מליניאק 2, לוי 2.

השתלמות מאמנים בכדורסל מטעם מרכז אליצור

מרכז אליצור עורך השתלמות ל־מאמני כדורסל. ההשתלמות בשיתוף שלושה מאמני המכבים בליגה ה־לאומית תערך ביום ג' כ"ח כסלו (2.12.75), בבארות־יצחק.

בתוכנית: אריה דוורוסקי — אימון מיוחד לשחקנים בתפקידים שונים; שמעון שלה — תרגילי כושר גופני עם כדור; רוני גניזין — תרגילי אימון ללימוד שמירה אישית.

ההשתלמות תחל בשעה 9.30 ותס־תיים לקראת הערב.

אליפות הבנות לאיזור הדרום — בכ"ט כסלו

אליפות הבנות לאיזור הדרום ב־מסגרת מבצעי החנוכה של מרכז א־ליצור, אשר נועדה ליום שני כ"ז כסלו (1.12.75) נדחתה, והיא תת־קיים בקיבוץ יבנה ביום רביעי כ"ט כסלו.

הפועל פ"ת גברה על אליצור בארות־יצחק 2:3

מאת מאיר פרידמן

במשחק כדורעף במסגרת ליגה ארצית גברה קבוצת הפועל פתח־תקוה על אליצור בארות יצחק 2:3. המשחק שנערך באולם בארות יצ־חק היה רווי מתח, כאשר היוזמה עוברת מקבוצה לקבוצה. פ"ת ניצ־חה במערכה הראשונה 13:15, בשניה גברה בארות יצחק 5:15, בשלישית שוב ניצחה פ"ת 10:15, ברביעית בארות יצחק 4:15. המערכה החמי־שית נפתחה בתנופה ע"י האורחים 0:6. בארות יצחק צימקה ל־3:6. שוב הגביר פ"ת את התנופה — 4:8, 7:12 ו־9:15. שפט פיגנר לעיני 250 צופים.

טניס שולחן — הפסד ראשון לאליצור פ"ת

בדרבי פתח־תקואי גברה קבוצת הפועל פ"ת על אליצור פ"ת 3:5. היה זה ההפסד הראשון של קבוצת אליצור בעונה זו.

במסגרת התחרות הפתיע ליאון ברנשטיין בן ה־39, ושגבר על יוסף שיפמן במשחק מותח 1:2 (13:21, 21:9, 17:21).

מלגות למאמני א"ק מהקרן ע"ש עמיצור שפירא הי"ד

קרן המלגות ע"ש עמיצור ש־פירא הי"ד תחלק השנה שמונה מלגות, בסך 750 ל"י כל אחת, למאמני אתלטיקה קלה אשר עו־דם סטודנטים פעילים ההלומדים במדרשה לאמון גופני או במס־גרת השתלמות אחרת. וכן ל־מחקרים העוסקים בנושא הקשור לאתלטיקה קלה.

כזכור, היה עמיצור שפירא הי"ד, אשר נרצח באולימפיאדת מינכן, מ־אמנה של אסתר רוט (שחמורוב) והיה בין הבולטים בענף האתלטיקה הקלה בארץ. את הזכאים למלגה ה־קבע ועדה בת שלושה חברים: אפ־רים אטלס, יוסף שפירא (אביו של עמיצור ז"ל) ואבו ברוורמן — גזבר הקרן.

טקס חלוקת המלגות ישולב ב־מסגרת התחרות המסורתית ע"ש עמיצור שפירא הי"ד הנערכת מדי שנה במכון וינגייט ושתיערך כבר־אה ב־9.3.1976.

כספי הקרן הם מתרומות המשפחה ומוסדות הספורט בישראל. בשנה הבאה יש כוונה להעלות את מספר המלגות ל־10 ואת הסכום של כל אחת מהן ל־1000 ל"י. המוסדות ה־קשורים לנושא יקבלו חוזר ובו ית־בקשו להמליץ על מועמדים לקבלת המלגות.

אתלטיקה קלה — אליפות במירוצי שדה לילדים ולנוער בנתניה

סניף אליצור נתניה במיוחם „אורט" נתניה אירגן אליפות ב־מירוצי שדה לילדים ולנוער. הת־קיימו חמישה מירוצים אשר הו־קו לגילאים השונים. בתחרות השתתפו כמאה רצים ורצות.

מירוץ לילדות עד גיל 14, למרחק 800 מ': מקום ראשון — יעל פראי (אליצור נתניה), מקום שני — אור־לי הדד (אליצור נתניה), מקום ש־לישי — נאוה סוטו (אליצור נת־ניה).

ילדים עד גיל 14, למרחק 1000 מ': מקום ראשון — אברהם סעדון (א־ליצור באר שבע), מקום שני — ברעה בישרי (אליצור נתניה), מקום שלישי — שאול יצחקי (אליצור רמלה).

נוער עד גיל 16, למרחק 1500 מ': מקום ראשון — יעקב מלכה (אורט נתניה), מקום שני — דוד אוחיון (אליצור נתניה), מקום שלישי — רפי וולקובי (אליצור רמלה).

נערות עד גיל 16, למרחק 1000 מ': מקום ראשון — ויויאן ווליס (אלי־צור נתניה), מקום שני — סוזן אלי־מלך (אליצור נתניה).

נוער עד גיל 19, למרחק 2000 מ': מקום ראשון — אבי אלבז (אורט נתניה) 6.14 דק', מקום שני — מנ־שה כהן (אליצור ת"א) 6.14,5 דק', מקום שלישי — יורם וולד (אליצור ניר צביון) 6.27 דק', מקום רביעי — אבשלום קוחי (אליצור נתניה) 6.28 דק'.

יש לציין את הארגון המופתי ו־הסדר הטוב אשר שררו בכל מהלך התחרות. בתחרות בלטו רצים מ־אליצור נתניה, באר שבע וניר צ־ביון.

נצחון נוסף לאליצור חמד

מאת אלי אלון

קבוצת הכדורסל אליצור חמד זכ־תה בנצחון נוסף כאשר גברה ב־קיבוץ יבנה? על קבוצת הפועל ה־מקומית בתוצאה 61:74.

אליצור חמד חייבת את נצחונה במידה רבה לשחקנה גבה הקומה (1.95 מטר) ישראל קוטולוביץ, אשר ידע למוטט את הגנת יבנה במהלך המהיר והבטוח ובעיקר בקליעותיו המדויקות — 25 במספר. שאר שח־קני חמד לא בלטו במיוחד, להוציא אלי את בני מגל ויהודה גרינולד שהתעלו לפרקים.

עד כה זכתה אליצור חמד ב־ארבעה נצחונות מול הפסד אחד בלבד. זהו מאזן חיובי בהחלט ה־מבטיח כבר עתה כי חמד תהיה יריבה רצינית במאבק העליה לליגה ב'.

נערות אליצור ת"א הביסו את קריית־אונו 25:74

במשחק ליגה חשוב ניצחה קבוצת הנערות של אליצור תל־אביב את קבוצת אליצור קריית אונו בתוצאה 25:74. פתיחה מהוצצת של בנות א־ליצור, וכבר בדקה העשירית היתה התוצאה 1:30. בהמשך נחלשו קצ־ב בנות אליצור והתוצאה צומקה בהפסקה ל־10:42. בהמשך המחצית השניה נחלשו בנות אליצור, בגלל יתרונן המובטח, ובסיום היתה ה־תוצאה 25:74.

באליצור בלטו ליאורה סגל מתחת לסלים, הן בקליעות והן בקטיפת כדורים חוזרים, וסימה שואש ב־קליעות ובכניסות. ראוי לציין שהיה זה הפסדן הראשון של בנות קריית־אונו.

קלעו לאליצור: ליאורה סגל — 26, סימה שואש — 21, ברכה ליס־ברד — 9, יעל משולם — 9, מיכל שי — 6, שפרה משולם — 2.

אלופת אסיה בכדורסל תופיע במונטריאול

המנצחת באליפות אסיה בכדורסל, תייצג את היבשה בטורניר האולימ־פי במונטריאול.

המועמדות לזכיה הן: דרום קו־ריאה וסין העממית, שהצטרפה ל־התאחדות האסייאנית לפני שבוע, במקומה של פורמוזה. דרום קוריאה גברה על כוויית 62 : 124 וסין הכ־ניעה את פקיסטאן 64 : 94. הונג־קונג — אינדונזיה 76 : 87, יפאן — מאלזיה 77 : 117, תאילנד — סינגפור 83 : 99.

הישג עולמי בהליכה

אלוף אולימפיאדת מינכן בהליכה ל־50 ק"מ, המערב גרמני ברנד קאנגברג, קבע הישג מרשים בתחרות שהיתה במילאנו, כשעבר מרחק זה בשלוש שעות ו־51.4 : 56 דקות. קאנגברג קבע במינכן זמן של שלוש שעות ו־11.57 : 56 דקות.

גורמאן זכה בהונג קונג

הטניסאי האמריקני תום גורמאן, זכה בטורניר הבינלאומי בהונג קונג, בנצחו במשחק הגמר את בן־ארצו סנדי מאייר 6 : 3, 1 : 6, 1 : 6, 1.

כדורסל — נצחון חוץ לבנות אליצור אשקלון

מאת שמשון בן דוד

קבוצת הנשים של אליצור אש־קלון יצאה למשחק חוץ קשה נגד הפועל עיר. הצליחה לנצח בהפרש נקודה אחת, 20:21, לאחר 4:6 ב־מחצית.

במחצית הראשונה שיחקו שתי ה־קבוצות גרוע, איבדו כדורים לרוב והחטיאו ממצבים נוחים.

במחצית השניה השתפר במעט משחק האשקלוניות, והסתקנית סו־שנה גרינשפן החלה לצלוף ברחוק עבר נקודות ברציפות, ונתנה ל־אשקלון יתרון 12:15 ובסיום 20:21.

המשחק נערך באולם הספורט ב־עיר. שפט גואטה א. לאשקלון קל־עו: שושנה גרינשפן — 10, בת־שבע לוי — 6, קולי — 2, בחטי — 2, עופרי — 1. לעיר קלע סמחון — 10.

כדורסל נוער

קבוצת אליצור אשקלון הקימה גם קבוצת נוער, אך זו החלה ברגל שמאל, ונקלעה למשבר בשל העדר מאמן. הדבר בא לידי ביטוי ב־שלושה הפסדים. עתה חזרה הקבו־צה למסלול עם מאמן משלה והשיגה שני נצחונות על אליצור אשדוד, ועל הפועל בית עזרא.

אליצור אשקלון — הפועל בית עזרא 46:55 (25:24)

מחצית ראשונה שקולה הסתיימה בתוצאה 24:25, אך במחצית השניה גילתה אשקלון יכולת טובה והצ־ליחה לסיים את המשחק בהפרש של תשע נקודות. המשחק נערך ב־אולם המתנ"ס באשקלון. שפט פייג־בלום.

לאשקלון קלעו: אשר יונה — 15, אבי שוורץ — 16, ניסים ג'אן — 13, סויסו דוד — 11. לבית עזרא הרבה לקלוע: אורי נפתלי — 13.

בכדורסל ליגה א' — אליצור נתניה — עדיין בלתי מנוצחת

מאת כהנא בנתניה

אליצור נתניה גברה במשחק צמ־וד על הפועל החותרים 57:66 ל־אחר 25:37 במחצית. היה זה מאבק על המקום הראשון בטבלה ובסיום המשחק נותרה אליצור נתניה ב־מקום זה.

המשחק נפתח בצורה שקולה, אר־לם לקראת תום המחצית הראשונה הצליחו הנתנייתים להגיע להפרש בן 12 נקודות. בפתיחת המחצית ה־שניה צומצם הפער עד כדי חמש נקודות (43:48) וכך נמשך המשחק בצורה שקולה עד לסיום.

קלעו לאליצור: דורון אוליפנט — 18, יצחק אדלר — 14, דוד מאירו־ביץ — 14, שמחה לנצ'נר — 10, בני קרבצ'ינסקי 6, עוזיאל דנציגר — 4. בין שחקני החותרים הצטיין יפתח הירש.

פעילות ענפה נמשכת במסגרת אליצור נתניה.

טניס שולחן ליגה א': אליצור נתניה — קאנטרי קלאב ת"א 2:5. אליצור נתניה — מכבי פ"ת 4:5. אליצור נתניה מובילה ב־ראש הטבלה לאחר ששה נצחונות רצופים וללא הפסד.

טניס שולחן ליגה ב': אליצור נתניה ב' — הפועל רעננה 0:5. אליצור כפר בתיה — אליצור נתניה ב' 0:5.

כדורעף ליגה ב': בית הלוחם — אליצור נתניה 0:3.

כדורסל — ילדים: אליצור נתניה — הפועל חדרה 29:81, לאחר 16:32 במחצית. קלעו לאליצור: דוד שולץ 39, תמיר בוטי 15, אמנון סונגשהפט 10, עומר רד־זבנוייג 11, משה אקרמן 6.

כדורסל ליגה ארצית — נשים: הפועל עמק הירדן — אליצור נת־ניה 40:42, לאחר 19:23 במחצית. קלעו לאליצור: איריס בדהה 20, אילה הרבי 8, מזל חדד 4, פנינה ברשי 4, צביה קומיץ 3, רבקה ארביב 1. המשחק נערך בעמק ה־ירדן.

כדורסל ליגה ב': אליצור נתניה — מכבי בני־ציון 68:79, לאחר 33:41 במחצית. מכבי בני ציון ממשיכה להוביל בראש ה־טבלה, למרות הפסדה. היה זה מש־חק טוב של שחקני אליצור בראש שותם של שלמה זונגשיין בקליעות ואריה וישינגרד בקטיפת כדורים חוזרים הן בהגנה והן בהתקפה. קלעו לאליצור: שלמה זונגשיין 30, אריה וישינגרד 27, אברהם רייג 12, דוד שולמן 6, אפרים אלטמן 2. הרבה לקלוע לבני־ציון גבי בן יצחק 22 נק'.

כדורסל ליגה לאומית נשים — נצחון זעיר לאליצור ת"א

מאת יאיר שולביץ

קבוצת הנשים של אליצור תל־אביב ניצחה בקושי רב את קבוצת התחתית של מכבי הר־הכרמל בתו־צאה 52:57.

בנות הר כרמל הובילו ברוב שלבי המשחק ואף דקות ספורות לפני סיום המחצית הראשונה הובילו בהפרש של 11 נקודות, 11:32, אך בגין הה־תעוררות של ענת דריגור צומקה ה־תוצאה במחצית ל־22:21 להר ה־כרמל.

במחצית השניה המשיכו בנות מ־כבי להוביל ושלוש דקות לקראת תום המשחק הובילו ביתרון של נקודה. אך כמה טעויות של בנות הר הכרמל ומשחק מעולה של ענת דריגור בדקות הסיום הכריעו את הכף לזכות אליצור.

באליצור ת"א בלטו ענת דריגור, הן בהתקפה והן בהגנה, חנה הוכ־מן, בקליעות מרחוק, ויעל פיקרש בריבאונד. בהר הכרמל בלטה ורד בר־גמן.

קלעו לאליצור: ענת דריגור — 22, חנה הוכמן — 22, יעל פיקרש — 8, דפנה בלוס 2, שלוש — 1, צפורה 2. הרבתה לקלוע להר ה־כרמל: ברגמן — 14.

כדורסל — נוער: אליצור ת"א — מכבי חולון 56:60

מאת מ. אלון

קבוצת הנוער של אליצור תל־אביב ניצחה במשחק ליגה את קבו־צת מכבי חולון בתוצאה 56:60, ל־אחר מחצית שקולה שנסתיימה ב־תוצאה 33:34 לאליצור.

במחצית השניה התנהל מאבק שווה כתוצאת בכבוש, כשהיתרון נע מקבוצה לקבוצה, אך התעוררות ב־משחק אליצור בדקות הסיום העלתה את יתרונה. באליצור בלטו רונאל זיגלמן, אלון מלצר, ודני תוכתלי.

קלעו לאליצור: אלון מלצר — 20, רונאל זיגלמן — 12, משה ליפ־סיגברג — 12, יובל פורה — 6, מיכה בארס — 5, דני תוכתלי — 8, רוני פאי — 2.

ספרד לרבע־גמר בגביע אירופה לכדורגל

רומניה וספרד סיימו בתיקו 2 : 2 את משחקן באליפות אירופה לאומות בכדורגל, ובכך עלתה ספרד לרבע הגמר. במחצית הובילה ספרד ב־תוצאה 1 : 0. בתחרות בבוקרשט צפו 25 אלף איש.

לספרד עדיין נותר משחק אחד לשחק, אולם כאמור, היא כבר הב־טיחה את עלייתה לרבע הגמר.

הדירוג: 1) ספרד, 9 נקודות; 2) רומניה, 6 נקודות; 3) סקוטלנד, 6 שנקודות; 4) דנמרק, נקודה אחת.

סקוטלנד ורומניה יתמודדו בלונדון ב־17 בדצמבר.

בכדורסל ליגה ג' — אליצור נוה־שאנן — אס"ח חיפה 54 : 68

מאת חיים קופלמן

קבוצת הכדורסל של אליצור נוה־שאנן לא התקשתה לנצח את אס"ח חיפה במסגרת משחקי ליגה ג' ב־תוצאה 54:68.

שחקני אליצור רכשו יתרון כבר מדקות הפתיחה וסיימו את המחצית הראשונה ביתרון של 11 נקודות, 25:36. את המחצית השניה פתחו שחקני אליצור בתנופה רבה והג־דילו יתרונם עד כדי 19 נקודות. במצב זה הרשה לעצמו מאמן ה־קבוצה לשתף את כל שחקני הספ־סל, דבר שגרם להאטת קצב המש־חק אך לא מנע את נצחונה של אליצור בשיעור 54:68. בקבוצת א־ליצור היטיב לשחק ולקלוע המאמן־שחקן מאיר ברזילי, וכן גילו יכולת טובה יהודה חצור ושטרן, לעומתם היה לאהרן שגור יום חלש ולא ה־גיע ליכולתו הגבוהה.

קלעו לאליצור: ברזילי 22 נק', שטרן 16 נק', שגור 11 נק', חצור 11 נק', ובר 4 נק', דווידוביץ ו־שלזינגר 2 נק' כל אחד. שפטו: מירובסקי ופרנקו במגרש אס"ח.

אליצור פרדס חנה — הפועל חדרה 65:92

מאת משה שטרק

קבוצת אליצור פרדס־חנה ממשי־כה בסדרת נצחונותיה והיא עדיין ללא הפסד. במשחק שנערך בחדרה הפסידה קבוצת הפועל המקומית, שירדה בשנה שעברה מליגה ב', ל־אורחים מפרדס־חנה בתוצאה 65:92 לאחר 25:33 במחצית.

מוסי גימלשטיין באליצור בלט ב־מחצית הראשונה בקולעו 17 נקודות ויעקב ויליאן בלט במחצית השניה בקלעו 24 נקודות מכלל 26 הנקו־דות שצבר. כן בלטו באליצור חיים ליברט ויהודה כהנא שחזר לפעילות לאחר מחלה ממושכת והפגינו רמה גבוהה מתחת לסלים.

קלעו לאליצור: ויליאן 26, גימ־לשטיין 26, ליברט 20, כהנא 7, ש־טרן 4, יהודה לוי 4, ליברמן 3, ושטאובר 2. לחדרה הרבה לקלוע דירון — 24 נק'. שפטו דרורי ו־מילמלצר במגרש הפועל בחדרה ל־עיני 50 צופים.

יש לציין את נצחונה של קבוצת אליצור פרדס חנה במשחק אימון נגד ישיבת בני עקיבא „נחלים" ב־תוצאה 62:83.

מכון לבדיקת תפילין ומזוזות בבת־ים

לאחר שהוכח, כי המיבצע לבדיקת תפילין ומזוזות המתקיים בבת־ים בחודש אלול מדי שנה, אין בו כדי לספק את צרכי תושבי העיר, החלי־טה המועצה הדתית לפתוח מכון מיוחד לבדיקת תפילין ומזוזות ולמנות סופר סת"ם מומחה וירא שמים אשר ישרת ציבור תושבי העיר בימות כל השנה.

פתיחת המכון עוררה הדים חיובים בקרב תושבי העיר.

בישיבת בנ"ע אדר"ת

בהתאם לתקנון אגודת ישיבת בנ"ע ע"ש הגאון אדר"ת בת־ים—חולון, נערך בבנין הישיבה כנס חברי ה־אגודה, שבמהלכה נמסרה סקירה חינוכית מאלפת מפי ראש הישיבה, הרב יצחק אוסטרוב, והדיה כספי ומצב הבינוי מפי יו"ר האגודה.

חברי הנהלת האגודה אלוף מרדכי פירון, הרב הראשי לצה"ל והרב מ. צ. נריה, ראש ויוזם „בני־עקיבא" בישראל, ומר ישראל גונן, ראש המועצה הדתית בחולון, העלו על נס הישגי הישיבה ורמת הלימו־דים הגבוהה. ציינו לשבח כיוזהד את פעליו החינוכיים הרבים של ראש הישיבה והצלחתו בפתיחת חטיבת הביניים לכתות ז—ח'.

בכנס השתתפו בין השאר, ראש ישיבת בנ"ע בכפר הרואה הרב א. צוקרמן, והי"ה א. דיאמנט, מנכ"ל מרכז ישיבת בנ"ע, ע. הרטמן, מ"מ ראש עירית בת־ים י. סורק, כ. בר־לב, דב דויטש ומנהל התיכון בישיבה הרב מנחם עידן.

מיבחן פומבי בהלכות שבת

מיבחן פומבי בהלכות שבת ייערך בס"ד בשבט בקרב תלמידי בתי־הספר הממ"ד בבת־ים, הסיכום לכך נתקבל בישיבה שהתקיימה לאחרונה במשרדי המועצה הדתית, בין יוזם הרעיון הרב דוד כהן, רב השכונה בדרום בת־ים לבין מנהלי בתי־הספר הממ"ד בעיר. בשלב ראשון ייערך המבחן במסגרת בתי־הספר ו־התלמידים המצטיינים יעלו למבחן הפומבי שייערך כאמור בט"ו בשבט.

כחומר רקע ולימוד לכבחן ישמשו סעיפים מפוארים בנושא שמירת ה־שבת ב„קיצור שלחן ערוך" והספר „שמירת שבת כהלכתה".

המועצה הדתית הבטיחה פרסי־עידוד לתלמידים שיגלו ידע בנושא המבחן.

מקוה טהרה חדש

בימים האחרונים נפתח בשכונת רמת־יוסף בבת־ים, מקוה טהרה משוכלל לנשים הכולל חדרי כבוחה, תאים, אמבטיות, מכון לקוסמטיקה, ויבוש שערות, שהוא מן המשוכללים בארץ. בנייתו עלתה כ־800 אלף לירות. המקוה החדש יתרום רבות לשיפור איכות טהרת המשפחה ב־שכונות רבות האכלוסין ברמת־יוסף, רמת־הנשיא, שכון ותיקים והסביבה. כחומר הבמבן לא הושלמה עדיין ה־מחלקה לגברים.

הקמת האוביקט שראשית בנייתו לפני כ־5 שנים, אופשרה ע"י קבלת הלואות ומענקים ממשרדי הפנים ו־הדתות ועירית בת־ים.

הכנסת ספר תורה וחנוכת בית הכנסת לעולי גרוזיה בקרית היובל

הכנסת ספר תורה וחנוכת בית־כנסת לעולי גרוזיה התקיימו בימים אלה, כאשר עולי גרוזיה חגגו את כניסתם למקום תפילה חדש, בקריית היובל בירושלים.

ספר התורה, שנתרם ע"י משרד הדתות, הובא בהלולה ותהלוכה אפי־ריון, בליווי תזמורת ובהתלהבות קהל גדול מהלכנה. כוהבאה לה, מבית הכנסת „שערי העדבה" דרך רחובות השכונה, עד לבית הכנסת לעולי גרוזיה. אחרי הקפה ותפילה ערבית התכבדו לאולם המפואר במכון נשי מזרחי מקסיקו, שבשכונה, להמשך החגיגה. בירכו את החגיגה והשמיעו דברים: הרב יהושע רלב"ג, הרב משה דבר־שויליי, הרב שמואל שאול־זון, סגן ראש העיר, הרב א. רבין, בדליה שריבר, יו"ר המועצה הדתית, מר ג'ינה, יו"ר העדה הגרוזינית, ור' יצחק מרשאשווילי.

הכנסת ספר תורה ב„בית בלומה" בפ"ת

במעמד הרב הראשי לפתח־תקוה, הרב משה מלכה, ראש העיריה ישראל פיינברג, יו"ר המועצה ה־דתית, שמואל וינברגר, סגן ראש העיר, עו"ד יוסף גולדברג, בני משפ־חת בירנבאום ואורחים התקיים טקס הכנסת ספר תורה, ע"ש ראש משפחת בירנבאום, לבית הכנסת שב„בית־בלומה".

קדמה לטקס ההלוכה לפידים של „בני־עקיבא" ברחובות העיר.

מסיבה בשדה יעקב לר' מנחם ברנובסקי בהגיעו לגבורות

מטעם מתפללי בית־הכנסת בשדה־יעקב נערכה מסיבה קידושא־רבא לזקן הגבאים, ר' מנחם ברנובסקי, בהגיעו לגבורות.

ליד שולחנות ערוכים הסבו כל אנשי המושב. דברי תורה לפרשת השבוע ומעניני דיומא השמיע רב המקום, הרב אריאל שליט"א. ר' שמעון רודיג הנעים בזמירות והנהה שירה בציבור. באיחולי „עד מאה ועשרים" לבעל היובל נגמרה המסיבה.

הגרב"צ אבא שאול ביקר בישיבת „הון עובדיה"

הרב רבי בן ציון אבא־שאול, מ־ראשי ישיבת „פורת יוסף" בירוש־לים, ביקר בישיבת „הון עובדיה" של הרב הראשי לישראל, הראשון לציון הגר"ע יוסף, הגיד שם שיעור הלכתי בפני לומדי המחלקה לדיינות שליד הישיבה. הרב אבא שאול דיבר בעניין „בן מאומץ בהלכה" אם מותר לו לבוא בקהל ישראל לאחר הגיור. בפסקנתו אמר הרב אבא שאול כי יש מקום להתיר את נישואי הבן המאומץ בתוך קהל ישראל, ואין מקום להשש של ממזרות בנידון.

את פניו של הרב אבא שאול קיבל ראש הכולל, הרב מאיר ששון, שציין בסיפוק רב את היענותו של הרב אבא שאול לבוא לביקור בישיבה, ולמסירת השיעור בה. הרב אבא שאול נענה בזאת לפניותיו של ה־גר"ע יוסף, שלרגל נסיעתו הממושכת בחוץ־לארץ, ביקשו למסור שיעור בישיבתו. בבואו מהיכל הישיבה בירך הרב אבא שאול את הרב שלמה בן שלוש להיבחרו לכהן בפועל כ־חבר בבית הדין הרבני. הרב בן שלוש הוא מלומדיה של הישיבה, והוא בין 11 הדיינים שנבחרו ל־אחרונה לכהן כדיינים בבתי־ד"ר.

מסיבה לר' שלמה אשכנזי להופעת ספרו „דורות בישראל"

מסיבה מטעם סניף המפד"ל, מוק־דשת לר' שלמה אשכנזי להופעת ספרו „דורות בישראל", התקיימה במועדון הסניף בשיכון „הפועל־המזרחי" בהמסוף סינקיץ, בהשתת־פות עו"ד ק. פ. בסוק, סגן ראש עיריית ת"א, הרב שולמן, ש. דניאל, עורך „הצופה", הרב ד"ר ש"ז כהנא, חברי „תבונה" ומתפללי בית הכנסת המרכזי בשיכון הפהמ"ז. הנחה זאב הרשקוביץ. בדבריו עמד על עברו המפואר של המחבר הממשי־ך בדרכי אבותיו אדמו"רי פורישוב ר קולובייל ולמעלה בקודש, היהודי הק' קודש מפשיסחא. ספג לתוכו מידותי־הם ותכונותיהם. ברכת התנועה הביא עו"ד ח. כ. בסוק, והראה בספר זה ספר סיפורי החינוכי, כתוב בסגנון עממי, כך שהקורא יכול לרוץ בו בקלות. איחל למחבר עבודה פוריה מתוך הרחבת הדעת ושלוות הנפש.

ש. דניאל סקר הספר על ארבעה־עשרה פרקיו, שכל פרק ופרק הוא החקר בפני עצמו.

בכללו ספר לימודי חינוכי, כתוב וערוך בצורה נאה, פרק פרק וענינו ללא משקש גבולין והתומך.

ברכת איגוד הסופרים הדתיים הביא הרב ד"ר ש"ז כהנא.

מרדכי טרופר, מזכיר מועצת בית הכנסת, בירך בשם המועצה ומתפללי בית הכנסת, בברכו עמד על מידותיו ותכונותיו התרומיות של המחבר ש־הוא נאה דורש ונאה מקיים, בבחינת „מקיים זה מה שכתוב בזה".

בדברים נרגשים השיב הסופר ר' שלמה אשכנזי למברכים, תוך שילוב באמרות חסידיות מאבותיו הקדושים שנספו בגיטו ורשה. ספרו מוקדש לאבי זקנו האדמו"ר רבי אורי יהושע אשר אלחנן זצ"ל, מחבר הספר „אמרי יהושע". משאלתו ותקוותו של המחבר שקורא הספר ילמד ויושפע ממעשיהם הטובים, ללכת בדרכיהם ולהדבק במידותיהם.

שעורים וכנסים במרכז שאולי באשדוד

במרכז שאולי באשדוד התקיימו תפילה חגיגית ומסיבה לכבוד תלמידי ישיבת קריה־נוער עם פתיחת המוסד באשדוד. הרב שאולי ברך את ה־תלמידים בבואם להגדיל תורה ו־להאדירה בעיר הנמל שער ירושלים. הוענק שי — ספרי „ערוגת־הבשם" מפרי יצירתו של בנו זצ"ל — למורים ולמדריכים.

החל מפרשת לך־לך — מידי שבת בשבתו — בשעה 4 לפנות בוקר מתקיימת אמירת „בקשות" בהשתת־פות קהל רב, צולים ותיקים ואורחים ממקומות שונים בארץ, בהדרכת מר אלבז ולהקתו, והפייטנים מר חיים רביבו מיפו ומר יעיש כהן מ־ירושלים.

במסגרת מסיבות סעודה שלישית הרצאות כעניבא דיומא בלווי מק־הלת הבשם משתתפים מידי שבת בשבתו מאות שוחרי תורה מכל ה־אזור, בשבתות האחרונות הרצו: הרב ציון נהוראי, מר י. אלקבץ, מפקח על בתיה"ס ומר אברהם און.

מזה החדש — מידי יום רביעי — נתן שעור בלקוטי מוהר"ן ע"י הרב בנימין השין, איש ירושלים ומיקי־ריה. קהל רב, רבנים, ת"ח ובני ישיבות בא להרוות צמאונו בתורה חסידות ברסלב.

מאות תלמידי בתי הספר הממלכ־תיים הדתיים בלווי מוריהם, הוריהם וקהל אורחים ביקרו במרכז הקהילתי להתבשם מאוירה של תורה ותפילה.

הרב שאולי כהן שוחח בפניהם על ערכי התורה והמצוות, אינג' צילקר ראש עירית אשדוד הביא ברכת ה־עירית.

המחלקה לקליטה והורתית כיבדה את האורחים, והתלמידים קיבלו ממתקים ושופינים בבחינת דבש ו־חלב תחת לשונך.

מסיבת סיום בביהכנ"ס „אהבת תורה" בחיפה

מסיבת סיום לימוד הש"ס, לציון חורבן בתי־הכנסת באשכנז בנוצרים, התקיימה בביהכנ"ס „אהבת תורה" בחיפה בהשתתפות הרבנים הראשיים בעיר.

פתח יו"ר ועד ביהכנ"ס, ד"ר

(סוף בעמוד 5)

וזכרון להול...

ר' מנדל שכטר
(ליום השנה)

מלאה שנה מאז הסתלקותו ... שבכותל המזרח, בבית ה... מרכזי של „הפועל המזרחי" שנקין ת"א, ... התחבב על הכל בביתו לכל אחד, נער וזקן, ... של תלמיד חכם ובידו ה... מהן גמ"ח, והן בבגה ... מתוך נסיונו העשיר. כל בוקר היה מהתתף בשעו... בימות החול לא היה מ... בין מנחה לערבית — מקשיב לשעור תורני.

ר' מנדל נולד לאבית השו"ב בסלוסט, גליציה, מגבריו של ר' שלמה ק... מפורסם בתורתו ובחכמה עלה ארצה עם רעיתו כמקובל באותם ימים, עבד ... שהזדמנה וכן בבניין. ... עבודה ... כי הודות ל... בתנאיו היה פועל ב... כמה שנים נתקבל לעבודה ... תל־אביב ועד צאתו לגימ... עם העובדים הבכירים ש... התיגנד. זכה ליהנות מ... גמלאות שקטות. רווה ... בניו — אחד בברוקלין ... ספר דתי והשיא בבית ... דוקטור גדול, ואחר תושב ... ועובד בכיר במחלקה המ... משרד העבודה. בכור ... מתלמידי ישיבת הברון ...

אלמנתו נמנית עם הע... פעילות של ארגון נשי... פעילה בוועד למען החייל ... סועדה ודואגת לחולים ב... „הדסה" בת"א. כאות המ... היה ראשה שיהא למליץ ... ולכל ישראל.

ק.

בלה בורנשטיין
(ליום השלושים)

טהורה ועדינת נפש, מ... חיים ואהבת חסד, לבה ... חים לכל דל ונצרך. במות... לפליטי השואה מקרב יו... ראדום (פולין) אשר מצ... בית יהודי חם ואוירה ...

בלה בורנשטיין נולדה ב... נה על יד העיר ראדום. בגיל צעיר ומצאה בית ... משפחות, משפחת ישר... בורנשטיין בעיר ראדום, ... לתפארת המשפחה בנים ... וגיבורים אשר לא פעם ... וסיכנו את חייהם על ה... ובכתונם של יהודי העיר, ... פרצויות של חוליגנים ופ... גיים. גם בלה למדה מהם ... התגוננות הפיזית והנפש... הדבר שהתחתנה עם ... עלתה ארצה בטרם שואה ... לשלטון בפולין, וכאן זכ... עם בעלה גבריאל ז"ל, ... את מותו הכרוני בחזית ... מלואים בצה"ל כשבבית ... שה יתומים, בית יהודי ... תפארת. מתוך רצון למ... ילדים בכבוד סירבה להת... ואכן, גמלו לה הבנים ... אם עד יום מותה, בפרט ... אחרונה כשהיתה מרותק... וכך גם הכלות והנכד... מבאביה וסיבלה הרב, ... בת צחוק על פניה ... תמדי ה'.

בני המשפחה הנציחו ... את זכרה של בלה ב... בלוח ההנצחה של בית ... לגיבורי ישראל" של ה... שכולים בחיפה. ילדיה ו... חילקו לה את הכבוד האח... רבת משתתפים.

משה קר...

קרן חופשה כללית „מבטחים"

הודעה לעובדים

תשומת לבם של העובדים מופנית בזה לעיקרי חוק חופשה שנתית תשי"א—1951.

החוק מחייב כל מעביד לשלם לקרן חופשה 4% לפחות משכר העבודה, תמורת חופשה עבור העובדים המועס[קים] אצל המעביד עד 75 ימים בשנה אחת או בשנתיים רצופות. החוק מחייב את המעביד לשלם לקרן גם עבור עובדים הז... המתקבלים לעבודה וטרם הגיעו לתקופת עבודה רצופה של 75 ימים.

עבור העובדים המועסקים במפעלים בכל ענפי התעשיה, המלאכה, מוסדות ציבור, חברות ממשלתיות, מפעלי יסוד וכו' (להוציא עובדים בחקלאות ובבנין) הוקמה קרן חופשה כללית „מבטחים", אליה משתייכים העובדים הנ"ל.

עובד זכאי לקבל מהקרן את תמורת החופשה המגיעה לו בתום 11 חודש לאחר שנתקבלה לזכותו לראשונה תמורת החופ[שה] ולכל המאוחר 24 החודשים מהתאריך האמור.

אנו פונים איפוא לציבור העובדים ומבקשים לשמור על זכויותיהם בהתאם לחוק חופשה שנתית.

העובד ידאג לכך שהמעסיק ישלם עבורו את תמורת החופשה לקרן. הקרן עומדת לימינו בענין זה ותעזור לו בכך.

העובדים מתבקשים לפנות לסניף קרן חופשה כללית „מבטחים" הסמוך למקום מגוריהם לבדוק אם המעביד שילם את תמ[ורת] החופשה, ולקבל את תמורת החופשה המגיעה.

קרן חופשה „מבטחים" משלמת לחבר את תמורת החופשה במלואה כפי שהיא גבתה עבורו מהמעסיק, ואין היא מנ[כה] הוצאות כל שהם.

ועדי העובדים!

הנכם מתבקשים להסביר לחבריכם את זכויותיהם בחוק חופשה שנתית. דאגו כי העובדים הזכאים לקבל את תמורת החופ[שה] מהקרן — יפנו בהקדם לסניף הסמוך של קרן חופשה כללית „מבטחים", בכדי לקבל את זכויותיהם.

צבי פיכמן — מנכ"ל

קרן חופשה כללית „מבטחים"

מאזן ליום 31 בדצמבר 1974

נכסים	ל"י	1973 ל"י
השקעות מובטחות		
אגרות חוב, בשווי הצמדה	5,789,242	1,538,900
מניות, בשווי הצמדה	28,421	28,420
	5,816,663	1,567,320
חובות מעבידים וחייבי ריבית באגבצה מבטחים מיסד לבטוח סוציאלי של העובדים בע"מ	1,436,501	535,579
	7,253,164	2,102,899
הפרשי שערוך — מבירות ערך	5,864,645	1,373,406
	13,117,809	3,476,305

התחייבויות	ל"י	1973 ל"י
זכויות עמיתים	1,804,974	918,602
זכויות עמיתים שהושלמו	4,226,150	—
	6,031,124	918,602
קרן השתתפות בהוצאות הבראה	334,295	572,051
עודף ההכנסות על ההוצאות — יתרה	887,745	612,246
	7,253,164	2,102,899
זכויות שערוך	5,864,645	1,373,406
	13,117,809	3,476,305

צבי פיכמן — מנכ"ל

אשור רואה חשבון בהתאם לסעיף 13 (2) של התקנות בדבר קרנות חופשה

בדקנו את המאזן של קרן חופשה כללית „מבטחים" ליום 31 בדצמבר 1974 ואת חשבון הכנסות והוצאות לשנה שנסתיימה באו[תו] תאריך. בדיקתנו נערכה לפי תקני ביקורת מקובלים, הכוללים את אלה שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבו[ן]) התשל"ג—1973, ובהתאם לכך נקטנו באותם נהלי בקורת אשר חשבנו לדרושים בהתאם לנסיבות.

לדעתנו, המאזן וחשבון הכנסות והוצאות הנ"ל משקפים באופן נאות בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים את מצב עסקי הק[רן] ליום 31 בדצמבר 1974 ואת תוצאות פעולותיה לשנה שנסתיימה באותו תאריך ובהתאם לתקנות בדבר קרנות חופשה.

תל־אביב, 18 בספטמבר 1957

יוסף רוז
רואה חשבון

...לו להבטחת זכויותיהם של כ־2 ...' יהודים שעזבו את מדינות ערב

...ת מוצאם הותירו רכוש שערכו פי חמש מערך הרכוש שנטשו הפליטים הערביים ✡ כתבי יד בעלי ערך נותרו בבתי הכנסת בעירק

...דינים השאירו יהודי ...רב בארצות מוצאם ...פי גדול פי ארבע עד ...הרכוש שנטשו הפלי... ...ם בארץ ישראל, בעת ...הקמת מדינת ישראל ...אמר מר מרדכי בן־... ...יו״ר הכנסת, במסיבה ...שנערכה בבית־סוקולוב.

הכנסת זימן את מסיבת ... קראת כנס מכין שייערך ... בנובמבר בפאריס. הכנס ... את זכויותיהם של כשני ... ים שעזבו את מדינות ... כ־1.2 מיליון הנמצאים ... השאירו מאחוריהם את ... : נוסף על כך ערכים ... שובים, כתבי־יד, בנייני ... אחר, אשר מעיד על ... בגולה שנמשכו במשך אלפי שנים — עוד לפני מוחמד והאיסלאם.

צירים מ־14 מדינות

בכנס המכין מצפים להשתתפותם של 48 צירים מ־14 מדינות, בנוסף לישראל, ולפי התכנית יפעלו משתתפי כנס זה להכנת ועידה רבת־משתתפים של יהודים יוצאי ארצות ערב, לדיון בתביעותיהם. בשלב שני עומדים להרחיב את הפעולה ותתכנס ועידה, שתכלול נציגי ארגונים יהודיים, ארגונים נוצריים, ואישים כדי לפעול בצעדים להבטחת זכויותיהם של יהודי ארצות ערב שנאלצו לעזוב את ארצות מוצאם כפליטים ד השאירו את רכושם, שתמורתו לא קיבלו פיצוי.

מר בן־פורת ונציגי קהילות יהודיות מכמה מדינות ערביות הצביעו על העובדה, שישראל קלטה קרוב ל־600 אלף פליטים יהודים ממדינות ערב, בעוד שאלה קלטו 590 אלף ערבים שנמלטו מארץ ישראל, לפי קריאת מנהיגיהם.

אין להתעלם מהעובדה, שהוא מקרה ברור של תנועת פליטים בשני הכיוונים, עובדה שמדינות ערב מבקשות להשכיחה. מר בן־פורת ציין, כל במשך כל הזמן הזה דוברים אך ורק על גורלם של הפליטים הערבים, אך למעשה, המדינות הערביות לא עשו למען הפליטים הללו דבר והשאירו אותם במחנות, על־אף האמצעים העצומים העומדים לרשות ספיקות הנפט.

כשבאים לדון בבעיית היהודים יוצאי מדינות ערב, אסור לשכוח, כי יהודים אלה נרדפו במדינות מוצאם על צוואר וזכויותיהם קופחו, ציינו מארגני מסיבת העתונאים.

בין השאר הצביעו הדוברים על הרכוש הקהילתי והתרבותי הרב שהשאירו היהודים יוצאי עיראק בבגדאד ובערים אחרות, שבהן היו חיים קהילתיים שוקקים. בין היתר ציינו, כי בבתי הכנסת ובמקומות אחרים הצטברו כתבי יד, שרבים מהם בעלי ערך רב.

בכנס נמסרו פרטים על מספר היהודים במדינות ערב השונות. נתונים אלה מגלים שמ־1948 עד 1974 פחת מספר היהודים שחיו במרוקו, אלג׳יריה, תוניסיה, לוב, מצרים, עיראק, סוריה, לבנון, תימן ועדן מ־856,000 נפשות ל־35,420 נפשות.

ארגוני משפטנים בעולם יפעלו נגד החלטת עצרת או״ם

ראש לשכת עורכי הדין בישראל עו״ד יצחק טוניק הודיע כי בישיבה של הועד המרכזי התקבלו ההחלטות הבאות: שלשכת עורכי הדין בישראל דוחה בשאט־נפש את ההחלטה שהתקבלה באו״ם המזהה את הציונות, תנועת השחרור הלאומי של העם היהודי.

ההחלטה נוגדת את אמנת או״ם ועומדת בניגוד גמור לעקרונות המקודשים בחוקי היסוד של המדינות הנאורות ובכללן מדינת ישראל.

לשכת עורכי הדין פונה אל כל הארגונים החפשיים של משפטנים כדי לפעול לבטול ההחלטה האמורה וכדי לעורר דעת הקהל העולמית נגד ההחלטה.

לשכת עורכי הדין בישראל תפעל לתאום פעולות ארגוני המשפטנים בעולם החופשי לבטול ההחלטה הנ״ל מהסירה. — נאמר בהחלטה אחרת.

האיגודים הקומוניסטיים והנוצריים באיטליה פרסמו הצהרה המגנה החלטת עצרת האו״ם

למשרדו של מזכ״ל ההסתדרות י. בשל ממשיכים להגיע הודעות ומכתבים על הצהרות של איגודים מקצועיים ברחבי העולם המוקיעים בחריפות את החלטת עצרת האו״ם נגד הציונות ומביעים תמיכה בישראל ובהסתדרות.

ג׳ורג מיני, נשיא האיגודים המקצועיים בארה״ב הוציא הצהרה נוספת בעקבות החלטת האו״ם בה הוא קרא לארה״ב ולארצות החופשיות להטיל סנקציות על האו״ם.

קנס על מאפיה

קנס של 400 ל״י גזר בית משפט השלום בחיפה על בעל מאפיה בקרית נחום שליד חיפה באשמת אפיית לחם שלא הודבקה עליו תוית.

פרסים לבני נוער שגילו מטעני חבלה

התלמיד יוסף (11) בן סאלח יוכה בפרס בסך 150 ל״י, והנער אריאלי בן יחזקאל (17) בפרס בסך 200 ל״י. הפרסים יוענקו מקרן לעידוד העירנות הבטחונית שהוקמה בעיריית ירושלים.

כזכור גילו השניים מטען חבלה מחוץ למכונית אי״ם בשכונת בקעה לפני כשבועיים.

הקרן הוקמה מתרומתו של מר שלמה אבולעפיה, ותתן פרס ע״ש ברוש וישראל גולדשטיין עבור פעילותו במשמר האזרחי, שהעמיד את סכום הפרס בסך 1,500 לעידוד פעולות אזרחיות.

קרוב ל־300 עובדים סוציאלים וסטודנטים הלומדים עבודה סוציאלית הוכשרו לעבוד עם קשישים

הכשרת עובדים סוציאליים בטיפול בקשישים נעשתה זו הפעם הראשונה בישראל במסגרת תוכנית מקיפה שהוקמה בבית הספר לעבודה סוציאלית באוניברסיטת תל־אביב.

התוכנית בוצעה על־ידי בית הספר בשיתוף עם אשל — האגודה לתכנון ופיתוח שירותים למען הזקן בישראל שנוסדה ע״י ג׳וינט/מלבין ונתמכת ע״י ממשלת ישראל והג׳וינט.

במסגרת התוכנית הונהג חוג מיוחד בבית הספר לעבודה סוציאלית בנושא של טיפול בקשישים וכן אורגנו פעולות השתלמות בנושא לעובדים סוציאלים ולבעלי מקצוע שונים.

כתוצאה מכך גדל מספר הסטודנטים שבחרו בתחום זה להשתלמות עד כדי 28, כמחציתם כבר סיימו את בית הספר והתחילו לעבוד בשטח. בנוסף להם קרוב ל־300 עובדים סוציאלים השתתפו בתוכנית אינטנסיבית של „לימודי הזקן״ שכללה, בין היתר: קורסים על בעיות בריאות הקשישים, צרכי ומצוקה בין קשישי ישראל, החוק והקשיש, הנהלת בתי אבות, תהליכי ההזדקנות, טיפול בקשיש בקיבוץ ועוד.

לדברי מר רלף גולדמן, יו״ר אשל, התכנית עזרה להעלות את הרמה הארצית של כל אלה המטפלים בקשישים, מוסיפה אנשי מקצוע חדשים שהיו חסרים בתחום זה עד כה.

מאסר וקנס על מחזיק מטבע זר ומסחר בו

חיים בלאס, בעל מסעדת „סיטארי״ בתל אביב נקנס אתמול ברבע מיליון לירות ונידון למאסר שישה חודשים בפועל ושנה וחצי מאסר על תנאי, בשל החזקת מטבע זר ומסחר בו.

בעל המסעדה נתפס לפני חודש ורבע בעת שיצחק צוינגברים „אציה הגדול״ בא למקום עם שמונים אלף לירות ושתי המחאות של 250 דולר כל־כל אחת. „יצילה הגדול״ נידון למאסר על תנאי של שלושה חודשים ונקנס ב־5000 ל״י, בהתחשב במעט הכסף הזר שנמצא ברשותו.

בלאס הודה בבית המשפט המחוזי בתל אביב בהחזקת המטבע הזר וההמחאות בכספת נסתרת מתחת למרצפות בית השימוש ובכספת שניה במחסן המשקאות של המסעדה. הוא קנה את ההמחאות של עובדים זרים בתעשיה האוירית ואחרים, וסחר בהן במשך תקופה ארוכה.

בעת קריאת גזר הדין, שבו תקף השופט דב לוין בחריפות את הפושעים במסחר במטבע זר ומערערים את כלכלת המדינה, ישב הנאשם על ספסל הנאשמים בהבעה אטומה ולא הגיב על המתרחש, כפי שנהג במהלך המשפט כולו. אשתו, הנמצאת בחודש השמיני להריונה, היתה עדת ההגנה היחידה, שמפנה להקלה בעונש בשל מצבה. היא סיפרה, כי מאז שיחרורו ממעצר לקה בעלה בסיוטים ותגובותיו קשות.

ביקורת על עירית י־ם המתעלמת מזכויות המשפחות מרובות הילדים

דברי ביקורת על עיריית ירושלים שאינה מקדישה תשומת לב ראויה לזכויותיהן של משפחות מרובות ילדים השמיעו נציגי אגודת „והבייו״ (זכויות המשפחה ברוכת ילדים) בירושלים, ד״ר אליעזר יפה הגב׳ לאה אברבוביץ, במסיבת עתונאים שהתקיימה אתמול בבית אגרון.

הדוברים טענו כי בקשותיהם להיפגש עם ראשי העירייה הושבו ריקם. „ירושלים, שבה מצויות כ־29 אלף משפחות ברוכות ילדים, היא אחת הערים המפגרות ביותר בשמירה על זכויותיהן של משפחות אלה", טענו הדוברים. הם הצביעו על פעולות שונות הנעשות מטעם עיריות אחרות לרווחת אוכלוסיית ברוכת הילדים. בחיפה הופצו דברי הסבר לידיעת כל התושבים בדבר ההנחות בתשלומי מים על פי חוק המים החדש וכן על תקנות העיר בדבר הנחות בתשלומי ארנונה עד כדי פטור מתשלום לכל המשפחות בנות שמונה ילדים ויותר.

מבצע גיוס נשים לעבודת אריזה

על מבצע גיוס מאות נשים לעבודת אריזה הוחלט בכנס שהתקיים ברחובות. בכנס נכחו מנהלי בתי אריזה, מנהלי לשכות עבודה, רכזי איגוד הפועלים החקלאיים ומנהלי המדורים לפועלת השכירה.

מר ש. דור (וסרמן), מהמועצה לשיווק פרי הדר, ציין, כי פרי ההדר כבר בשל באזורי השומרון והשרון. כמו כן סבורים גם המהדרים. הקטיף יתחיל בחודש הבא במלוא הקצב, וחובה להתארגן לגיוס כוח אדם החסר לאריזת פרי ההדר.

א. לויתן, מנהל המדור לחקלאות בשירות התעסוקה, אמר, כי כבר דולל כוח האדם המשתכחים וכי מספר הפועלים המועסקים באמצעות שירות התעסוקה עולה על 55,000 ואין כל אפשרות לגייס כוח אדם נוסף.

הופקדה תכנית המיתאר של שדרות

הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה של מחוז הדרום, בראשותו של הממונה על מחוז הדרום, מר י. ורדיבון, החליטה אתמול להפקיד את תוכנית המיתאר של המועצה המקומית שדרות.

בהתאם לתכנית המיתאר תגדל אוכלוסית שדרות במשך עשרים השנים הקרובות עד ל־30 אלף נפש. כן ייבנו 4000 יחידות דיור. הקצאת השטחים לצרכי ציבור תהא מעל למקובל בישראל — 160 מ״ר לכל יחידת דיור.

דובר משרד הפנים שמסר על כך ציין, כי מצויות כיום 150 תוכניות מיתאר מקומיות בשלבי תיכנון אשר רבות מהן נמצאות בשלבי תכנון סופיים. השלמת תוכניות המתאר השונות תתן הזווי פיסי ואיכותי של המדינה שיש בה השפעה מכרעת לעיצוב החברה והמדינה.

פרופ׳ סלע נבחר לנשיא מכון ויצמן

פרופ׳ מיכאל סלע נכנס אתמול לתפקיד כנשיא השישי של מכון ויצמן למדע, במקום פרופ׳ ישראל דוסטרובסקי, אשר מילא תפקיד זה בשלוש השנים האחרונות.

טקס העברת הנשיאות התקיים בישיבת הפתיחה החגיגית של מועצת המנהלים של המכון, בהשתתפות נשיא המדינה אפרים קציר, חברי מועצת המנהלים, חתני פרס נובל, אישי ציבור ואורחים מהארץ ומחו״ל.

נוכלים מציעים למכירה שעונים „בזול״

המשטרה מזהירה בפני נוכלים המציעים למכירה „שעונים יקרי ערך״ במחיר „הזדמנות״ אך לאחר מכן מתברר כי הללו הם שעונים מסוג ירוד ביותר.

הנוכלים מצליחים להפיל בפח עוברים ושבים בשיטה מיוחדת. אחד מהם מתחזה כתייר דובר אנגלית ושותפו מתחזה להולך רגל המבקש לרכוש את השעון „המעולה״ במחיר ההזדמנותי, שנע בדרך כלל ב־750 ל״י.

השנים מצליחים לעורר סקרנות של עוברי אורח המתבקשים לסייע במקום ולרוב הם מתפתים וקונים שעון גם לעצמם.

רק אחר כך מתברר להם כי השעון הוא מסוג [illegible].

הבהרת שר החינוך והתרבות בעניין שנת השבתון של מנכ״ל המשרד

בתשובה לשאלת יו״ר ועדת החינוך והתרבות בכנסת ח״כ א. כץ, השיבו שר החינוך ומנכ״ל המשרד, כי הפירסומים האחרונים בעתונות על פרישתו של מר א. פלד היו בלתי מדויקים.

שר החינוך והתרבות הבהיר, כי אישר למנכ״ל המשרד מר אלעד פלד לתמוך בבקשתו לצאת לשנת שבתון, שתוקדש ללימודים, החל בקיץ 1976. עפ״י תוכנית זו יחזור מר פלד וימלא את תפקידו כמנכ״ל בתום שנת הלימודים. התוכנית זו טעונה עדיין אישור הוועדות המוסמכות.

בתקופת חופשת הלימודים ימלא את מקום המנכ״ל, המישנה למנכ״ל, מר אליעזר שמואלי.

שופט מותח ביקורת על התובע

ביקורת על פרקליט, שחייב את בית המשפט לשמוע עדויות מיותרות — מתח ביום ד׳ השופט המחוזי דב לוין בתל אביב.

בפני השופט הועמד לדין גבר מפתח תקוה בן 28, באשמת נסיון לפרוץ לדירה. לבית המשפט הוגשה תעודת רופא, כי הנאשם לא ידע להבחין בין טוב ורע בעת שעשה את המעשה. השופט העיר לתובע, כי אין טעם להמשיך במשפט, כי תעודת הרופא מספיקה לזיכוי הנאשם. על אף זאת הודיע התובע, לבית המשפט, כי הוא ימשיך להביא ראיות להוכחת האשמה.

עליה של 18.6 אחוזים במספר הפונים לשכות העבודה באוקטובר

מספר הפונים ללשכות עבודה של שירות התעסוקה (לשכות מבוגרים, נוער, יומאים, סטודנטים ומשק בית) הסתכם בחודש אוקטובר ב־29,445 לעומת 24,827 בספטמבר. עליה של 18.6 אחוז.

ללשכות עבודה למבוגרים פנו בחודש אוקטובר 20,762 דורשי עבודה לעומת 16,942 בספטמבר. עליה של 23 אחוז, שהיא קטנה מהעלייה שהיתה צפויה בחודש אוקטובר בהגיע לעונתיות הרגילה, 16,186 דורשי עבודה הופנו לעבודה.

נעצר סוחר במטבע חוץ

חשוד בסחר במטבע חוץ שוחרר בערבות ע״י שופט השלום החיפני כבל חיר.

בא כח המשטרה טען, כי החשוד, יעקב בוטמאר, נעצר ובכליו נמצאו כ־617 דולר, 900 מרקים ו־30 אלף ל״י.

כתב עתיים מציין, כי מוקד סחר המטבע בחיפה הינו ברחוב הבנקים, מקום בו מתגודדים סוחרים העוסקים בסחר בלתי חוקי במטבע זר.

„האווירה הלוהטת״

(סוף בעמוד 5)

מה שנעשה כיום בקואליציה יש להם עמדה ברורה. למשל? אנו מתנגדים באורח נמרץ למינוי יועצים, אומר מר בסוק, בציינו כי למעשה היועצים של ראש העיר היו והינם ראשי האגפים הנבחרים. לרשותם עומדים אנשי מקצוע ויש לסמוך על שיקול דעתם. הם היכולים „להוציא את הבר מהתבן״. מינוי יועצים מגמתי, מוסיף איש שיחנו, ליצור חיץ בין ראש העיר לבין הנבחר, איש הציבור. אין היועץ „סופרמן״ והנבחרים אינם יושבים „על תקן של נבוכים ונזקקים״. לבד מכך, יועץ אינו יכול להתווכח עם ראש העיר, בעוד שהנבחרים — כן. בכלל, הבעיות שבנבחרי הציבור מצווים לטפל בהן הינן לוגיות ואידיאולוגיות. ואין היועצים יכולים לפסוק בהן. מכאן, למעשה, עיקר התנגדות שלנו למינוי היועצים, מטעים איש שיחנו.

מה לגבי הטענות בדבר מיסחור השטחים העירוניים, כפי כבר מלכי ישראל ושפת הים? אם יש בסיס להאשמות אלה מצד מר גריפל, הרי שגם לנו, אומר עו״ד בסוק, יש מה להגיד בנדון. ואמנם, סבור איש שיחנו שאת פיתוח שפת הים, למשל, יש לבצע אך ורק על ידי חברות „אתרים״ וגורמים בעלי יוקרה ויכולת ולא בדרך אחרת שתבססיה, אולי, את האמצעים התעמורה, אף יחד עם זאת תגרום לפעילה מחודשת של רוכלים למיניהם, „בעלי חזקות״ ועוד. וכן הדבר ביחס לרעיון שנזרק להקצות קטנה לצורכי מסחר בתוככי הכיכר. אלה ייהפכו למיטרד ומיפגע. אך בכל זאת, אלה וגם אלה הינן שאלות שיש להעלותן על שולחן הקואליציה והמועצה, וסיכומי „ועדת ה־6״ אמנם מבטיחים זאת. לכן סבור עו״ד בסוק, שיש לקבל לאלתר את המלצות הועדה, יאמצותו, כבי אמונות רבים אחרים, וזו תחזיר את השלוה לקואליציה.

הווי הדתי

(...מעמוד 4)

...ר את תולדות המקום ...קהילות הקודש בגרמניה ...ואה. בדבריו עמד על ...יזהות לביהכ״נ זה, ...הקשרים בין הדורות. ...שי אליהו בקשי דורון ...סיום הש״ס והרחיב ה־ ...ההגדה ההלכתית של ...דין, לגבי טומאה, ברכות ...ביום הכיפורים. ...י סאר ישוב כהן, התמכינה הראשונה בסדר ...על הלכות קריאה שמע ...בזמנה. ...מסיבה הרב יעקב ספפר ...תו על האדם — מהות ...בחיי בעולמו. תפילת ...אבר החזן יהודה רייך.

השל״ה הקדוש בטבריה

...ע״ש השל״ה הקדוש בכה ביום שלישי הרצאתו ...נא רייס, מפקח התנוך ...אן. ...נאם על האדם וסביבתו של הרמב״ם.

...שב רוויה

...הלוי הורביץ התארח ...ב רוויה, במסגרת הבות ודת של איגוד ה־ ...בת הרצה הרב על פרשת ...ות הזה המדינה. ...ין נתקבל ע״י השריב ...ב שלום אלמקתר. ...בתורים ההקים בבית־ ...זן בדינים. זכו בחידון ...יוסי פרץ, מרדכי הרוש, ...ומרדכי דדיו.

הרבנות הראשית הדתית ברחובות

בנות המועה״ד ברחובות ...ערת מצוה לרגל סיום ...חללי יום הכפורים של ...הפעם השניה. בסעודה ...מדים והמשפחות השכול ...רן אמר הרב אריוקוביץ, ...הגריש הכהן קוק דיבר ...א, פתח הרב ש. ירו־ ...מועה״ד. ...בנות המועה״ד רחובות ...„סעמה של שבת״ אשר ...משפחות לסעודת שבת ...ות דתיות. במסגרת ה־ ...מכתבים למנהלי בתי ...כתנים עם ספפי רשום ...המעוניינים להתארח ב־ ...הופצו כרוזים ברוסית ...ים על מבצע זה. ...וספריה של הרבנות ו־ ...בות נתקיים סכם הלוקת ...ידי מוסדות חינוך בעיר ...הנדיב מר שמריהו סגל ...שדה קוקובסקי־סגל ע״ה. ...הו התלמידים, הוריהם, ...הספר וידידי המשפחה. ...הגרי״ש הכהן קוק דיבר ...מוד התורה ושיבח את ...של משפחת סגל למען ...ה. פתח הרב ש. ירושלמי ...ה הדתית. ...הל רב התנחה אבן הפנה ...כוי לעדה הספרדית „וחזו ...יש רב העדה הספרדית ...ל הכהן ששימש רב ה־ ...דית ברחובות במלאת ...אלקותו. ראשון הנואמים ...רב הראשי לישראל ה־ ...ן הגר״ע יוסף, אחריו ...הראשי לרחובות, ש. ...ראש העיר מר ש. רכטמן. ...רבני רב העדה הספרדית ...רב נ. שרעבי רב העדה ...רחובות, הרב ש. יד־ ...המועצה הדתית. פתח ...מ. שאולי כהן מאשדוד. ...ייחוד את הדיבור על ...ולהיד של הרב המנוח ...פעולה הברוכה להנציח ...הקמת בית מקדש מעט ...תפילה, הם הביעו את ...בית יקום על תלו בקרוב.

עולות ארגון בתי הכנסת בישראל

...שהתקיימה בת״א ב־ ...רב חנניה דרעי, רבה של ...היוזמה של „ארגון בתי ...ראל״ החלט על רשום ...דה רשומה כחוק. ...חוס ישל בתי כנסת אשר ...בה בחלוקת תקציבים מ־ ...כל ספרי תורה הנמצאים ...בחברות הבטוח. ...רים בין בתי כנסת בארץ ...בחו״ל. ...ובישי קדושה מבתי כנסת ...הללו להתקיים והעברתם ...יתנה לימין בונה בתי ...ים בישראל. ...שיפוץ בתי כנסת קיימים ...ברכים רוחניים לישראל. ...רב ציבור המתפללים ו־ ...קה בקרב הנוער. ...חידה לנוער על רעת ה־ ...ית לישראל. ...ביב והלוואות לבתי כנסת.

היום — אבן פינה לבניית 2 קומות נוספות ב„שלוה״

המוסד, מימי „תל־אביב הקטנה״, מרחיב מסגרת הקליטה ליותר מ־200 מבריאים ✡ ההשקעה הנדרשת — 6 מיליון לירות.

מאת י. גורקה
סופרנו בגוש דן

היום תונח אבן פינה לתוספת בניה לבית החלמה לתשושי יכולת — „שלוה״ בגבעתיים.

במסיבת עתונאים רבת משתתפים שנערכה אתמול בבית „שלוה״ — סיפר יו״ר ההנהלה ויוזמי המפעל מר חיים בר אבא שבתוספת בניה זו ישקיעו סך של 6 מיליון ל״י, ברובה, מזה 4 מיליון לבניית 2 קומות נוספות על הקומות הקיימות, וה־2 מיליון לציוד וריהוט של עוד 135 מיטות שיתוספו למוסד עם השלמתו נוסף על ה־80 מיטות כיום.

לרשות המוסד עומדים כ־2 מליון ל״י והיתר מצפים להשיג ממוסדות צבוריים ותורמים במשך זמן הבניה שתסתיים לפי התכנית בעוד שנה וחצי.

באותו המעמד יוכרז מתן חסות על המוסד מטעם „בני ברית״ בארץ. הדובר ציין את הערך הגדול של הצטרפות „בני ברית״ למען המוסד. להלן ספר על התפתחותו של המוסד „שלוה״ שהתחיל את פעולתו לפני 40 שנה בתל אביב. בין מייסדיו היו נוסף למר חיים בר אבא שהוא כעת יו״ר ההנהלה ומנהל של המוסד בפועל — י. הנקין ז״ל ואברהם הרצפלד ז״ל. בשנת 1963 עבר המוסד לגבעתיים.

מוסד „שלוה״ מיועד למחלימים תשושי יכולת על פי רוב קשישים חולים הזקוקים להחלמה אחרי צאתם מבתי החולים.

המבריאים מופנים למוסד ע״י מוסדות וארגונים סוציאליים מוסדות ממשלתיים, מוניציפאליים, בתי חולים ואפילו רופאים פרטיים.

בתשלום מינימלי שכיום הוא 55 ל״י ליום. רבים הפונים נאלצים כיום להמתין זמן רב להתפנות מקום לקבלתם.

ראשי המוסד שרחו כל השנים על מנת להרחיב את אפשרות הקליטה עם הרחבת הבניין רואים בזאת חלק מהתגשמות שאיפתם. הדובר הציג בפני העתונאים אחד מהפעילים החשובים שהצטרפו לאחרונה לעזרת המוסד, — מר אברהם צירולי בנבן ידוע בארץ העומד לעזרת המוסד בתכנון ובבניית 2 הקומות הנוספות.

כן השתתף במסיבה ד״ר ו. וקסלר לשעבר יו״ר ארגון הנשיאים היהודים בארה״ב ונשיא כבוד של בני ברית לשעבר. ועוד אישים הפעילים במוסד, ביניהם מר א. ביואר, חבר מועצת עיריית תל אביב וחבר ההנהלה, מר י. שטיגליץ ואחרים.

יו״ר הנשיאות מר חיים לבנון, לשעבר ראש עיריית ת״א סיפר על התקופה שהצטרף לפעילות במוסד עוד בזמן היותו ראש עיריית ת״א. על העברת השטח בו עומד המוסד מת״א לגבעתיים, עירית גבעתיים שקבלה את השטח הכזיבה בעזרתה למוסד זה.

מר לבנון ציין מסירותו של חיים בר אבא ל„שלוה״ ואת החשיבות של החסות של בני ברית על המוסד.

נשיא בני ברית בישראל שלמה גרוס אמר בני ברית בישראל החליט לקבל לחסותו את „שלוה״ אחרי שעקב ובדק את פעולות המוסד ומצא שהוא ראוי לעזרה והתמיכה מצד בני ברית.

הוא יקבל את הודעות לתמיכות הגבר המב״ע לו, היות ובני ברית רואה חשיבות יתרה בטיפול בקשיש וזהו חלק נכבד בעבודתו.

בני ברית הקים עשרות מועדונים לקשישים ובית אבות לדוגמא.

500,000 ל״י הפרס הגדול בהגרלת הלוטו בשבוע הבא

בהגרלת הלוטו האחרונה שהתקיימה ב־18.11.75 לא ניחש איש את שש המספרים הנכונים והסכום המיועד לפרס הראשון הועבר לשבוע הבא.

אב ל־11 ילדים זכה בחצי מיליון ל״י בהגרלה מפעל הפיס

בהגרלת מפעל הפיס שהתקיימה ב־13.11.75, זכה בחצי מליון ל״י, תושב קרית־ים, נשוי ואב ל־11 ילדים.

מלאי גדול של אורז ושמן ב„שופרסל״

הנהלת חברת „שופרסל״ הודיעה אתמול כי בחנויות השייכות לה יש מלאי גדול של אורז ושמן, שאף הוגבר בימים האחרונים.

דובר חברת „שופרסל״, שהודיע על כך, ציין כי השמועות והידיעות שפורסמו כאילו יש מחסור באורז ושמן אינן נכונות וכי בידי החברה כמויות בלתי מוגבלות של שני מוצרים אלה.

לוח הצופה

● פילים הקטנה רהיטים אנטיקות פריז׳ידרים, טלויזות וירושות — 804938 בערב 876852.

במפלגה ובתנועה

המפד״ל—הפוה״מ בתל אביב

במועדון סניף נוה שרת בשעה 5 שעור במדרש ע״י הרב י. ש. שפירא.

בביהכ״נ „אהל יוסף״ שכ׳ התקוה ב־6 שעור בגמרא מסכת סוכה ע״י הח׳ ש. אפרתי.

בביהכ״נ „נוה נתן״ רח׳ הכנפיים ב־5 שעור תורה ע״י ר׳ זכריה כהן.

בסניף קרית שלום בשעה 6 שעור גמר ע״י הרב זייד.

ישיבת ועדת הבחירות של עובדי ע. ת. ב־4.30 במשרדנו אחד העם 108 פגישת חברים של פקידי חברת אח שע״י ע. ת. א. ב־5.30 במשרדנו אחד העם 108.

תל־אביב

בית הכנסת המרכזי
בהמשך שינקין

הערב ב־8 שיעורו של הרב ע. קוסובסקי במס׳ עירובין.

„אהל יצחק״

בית ציפליק רח׳ פרישמן 12

ביום חמישי ט״ו בכסלו תשל״ו 19.11.75 מתקיים שיעור בתלמוד ובגמרא מגיד השיעור הרב שמוקלר רבה של הדר יוסף.

השיעור מתקיים בשעה 8.30 בערב. הקהל מוזמן

תורנות בתי מרקחת

תל אביב: „הנביאים״ — רח׳ המלך ג׳ורג׳ 72 טל. 286740.

ירושלים: רמות אשכול — מרכז מסחרי, רמות אשכול מס׳ 15 רח׳ ראשי בית חנינא.

באר שבע: „הנגב״ — רח׳ קק״ל 108.

פתח תקוה: הירקון — רח׳ שטמפר 24, טל. 910946.

רמת גן: הרצל — רח׳ הרצל 52 טל. 722372.

כפר שמריה — מרכז מסחרי.

נתניה: המגן — רח׳ ויצמן 13 טל. 22985.

בת ים: הופמן — רח׳ דניאל 4 טל. 864668.

בית הדין הרבני האזורי תל־אביב־יפו

תיק מס. 3220/של״ד

גב׳ אסיה אודס ת״ז 1704573 מבקשת מכב׳ ביה״ד הרבני האזורי לתל־אביב־יפו לאשר את גרושיה מר בן־ציון בוטן שהתקיימו בעיר הוניס בשנת 1953.

המזכירות.

בית הדין הרבני האזורי תל־אביב־יפו

תיק מס. 3242/ל״ד

הגב׳ באום גיטה ת״ז 6/067492 מבקשת מכב׳ ביה״ד הרבני האזורי לת״א־יפו לאשר את נשואיה עם מר ביקסבאום ירוחם שהתקיימו בעיר יפו בשנת 1963 ע״י רב פרטי.

המזכירות

עיריית ירושלים

הועדה המקומית לתכנון ולבניה ירושלים. הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ״ה—1965 (להלן „החוק״)

בהתאם לסעיף 149 לחוק ניתנת בזה הודעה כי מר אורי נתן הגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה ירושלים (להלן „הועדה המקומית״) בקשה להתרת שימוש חורג ו/או הקלה בגבס גוש 30084 חלקה 83 ברחוב ישא ברכה בירושלים דהיינו: הקלה באחוזי הבניה: 90.95% במקום 90% המותרים.

את ההתנגדויות להתרת השימוש החורג ו/או ההקלה הנ״ל אפשר להגיש תוך שבועיים מתאריך הודעה זו, לועדה המקומית במשרד מהנדס העיר רחוב הלל 23, ירושלים.

מ. בנבנשתי
מ״מ יו״ר הועדה המקומית

עיריית ירושלים

הועדה המקומית לתכנון ולבניה ירושלים. הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ״ה—1965 (להלן „החוק״)

בהתאם לסעיף 149 לחוק ניתנת בזה הודעה כי מרת קופכן חנה הגישה לועדה המקומית לתכנון ולבניה ירושלים (להלן „הועדה המקומית״) בקשה להתרת שימוש חורג ו/או הקלה בגבס גוש 30067 חלקה 69 ברחוב פאת השולחן 10 בירושלים דהיינו: מחסן לכלי בית באזור מגורים.

את ההתנגדויות להתרת השימוש החורג ו/או ההקלה הנ״ל אפשר להגיש תוך שבועיים מתאריך הודעה זו, לועדה המקומית במשרד מהנדס העיר רחוב הלל 23, ירושלים.

מ. בנבנשתי
מ״מ יו״ר הועדה המקומית

לשכת ההוצאה לפועל בבת־ים

...עה בדבר מכירה פומבית של מכוניות

...ביום 2.12.75 בשעה 15.00 יוצאו למכירה פומבית המכוניות ... המתוארות להלן לגביית חובות הזוכה יצ״ל חב׳ להשקעות ... בע״מ, ע״י ב״כ עוה״ד חיים מאירי ו/או מרדכי אגמי ו/או רבקה בן חיים — לנדר, משד׳ העצמאות 69 בת־ים.

תיאור המכוניות

1. מכונית פיג׳קסהון בריליה פרטית דגם 1973 מס׳ 396—347. החייב — גבליאל ציפורה, תיק הוצל״פ 919/74 בת־ים, סכום החוב — 20,000 ל״י.
2. טנדר סוסיתא דגם 70 מס׳ 436—139. החייב — תשורות בע״מ תיק הוצל״פ 136/74 בת״ים. סכום החוב — 20,000 ל״י.
3. טנדר סוסיתא דגם 70 מס׳ 546—139. החייב — תשורות בע״מ תיק הוצל״פ מס׳ 140/74 בת־ים סכום החוב — 30,000 ל״י.

המכירה תתקיים בחניון „מגדל נחום״ שד׳ העצמאות 67 בת־ים. כל המעוניין יוכל לבדוק את המכוניות במקום הנ״ל לפני המכירה.

על הקונה יהיה לשלם את כל המיסים והתשלומים אשר מכח כל דין חלים על הקונה וכן 1% מהמחיר למנהל המכירות אם אינו פקיד של ביהמ״ש.

ארנון בקשי
מוציא לפועל בת־ים

הנדסה

הועדה המקומית לתכנון ובניה פתח תקוה

הודעה

על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ״ה—1965

ניתנה בזה הודעה, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה פ״ת בקשה למתן הקלת בניה/שמוש על חלקה 51 50 בגוש 6381 ברח׳ אלדר מיהוד 9. לפי תכנית המתאר החלקה הנ״ל נמצאת באזור ג׳ בו מותר לבנות 4 קומות על עמודים סה״כ 132%.

בקשת בעלי החלקה היא להתיר להם לבנות, בנין דיור בן 5 קומות על עמודים הדירות גג, סה״כ 145.5% כולל מצלית והריסה.

כל מי שיש לו התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ״ל, יואיל להגישה לועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.

יו״ר הועדה המקומית
י. פינברג
להתכנון ולבניה פ״ת

הועדה המקומית לתכנון ולבניה נתניה

ניתנת בזה הודעה כי לועדה הוגשה בקשה, לאישור בנייה מגורים לבית, על חלקה 265, 480, 522 בגוש 8260 (רח׳ ראש פינה 6) בחריגה של 50 ס״מ מקו בנין צדדי ו־5.14% את התכנית ניתן לראות במשרדי הועדה. התנגדויות אפשר להגיש, במשך שבוע מיום פרסום הודעה זו.

חוק התכנון והבניה תשכ״ה—1965

הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

מ ו ד ע ה
בהתאם לסעיף 149

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, בקשה ליתן אישור להקלה לשינויים והגדלת בניה של הגג ברח׳ הר־סיני 3. כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר/האישור הנ״ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בשד׳ קק״ל 68 את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדויקת.

ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו והדאנה לדיון בפני הועדה הנ״ל.

י. גריפל
מ״מ ראש העיריה
יו״ר הועדה המקומית
להתכנון ולבניה ת״א־יפו

5.10.75

נרשמו לנשואין

מרבנות הראשית והמועצה הדתית חיפה

דניאלי אפרים בן סעיד (רוק) עיראק—ק. הכרמל; פיטן רחל בת חביה (רווקה) חיפה.

אברמזן דן ישראל בן פנחס (רוק) חיפה צה״ל; חנה בת הרש (רווקה) רוסיה.

בן־הרוש סימון בן ארגסט (רוק) מרוקו—ק. ביאליק; כאזיר דליה בת כדי (רווקה) חיפה.

מסיבר יוסף בן הרמן (רוק) חיפה—צבא; מורדיקוביץ חנה בת שלמה (רווקה) חיפה.

שיימן חיים דוד בן אברהם (רוק) חיפה; נסים צפורה בת יצחק (רווקה) עפולה—חיפה.

יצחקי אבנון בן שלמה (רוק) חיפה; זריהן לאה בת נסים (רווקה) חיפה—אור עקיבא.

סיסבון שלום בן נתן (גרוש) פורטו—אשקלון; סקירה רחל בת שלוחה נסים (גרושה) מרוקו—חיפה.

אסריא אפרים בן פלמון (רוק) רומניה נשר; שכאול־נוורסקי שמחה בת מנשה (גרושה) חיפה.

ברק אברהם בן ברקוביץ חיים (רוק) חיפה—צבא; פלם חנימה בת שלמה (רווקה) חיפה.

בן שלום שלום בן אבנר (רוק) חיפה; בצלאל שרומה בת משה (רווקה).

יעקב משה בן שמעון (רוק) רומניה—ק. חרושה; ספניטלב דבורה בת דב (רווקה) רומניה—חיפה.

בריי זאב בן אפרים (רוק) רוסיה—חיפה; הלל רונית בת יואל (רווקה) חיפה.

עספר משה לייב בן ישראל (רוק) טבריה; כץ שרה בת צבי (רוק) חיפה.

לוי שרגא בן אלכסנדר (רוק) חיפה—צבא; בן נצ״ם סולמנה בת משה (רווקה) רוסיה—חיפה.

פלצי משה בן יצחק (רוק) חיפה; זהבה דניאלה בת יהושע (רווקה) מרוקו—ק. הכרמל.

ארז חיים בן אליהו יודי (גרוש) חיפה; ספרטרו בהלוג אבלין בת מורנו (רווקה) צרפת—חיפה.

אדמוני יעקב בן רויטמן משה אהרן (רוק) פולניה—חיפה—צבא; שוהר אלונה בת אבי״ם (רווקה) איטליה—חיפה.

פ״ב יצחק בן גרשון (רוק) חיפה—צבא; זלמבי בת שבע בת אהרן (רווקה) חיפה.

שפירא ברוך בן יעקב (רוק) בריה״מ—חיפה; דותן צילה בת פיבקו (רווקה) רומניה—ק. ים.

רשל כבול בן אברהם (רוק) רוסיה—חיפה; רוזנפלד הדסה בת לייב (רווקה) רומניה—חיפה.

כאזיר נתניה בן דוב (רוק) חיפה—צבא; סלמון אורית בת פנחס (רווקה) חיפה—צבא.

ליבוביץ יעקב בן קלמן (רוק) רומניה—נשר—צבא; אברמוביץ כנרת בת מכואל (רווקה) רומניה—חדרה.

שני יגאל בן אפרים (רוק) חיפה—צבא; שרייבר שרי בת הרי (רווקה) ארה״ב—חיפה.

בר דרורא אשר אהרן בן פרנקיו ישראל מאיר (אלמן) פולין—ק. אתא; בן שלום יפה בת שמילבן דב (אלמנה־חלוצה) רוסיה—חיפה.

פליישמן משה בן אליהו (רוק) פולין—חיפה; סמניולבסקי ראיסה בת אהרן (רווקה) רוסיה—חיפה.

לב מרדכי בנימין בן לייב יוסף (רוק) חיפה; שקרצי ממי סבירה בת נורג (רווקה) חיפה—ס. הכרמל.

ברקנשטט מרדכי זאב בן שמואל (רוק) חיפה; ברג רות בת יעקב (רווקה) חיפה.

הגג יוסף בן בשה (רוק) חיפה; רואש רות בת מאיר־יצחק (רווקה) חיפה.

קליין יעקב בן קלמן (גרוש) בריה״מ—חיפה; ויס בגבילנה בת צינגלר יוליך (אלמנה) רוסיה—חיפה.

דגן אריה בן חיים (רוק) חיפה; זילברמן לאה בסיה בת שמואל (רווקה) חיפה.

כהן יוסף בן שלמה (רוק) ארגנטינה—חיפה; מולדר מלכה בת אברהם (רווקה) חיפה—ק. ים.

שיינגור אדם בן לודויג (רוק) פולין—צבא; בוילר ענת בת יוסף (רווקה) חיפה.

גולדשמיד אברהם בן יעקב (רוק) חיפה—תל־חנן; טרסי אילנה בת שלום (רווקה) חיפה.

תל־רומן בן אברהם (רוק) לבוב—חיפה; גוזלן ניקול בת קלמנט (רווקה) מצרים—חיפה.

לשכת הרבנות — עפולה

אזוגה שמעון בן מסעוד (רוק) מרוקו גבעת המורה; ביטון עיבה בת אליהו (רווקה) מרוקו—עפולה.

בן דוד דניאל בן יוסף (רוק) מרוקו גבעת המורה; שלי הודיה בת יעקב (רווקה) תוניס—גבעת המורה.

קליאה שמעון בן אליהו (רוק) ישראל—עפולה עילית; קאקון ישה בת יהודה (רווקה) ישראל—גבעת המורה.

לשכת הרבנות — קרית־אונו

מיכאלי הרכן בן מלכיה (רוק) רומניה עפולה; ססיקין גניה בת מאיר (רווקה) רומניה—קרית־אונו.

המועצה הדתית — חולון

נסים אפרים בן מנשה (רוק) ישראל—חולון; שרגא מרים בת משה (רווקה) מרוקו—בת ים.

ברין יוסף בן מיר (רוק) רומניה—ר״ג; ביטון שושנה בת יוסף (רווקה) ישראל—חולון.

ארביל יעקב בן מרדכי (רוק) ישראל—חולון; חכימוף לבנה בת משה (רווקה) ישראל—בת ים.

אונקוס מרק בן בשה (רוק) מרוקו—חולון; זברה דליה בת יוסף (רווקה) ישראל—בת ים.

לולביק אנג׳ליקה בן ליאון (רוק) צ׳ילי—בת ים; וייל אולין רבקה בת קורט (רווקה) צ׳ילי—חולון.

ספר שמעון בן מיכאל (רוק) רוסיה—חולון; נספר קמלין בת פל (רווקה) דרום־אפריקה—חולון.

הכהן נפתלי בן משה (רוק) תורכיה—איסטנבול; ציארוניא מידי בת יצחק (רווקה) תורכיה—איסטנבול.

גור אפרים בן אהרן (רוק) ישראל—חולון; מלינה זהבה בת מגדל (רווקה) ישראל—בת ים.

לוי יהודה בן אליהו (רוק) ישראל—חולון; פינס זיוה בת בן ציון (רווקה) תורכיה—חולון.

ליבמבר יצחק בן אברהם (רוק) ישראל—משמר השבעה; בראון אסתר חוה בת מיכאל (רווקה) ישראל—חולון.

שיפרית אברהם בן שמעון (רוק) ישראל—לוד; נייכן חנה בת שלום (רווקה) ישראל—חולון.

אלמגרבלי יורם־הי בן ברוך (רוק) מרוקו—בת ים; שלמה רוחי בת שלמה (רווקה) ישראל—חולון.

חכשורי יונה בן אברהם (גרוש) ישראל—חולון; אסרף שולמית בת משה (גרושה) מרוקו—חולון.

קליינר נחמן בן שמואל (רוק) ישראל—בת ים; גל פרידה בת יעקב יוסף (רווקה) ישראל—חולון.

חסין קלוד בן יצחק (רוק) מצרים—חולון; קונורטי רבקה בת הנס (רווקה) ישראל—חולון.

רפאלי אברהם בן רפאל (רוק) ישראל—חולון; סדה עליזה בת יוסף (רווקה) ישראל—מרסש סלולר.

בוקלקן אמיר בן פנחס (רוק) ישראל—חולון; שניידר אביטל בת יפים (רווקה) ישראל—הרצליה.

אלבכר דניאל בן אלברט (רוק) ישראל—בת ים; בן שי חי שרה בת זליג (רווקה) ישראל—חולון.

מוסקוביץ מרסל בן משה (רוק) רומניה—חולון; כהן רחל בת אפרים (רווקה) עירק—לוד.

חסון אליעזר שבתאי בן חיים (רוק) ישראל—חולון; אשכנזי הסורה בת שבתה (רווקה) ישראל—חולון.

יורם אפרים בן הרכן צבי (רוק) ישראל—חולון; כגן צפורה בת שלמה (רווקה) ישראל—בת ים.

בליץ יעקב בן חיים (רוק) ישראל—חולון; אבין רחל בת יהושע (רווקה) פרס—חולון.

אשר אלי בן מוריס (רוק) מצרים—חולון; יוס־סוז אילנה בת דוד (רווקה) ישראל—חולון.

כהן יחזקאל בן יצחק (רוק) מצרים—חולון; עבודי רינה בת יחזקאל (רווקה) עירק—בת ים.

ישראל שמואל בן יעקב (רוק) ישראל—חולון; מתתיהו רות בת יעקב (רווקה) ישראל—אזור.

אכוס יוסף בן שלום (רוק) ישראל—בית שמש; חסין בריי בת כאר (רווקה) ישראל—חולון.

גרונר צבי בן נח (רוק) רוסיה—חולון; כלם מינה בת לייב (רווקה) רוסיה—...

אלחסיד מאיר בן יעקב (רוק) ישראל—בת ים; עזריה צפורה בת בשה (רווקה) ישראל—חולון.

שקורדן שמואל בן אליהו (רוק) רוסיה—חולון; זוסבי חנה בת רחמים (רווקה) ישראל—חולון.

יצחק דוד בן נאגי (רוק) ישראל—חולון; הייזר חנה בת נתן (רווקה) ישראל—גבעתיים.

בן דוד יורם בן יהודה (רוק) ישראל—חולון; מגבר בלכה בת אלבר (רווקה) ישראל—חולון.

משה־דיאן דוד בן גרוספילה (רוק) ישראל—חולון; אלון מרים בת משה (רווקה) ישראל—בת ים.

כהן שלמה בן חיים (רוק) פרס—רעננה; חיים סוזן בת רפאל (רווקה) תורכיה—חולון.

רונן אלי בן זיו (רוק) מצרים—חולון; חלפון אילנה בת בשה (רווקה) ישראל—חולון.

ליברמן פנחס בן מרדכי (אלמן) רוסיה—חולון; יוהם ולריה בת שבתאי (אלמנה) הונגריה—חולון.

בית הדין הרבני האיזורי רחובות

הוגשו בפני בית הדין בקשות למתן צווי ירושה בתיקים המפורטים להלן, כל המעונין טובת הנאה או המעונין בעזבון שאתו הבקשות מתייחסות אליו ורוצה להתנגד לה, יבא לבית הדין וימסור טענותיו תוך 15 יום מיום פרסום הזמנה זו, שאם לא כן יתן בית הדין צו כטוב בעיניו.

תיק 118/לו
בענין ירושת המנוח רובינזון מינה ז״ל שנפטר בבאר יעקב, ביום י״ז אדר א׳ תשל״ג (19 פברואר 73). המבקשים: רובינזון אסתר — בת.

תיק 120/לו
בענין ירושת המנוח סכחי רחים ז״ל שנפטר ביום כ״ט תמוז תשל״ה המבקשים סכחי סולטנה — אשתו.

תיק 157/לו
בענין ירושת המנוח בשם באף ז״ל שנפטר בבי״ח „אסף הרופא״ בבאר יעקב ביום א׳ אדר תשל״ה (12.2.75). המבקשים: פשם־באף סתורה — אשתו.

תיק 234/לו
בענין ירושת המנוח איזיק קלמן ז״ל שנפטר בראשל״צ, ביום כ״ט תמוז תשל״ה (8.7.75). המבקשים: אלמנתו — חיה אסיל.

תיק 253/לו
בענין ירושת המנוח פרנקל אשר זליג ז״ל שנפטר בי״ג תמוז תשל״ה (22.6.75). המבקשים: אלמנתו — סמריגה.

תיק 259/לו
בענין ירושת המנוח גאוי סעדיה ז״ל שנפטר ברחובות, ביום כ״ו חשון תשל״ה (8.11.74). המבקשים: אלמנתו — שושנה.

תיק 311/לו
בענין ירושת המנוחה זילברברג רוזה שנפטרה בבי״ח „בילינסון״ בפתח תקוה ביום י״ז תשרי תשל״ו (22.9.75). המבקשים: זילברברג נייסן — בעלה.

ברב א. שמואלי
מזכיר ראשי

הנדסה

הועדה המקומית לתכנון ובניה פתח תקוה

הודעה

על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ״ה—1965

ניתנה בזה הודעה, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה פ״ת בקשה למתן הקלת בניה/שמוש על חלקה 184 בגוש 6375 ברח׳ אורלוב 44 פ״ת לפי תכנית המתאר החלקה הנ״ל נמצאת באזור ג׳ בו מותר לבנות, ולהשתמש 4 קומות על עמודים 33% בקומה.

בקשת בעלי החלקה היא להתיר להם לבנות, 4 קומות על עמודים בקו בנין צדדי של 3,60 מ׳ במקום 4.0 מ׳. בנין בן 7 דירות.

כל מי שיש לו התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ״ל, יואיל להגישה לועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.

י. פינברג
יו״ר הועדה המקומית
להתכנון ולבניה פ״ת

היום

יום ה׳, ט״ו כסלו תשל״ו, 20.11.75

פר׳ וישלח

הפרק: מלכים א׳ ה״ו; המשנה: מכשירין ב״ד, ה״א; הדף: שבת פה; ההלכה: אורח חיים תרמז, ג״ה.

שידורי ישראל

חדשות בעברית — בגלים א׳, ב׳, צ׳ — כל שעה
09.55 (א) חדשות באנגלית
10.55 (א) חדשות בצרפתית
17.55 (א) חדשות באנגלית
18.50 (א) חדשות בצרפתית

שידורי תכניות לעולים (ב) עברית — 19.00; יידיש — 19.30; לאדינו — 20.00; מוגרבית — 20.15; רומנית — 20.30; רוסית — 20.45

רשת א׳

08.10 „קונצרט בוקר״ 10.05 מאוצר הספרים 10.15 שידורים לתלמידים בבתי־הספר היסודיים 10.35 „רדיורע״ — בשידורים להרחבת הדעת 11.15 שידורים לתלמידים בבתי־הספר היסודיים 11.35 „יומן מוסיקאלי״ 12.05 „קונצרטרט״ 14.10 לאם ולילד 15.05 „צליל שמבנה לנצח״ 16.10 התזמורת הסימפונית ירושלים 18.07 „על אבנים ומספרים״ 18.30 „מה קרה״ 19.00 „היום הזה״ — השבוע בכנסת 19.50 פרקי היום הזה: מלכים א׳, פרק ז׳ — קריאה בפי עקיבא גורדין ושיחה מאת ד״ר צבי רבינוביץ 20.05 „דעת קהל״ 20.55 שיחה חופשית 21.06 „צלילים חדשים״ 22.05 „כאן אולפן אתוני״ 23.05 „דרכו של סלחדין״.

רשת ב׳

6.00 „מה טוב״; 8.10 „בוקר טוב״; 10.05 „כאן בגימ״; 11.45 „כבה דקות עם קארול קינג״ 12.05 „במקצב יונר״ 12.30 „בכיף והמשוד״; 13.05 „בוקר היום״ 14.10 „לי ולך״ — שיר וגרמה״ 15.05 „כאן צופרה סמאלי״ 15.52 „על רגל אחת״ — יהודים ויהדות 17.10 „היה היו...״ 18.45 היום בספורט 21.06 „12 בערב״ 22.05 „זה איכפת לי״ 23.05 „בינינו לבין עצמנו״.

גלי צה״ל

05.58 ברכת השחר 06.10 צלילי בוקר 06.55 פינת בוקר 07.05 דו״ש בוקר 07.55 מה בכבש — תוכניות היום בגלי צה״ל 08.05 יומן הבוקר 09.05 דו״ש עם שיר 10.05 על הבוקר 12.05 כוכב עם שלוש פינות 12.15 צו קריאה במסורות צבאיות 12.40 יש דין 12.55 הכל זהב 13.05 בצלא 14.05 נא לצלצל 15.05 „בשלבי״ 17.05 יומן הערב 18.25 מה בשבוע 18.30 מה אתה צריך 19.05 מקום טוב בבבצע 21.05 דיוקן 22.05 מערכונים בשחורה 23.05 הן לי מי — חידון בדר סיקאלי 23.45 יומן חצות 00.05 השוק הכחותה 02.00 מבזק ידיעות.

טלוויזיה כללית

17.30 סלפלא 17.50 סרטים מצוירים 18.10 בעיר פרנקסטון — סרט בהמשכים 18.30 קיצור החדשות (ערבית) 18.32 תפרויות ופרסים 18.45 בין השמרה לרסטה 20.00 מבהק חדשות 20.50 לקראת שידור 21.00 מבט 21.30 בליבר פק 22.00 מקוך ראש קוג׳אק 22.40 מבט 23.30 סיכום של יום החדשות.

חוק התכנון והבנייה תשכ״ה—1965

הועדה המקומית לתכנון ולבנייה תל־אביב־יפו

מ ו ד ע ה
בהתאם לסעיף 149

הרינו מודיעים בזאת, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבנייה תל־אביב־יפו, בקשה ליתן אישור להקלה/לשמוש חורג להוספת בניה בקומה א׳ בקו בנין אחורי של 5.55 מטר, ברח׳ קהלת קרקוב 6, הר יוסף.

כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר/אשור הנ״ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בשד׳ קק״ל 68 את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדויקת.

ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ״ל.

י. גריפל
מ״מ ראש העיריה
יו״ר הועדה המקומית
להתכנון ולבנייה ת״א־יפו

20.11.75

האופרה הישראלית

מייסדה ומנהלה: א. רוזשרים

20.11 תל־אביב:
הספר מסביליה
אופרה בופה מאת רוסיני

הצגות נוספות בחו״ש
23.11
לאקמה
אופרה מאת דאליב

תל־אביב:
29.11, 26.11, 22.11
ההצגה הגדולה של הקטר
ספינת השעשועים
מחזמר מאת קרן והמרשטיין

25.11
לה טראוויאטה
אופרה מאת ורדי

כרטיסים: אלנבי 1 ד״א, ת״ [illegible]

תיאטרון ישראל

הערב 20.11.75

הבימה
אבא קרואי: אולם גדול
על קלות דעת: באולם הקטן

הקאמרי
חיי נחיר
מישל יריחו: ה״א „צוותא״

תיאטרון עירוני חיפה
פיוול: ירושלים „החאן״

הצופה

עתון יומי
HATZOFE
DAILY

המו״ל: הצופה בע״מ, העורך: ש. דוך־יחיא. מערכת ומנהלה: תל־אביב, רח׳ המסגר 66, טל. 35421. ת״ד: 2045. חשבון בנק הדואר 41144 ✡ סניף ירושלים: רח׳ בן־יהודה 3, ת״ד 1148, טל. 234910, בערב טל. 528344 25609 ✡ סניף חיפה רח׳ ארלוזרוב 3, טל. 663628 דפוס העשור בע״מ ה״א, רח׳ המסגר 66, טל. 31554.

●

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולמבטיהן

مكتن من الاحل

אלפי ספרי קודש וכתבי־יד מרומניה יישלחו למשרד הדתות עבור ספריות וישיבות

השר רפאל מביע תקוה ששלטונות רומניה יתירו לגאול אוצרות ספרי הקודש שם

מאת סופרנו בירושלים

כחמשת אלפים ספרי קודש ו־כתבי יד מרומניה יישלחו למשרד הדתות עבור ספריות תורניות וישיבות.

על כך הודיע שר הדתות ד"ר יצחק רפאל בסיור שערך בשכונה החדשה של ישיבת חברון בירושלים. ד"ר רפאל מסר שבביקור ממלכתי שערך לפני מספר שבועות ברומניה סוכם בקרתיה עם שר הדתות הרו־מני, בסיועו של הרב הראשי ל־יהודי רומניה הרב ד"ר משה רוזן, שיאפשרו משלוח הספרים לישראל. השר מסר שברומניה נמצאים עש־רות אלפי ספרי קודש אשר נאספו מבתים וכפרים בהם היו בעבר קהי־לות יהודיות פורחות.

כידוע, הגיעו לארץ מרומניה ב־שנים האחרונות אלפי ספרי תורה שחולקו ע"י משרד הדתות, לבתי הנהגות ותקנים, לבתי כנסת בצה"ל, בעיירות פיתוח ובדרכי עולים. ד"ר רפאל הביע תקוה ששלטונות רומניה יאפשרו לגאול את אוצרות ספרי הקודש שנותרו שם.

מעריכים הסיוע של משרד הדתות

ראשי הישיבה העלו על נס את העזרה שבשנה האחרונה הגדיל משרד הדתות באופן ניכר את הש־תתפותו בתקציב החזקת הישיבות אך ציינו שעדיין ההשתתפות היא קטנה ומגיעה לכ־10 ל"י לתלמיד לחודש.

שר הדתות הרגיש שהישיבות נמ־צאות כיום במצב כלכלי קשה וש־משרד הדתות נערך לקדם את שנות הרזון הצפויות והבטיח שיעשה כל מאמץ להגדיל ככל האפשר את ה־סיוע והתמיכה לישיבות.

השר נתקבל בישיבת חברון ע"י ראשי הישיבה הרב חיים סרנא, ה־רב אברהם פרבשטיין, הרב י. פלאי ומנהל הישיבה הרב יצחק חברוני. השר סייר בבנייני הישיבה ונפגש עם תלמידיה.

נתונים מראים שקיבוצים הכפילו את קניות השמנים

מאת סופרנו הכלכלי בירושלים

נתונים על קניית שמן בחודש אוקטובר מראים כי מספר קיבו־צים הכפילו את הקניות שלהם לקראת החדשים הבאים.

מספר קיבוצים הקונים בכפפל שמן גולמי קנו באוקטובר 110 טונה לעומת קרוב ל־50 טונה בחודש רגיל. ברור שקנייה מוגברת זו נו־בעה מציפייה לעליית מחירי השמן כשיבוטלו הסובסידיות למוצר זה.

בחוגים כלכליים שורר הדבר עניין רב. הצביעו על כך שגזברי הקיבו־צים הגיעו לרמת תיחכום גבוהה ב־ניצול הכספים שבידם. הם הגיעו למסקנה שזוהי ההשקעה הטובה ב־יותר בימים אלה. נשמעו הערות כי גזברי הקיבוצים אינם מוכנים להש־איר לאחרים את המונופול על ספקו־לציה.

* נעצר החשוד בביצוע מעשה מגונה בקטינה בת 13 בשכונה קריית אליעזר נעצר בפקודת בית המשפט השלום בחיפה ל־15 יום לחקירה.

נערך הכנס הרביעי של חוגי הסתדרות נשי מזרחי

הכנס הרביעי של מעגבת חוגי הסתדרות נשי המזרחי באמריקה הנמצאות בישראל — התקיימה ביום ד' בבית הספר לנערות ע"ש איזנברג בקריית הליכונים החד־שה שבהתבנית לי בתל־אביב.

בועידה השתתפו 500 נשים חב־רות הארגון שעלו לישראל ומשמשי־כות כאן בפעולה ציבורית ענפה במסגרת הסתדרות נשי מזרחי. ב־כנס צויינה חנוכת בית הספר ה־חדש בו נערך הכנס, שהוא מיוחד במבנהו הארכיטקטוני ובתכניות ה־לימודים שלו.

בפני משתתפות הכנס הופיעה בין היתר גב' דינה הרמן, שמסרה דו"ח על ועידת שנת האשה הבינלאומית במכסיקו סיטי לפני מספר חודשים, שם נתקבלה, כידוע, ההחלטה הרא־שונה בגנות הציונות ביוזמת הנצי־גות הערביות, שנתמכו ע"י נציגות "העולם השלישי".

פתחה את הכנס והנחתה, גב' די־נה כהן. דברי ברכה אמרו הקונסול הכללי של ארה"ב בישראל, מר ראלף קאוזו, סגן ראש עיריה ת"א, ש"ד חיים מ. בסוק ונשיאת הסתדרות נשי מזרחי בישראל, גב' בקסין כילר.

בשם בית הספר המארח בירך מנ־הלו, מר חנוך הירש.

בהמשך הכנס סיירו המשתתפות בבית הספר וסעדו ארוחת צהרים שהכינו עבורן התלמידות. הכנס הסתיים בהכרזה אכנותית לציון 50 שנה להסתדרות נשי המזרחי.

עצרת למען הציונות וצעדה בעוזתה

קרוב לאלפיים בני נוער ופעילי ציבור מאיזור עוזתה השתתפו בעצ־רת המונית ובצעדה מרהיבה להז־דהות עם הציונות.

מכל מוסדות החינוך הדתי הגבוה באיזור, התקהלו הצעירים בחטיבת הבנות שבקרית החינוך "עוזתה" ד' שמעו נאומים בנושא היהדות והציו־נות מפי מחנכים ונציגי המועצה, ולאחר קריאת פרקי תהילים ושירה, פתחו התלמידים במצעד רב דר־שם שנמשך מקרית החינוך ועד מר־כז העיירה נתיבות. תלמידי ישיבת בנ"ע "בית יהודה" שבכפר מימון הבנים שבבית הספר המקיף הדתי עוזתה, נשאו שלטים בגנות האו"ם ולזכות הציונות.

חלק מדמי ההשתלמויות העובדים יחוייב במיסים

בעקבות הרפורמה במס ההכנסה יחוייבו מעתה מענקים הניתנים ל־עובדים לצרכי השתלמויות, שאינן במסגרות הקידום המקצועי המובהק (דוגמה מימון לימודים לרכישת תו־אר אקדמאי, לימוד שפה זרה או לימוד לתעודת בגרות) בתשלום מס הכנסה.

זאת הודיע סגן החשב הכללי ב־חוזר שהעביר אל הנוגעים במשרדי הממשלה בענין ניכוי מס הכנסה מ־תשלומים בעד השתלמויות ופעולות הדרכה.

כן יחוייבו במס מענקי השתלמות לעובדים בחו"ל, שאין השתלמותם קשורה באופן ישיר לקו מקצועי.

צו סגירה לבית ... בשל הפרת תקנות ה...

צו סגירה הוצא ... של־יד רופא לשכת הבריא־ות בירושלים נגד ה... מלוס" ברחוב הפלמ"ח. ביום ...

כבר בינואר 1975 הוצא ... על כי ההנהלות פעלה בניג... הרשיון. המטבח נערכו ... בתנאי צפיפות שאינם ... תקנות התברואה של משרד...

מאחר ובעל העסק גילה ... לביצוע הצו נאלצו ב... הבריאות להסתייע בלוו...

עירית חיפה מחתה על ההחלטה הנפשעת של האו"ם

שדרות האו"ם היו לשדרות הציונות

מאת סופר "הצופה"

"אנו מביעים התנגדות, שאט נפש וסלידה מההחלטה שנתקבלה באו"ם נגד הציונות שהיא פגיעה באו"ם עצמו, במהותו ובנשמת אפו. הרוב באו"ם העז לפגוע במצה נהושה בעם היהודי ובזהותו כתנועה לשחרור לאומי בעלת ערכים שעמדו בכור מבחן של דורות. בכך הפך האו"ם למוסד מושחת".

אמר ראש עיריית חיפה ח"כ יוסף אלמוגי בהצעה להחלטה שנתקבלה אמש במועצת עיריית חיפה להחליף את שם שדרות האו"ם לשדרות ה־ציונות בעיר.

בדיון שהתקיים במועצת העירייה הביע הנציג הערבי ג'מיל שלהוב צער על החלטת האו"ם הפוגעת לדע־תו במאמצי השלום ובאחוות שני העמים. לכן אמר, כי הוא מציע לדון במועצת העירייה בנושא זה ולהביע מחאה נגד האו"ם. כן הוסיף ואמר, כי יש לקיים מסע הסברה בארץ ומחוצה לה על אפשרות הקיום יחד בין יהודים וערבים.

פרופ' שבח וייס אמר, כי אין להתרגש מהחלטת האו"ם ויש להגיב עליה בצורה תרבותית. ג. בדיאן התנגד לקריאת רחוב על שם ערך מקודש כמו הציונות אך הצטרף בהצבעה להחלטה שנתקבלה פה־אחד על החלפת שמו של רחוב שדרות או"ם.

י. עוזיאלי — חבר מועצת עירית חיפה

ראש העיר איחל לנציג המפד"ל החדש פעילות ברוכה

מאת סופר "הצופה"

מר יהודה עוזיאלי הצטרף אמש כחבר מועצת עיריית חיפה מטעם המפד"ל. בישיבת המועצה הוא נת־קבל ע"י ראש העיריה הח"כ יוסף אלמוגי, אשר איחל לו פעילות ברו־כה ונחת בתפקידו החדש. "הוא מכר ותיק בבית העיריה, אבל כחבר מו־עצה הנו חדש וברכת כולם הול־והו". ראש העיריה שיבח את חבר המועצה היוצא מר דב פרומר ומר על עבודתו המסורה בכל שטח פעו־לתו במסגרת זו בשנתיים האחרו־נות. מר עוזיאלי נבחר לכהן גם כחבר בועדת הכספים, המכרזים ו־בועדת תרבות ונוער עירוניו ועוד. הוא משמש כתבר "הצופה" בחיפה, מזכיר אגודת העתונאים בעיר ומרכז בפעילות הציבורית כיו"ר המועצה הציונית חיפה הצפון. הנו חבר הנה־לות העליונים של התנועה, ומרא־שי המפד"ל בחיפה.

מציע שחברי הועדה המרכזת יוותרו על תוספת שכר לשנה

מאת סופרנו לענייני עבודה

חבר הועדה המרכזת של ההסתד־רות מר אברהם ארליך (העובד ה־דתי) הציג בפני מזכיר ההסתדרות מר י. משל שאילתא בענין תוספת דרגה לאנשי הצמרת בהסתדרות.

מגיש השאילתא שואל אם זה נכון שמתקיים דיון כדי להעלות שכרם של אנשי צמרת ההסתדרות על ידי הוספת דרגה כ"א, רטרואקטיבית מה־1 בינואר 1975 ואם אמנם נכון הדבר, הרי שבמצב הכלכלי שבו אנו נמצאים, מטעים השואל, בשום פנים אין לדעתו, להעלות על הדעת שחברי הועדה המרכזת יוסיפו לעצ־מם, עתה, תוספות לשכרם.

יתירה מזו "ההטפה של מזכ"ל ההסתדרות לשנות את צורת היינו חייבת ראשית כל וקודם כל לחול על חברי הועדה המרכזת עצמם וחב־ריהם בצמרת ההסתדרות. צויין עוד בשאילתא, שאין ספק שהעלאה זו לצמרת ההסתדרות "תוסיף שמן למדורה של התביעות והביקורות מצד קבוצות כוחניות להעלאת שכרם ודבר זה יערער עוד יותר את המצב החמור של יחסי העבודה בו אנו נתונים".

בהמשך מציע מר א. ארליך למז־כיר ההסתדרות ולועדה המרכזת, להודיע בישיבה הקרובה של הועדה, בראשית השבוע הבא, על ויתור על קבלת שכר לכשך שנה. להוציא במקרים בהם חלה תוספת יוקר. הלה מוסיף כי חברי הועדה המרכזת, בראשותו של מר משל, מצווים על מתן הדוגמה האישית של ההסתפ־קות במועט ומניעת בזבזנות.

נתפס מטבע חוץ בירושלים

כמויות גדולות של מטבע חוץ ה־מוחזקים שלא כחוק, נתפסו במבצע שערכו שוטרי ירושלים ואנשי אגף מטבע חוץ אצל חלפנים במזרח ירו־שלים. שישה אנשים נעצרו שעה ש־באו להחליף מטבע זר אצל החלפנים, 4 מתוכם אנשי מזרח ירושלים ו־שניים ישראליים.

כתב עתיים מוסר, כי המבצע מכ־וון את מגמת משרד האוצר להדק את הפיקוח על חלפני המטבע הזר בירושלים. בעת הסריקות נתפסו 18,330 דולרים, 3,620 פרנקים שוויצ־רים, 4,200 מרקים גרמנים, 3,540 קרונות שבדים, 650 דינרים ירדנים, וכן לירות שטרלינגים, פרנקים צר־פתים, פרנקים בלגים, גולדנים הו־לנדים, קרונות דנים, לירות אי־טלקיות, ין יפני, דרכמות יווניות ולירות תורכיות.

נמצאה הסיבה לטעם הלואי במוצרי החלב של "תנובה"

משרד הבריאות מודיע כי לאח־ר חקירה נמרצת של שרות ה־מזון תוך שיתוף פעולה עם מכון וולקני ומרכז "תנובה" נמצאה הסיבה לטעם הלוואי שהופיע ב־חלב ממחלבת "תנובה" בת"א.

בבדיקות קבלה מתמידות של ה־חומר מהמשקים, שנעשו במחלבת תנובה, התברר, כי משק באזור ת"א השתמש בחומר חיטוי ברפת בצורה לא נכונה. חומר זה משאיר טעם לוואי אף בריכוז של 20 חלקים ל־ביליון; אך אין לו משמעות לבריאות הציבור.

מעבדות משרד הבריאות גילו את עקבות החומר רק בחלב הגולמי של המשק. להימצאות העקבות בחלב ובמוצריו לא היתה משמעות מבחי־נה בריאותית.

שרות המזון פנה לשרותים הווט־רינריים במשרד החקלאות, האחראי על החלב ברפת, להחמיר בפיקוח על השימוש בחומרי חיטוי ברפתות. אתמול כי בחנויות השייכות לה יש לראשונה, הוצאו הוראות מתמידות על ידי שרות המזון לגבי בדיקות הקבלה של החלב הגולמי לפני ה־שימוש בו במחלבות.

משרד הבריאות מעריך את ערנות הציבור אשר כתוצאה מהתלו־נות על טעם הלוואי ניתן היה לחסל את התקלה מהרה.

נתגלו תכשיטים באלפי לירות

תכשיטים בשווי אלפי לירות נתגלו אצל שני השודדים, שנלכדו במירדף משטרה. המשטרה עושה שתה לאי־תור מקום הפריצה.

אנשי משטרה הבחינו במונית ה־נוסעת בבת ים ובה שני אנשים ה־מוכרים למשטרה. כאשר ראו השו־דדים את השוטרים הם זינקו מתוך המונית וברחו ברגל. בדרך מנוסתם הם זרקו מכשיר פריצה וכן חבילה שהכילה תכשיטים בהם יהלומים, מטבע חוץ ועוד תכשיטים יקרי־ערך. השוטרים הצליחו ללכוד את אחד הפורצים, השני הצליח להמלט, אך זהותו ידועה.

אישים ומוסדות

— מבקר המדינה ד"ר י. נבנצאל בלווי עובדים בכירים של משרדו, ערך סיור במתקני צה"ל וקבל הס־ברים מפי מפקדים בכירים.

— המרכז הארצי של איגוד פועלי הדפוס, הכריכה והקרטונג' בחר פה־אחד בבאיר גולדשטיין לתפקיד ה־מזכיר הארצי של האגוד במקום א. גיל הפורש לגימלאות.

— ועדת המינויים לשופטים בראשותו של שר המשפטים, חיים צדוק, החליטה להמליץ בפני נשיא המדינה על המינויים הבאים:

ד"ר בן־ציון שרשבסקי (נשיא בית המשפט המחוזי בירושלים), להיות שופט בבית המשפט העליון.

דוד ולך ונחמיה בר, שופטי בית משפט השלום בתל־אביב, להיות שופטים בבית המשפט המחוזי בת"א.

נשיא בורסת היהלומים להונג קונג

ברית המועצות מציפה את שוק היהלומים בהונג קונג ביהלומים ש־לים וכתוצאה מכך החזירו סוחרי יהלומים מהונג קונג לסוחרים ישרא־לים 90 אחוז מן המשלוחים שקיבלו בחודש האחרון — מסר נשיא בור־סת היהלומים מר משה שניצר, שיצא אתמול את הארץ במטוס "אל על" ליוהנסבורג, בדרכו להונג קונג.

מר שניצר אמר לכתב עתיים, כי ישהה בהונג קונג 10 ימים, ייפגש עם סוחרים ויעמוד מקרוב על ה־סיבות להיצע הזמנות ליהלומים מ־ישראל.

נמשך משפט מחבלי "סבוי"

אב בית־הדין שאל פי הנאשמים אם לאסור צילומי מהלך משפטם "והללו הסכימו"

מאת שפי גבאי סופר "מעריב"

האם מותר לצלם את משפט נאש־מי הרצח במלון "סבוי" עבור ה־טלויזיה — בשאלה זו דן בית ה־דין הצבאי בלוד, בהמשך משפטם ביום ד' של 4 הנאשמים שנלכדו ב־ספינה שהביאה את הרוצחים לחוף ת"א ושל מחבל שנלכד בין הריסות בית המלון.

השאלה הועלתה על ידי התובע הצבאי רב סרן ברוך הלגוד, על פי בקשתם של צוותי טלויזיה ש־נכחו באולם המשפטים. התובע הת־ייחס לתקדים מבית המשפט העליון במשפט אחר של מחבלים, כאשר נאסר על פי בקשת הנאשמים צי־לום מהלכי המשפט. אב בית הדין הצבאי בלוד, סגן אלוף יורם גלין, נטה לאסור את הצילומים אולם הח־ליט לשאול את פי הנאשמים, ב־אמצעות פרקליטם עו"ד לאה צמל. היא התייעצה לרגע עמם ולאחר מכן הודיעה, שאין לחלק מהם התנגדות לצילומים. בעקבות זאת החליט ה־שופט: "עם כל הכבוד לבית המשפט העליון, איננו סבורים שבמקרה זה יש לאסור צילום המשפט עבור ה־טלויזיה ואיננו סבורים, שיש ללמוד מאותו פסק דין פסילה כללית ודק־רנית של צילום משפטים על ידי הטלויזיה, מה עוד שגם הנאשמים אינם מתנגדים לצילום ההליכים".

במהלך המשפט עלו לדוכן עדי התביעה, ביניהם רב סמל שלמה נדיב, ממשטרת מחוז ת"א שהציג בפני בית המשפט פריטים שונים של המחבלים אשר נאספו במלון "סבוי". כגון מעיל של מחבל, רובה כפר קלשניקוב, ותרמילי כדורים. העד הצביע על מקום מחבואו של המחבל שנותר בחיים ואשר ירה לעבר צוותי כיבוי, לעבר מפקד מר־חב הירקון ולעבר איש הרבנות ה־צבאית. כן הציג העד גלויות של מקומות בידור בתל־אביב ומפה של העיר בה מסומנים שוק הכרמל ו־יפו, אשר נמצאו במעילו של ה־מחבל.

בין היתר הוצגו שתי תעודות הז־הוי מצריות ושלושה דרכונים מצ־ריים של נאשמים.

עדים נוספים היו רופאים מביה"ח תל־השומר ומהמכון לרפואה משפ־טית באבו־כביר.

בדיקות חורף של כלי הרכב

1350 כלי רכב נבדקו השבוע בב־דיקות חורף במחוז הדרומי של ה־משטרה מהם הורדו 380 מן הכביש ונהגיהם קיבלו אישור לנסיעה רק עד מוסך קרוב.

בכמה כלי רכב נמצאו ליקויים חמורים עד כדי כך שבעליהם נאל־צו להזעיק גרירה. בסה"כ נר־שמו במבצע 400 דוחות תנועה על ליקויים בכלי רכב ועל נסיעה במ־הירות מופרזת.

אתמול, בדקו שוטרי המחוז הד־רומי את התנועה בכביש ירושלים ת"א במקום לאבו גוש, בהשתתפות עשרות שוטרים ובוחני תנועה.

* בקיצור *

* איש משלושת השודדים ש־ביצעו שוד בבאר "קאן קאן" ברחוב אלנבי 13 בתל־אביב, איבד בדרך מנוסתו את תעודת הזהות שלו.

שלושת השודדים נכנסו לבאר ש־היה ריק מאדם, התנפלו על בעל העסק והיכוהו בבקבוק על ראשו. הם שדדו מתוך הקופה 800 לירות ונמ־לטו.

המשטרה שמצאה את תעודת הזהות מחפשת עתה אחר השודדים.

* 40 בני נוער מקרית גת וקרית מלאכי סיירו במרכז המחשבים של חברת י.ב.מ. בתל־אביב ופתחו בכך את המבצע "מבט אל העתיד" בו החלה החברה בשיתוף עם המרכז ל־שלטון מקומי.

* קנס של 1500 לירות גזר שופט השלום ביבה לינדנשטראוס על בעל מפעל לייצור חומץ, דוד פאר, שהוד־בע בשיווק בקבוק חומץ אחד עם 12 נמלים בתוכו ובאחד היו עקבות חלודה.

* קואופרטיב "דן" ישפר הוודע את מצב התחבורה בבני ברק, כאשר יופעל בעיר קו חדש, שיקשר את השכונות הדרומיות עם ת"א.

בפגישה, שנתקיימה בין ראש ה־עיריה הרב יצחק מאיר לבין הנהלת "דן" הבטיחו אנשי הקואופרטיב ל־הגביר את תדירות קו 66 המקשר את קריית הרצוג עם מרכז העיר ולהאריך את שעת שירותו עד 11 בלילה.

* עוללות *

מסדר הענקת כנפיים — שלא כמקובל

לחניך המצטיין יעניק את ה־כנפיים ראש המטה הכללי, ול־שאר הבוגרים — מפקד חיל ה־אויר.

עד כה נערכו הטקסים בנוכ־חות קהל אלפים, תוך הצגת תר־גילי־סדר מרהיבים ומטסים א־וויריים מרשימים ביותר. זו ה־פעם הראשונה בתולדות חיל ה־אויר, שמסדר הענקת הכנפיים יערך באולם סגור, כאמור — מטעמי הסכון.

*

מומלץ על ביקורי בית של מורים באזורי מצוקה

בהמלצה ל"ביקורי בית" של המורים בבתי תלמידים באזורי המצוקה ובמקביל למעורבות יתר של ההורים בחיי בית הספר — יצאה העובדת הסוציאלית, הגב' חנה חלק, בעקבות מחקר ש־ערכה עבור משרד החנוך.

הגב' חלק קובלת על העובדה, כי מורים הפונים ללשכות ה־סעד לטיפול בילדים בעייתיים, אינם מכירים את משפחתו של הילד ואת תנאי חייו וגידולו. במידה שנערכים ביקורי בית, הרי הם לא ממוקדים ומשום כך התועלת בהם מועטה. לדעתה, הכרחי הוא שהמורים יכירו את סביבת ביתו של הילד, את ה־הורי החינוכי ממנו נשאבים נס־יונותיו, את ציפיות הוריו ויחו־סם המדויק אליו.

*

נתפשה "תזמורת הגנבים"

"תזמורת של גנבים" נתפשה אתמול על ידי חוקרי משטרת תל־אביב.

כתב עתיים מוסר, כי מדובר בכלי הנגינה של תזמורת חיל־האויר, אשר נגנבו לפני זמן מה ונתגלו במקומות סתר. הכלים שימשו להקמת תזמורת נשיפה, כפי שנודע יבוצעו מעצרים נו־ספים.

בהמשך החקירה נעצרו שלושה חיילים, אשר לפי החשד הש־תייכו לאיזה כנופיה ובעקבות זאת גילו החוקרים את פרשת כלי הנגינה.

החברה, כי החבורה החליטה לייסד תזמורת עצמאית של כלי נשיפה. הם התחברו עם נגנים בכירים וגם עם זמרת.

נהג ונהגת נפצעו קשה

בהתנגשות בין שתי מכוניות ב־קרית גת נפצעו קשה שני הנהגים ישראל נפצע קל.

התאונה היתה בין מכונית נהוגה בידי יהודה מאיר, בת 28, ומכונית נהוגה בידי ראובן פרשי, בן 48, שניהם מקרית גת.

אשת הנהג, קלרה כרווק, בת 38, נפצעה קל.

פורסמו הפרוטוקולים של הועד הפועל הציוני

כיצד ביצעו עיסקות של המרות מטבע לשיפור ערך הכסף לפני יובל שנים

פיחותים, הפרשים בערכן של מטבעות, ועסקות שונות של המרת מטבע לצורך שי־פור ערך של כסף, אינם המ־צאה של אנשי כלכלה של ש־נות ה־70 של המאה העשרים. לעם היהודי, על כל פנים, היו מאז ומתמיד אנשי כספים מ־מולחים אשר בשבילי עולם ה־פיננסים הבינלאומי היו נהי־רים להם, ואשר עשו עיסקאות שונות אשר לא היו מביישות את עיסקות ואדה היום.

הד"ר רופין, למשל, היה, אם תר־צו, "ספיר" של שנות ה־20 של ה־מאה. הוא שימש כחבר הועד הפו־על הציוני וכנציג חברת "הכשרת הישוב", הלא היא החברה "הארץ־ישראלית לרכישת אדמות ופיתוחן", אשר פעלה באירופה באותה תקופה. סיפר ד"ר רופין בישיבת הועד ה־פועל מיום 1 בספטמבר 1919, את ה־סיפור הבא: "באתי לקושטא בספ־טמבר 1916, בשעה שערכם של ש־טרות הכסף התורכיים היה ירוד מאוד בארץ ישראל. כאשר באתי לקושטא ראיתי, כי פיחות ערכם של שטרות כסף שם הוא קטן יותר, ועל כן כתב־תי לכל המוסדות ובקשתים שלא ישלחו שטרי כסף במישרין ליש־ראל, כי אם לקושטא, דרך גרמניה. כאן המירותי את הכסף בזהב, את ה־זהב שלחתי לארץ ישראל, ובאופן כזה מנעתי הפסדים גדולים...".

בשיווי ערך הכסף

מאוחר יותר ירד גם ערך שט־רות הכסף בקושטא, ועל כן מצא ד"ר רופין דרך להעביר זהב מקופ־נהאגן לברלין ומשם לקושטא ולארץ ישראל. בשלב אחר — היו אלה כס־פי הסיוע מארה"ב, אשר עשו דרכם בדרכים נפתלות כגון אלה. וכל זאת — על מנת להמשיך ולקיים את ה־מפעל הציוני.

הסיפור לעיל מופיע ב"פרוטוקולים של הועד הפועל הציוני" מהשנים 1919—1920, אשר יצאו זה עתה לאור, על ידי המכון לחקר הציונות על שם וייצמן, שבאוניברסיטת תל אביב. בין השאר ניתן למצוא ב־פרוטוקולים אלה הדים למצב היישוב בארץ ישראל באותם ימים, מאבק בין יהודים ובריטים על השפה בה יש לכתוב שלטים בארץ ישראל, מאבק בין הישוב היהודי הארצי־ישראלי הוותיק ובין תושבי ה"גולה" באירופה ובארה"ב (הכבוד, להז־כירכם, בשנת 1919!) על צורת ה־תרבות שעל היהודים המשורשים ב־ משטרה להבוש. האם רכישת אדמות בארץ ישראל היא מטרה, ועוד כמה וכמה ויכוחים ופטפוטים, אשר הלקם נקראים כאילו היו אלה פרו־טוקולים מישיבות הנהלת הסוכנות היהודית בימינו אלה, ובימים הבאים עלינו לטובה...

פאות פפויפר

אנו מזמינים את לקוחותינו ואת ידידותינו לראות את הפאות האופנתיות החדישות ביותר

אלורה — תוצרת חוי

פאות משער משובח
בא לבקר בלי התחייבות

בני ברק רח' עקיבא 54 קו 64
טל. 787688

אוניברסיטת בר־אילן

מודיעה על משרה פנויה של
מכרז מס' 60/75
עוזר לנוהלים במחלקת המנגנון

הדרישות: תואר "בוגר" במדעי החברה, הרוח או משפט. ידיעת השפה עברית ואנגלית על בוריין; נ"ס בתכנון תהליכי עבודה ועריכת נהלים.

נא לפנות בכתב בציון מס' מכרז אל מחלקת המנגנון אוניברסיטת בר־אילן, רמת־גן.

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965
מרחב תכנון מקומי רחובות

הודעה

בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והב־ניה תשכ"ה—1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, ה־מרכז ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה רחובות, הו־פקד שינוי תכנית מפורטת הנקרא: "שינוי תכנית מפורטת רח/5/158 ב"י", ביחד עם התשריט המצורף אליו.

עיקרי הוראות התכנית: שינוי בקוי בנין.

ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: —

גוש 3703 חלקה 141 רח' ויצמן 51, רחובות

כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל מעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית, רשאי, תוך חדשיים מיום פרסום הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרד הועדה המקומית האמורה.

כמו כן רשאים להגיש התנגדות:

1) ועדה מקומית, או מהנדס ועדה מקומית, שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו.
2) רשות מקומית, לרבות ועד מקומי כאמור בסעיף 3 לפקודת המועצות המקומיות. שאיזור שיפוטה כלול בתחום התכנית או גובל אותו.
3) גוף ציבורי או מקצועי שאושר לכך בדרך כלל על ידי השר, הבנים בצו ברשומות ושיש לו ענין ציבורי בתכנית.
4) כל משרד ממשרדי הממשלה.

א. חיון
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה — מחוז המרכז

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965
מרחב תכנון מקומי — פתח־תקוה

הודעה

בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והב־ניה תשכ"ה—1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז אישרה שינוי תכנית מפורטת הנקרא: "שינוי תכנית מפורטת מס' פת/1225/12".

ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 6364, חלקות 65 עד 159, 169 עד 159, גוש 6365, חלקה 55 וגוש 6367 חלקות 2 עד 10, 15, 20 עד 27, 36 41 עד 61, 67 עד 81, 85 עד 100, 112 עד 1 באיזור התעשיה בקרית אריה ברחובות איזנברג, אבשלום גיס ובקטע שבין הרחובות שמשון, שנקר וז'בוטינסקי.

עיקרי הוראות שינוי התכנית: 1) קביעת שטחים לצרכי ציבור
2) ביטול התוויית דרכים
3) ביטול שטח ציבורי פתוח פרטי

ההודעה על הפקדת שינוי התכנית יחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 2057 תשל"ה, עמ' 286 ובעתון ב"דבר" מתאריך 21.10.74, ובעתון ערב "מעריב", בתאריך 21.10.74 בשפה העברית, ובעתון בוקר נוסף "הצופה", בתאריך 21.10.74 בשפה העברית.

שינוי התכנית האמור בהודעה שבה אישרה הועדה המחוזית, בית עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה פתח־תקוה, וכל המעוניין רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

א. חיון
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה — מחוז המרכז

תאריך: כ"ב חשון תשל"ו — 27.10.75

מחרב־ ידיעות אחרונות

המוסף לשבת — 7 ימים — השבוע לכל המשפחה

ארץ־ישראלית קיבוצית בישראל — 1975:
הקרב על דעת הקהל —

גוש אמונים: הגולן על הכוונת

ראשונה בסידרה בתבונה מאת צוות־חקירה מיוחד:
אורי פורת, מנחם מיכלסון, יאיר עמיקם ואריה אבנרי

• • •

ראיון עם משה דיין

"ידיעות אחרונות" רכש את זכות־הפירסום הבלעדית מ"הארפרס מגזין". כן מתפרסמו דבריו של שר־הביטחון לשעבר.

• • •

רפאל בשן שואל תלמידי תיכון:
מה אתם יודעים על הציונות?

• • •

רקוויאם לאבו־רודיס
מאת יהודה אטלס

• • •

חוק־היסוד: זכויות האדם — אחיזת עיניים
מאת שולמית אלוני

• • •

תסיסה בקרב הסטודנטים הערבים
מאת יואלה הר־שפי

פגישה בהלסינקי
פרק אחרון מתוך רומאן־המתח הפוליטי "הישיבה הסודית"
מאת מיכאל ברק

האם יפרוש זבולון המר מן הממשלה?
מאת מנחם רועי

• • •

מדוריהם של
עמוס קינן, בועז עברון, דידי מנוסי, סילבי קשת, זיווה יריב

המוסף לתרבות, ספרות ואמנות

ההצמדה — תמיד טובה

בנק ישראל מציע

השקעה צמודה

במילווה פיתוח

פרטים ורכישה בכל הסוכנויות הבנקאיות
ואצל חברי הבורסה לניירות ערך

נלקחה מאתנו אמנו וסבתנו היקרה

שושנה בלט ז"ל
(לבית בימן)

ההלוויה תתקיים מחר, יום שישי י"ז בכסלו תשל"ו (21.11.75) בשעה 12.00 בבית העלמין בחולון. נפגשים ליד השער.

המתאבלים:
הבן: אברהם וברוריה אילון — ניו־יורק
הבת: אהובה ופאול בכמן — קופנהגן
הנכדים: תלמה דליה, דני, זיוי ויעל

השבעה בבית דלי—לוי — אילון רח' אופנהיימר 16 רמת־אביב דירה 26.

למשפחת קראוס

אתכם באבלכם הכבד במות עליכם האב

ישעיהו קראוס ז"ל

ה' ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים

קיסריה גלנוריט
תעשיות בע"מ
וחברות שלובות

The University of Jordan
THE LIBRARY

מאבק המדיני לאחר הסכם הביניים

מאת יעקב אדלשטיין

ד המאבק כנגד הציונות הוא תוצאה של הסכם הביניים, תברר למדינות ערב, כי באין אפשרות לנצח את ישראל צבאית, יש לחתור תחת התשתית האידיאולוגית של מדינת ברית המועצות התחילה בחתירה זו לפני עשרים שנה נתה לצבר הערבים.

ת המאבק הזה היא כפולה. בראש וראשונה נגד ישראל, שניה, נגד מצרים. כדי לאלצה להסתלק מ„הסדר הביניים". ה הועמד הענין הפלסטינאי במרכז, שוב במטרה להביך ל, ולגרום קשיים למצרים, אלא שמצרים קפצה על העגלה ר הגישה לאו"ם הצעת החלטה לצרף את אש"ף לוועידת ברות שידעה כי הצעה כזו איננה מציאותית.

ת בעצרת האו"ם בענין ה... בנושא הפלשתינאי הבאו... ענין. בעוד שלגבי נושא ... רב המדינות המוקי... ישראל; הרי זה לא מנע ... צביע בנושא הפלשתינאי.

פיזונה הצביעו 35 מדינות ... הגינוי, ואילו בנושא ה... הצביעו 93 בעד ורק 18 ... על ההצעה המצרית ל... יף לוועידת ג'נבה, היתה ... רוצה יותר — 101 הצביעו ... 8 נגד. בצל המאבק על ... ברו שתי ההחלטות בנושא ... ברוב גדול. ההחלטות אלה ... אפי אופרטיבי, בעוד ש... ל הציונות היא בעלת אופי ... בלבד. ללמוד כי בנושא ... עמדת ישראל בודדה ... בימות עמה עוד 3—4.

יחסה לאש"ף

גם ארה"ב יש לה עמדה ... מנהלת מו"מ עם אש"ף. ה... שונה מן העמדה ה... כך שארה"ב אומרת שאין ... עם אש"ף, כל עוד שלא ... מה של מדינת ישראל, ... ה ישראל אומרת שאין ... עם אש"ף ללא קשר עם ... קיומה של מדינת ישראל ... מרה האמריקאית אומבה ... כי שרים בשעתו, אהרן ... כשר ההסברה היקסור ... ר הבריאות כיום, שהציעו ... קבל את הצעה האמרי... נהל מו"מ עם אש"ף אם ... בקיומה של המדינה. ה... ריקאית שבוטאה ב... דים, שהוגש לתת ועדה ... ינה חדשה, שכן ישראלים ... מספר פעמים כפי ... דרג בארה"ב, שהבעיה ... ת היא כיום מוקד ה... יתי על מסמך סונדרס ... משום שהוא הוגש מיד ... סה הגינוי על הציונות ... לשות הפלסטינית באו"ם. ... היו גם שרים בממשלה ... בזוב בדבר רעיון של ... ישראל למדינה פלשתי... ביהודה ובשומרון, ומה ... הפלשתינאים ... שרים היו הראשונים ש... בדבר אוטונומיה ... דים כיום בפני מציאות ... ת העולם סבורת שאש"ף ... הייצג של הפלשתינאים, ... אף לא המנהיגים ה...

שמרכיב של הציבור ביהודה ובשומרון. אין להניח שיניחו לישראל לקבוע מי ייצג את הפלשתינאים בבו"ם בוועידת ג'נבה.

מאז מלחמת ששת הימים נקטו מדינות ערב בטקטיקה של העלאה הענין, שכן הם נוכחו שסביב לענין זה הם מלכדים מדינות רבות. ואילו הסיסמא של חיסול מדינת ישראל אינה יעילה, לכן נוח למדינות ערב, שהוויכוח הוא בין ישראל לבין הפלשתינאים, ולא בין ישראל למדינות ערב, ואילו לישראל נוח שהויכוח הוא בינה לבין מדינות ערב בלבד.

המערכה באו"ם סביב לנושא הפלשתינאי היא חלק מן המהלך הזה, לכן המליץ ראש הממשלה יצחק רבין בישיבת הממשלה לא להגרר למהלך הזה של הערבים ולא להכנס לויכוח בנושא הפלשתינאי. מסמך סונדרס גרם נחת רוח לערבים, משום שהוא שוב מיקד את הנושא. הוא בא בזמן שהיה נוח להם, לאחר החלטה עצרת האו"ם. הויכוח מסביב למסמך סונדרס בישראל, הוסיף שמן למדורה. שהערבים הבעירו הם מעונינים שהיא תבער מה שיותר זמן. על רקע זה לא קיבלה הממשלה שום החלטות בנושא הפלשתינאי. יתכן מאד שגם ההתבטאות של ראש הממשלה יצחק רבין מסביב לנושא זה היתה מיותרת.

הנגיחות של בריה"ם

ברית המועצות שמשתמשת אף היא בקלף זה כנושא לניגוח ישראל ו־ארה"ב, מיהרה לקפוץ על העגלה ו־הגישה איגרת לד"ר קיסינג'ר שבה היא מציעה כינוס ועידת ג'נבה ב־שיתוף אש"ף. ארה"ב לא התלהבה מן ההצעה. האיגרת הועברה לידיעת ממשלת ישראל. זו השיבה כי ישראל תמיד מוכנה לבוא לוועידת ג'נבה, אבל רק לאור חידוש המנדט של כוח האו"ם בגולן. כמובן גם בלי אש"ף, אם כי מישהו העלה את ה־הצעה שאש"ף יצורף למשלחת סוריה. במצב כזה לא תוכל ישראל להתנגד לשיתוף אש"ף משום ש־המדובר במשלחת סוריה. אין להניח שארה"ב תגיב על המהלך הסובייטי לפני ה־30 בנובמבר, שכן ברור כיום שכל המהלך הזה הוא נסיון סובייטי־סורי בשיתוף אש"ף למקד את הבעיה מסביב לנושא הפלשתינאי. מבחינה חיובית אף היא לרקוד סביב לנושא זה שכן היא צריכה לשמור על עמדותה בעולם הערבי. אם כי השבוע הצביעו כמה משקיפים על דברים ש־אמר דובר ממשלת מצרים תחסין בשיר, שיש להם צליל אחר. בשיר אמר כי הערבים צריכים לוותר על הרעיון של חיסול מדינת ישראל ו־

אש"ף צריך לוותר על לוחמה במקרה של מו"מ עם ישראל. בעולם הערבי שבו אין התבטאויות חריגות, יש מקום למקד את תשומת הלב מסביב להתבטאות זו.

בהערכה מדינית על תוצאות הסכם הביניים, יש מקודה בבירים הסבורים שהסכם זה יתן לישראל תקופה של שנה וחצי שקט מדיני הוא תוכל לעמוד נגד הזמנת אש"ף לוועידת ג'נבה. זאת בתנאי שסוריה לא תפר את השקט ולא תכנס למעגל של לוחמה. יתר על כן, מאחר שמתקרבות הבחירות לנשיאות ארה"ב, אין להניח שישראל תוטרד בלחצים לפני הבחירות. אגב, יש הבטחה לישראל, שלא תהיה „הערכה מחודשת" של מדיניות ארה"ב, אם לא יהיה הסכם ביניים עם סוריה.

אין מקום ל„הסדר ביניים"

ברור עתה גם שלא תהיה פגישה בין הנשיא פורד לבין אסאד הסורי. השגריר האמריקאי בדמשק הוזמן להתייעצויות בוואשינגטון. אך שום תסריטים חדשים לא פותחו, אלא כ־חלק מן המאמץ לסקור את האפשרויות למו"מ על הסכם ביניים. העמדה של ישראל היא שאין מקום להסכם ביניים בגולן אלא על תקנים „קוסמטיים", לכן יש צורך במו"מ עם סוריה על הסדר כולל. לפי הידיעות מתקבל הרושם שסוריה תסכים ל־הארכת המנדט של כוח האו"ם ב־גולן, אבל אלה הן הערכות בלבד. עם זאת הודיעה ארה"ב לישראל ש־היא לא תשלים עם מצב של קפאון. האמריקנים רצו כי רבין יבוא ל־וואשינגטון בחודש נובמבר, בטרם ישוג תוקף המנדט של כוח האו"ם בגולן כדי להתיעץ על אסטרטגיה ... אך השיקולים של רבין היו שלא לערוך ביקור במועד זה. הוא הציע את התאריך של מחצית ינואר. טרם סוכם סופית על מועד הביקור. הממשל ראה באי בואו של רבין בנובמבר, תגובה חמקנית. בחילופי איגרות שהיו בין הממשל בארה"ב לבין ראש הממשלה רבין מסביב לנושא הסורי וביקור סאדת, נרמז שישראל השתנית מדי כלפי ארה"ב. מכל מקום, סבורים מקורות בכירים, שאם תפרוץ מלחמה בין ישראל ל־סוריה, הרי מבחינה מדינית, העמדה של ישראל במצב מניח את הדעת, הודות להסכם הביניים.

אם סוריה תגיב במלחמה לאחר ה־30 בנובמבר, סבורים מקורות מדיניים כי ירדן לא תצטרף למערכה, למרות ההסכם הצבאי בין שתיהן, הסכם זה הוא יצירה. אופציה לשיתוף פעולה צבאי, אך אין בו כפיפות מדינית של ירדן לסוריה. ירדן לא הצטרפה אפילו במלחמת יום הכיפורים, וסייעה לסוריה בצורה סמלית של משלוח כוח ירדני לסוריה. אין כיום כוח עיראקי בסוריה, אבל ב־מקרה של מלחמה עשויות לבוא תזוזות בלתי צפויות.

הקשיים בקונגרס

ביצוע הסכם ההבנה בין ישראל לארה"ב, הנלווה להסכם הביניים, ביחוד ההסכם הנוגע לסיוע, נתקל בקשיים בקונגרס. התברר שההבטחות של קיסינג'ר שהונהגו בירושלים בשעת חתימת ההסכם, ש־אמנם ניתנו בהסכמת פורד, נתקלות בהתנגדות של הפנטגון. מוסד זה

(סוף בעמוד 8)

מה מאחורי תבנית הריאורגניזציה של רבין?

מאת ש. פיירליש

הנה זה לאחר ישיבת ממשלה מיוחדת, שנערכה לפני שבועיים, ביום ה', בתל-אביב. ראש הממשלה, יצחק רבין בקש את השרים ד"ר יוסף בורג ויצחק רפאל לא להתפזר עם עמיתיהם. הוא העלה בפניהם תוכנית אותה רקם מזה זמן רב — ואשר השבוע יצא לאור וגררה בעקבותיה פולמוס פוליטי וציבורי רחב.

רבין התייחס אז לכניסתו של ח"כ זבולון המר למשרד הסעד. הוא שאל את שרי המפד"ל אם השר המיועד יהיה מוכן להחליף את תיק הסעד, בתיק הבריאות. רבין הסביר כי החילופין הם חלק מריאורגניזציה במבנה משרדי הממשלה אותו הוא מקווה להנהיג בימים הקרובים.

שרי המפד"ל נצמדו בשר הסעד, והתנו תשובה שלילית בהחלט לראש־הממשלה.

כך החל מתגלגל הכדור. אותו יום לראשונה מר רבין לפני שבועיים. השבוע, לפני ישיבת הממשלה, שוב העלה את רעיונו, הפעם בפני השרים רפאל והמר (ד"ר בורג שהה בחו"ל), ושוב נענה בשלילה. בסוף ישיבת הממשלה שנערכה לאחר מכן, התייחס לנושא שר הסעד זבולון המר בשאילתא שהגיש לראש הממשלה. זה לא הכחיש את הענין בכללותו, אך טען שכמה מן הפרטים הם ספקולטיביים. אך יודעי דבר מוסרים שבתרצה דעתו לבצע השינויים. מובן שהוא עתיד להיתקל בהתנגדות מצד המפד"ל.

עיקרי התכנית

קווים העיקריים של תוכנית־רבין לחילופי תיקים בלא לצמצם את מספר השרים, הם:

- איחוד תיקי העבודה, הסעד והביטוח הלאומי למשרד אחד — משרד רווחה, בראשו יעמוד השר המפ"מי ויקטור שם־טוב.
- העברת כל תפקידי הבינוי והשיכון שבטיפול רשויות ממשלתיות שונות לידי משרד השיכון שבראשו ימשיך לעמוד אברהם עופר.

שר העבודה משה ברעם יקבל את תיק התקשורת, המוחזק היום, כתיק שני בידי שר החקלאות.

שר הסעד החדש, זבולון המר, יקבל את משרד הבריאות.

התוכנית נתקלה בשלילה מוחלטת. שר הסעד זבולון המר אמר כי אין בדעת המפד"ל להתגמש יותר, והיא תעמוד על כך שהסעד, או כל מתכונת נרחבת שהסעד במרכזה, יישאר בידיה.

מזכ"ל המפד"ל, צבי ברנשטיין אמר כי המפד"ל תדחה כל הצעה שיש בה משום צמצום סלקטיבי של משרדי הממשלה ואין בה משום התייחסות כללית חלוקה חדשה של כל המשרדים. הוא הביע תמיהתו על הצעת רבין שבאה בעוד שר הסעד החדש עושה צעדיו הראשונים במשרד. סיעת המפד"ל בכנסת קיבלה החלטה התומכת ביעול ושיפור שירותי הממשלה לטובת האזרח ולרווחתו, אך תובעת שהמשרד החדש יהיה בניהול שר מטעמה, באשר משרד רווחה הוא משימה יעודית־חברתית ממדרגה ראשונה.

בחוגי ה„עבודה" הובעה ביקורת על הפקדת התיק בידי שר מפ"מי דווקא. מדוע מתעקש רבין להפקיד תיק כה חשוב בידי שר שלא הצטיין דווקא במשרדו — במשרד הבריאות; מדוע הוא מוכן להסתכן בעימות עם המפד"ל, שלא זו בלבד שלא ניתנו לה 4 התיקים המגיעים לה, אלא גם רוצה לנתקה בשרירות מתיק הסעד, ש„גננה" משך שנים, תוך דיקה נפשית ממוקה, על־ידי שרי המפד"ל!

בחוגים המקורבים לראש־הממשלה יש תשובה אחת: רבין חושש מפירוק המערך עבודה־מפ"ם.

הרמז של מפ"ם

מקורות במפ"ם, ובראשם שרי המפלגה, רמזו לו, שאנשי מפ"ם במיוחד חוגי האופוזיציה, נוטים לשבור את השותפות עם מפלגת העבודה אותה הם מכנים „פיקציה" אשר לדעתם גורמת לפיחות דמותה של מפ"ם. הופכה אותה לגרורה „העבודה".

רבין הביע חששותיו בפני מקורביו מאיום זה. נוח לו כשמפ"ם איתו ולא מהירה בו. משום־כך מיהר להציע את תיק הרווחה לשר שם־טוב, מתוך תקוה שבכך יחליש את ההתנגדות ל„מערך" בתוך מפ"ם.

ביקורת יותר עניינית ספגה התוכנית עצמה. בחוגי משרד הסעד, שנכנסו עם כניסת השר החדש לתנופת עבודה מרוענגת, מוצאים כמה טעמים לפגם בתוכנית הארגונית החדשה. מומחי סעד אומרים כי ריכוז שירותי רווחה תחת רשות מיניסטריאלית אחת, עלול לפגוע באורח קשה בשכבות המצוקה.

פיזור מוקדי ההכרעה מקילים על קבוצות מצוקה, איני יכול, במציאות, להדריך קבוצת מצוקה אחת על פני חברתה.

פרופסור קרמר, מאוניברסיטת ברקלי, ארה"ב, הסביר במחקר שערך על כשלון הנסיון האמריקאי בתחום הסעד. הקמת גוף ענק הפוסק בתחומו אינו יעיל, ומיזוג רשויות עלול לפגוע בנזקקים. גם ד"ר אברהם דורון, מן האוניברסיטה העברית בירושלים קבע, כי אין יתרון בצירוף משרד הסעד למשרדים אחרים. ד"ר דורון נוטל כדוגמה את מוסד התוכנה לילד, ממנו ניתן ללמוד שהעברה שרות זה נמצא בהסמכות משרד

(סוף בעמוד 8)

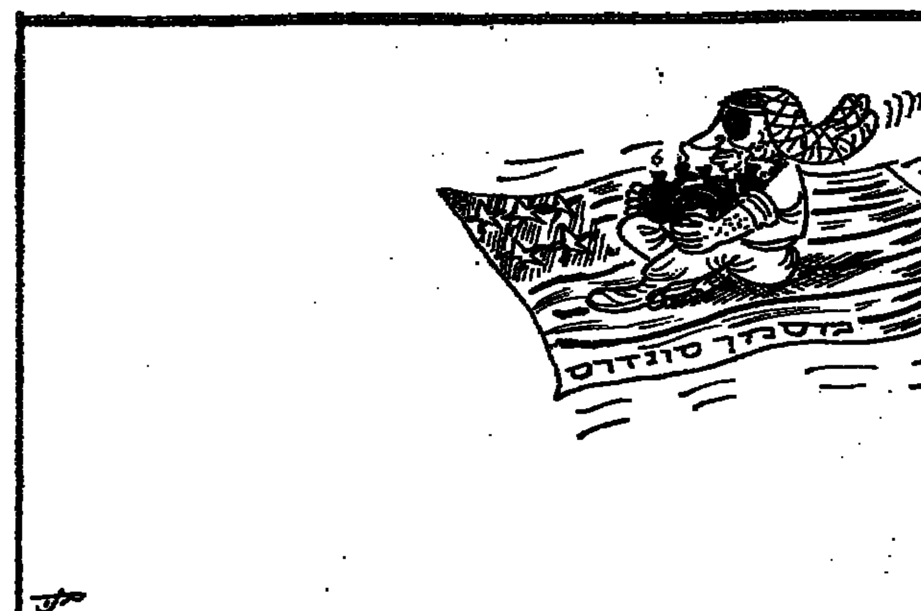

המכשול הפלשתינאי בדרך לשלום

מאת ד"ר יצחק בן גד (מכלוף)

מה ההבדל בין „המתונים" והקיצוניים בעולם הערבי ביחסם למדינת ישראל? נראה שהתשובה היא כדלקמן: „המתונים" בראשם צעדת מצרים אומרים שלא יהיה שלום עם ישראל בדור הזה. הסורים הפחות „מתונים" מוצבים אומרים שלא יהיה שלום עם ישראל. ואילו הפלשתינאים הנחשבים לקיצוניים אומרים לא תהיה ישראל.

באשר לפלשתינאים גם ביניהם יש „מתונים" וקיצוניים. הפלג „ה־מתון" בראשו עומד יאסר ערפאת וצוות מרציו סובר שאם ישראל תפנה שטחים בגדה המערבית וב־רצועת עזה יש לדאוג לכך שהם יימסרו לידי הפלשתינאים כדי לה־קים את המדינה הפלשתינאית על אדמת „פלסטין". מדינה זו משותקם תדאג לכך שישראל תיבלע על ידה וכך תיפתח הדרך להקמתה של מדי־נה „דמוקרטית חילונית" בה יחיו היהודים והנוצרים כמעמד נחות, בהתאם למסורת המוסלמית המעוגנת בקוראן ובספרי דת המוסלמים ה־אחרים.

הפלג הקיצוני של ארגוני המחב־לים בראשותו של ג'ורג' חבש וצוות מרציו מתנגד לתאוריה של הפלש־תינאים „המתונים" הדוגלת בהקמת מדינה בגדה וברצועה כצעד ראשון, מחשש שכאשר יקימו הפלשתינאים את המדינה שלהם על השטחים ש־תפנה ישראל הם ישכחו את המטרה הסופית: הקמת המדינה הדמוקרטית־חילונית בכל שטח א"י. הקיצוניים הפלשתינאים „טוענים" כי „הכל או לא כלום. לאור זאת הם כופרים ביעילותם של אמצעים פוליטיים ל־פתרון הסכסוך כגון כנוס ועידת ג'נבה. הם מאמינים כי הדרך ה־יחידה הפתוחה לפני הפלשתינאים להגשים את מטרתם הסופית היא המאבק המזוין.

נראה איפוא שההבדל בין הקי־צוניים והמתונים בקרב המחבלים הוא רצונם של הראשונים שישראל תיעלם מיד ובכוח הנשק. ואילו ה־אחרונים מחוסר אלטרנטיבה מוכנים שישראל תיעלם בהדרגה תוך שילוב האמצעים הפוליטיים והצבאיים.

ראיון עם המחבלים

בשנה שעברה בשעת הדיון על הנושא הפלשתינאי במרכז או"ם ב־ניו יורק עלה בידי לראיין את דובר המחבלים ד"ר נביל שעאת ולקבל אישור לדבריו אלה. להלן קטעים מאותו ראיון.

אני: נניח לרגע שישראל תפ־נה להציע לכם מדינה בגדה וברצועה, האם תסכימו להתחייב על הרמת שלום עם ישראל?

שעאת: אתה שואל אותי שאלה היפותטית. עד עתה לא שמענו כלום שישראל מלכה מסכימה של רבין כי אנו נוכל לשוחח איתכם רק בשדה הקרב. אם יוצע לנו משהו קונקרטי מעין מה שאתה אמרת נכנס את ראשי הארגון ונדון ב־שאלה. לפיות קרוב נסכים למדינה פלשתינאית בגדה המערבית וברצו־עת עזה, מאידך ביסא רצוי שתהיה שמדינה זו לא תהיה לה כל אפש־רות להתקיים מבחינה כלכלית וב־הכרח תצטרך להתפשט לעבר מה שקרוי היום ישראל. לכן אנו מאמי־נים שרק מדינה דמוקרטית שבה אתם ואנו נחיה בשלום ובאחווה שומים תספק את דרישותינו.

אני: אם כך יש הסכמה בינך ובין ישראל הגורסת כי מדינה פלשתינאית אם תוקם תהיה יצור מיועד לפורענות שבהכרח תספק את ישראל.

שעאת: כן.

אני: האמתי לנאומו של ער־פאת שלשבה הזמני שבה שאתם בטוחים לישראל היא מלחמה או בניה. דהבי שישראל לא תבחר באפשרות השניה. בעייתו של העם הפלשתינאי בעבר וכן כ־יום היא חוסר מנהיגות נבונה הבוחנת פשרה באמצעי לרמלי־מציאות מצליחה.

שעאת: כשמדובר על עקרונות אין אצלנו פשרות.

תועמלנים ערבים מנסים להסביר בארה"ב כי המדיניות של הפלשתי־נאים לא להכיר בזכות קיומה של ישראל היא לורה המציאות ומת־חייבת ממצבם הפוליטי. שתי טענות עקריות מועלות להסביר את הדבר:

א) על ידי שידרשו את ה־מקסימום (אי הכרה בישראל והקמת מדינה חילונית) הם יכולים להשאיר מרחב תמרון ממנו יוכלו לסגת. הם יכולים לעשות ויתורים כמו למשל להכיר בזכותה של ישראל להתקיים כמדינה עצמאית אם היא כתמורה תכיר במדינה פלשתינאית בגדה המערבית וברצועה.

ב) אין לצפות מערפאת ש־יכיר בזכותה של ישראל ל־התקיים מבלי שישראל תודיע על הכרתה בזכות הפלשתי־נאים להגדרה עצמית. כל נס־יון מצד ערפאת להכיר ביש־ראל בשלב זה יעורר בקורת חמורה נגדו ואולי אף מרחץ דמים אכזרי בין מתנגדיו ל־תומכיו באש"ף.

הקיצוניות לחם חוקם

כל הקורא בקפדנות את ההסטוריה של הפלשתינאים במאה הנוכחית יתרשם, כי עקב אכילס של האומה הפלשתינאית היא העדר מנהיגות אחראית ונבונה שתראה את המצי־אות בעיניים פקוחות ותכלכל את מדיניותה בהתאם. מדיניות סוררת זו היא שהביאה צרות צרורות על העם הפלשתינאי והציטינה בהתמדה החל במופתי הירושלמי אלחאג' מו־חמד אמין אלחוסייני דרך אחמד אל־שוקיירי וכלה ביאסר ערפאת ו־ג'ורג' חבש היום. מנהיגות בלתי אחראית קנאית זו והעלמה מוחלט מכל הזכויות של היהודים בארץ ישראל וראתה ב„פלסטין" מולדת ערבית שהיא חלק בלתי נפרד מה־עולם הערבי שגבולותיו מן המפרץ הפרסי (הערבים קוראים לו ערבי) ועד לאוקינוס האטלנטי. כל נסיו־נות התווך של גופים שונים שנועדו למצוא פשרה בין היהודים והערבים עלו בתהו, כי אי אפשר היה לגשר על הפערים בעמדות הצדדים. ו־במיוחד כאשר הצד הערבי דבק בעמדותיו הקיצוניות וסרב להתפשר.

יש להוסיף כאן כי לא חסרו מתו־נים בקרב הפלשתינאים שהיו מו־כנים להתפשר ולעשות את ארץ־ישראל לבית לאומי לשני העמים, אבל לרוע המזל מעולם לא התלכ־דו כוחות אלו לכוח ממשי שיכול לערער על העמדה הקיצונית ש־אומצה על ידי המנהיגות שהיתה בשלטון. בתקופת המנדט המכו ה־בריטים שפירסמו את הצהרת בלפור במופתי הירושלמי שמעולם לא הס־תיר את איבתו הגלויה לציונות. לאחר מלחמת השחרור עשו אחרים ממנהיגי מדינות ערב כמיטב יכולתן כדי לנצל את מצוקתו של העם ה־פלשתינאי ולהבטיחו לפליטים הב־טחה סרק על מועד שיבה לארץ מולדתם.

נקודה חשובה העבורת כאוט שני היא, השכנוע העצמי המדהים של ה־פלשתינאים בצדקת טיעונם. בתחום האידיאולוגי טיעוני פיתוח הפלשתי־נאים מסכת שלמה של טיעונים ונימו־קים: הסטוריים, כלכליים, פולי־טיים, דתיים, אנושיים, ואחרים שכולם נועדו להוכיח את זכותם שלהם על „פלסטין" ההצדק זכות זו אגל ה־יהודי. יצויין כי בהלוף הזמן חלו פה ועם שינויים בהדגשים אך אלה קשורים יותר בצורה מאשר בתוכן. הם יותר סקיים מאשר איפיפוריים.

יצא הגרזן נגד החוצב בו

מבחינה זו אין המצב מעודד שכן השלום דורש השתתפות שני צדדים. אי אפשר להשיג שלום על מנהיגות אשר הפכה את הקיצוניות הקנ־אות ללחם חוקה. אבל דומה שה־בעיה היא לא רק של ישראל אלא גם של מנהיגי ערב. כאשר יחליטו פעם מנהיגי ערב לעשות שלום עם ישראל המבוסס על פשרה יהפכו הפלשתינאים למכשול בדרכם. מ־בחינה זו נראה כי מנהיגי ערב ידרשו לשלם מחיר יקר עבור ה־ניצול הרב והזלזול שנהגו בפלש־תינאים. הצעיפים בעבר בירדן, ה־מצב החמור בלבנון כיום הם רק את ברור לבאות.

אין ספק שמנהיגי ערב לא היו ערים דיים לסכנה ששמה ערפאת. הנשיא סאדאת ניסה בקיץ אשתקד „לצקוף" את ערפאת על ידי הסכב־תו עם חוסיין שהוא מייצג את ה־פלשתינאים תושבי הגדה המערבית. אולם נסיעתו של ערפאת למוסקוה ופתיחת משרד אש"ף שם, וכן ה־תמיכה שבא בהתנגדותם אילצו את נשיא מצרים לחזור בו מהסכמיו עם חוסיין. בדיון על הנושא הפלש־תינאי שנערך לאחרונה לא הצליחו המצרים לשכנע את הפלשתינאים לסמוך את ידם על ההחלטה המצרית „המתונה" יחסית אשר דרשה את הזמנתו של אש"ף לוועידת ג'נבה. יחסם של רבים ממנהיגי ערב לער־פאת הוא יחס של „כבדהו וחשדהו". הם מבינים היטב שבצורת החוגים הקיצוניים בעולם הערבי ובריה"מ ערפאת הוא מסוגל להמריד כל מנהיג אשר לא ילך בתלם.

ההצעה המצרית האחרונה באו"ם, שנתקבלה כהחלטה, הקוראת להזמין את אש"ף כצד בשיחות בוועידת ג'נבה הוגשה תחת לחץ. היא נועדה לשפר את דמותה של מצרים בעולם הערבי שנפגמה עם חתימת על הסכם הביניים עם ישראל. מצרים יודעת היטב שהזמנת אש"ף לג'נבה תגרום לכך שישראל תחרים אותה וכתוצאה ייפגעו המאמצים להשכנת שלום בדרכים דפלומטיות. מצרים על ידי שחתמה על הסכם הביניים הכריזה לפחות בשלב זה, שהיא מעדיפה את האופציה המדינית על הצבאית.

מה היא איפוא הסיבה שמצרים הגישו החלטה באו"ם הסותרת את האנטרסים שלה? ברור שסאדאת מרגיש שאינו יכול להרחיק לכת בצעדיו להגיע להסכם שלום כל זמן שצעדיו אלה מעוררים התנגדות ב־עולם הערבי. מבחינה זו נראה כי סאדאת בהכרזותיו הקיצוניות נגד הציונים ובהצעת החלטה להזמין אש"ף לג'נבה אולי החליש אם לא השתיק לתקופת מה, את הזעם כלפיו מצד הקיצוניים הערבים. מאידך לטווח הרחוק הוא הערים מכשולים בדרך ההסדר המדיני בו הוא מעוניין.

ברור שהבעיה הפלשתינאית מפ־ריעה לאחדות מדינות ערב, ובמ־יוחד למצרים וללבנון, לא פחות, ואולי יותר, מאשר לנו.

פריצת מעגל סגור

מכנה משותף להתגרות הסטודנטים, הצהרות סאדאת, גינוי הציונות, הכרסום המדיני וירידת המוראל בארץ.

מאת יצחק דויטש

ש: באלו פעולות של המחבלים תתמוך?

ת: אין זה המקום לפרט אותן. מה שאני מוכן לאמר הוא שלא אעמוד כאן, באוניברסיטה העברית, עם פנס ונשק, להגן עליה מפני אחים הערבים שעשויים להתקיפה.

ש: מה תהיה הרגשתך אם סטודנטים יהודים יירצחו כאן לנגד עיניך?

ת: אם אתה חותר לכך שאומר שאני ארחם עליהם — אני מרחם גם על אנשים המותקפים בפגזי־בים.

השאלות־ותשובות המובאות ל־עיל הן ציטוט מדו־שיח של עתו־נאי עם סטודנט ערבי באוניברסיטה העברית בירושלים. הסטודנטים ה־ערביים מתייצבים בריש גלוי ל־הסביר מדוע אין הם מוכנים לשמור על מעונות הסטודנטים שבהם הם מתגוררים. איננו נכנסים לעצם ה־ענין של קבוצת אנשים המבקשים זכויות בלי חובות; רוצים להתגו־רר במעונות הסטודנטים ולישון בשקט, כאשר חבריהם יעשו את השמירה עבורם. מה שמעסיק אותנו, לענייננו, הוא זה שסטודנטים ערביים מעיזים להתייצב במוצהר — בפני עתון נפוץ ביותר ובפני מצלמות הטלוויזיה — ולהצהיר את הדברים הללו.

ספק רב הוא אם הם היו מעיזים כך לדבר לפני שבע שנים ואף לפני למעלה משנתיים. „האומץ" שבא להם — בלי, אגב, שיהיו חשופים לסנקציות — נובע מהע־רכת מצב מסויימת. הם מדברים כך מפני שיש להם דעה על כוחנו, אונתו, הכח הערבי כיום, העתיד הצפוי באיזור, היחס בעולם לנושא זה.

ישנן גם שיחות עם סטודנטים ערביים ו„נכבדים" ערביים שאינן מתפרסמות בעתון. בשיחות אלה הם אומרים במפורש כי הם רואים את מצבה של ישראל כמצבו של שעון־חול; החול הולך ומתרוקן ו־אזי יעמוד השעון מלכת. הם מת־ייחסים אלינו כאל תופעה בת־חלוף, לכן עולה הצורך. מכאן ה־נוסח שבדיבורם.

המשותף עם דברי סאדאת ו„גינוי הציונות"

לא בחלל ריק נוצרו הדברים. יש מכנה משותף בינם לבין נוסח ה־דיבור של נשיא מצרים אנואר סאדאת. כל ההתלהבות שבאמרה הבריח נועדו להראות כי בפני — ישראל חלשה, מוכה, מובסת, נב־ברו לה הסוסים. היא הלך והגהנ מבחינה צבאית, כלכלית ובשל הת־פוררות חברתית.

על אותו רקע אפשר לראות גם את ההתלכדות לגינוי הציונות. זו באה מתוך הערכת חולשתה הנסי־בית של ישראל כיום.

מיגור ה„ידידים"

גם יחס „הידידים" אלינו הוא מתוך גישה שעלינו לסבל גם דב־רים לא נוחים. זהו מקורו של ה־לחץ האמריקאי הבלתי־פוסק ל־ויתורים מצידנו. ממנו נובעים כל גינויי הכבוד בביקורי האישים ה־ערביים בארה"ב, בעוד שבביקורי ישראלים שם מתייחסים כאל אור־חים־לא־קרואים.

אימון היהדות בעולם

במשך כ"ה שנותיה הראשונות של המדינה היא היותה אבן שו־אבת ומקור גאוה ליהדות העולם. הדבר התחזק לאחר מלחמת ששת הימים. אז ההתרשה עלייה גדולה, בעיקר מארצות הרווחה. ראו ב־ישראל את התכלית והעתיד של היהדות בעולם וכמי שמבטיחה ל־יהודי בכל מקום ובכל מצב מקלט ובית.

אין טעם להסתיר. כיום הדעות שונות. במקרים רבים רואים בנו מעמסה על הקהילות בחו"ל. רואים יותר את הבעיות; את הצוקה; את הספקות המכרסמים. לא מקור תקוה ובטחה — אלא מקור דאגה.

התחושה הקיימת בקרב הגורמים השונים שהזכרנו אינה נשארת בלי לתת אותותיה בארץ עצמה. אילו אפשר היה למדוד מוראל במשקל מדוייק אזי היינו נוכחים לדעת מהי הירידה שחלה בו בשנתיים האחרונות. אפשר לבטא את ירידת המוראל בנתונים של הגירה: אפ־שר להצביע עליה בההדרה ה־מעודכנת של „סל הדיוטה" בשני אלה אין לזלזל.

כיצד לצאת מהמעגל הסגור?

כל אשר הזכרנו יש קשר גומלין ביניהם. זה בזה תליא. הסטודנטים הערביים מסתכלים לעבר סאדאת. יהדות הגולה מסתכלת על המוראל בארץ. האמריקאים צופים על ה־פאנורמה כולה. מקורם של כל אלה בעקבות אשר קרה במלחמת יום הכיפורים.

מסקנת אני כי ההנהגה בישראל מקיפה — מעבר לדיונים בבעיות השוטפות — מקום מיוחד לשאלה מה יהיה? איך יוצאים מהמעגל הסגור? אם היא אינה עושה זאת. אם אין היא דנה יסודית בבעייה זו, מהראוי שתפשפש במעשיה. כדאי שתתחיל לעשות זאת. בכל שתקדים תיטיב לעשות.

אמצעים קטנים פה ושם לא ישנו את התמונה. מה שדרוש הוא מעשה גדול אשר יהפוך את הקערה על פיה. יש להחזיר את כל הגורמים לפרופורציה הנכונה. דבר זה יוכל להיעשות רק אם ניזום תפנית כללית שתחזיר אותנו לבטחונו שלנו ותעמיד את האויב במקומו שלו. אזי יתפכחו גם הסטודנטים הערביים משכרונם.

ההנהגה הישראלית מתראה ש־ידיעת הדברים נכונה תהיה נר לרגליה. אל תשגה באשליות.

מן ניו־יורק

ה„גינוי" — חישל את האחדות היהודית

מאת ד"ר הלל זיידמן,
סופר „הצופה" בארצות הברית

„אל תחשבו שמה שקרה לא יכול ...רות שוב"... — אמר נציג סעודיה ...ו"ם קאמיל בארודי, שהוא מפנה ...סי זעם כלפי המשלחת הישראלית. ...ופט זה בדין שיעורר לקצת מחשבה. ...גם לא רבים מתייחסים ברצינות ...בריו של אותו „שכיר פה" המשרת ...ת אדוניו — סוחרי העבדים, אבל ...ן יש לרדת לעומקם של דברים. הוא ...ור את איומו זה עם תקופת האופל ... מלחמת העולם השניה — ימי ...טונו של צורר היהודים היטלר ...ש. רצה לומר ליהודים ולישראלים ...ייצגים את מדינת היהודים, כי יכול ...ום צורר חדש ולהמשיך במלאכתו ... אבי הנאציזם.

כפי שציינתי רבים מתייחסים לדיפלומאט סעודי בזלזול. יש גם המביעים ספיקות לגבי שווי ...קלו הנפשי. עם זאת יש לזכור, כי הוא ...פלומאט הערבי היחיד המדבר בגילוי לב. ... מבהיר את כוונותיו, כפי שעושים עמיתיו ...רביים. לעתים אף משמש לפה לדיעותיהם של ...דאת וערפאת. אולם בעוד שהם מסתירים ...וונותיהם — הוא חושף אותן ברבים.

המסקנה המתבקשת מכל זה שהאו"ם בהחלטתו ...נטי־ציונית הכריז למעשה מלחמת השמד נגד ...ם היהודי. אין מסקנה אחרת. אמנם, יש גם ...ן „יהודונים" המנסים להמתיק את הגלולה ...רה — ששמה גינוי הציונות. אף הם, כמו ...אי ישראל לסוגיהם מנסים להפריד בין השניים ... בין יהודים וציונים, אף אלה קולות תלושה ...בר.

סטיט דיפרטמנט מגנה במלים ...נע מעשים...

בהזדמנות זו מן הראוי גם לציין את ההגובות ...לשות מצד ראשי הממשל האמריקאי ב־...ינגטון. מצד אחד הם אמנם מגנים את החלטת ...צרת, מאידך הם גם מונעים מעשים תקיפים ... בעלי ההצעות שהטילו קלון על האו"ם ...חברה האנושית כולה.

התגובות הרשמיות, עיקרן — לצאת ידי חובה, ... באופן מעשי הם נזהרים — כאמור — מכל ...בה שיש עמה כדי להרגיז את הערבים. ...זם הערבי, הדולארים שלהם חזקים יותר מכוחו ...המצפון...

אולם אין להתייאש. עדיין בכוחו של הציבור ...ודי להפוך את הקערה על פיה. הוא יכול ...ולל שינויים רציניים במדיניותה של ארצות ...ריה ביחסה לאו"ם, כמובן אם יתגייס לכך ...לוא כוחו.

קודם כל על הציבור היהודי לדרוש ביטול ...יי של התמיכה האמריקאית באו"ם. מוסד זה ...אף לאנטי־שמי אינו ראוי לתמיכה.

זאת ועוד: יש גם לערוך חשבון נפש עם ...יה הנציגות וגרורותיה. ארצות הברית הנתונה עתה באווירה של „דיטאנט" צריכה וגם יכולה לדבר ביתר בהירות עם הרוסים, כדי להעמיד אותם על תמורת ההחלטה השלטונית.

אך, כאמור, בשלב זה מתאפקים הדוברים הרשמיים במחאות חלשות ובעת ובעונה אחת מונעים מעשים תקיפים.

רוח של אחדות

דומה שעוד לא היתה תקופה בה יהדות ארצות הברית היתה כה מאוחדת וכה מלוכדת כמו התקופה הזאת. אמנם פה ושם יש חריגים, בעיקר בחוגי המתבוללים, אבל כל מי שראוי להקרא יהודי. מתלכד סביב מדינת ישראל ועומד בתוקף נגד האו"ם.

אולם יש להיזהר מניצול של אחדות זו על־ידי פקידים ומשרדים הרגילים מאז להפיק רווח מכל צרה שלא תבוא. למשל „זי.או.איי." „ההסתדרות הציונית של אמריקה". ארגון ללא חיים, ללא משקל וללא השפעה, פירסם גם הוא מחאה נגד ההחלטה, ובתוכה העמולה להצטרף דווקא ל־„שורותיה". גם ההצעה שכל יהודי ישים לבגדו כפתור בו נאמר „ציוני אני" אינה במקומה ועלולה להזיק. שכן ההגנה בפני ההסתערות האנטישמית כוללת, כאמור, כל היהודים, ביניהם בלתי־ציונים ואף אנטי־ציונים בגלל ההתנגדות לציונים חילוניים משום שרוקנו את הצבור, במיוחד את הנוער מדת וערכים דתיים.

לדוגמא הוועידה הארצית של אגודת ישראל רבת־משתתפים — כשלושת אלפים צירים ואורחים — קבלה החלטה חזקה נגד ההחלטה האנטישמית של או"ם, בה הדגיש, כמובן, במיוחד הקשר הדתי בין עם ישראל וארצו מבוסס על התורה. החלטה זו עוררה רושם עז — (והיא היתה מבין החלטות הועידה זו שפורסמה ע"י העתונות הכל־לית) — דווקא משום שהיא באה מתנועה בלתי ציונית, או אף אנטי־ציונית (ביחס למגמות ופעי־לות אנטי־דתיות של חוגים מסויימים של ה־ציונים.) חברי האגודה, ויהודים חרדים אחרים, לא יענדו כפתור „אני ציוני", די להם ב„אני יהודי" — והרי הם נכללים בהתגוננות לא פחות מציונים מקצועיים רשמיים, שבן־גוריון הגדיר את ציונותם.

מבחינה זו מרשימה „עמדת המזרחי" — הפועל המזרחי שועידתו הארצית מגינה את ההחלטה הדתית עם מדינת ישראל, — ועד יבוא הדיבור בזיון זה.

ה„אני מאשים" של הרצוג

אף אישיה לא הביאה תוצאות כל כך רבות רב־עוצמה כמו הרבות־ערך כפליטת־פה שנפלטה — או שלא נפלטה, — מפיו של השגריר חיים הרצוג בדבר המנהיגים היהודיים בארה"ב, ואוזלת ידם מול ההסתערות האנטישמית הבינלאומית באו"ם.

כידוע הכחיש מר הרצוג שבקורתו היתה מכוונת נגד ה„מנהיגים", — אחרי שאלה הרימו קול זעקת שבר. אבל הכחשתו לא נתקבלה ברצון על דעת הקהל, אם מפני הספקנות שבהתיחסים להכחשות, — הרי הזכרנו בטור זה ששום דבר אינו אמת — עד שמכחישים אותו", — ואם משום שאפילו כאשר הדברים לא נאמרו, ראויים היו להיאמר...

כי עוד לפני האשמתו של השגריר הישראלי — שלא היתה או היתה, — היה מורגש פער בין תחושת הקהל הרחב שהיה בוער בשאיפה למעשים, לבין העדר מעשה מצדה של ההנהגה שרבים מפקפקים בקיומה.

איך שיהיה העתונות היהודית הכללית „תפסה" את דבריו של הרצוג כנדויים, נכונים והדברים בעיתם. והיה עתון אחד שהכתיר את ההערה בכותרת „ה„אני מאשים" של חיים הרצוג" תוך הסכמה מוחלטת.

ולא עוד אלא היו שכינו את העצרת ההמונית ביום ג', ב־11 לנובמבר, נגד החלטת או"ם בדבר „הגזענות" של הציונות כ„הפגנה הרצוגית".

האשמתו של הרצוג אינה טעונה, הסבר. מה שכן זקוק להסבר זוהי ההכחשה. טעות היא לאמר שזו רק תוצאה של מחאות ה„נפגעים" שבעסקנות־הן כאלו בא לחץ מטעם הממשלה. יתכן שבכל זה יש אמת, אבל זו אינו כל האמת.

כי לפחות אחדים מראשי מפלגות וביחוד יו"ר „מרכזון הנשיאים" הרב עזריאל מילר לא טמנו ידיהם בצלחת. שמעתי כפיו בדרך המעטה, שהצעתם של כמעט כל חברי בית הנבחרים על גבי ההחלטה הגזענית בדבר הציונות „לא באה מאליה"... כמו כן מחאות מצד גורמים בלתי־יהודיים אחרים ביניהם רבי משקל והשפעה. כיון שכל הפגנה „ספונטאנית" אינה מתגשמת ללא ארגון ותיכנון, וללא מאמצים רבים. מותר להניח שבהתגבשותה של הגורמים הנזכרים השקיעו מאמצים רבים — מצדם של עסקנים יהודיים בעלי קשרים השפעה.

הדים של בית אבא וסבא

אם כי השתיקה יפה לפעולות אלה, הם אינם בגדר סוד למר הרצוג, שקיימים בינו לבין הרב מילר ועמיתיו קשרים הדוקים. כי אמנם הצליח השגריר החדש ליצור יחסים טובים בינו לביניהם וגם בין הקהל הרחב, תודות לכמה גורמים. בין אלה אין לזלזל בהדגשתו על זכויותינו ההיסטוריות על ארץ ישראל המבוססות על ה־תורה. משנתו של אבא לא נשכחה מפיו.

זה נוסף על יחס של כבוד ואמון שרכש מיד עם צעדיו הראשונים במשרתו אצל כמה ממשלות, וביחוד מצד ממשלת ארה"ב.

נזכיר דרך אגב, שהיותו מומחה צבאי ופרשן בשטח זה, לא היה לרועץ בתפקידו. לדוגמא, יחסו החיובי ויותר כזה. של הפרשן הצבאי של ה„נ.י. טיימס" דרו מידלטאון, נובע גם מזה שהרצוג הוא עמיתו כחבר ב„מועדון" של פרשנים צבאיים. ולא תמיד אומן שונא בני אומנותו...

ועוד „השתייכות" ל„מועדון" אחר, לזה של אירלאנדיים — הרי עבדתו, ראש המשלחת ה־אמריקאית באו"ם. דניאל מויניהן הוא אירלנדי.

אולם בהקשיבי לחיים הרצוג בעצרת או"ם הזדהה בנאומו רוחו של בית אבא ושל בית סבא, הרבנים הגאונים — גם — באהבת ישראל. וזו זה נשמע ע"י כל מי שזכה לעבוד בצל־צתם ככותב הטורים ולהתבשם בתורתם.

הסידור הערבי באו"ם

שנה ש„דגר" ב־10 לנובמבר, על ההחלטה בדבר ציונות. נוכחתי לדעת, שהסידור הגיע גם לכאן. ולאו דווקא של רוצחי אש"ף בפרו־שדין, ולאו דווקא באלימות גלויה. בעת ה„דיון" הסתובבו באולם טיפוסים חשודים, — שבכל מקום אחר בו מקפידים על בטחון היו סוגרים בפניהם את השער, — שהתקרבו לחברי מש־לחות שהצבעתם היתה עדיין מוטלת בספק.

השמיעו דבורים לשפטים קשים, של איום מכוסה או גלוי, ולפעמים להשיות ברמזים דקים, שגם הם היו שקופים למדי, כפי שגילו לי אחרים מחברי משלחות ידידותיות לנו. כמה שאוזניהם קלטו משיחות תמוהות אלה.

אבל לא הייתי צריך לסמוך על גלויים אלה. אפיזודה אחת גילתה הרבה. אחרי נאומו החזק של השגריר חיים הרצוג נאם נציג דאהומי. (ש־היתה לו „שייכות" מסויימת למדינה זו, כיון שקונסול כבוד שלה בניו־יורק הוא לא אחר אלא מידענו ד"ר משה סיניג, נשיא המזרחי — הפוה"מ !...). הלז חזר על ההשמצות הדרושות נגד ישראל. וכאשר גמר את נאומו הריעו מולו מספר רב של חברי משלחות, מאלו, כמובן, שהצביעו בעד ההחלטה, וגם אורחים של אלה, שמלאו את הכסאות המיוחדים לסוג זה. (משום מה לא הגיב נשיא העצרת על מחיאות־כף אלה שנוגדות את הנוהג.)

אחריו נקרא אל הבמה נציגה של קוסטה־ריקה ומיד התחילה המהומה. ראשית, יציאה המונית וקולנית מן האולם. שנית, אלה שנשארו הרבו בשיחות בקול רם, עד שדבריו של הנואם כמעט שהוטבעו ברעש, שנוצר ע"י תמרונים מאורגנים ומכוונים אלה, הרף הרמקול. שעמד לרשותו. השאון המלאכותי המכוון הגיע למימדים אלה עד שהיו"ר מר ג. טורן מלוקסמבורג, פנה לנוכחים בבקשה לתת לנואם להשמיע את דברו ולא להפריע לו.

הדבר היה חידה בעיני. אני מוכרח להודות שלמרות שנים רבות של נסיון באו"ם טרם נת־קלתי בהתנהגות כזאת, אפילו כלפי הנציג ה־ישראלי מצדם של כמה שונאי ישראל. אולם החידה נפתרה בשמעי את דבריו של נציג קוסטה־ריקה. הוא היה כומר והוא הביע עלבונו של העולם הנוצרי לאמונתנו, גינה באופן החריף ביותר את ההחלטה. שהגדירה כ„גינוסייד" (רצח עם) רוחני, הוקיע את מחבריה בביטויים קשים ו־קולניים.

היה זה אולי הגינוי החריף ביותר של ה־החלטה הנפשעת שהשמע בישיבה זו, פרט, כמובן, לזה של השגריר הרצוג.

הערבים ובעלי־בריתם וגרורותיהם הבינו כנראה מקודם, את עמדתו של קוסטה ריקה, ושל האיש שבשעמה בעצרת, והכינו מקודם מעצה חבלה בנאומו. עד כדי כך!

תוצאות חיוביות

עם זאת יש לציין אי אילו תוצאות חיוביות של הבזיזה, ואלה הן:

האחדות של העם היהודי, דריכתו להתגונן תוך התקפה, והתעוררותו למעשים.

כל חלק הטוב והגון בארה"ב ובארצות המערב עומד לצידנו!

ישראל אינה עוד מבודדת כפי שהיתה לפני ההחלטה הנפשעת.

ההדרדרות של או"ם שיוקרתו ירדה מאד.

ההתנגדות להחלטה ה„ציונית" ביטלה את תוכנה; ותוקפן של שתי ההחלטות של אותו יום לטובת אש"ף.

דעת הקהל האמריקאית מתאכזבת באו"ם ובנושים שהשתלטו עליו. הערבים, הקומוניסטים ו„העולם השלישי".

ההחלשה בכבודה יתירה יכולתו של או"ם להזיק ולהזיק לישראל.

הוכחה קיומה של ישראל בעיני עמים דימוק־רטיים וחזקה בעמדתה.

The University of Jordan
THE LIBRARY

עיטורי סופרים וספרים

שמורים בלב

מאת ש. קורא

חיים גליקסברג, צייר נופים ופורטרטים ידוע, מן הבולטים ב„תל־אביב הקטנה", שלח ידו גם בכתיבה ספרותית מדוקדקת בראייתה ובאבחנתה. הצייר במכחולו היה גם מצייר בקולמוסו. ליד רישומי־עפרון של דמויות היה רושם בפנקסי התרשמויותיו וקטעי־שיח מפגישות ואירועים יומיומיים. היה אומר, מיטב הזכרונות נרשמים בגיל צעיר או בשנות עמידה, שלפיהם סופרים מעצבים את ספוריהם. אין לדחות רשימת זכרונות לעת זקנה. ספרו „ביאליק יומיום", מן המשובחים בספרי זכרונות, מבוסס על רשימות שרשם בעת שצייר את המשורר.

עתה יצאה אסופת רשימותיו מעזבונו, בהם רשם זכרונות מימי עלומיו באודיסה ומשנות שבתו בארץ, בירושלים, בצפת ובתל־אביב (שמורים בלב, ערך י. שגן הביאה לדפוס דבורה גליקסברג, עם־עובד, תשל"ו), שפעו בחייו החל בהתקנתם ובסידורם למהדורה. עניינם הוי יהודי באודיסה בראשית המאה, כפי שראה אותו בבית אביו, רבה של העיר, ר' שמעון הלוי גליקסברג, וכפי שקלטו בילדותו ונעוריו בקהילה הידועה בדמויותיה בתקופה שלפני המהפכה ובראשי־תה. בפרקים האחרונים מכונסים שרטוטי אישים ומאורעות בארץ בשנות העשרים ועד למלחמת ששת הימים.

„ספר זה נולד עם מות סבתי כאן, בתל־אביב", הוא רשם בפתח צרור הרשימות, „אגב כתיבה בליל־השימורים הארוך עלו בזכרוני ימים ומעשים משכבר. עירבבתי את הפרשיות ואת סדר הזמנים והבאתי את המאוחר לפני המוקדם. הפקעת נתגוללה, נתגלגלו הדברים ויצא מה שיצא".

סבתא נושה, הרבנית מסביסלוביץ, אשת ר' מרדכי אלפרט בעל „יד מרדכי", רב ומחבר ותיק בשעתו, שהאריכה ימים אחר מות בעלה וגרה אצל חתנה, הרב מאודיסה, מתוארת בספר כמשכינה שלום בין זוגות שהיו באים להתגרש בבית־דינו של הרב.

„הם היו באים אלינו: העגלונים הסבלים, גברתנים רחבי־גרם בחולצות כחולות, מכוסי אבק, קמח ומלט. גנבים גוצים, לבושים חליפות צבעוניות, מכנסיים רחבים, עניבות רועשות, בעלי עיניים פולות, מצמצמות וערמומיות. שערותיהם משומנות ומבריקות. נעליהם צהובות־אדומות, על אפודותיהם הצבעוניות שרשראות של זהב עם לוחות נוצצות; על אצבעותיהן של נשותיהם השחומות טבעות גבוהות ועגילים כבדים לאזניהן. היו באות תגרניות מסורבלות, „סאנדטניקיות", מוכרי בגדים משומשים ורוכלים. שאלות איסור־והיתר הן תורה. כהם שבאו להתחתן על־מנת להתגרש ואחרי־כן שוב היו מתחתנים. ביניהם נכים המבקשים להשתדך עם בעלות־מום דווקא כדי שיוכלו להמשיך במלאכת הקבצנות".

בקווים חדים מצייר טיפוסים, בני „עמך" של המולדאבאנקה, הפרוור האתיסי הידוע, חותם ואורח דיבורם העילג, שבבואם להתגרש אצל הרב היו שופכים חירופים־וגידופים הדדיים, לא פעם אחת האיש או האשה היו שופכים בחמתם מי־ראש צורבים בפני הזולת. תוך כדי עיסוק בכתיבת הגט, שרי ניסל סופר־סתם הארוך בכבוד במלאכתו, היתה סבתא טורחת לשדל את הזוג שיחזור את הגט לזמן אחר ובינתיים ילכו הביתה לאכול ארוחת־ערב דשנה. כשהיא היתה מופיעה בפנים מאירות על סף חדר הרב ומודיעה בקול רגש: „עשיתי שלום ביניהם". — היה הסופר־סתם מניח את הגילוסי ומתאנח בנחת: „שוב הרבנית הזקנה, ברכה לבטלה". וכשמשה בעקיצתו: „הן, דבר טוב הוא בוודאי, אלא כמדומה לי, ולולאי האתבדה, שכל השלום הזה שווה בצל, נשיפת טבאקי".

משהיו אומרים לרבנית הזקנה, שיגיעתה לשוא, כעבור זמן־מה יבואו שוב להתגרש, היתה נותנת את קולה בגערה: „אסור להוציא לעז, עבירה חמורה, חמורה מאוד. מאי משמע גט? הבאת שלום בין איש ואשתו דבר קל בעיניכם? מצוה גדולה! הרי היא מן הדברים שאין להם שיעור".

דמותה של הרבנית הזקנה הולכת וגדלה כמו הנושאת על כתפיה השחוחות אחריות לשלום־בית בין איש לאשתו, אחריות לקיום מצוות הכנסת כלה צניעה, אחריות להכנסת ילדים לבריתו של אברהם אבינו בימי שלטון הגויים, אחריות לכל מה שטוב ליהודים, כפי שהיתה רגילה לומר. בתמונה מחויית מתוארת הרבנית הזקנה כמלמדת זכות על כל יהודי ויהודיה, לרבות גנבים וגנביות מן העולם התחתון, ובבואם להתגרש היתה תנה כמבינה בינו לבינה ומשדלת אותם בדברים: „באמת, באמת, רחמו־נא על הפעוטים! אוי, הילדים, מה חטאו אלה, העלובים? עשו שלום לכל הפחות למען הפעוטים!".

בחיבוקה, בזיקה עמוקה, בהומור ובחן שירטט את סבתו, רבנית זקנה באודיסה היהודית, מערבולת של אור ואופל, כשהיא מרוקנת את הרע באמונתה בטוב שבכל יהודי. „ימי ספורים, ניתנו לי כשי", היתה אומרת בהגיעה לגבורות, וכל ימיה עשיית מעשי־חסד. סיפור הרבנית הוא מלאכת־מחשבת של כתיבה. כאן ביצע מה ששאף בציור ובכתיבה, כדבריו: „איני גורס עצמים יקורים מקבילים בקומפוזיציה, כי אם קונפליקטים, צבעים חמים וקרים, והעיקר הרגש החזק במכחול ובקולמוס בשעה הנכונה".

בין הקטעים במדור „פרידה מאודיסה" יש לציין תיאור בית־הכנסת הברודי והחזנים המפורסמים מינקובסקי ונובאקובסקי. ההקנה ציבב בבית־הכנסת עוררה התנגדותו החריפה של הרב גליקסברג, שבאחת מדרשותיו אמר, יוזמי העוגב בסוברים, שהכניסה תמשוך לב הנוער לבית־הכנסת, שכן לא לקולות תיבת־הנגינה, שארמאנקה ברוסית, יבואו אלא לקול התפילה היפה, ההולמת את המקום הקדוש. העוגב נעשה סלע־מחלוקת בין יהודי אודיסה בימים ההם לפני מלחמת־העולם הראשונה. בית־הכנסת הברודי היה „נאור" אך לא שינה סדרי־התפילה, המתפללים היו בכיסוי־ראש והנשים ישבו בעזרת־נשים.

„בית־הכנסת בנוי היה בסגנון גוטי־פלורנטי. ארון־הקודש המוזהב מצופה זהב. הנברשות בסגנון רומני. בכל ניכר חוש אסתטי של בוניו. שלא כרוב בתי־הכנסת, שהיו בהירים, הרי פנים הבית, האוויר באבנטים של העמודים ועל התקרה, היו צבועים בגוונים כהים, אדומים, כחול, צהוב והעיקר. נגינתם של מינקובסקי ונובאקובסקי. במשך שנים אחדות הייתי בא בקביעות לשמוע את רינתו של מינקובסקי, באותן השבתות, שבהן היה עובר לפני התיבה. אף בימי חירום, בשנות רעב ומגיפות, לא דילגתי אפילו על שבת אחת... הוא היה ניגש בהילוך כבד אל התיבה. מתחת גביניו נבט עצוב. „פיני" קראו לו, בלשון חיבה, המוני העם. פיני מינקובסקי. הוא היה קורא בחצי קול „לכו נרננה", אומר את המלים באותה פשטות כמו בעל־התפילה בבית־הכנסת שלנו. למרות העוגב, שמר על קשרי ידידות עם אבי. בהיכנסו לביתו אמר: „בקרוב יהיה לנו רב יפה, שכן החזן כל אימת שהוא מזקין, משתדל לכסות את שיבתו, ואילו הרב, להיפך, נהיה יותר חשוב בעיני הבריות".

בפרקי ילדות ונעורים עוברים כבסרט־נע מראות ונופים, רחובות ובתים, חברים וקרובים, בתי־ספר ובתי־כנסת, מלמדים וגבאים, אירועים רגילים ואירועים נדירים, טיפוסים שונים, יהודים וגויים, הוי יומיים בפרבר של אודיסה, תיאורים קצרים, תמציתיים, שירטוט ואביזה, צייר הדו־שיח.

באחד הקטעים מתאר אורחי אבי, ראשי המזרחי שבאו להועידת חובבי ציון שנערכה באודיסה: „בחדריו של אבא ישבו הרב ריינס רחב הגזרה, בעל הדרת הפנים, חבוש כיפת־קטיפה כחולה ועשן מקטרה; הרב ניסנבאום הנויץ, הממושקף, בעל המצח הרם; הרב פישמן, אדם רזה, שזקנו דליל וצהוב".

מורו הראשון לציור היה ר' גיסל־סופר סתם, שהכניסו לעולם הצורות והצבעים. בבית־הכנסת של הכובבים צייר צבי רמון חיה, כלי השבטים וסמלי המזלות, הכותל המערבי וקבר רחל. הוא היה קאליגראף מצויין: מזיגה של האות המסוגננת עם הפרימיטיבי הגבעוני יצרו קסם ביחוד, המצוי בהגדות־פסח עתיקות. יהודי זה היה מספר לו על פרעות שנת תרס"ו, 1905 באודיסה: „הלכנו עם רב העיר, בימים ההם, ר' דוד־שלמה סלושץ לכתוב גם אצל שכיבים. יהודים רצו ואימת מוות על פניהם. הם צעקו, שמן הנמל הולכת ובאה תהלוכת פורעים, הנושאים תמונת הצאר ודגלים לאומיים ושרים: „בחוצות נשטוף ויהודים נמותת". שלושה ימים חמסו, רטשו ובזזו, וזרקו מן הקומות העליונות ילדים קשורים אל רהיטים. הצבא והקוזאקים היו עוברים, מצחקקים ומדי פעם יורים לחלונות בתי היהודים".

בהיותו בילדותו אצל סבו, רבה של העיירה סביסלוביץ ברוסיה הלבנה, הוא ישב פעם אחת וקרא סיפורי פושקין. באותה שעה נכנס להדר רב של עיירה סמוכה, הסתכל בספר ואמר בביטול: „היכי תמצי, שבן רב לא מצא לו לקריאה אלא ספר רוסי? האמן לי, שהסתרות ברבנות בעיירות יש לו ראש טוב יותר מאשר לפושקין".

סבו, שקוע ראשו־ורובו ברבנות ובכתיבת חיבור, פילפולים בסוגיות הש"ס הדרושים לפרשיות השבוע, היה מתון בהליכותיו והתייחס בסבלנות גמורה גם לאלה שלא היו מדקדקים במצוות. סח הנכד: „פעם אחת ראיתיו יוצא מכליו. בלכתי עמו באודיסה בשבת אל בית־הכנסת נתקלנו בדרכנו ביהודי, שטליתו תחת בית־שחיו וגליונו של היום מבצבצת מכיסו: הסבא קפא רגע במקומו ואחר־כך נתן על האיש קול־גערה: עיניו התיזו ניצוצי אש כחולה. איום נהדר היה בכעסו. היהודי הזיז את רגלו והתעמק, וציצית־הטלית תלויות לו באוויר עם מברשותיו ופיו צועד מרוב הביהה. גם בשובו מבית־הכנסת הסבא עדיין המה ורתח. הדהימה אותו הציניות שבדבר, הצירוף של טלית עם חילול־שבת בפרהסיה".

בערב יום־כיפור אחד היה גמר משפט בייליס, שהעלילו עליו עלילת־דם. בחצר בית־הכנסת לפני התפילה שוחחו במשפט. נער נלהב אחד החזיק בידו פנקס וקרא בקול פיסקאות מנאומו של גרוזנברג, פרקליטו של בייליס, אל השופטים המושבעים. „בייליס בידכם, אתם יכולים להשמידו בנקל, אך להשמיד את הדת היהודית אין בכוחכם. היהדות היא סדן עתיק יומין, שאליו נופצו פטישים כבדים של שונאי ישראל. האם נהפך אלוקי ישראל ליהודי מקיוב, שעורכים ציד עליו?" — היהודים שבעו את הדברים, נתנו מהם ואמרו: כך מדבר יהודי גא אל הגויים.

כסבתו שהיתה מלמדת זכות גם על עבריינים, כן הוא, הנכד, מגלה ניצוץ יהודי אצל מישקה יאפונצ'יק, גיבור העולם התחתון במולדאבנקה של אודיסה, רחב־גרם ושחרחר, שהטיל חתיתו בחוצות אודיסה. במות אמו שכר חזן ומקהלות לערוך לה תפילת „אל מלא רחמים" בפומבי רב. בימי הפרעות ביהודי אוקראינה תפס מישקה יאפונצ'יק את השלטון בעיר ויחד עם חבריו חיסל רבים מ„הצבא הלבן" שהתפרעו ביהודים.

באותם ימי תוהו־ובוהו, תקופת־בינים בין שלטון לשלטון, נתרבו שודדים וחטפנים בעיר. כמה מהם, יהודים, באקדחים שלופים, באו אל בית הרב ודרשו ממנו את הכספים שהיו מופקדים בידו בעלי דין. הרב השיב להם בהקיפות: שבעו, בחורים, הכסף המופקד בידי

(סוף בעמוד 8)

מעלת ארץ־ישראל במקורות

מאת אברהם קריב

א.

את קשרי הנפש בינינו לבין ארצנו אנו מבטאים כיום במלה מולדת *. אולם, ככל מה שמתורגם אצלנו מאוצר המושגים הכללי לעניינים פנים־יהודיים, אין לו הד עמוק בנפש ואינו מכיל זכרי דברים המיוחדים לנו. מה שאין כן צמד המילים „ארץ ישראל", שבמשך דורות היה בו כדי להרטיט כל נימי נפשו של אדם מישראל. אין משקלות בעולם, שאפשר לשקול בהם את עצמת ההתרפקות וגודל הכיסופים שספגנו בקרב עמנו שתי המילים הצמודות ארץ ישראל.

אך זולת הדבק הדביקות בין עמנו ובין ארצו שנספגו בשתי המילים ארץ ישראל, יש להן גם צליל של חשיבות עילאית, שנודעת לארץ הזאת בספירה הרוחנית של עם ישראל.

במקרא מובלטת קדושתה של ירושלים, שנקראת בו כמה פעמים עיר הקודש, אבל לא מצאנו בו במפורש מעלת קדושה לארץ כולה. אך מי שאוזן לו לצלילים הגבוהים של שפת הנביאים יחוש בדברי ירמיה (ג, יט) בשם ה': „ואתן לך ארץ חמדה, נחלת צבי", ובהטעמה נוספת אצל יחזקאל (כ, ו): „צבי היא לכל הארצות", וצבי, שמדובר לא על יפעה של מראה עינים, אלא על סגולות נאצלות שמייחדות את הארץ הזאת כשאר הארצות. בעצם הבטחת ה' לאבות לתת את הארץ הזאת להם ולזרעם אחריהם עטופה היא הארץ הזאת בצעיף מסתורין. וכבר בפסוק הראשון של פרשת לך־לך, שבו נקשר הקשר הראשון בין אבי האומה וארץ יעודו, נפרש עליה הצעיף הזה במילים: „לך לך... אל הארץ אשר אראך". אברהם אבינו נצטווה ללכת לא אל ארץ פלונית. כי אם אל הארץ שרמז אלהי יכוון אותו אליה. אך ארץ שבאים אליה לא במסע רגיל כי אם בהכוונה מ־למעלה, הרי זאת לא אחת הארצות, כי אם אחת בארצות, ארץ סגולה, שמתעלית מעל המפה הגיאוגרפית.

בספר דברים, כשהעם שרוי ב־מדבר ועיניו נשואות אל הארץ שבה יתחיל בחיים של ישוב, אמנם מד־בר משה על טיבה המוחשי של ה־ארץ, כמו (ח, ז, ט): „כי ה' אלוהיך מביאך אל ארץ טובה, ארץ נחלי מים עינות ותהומות יוצאים בבקעה ובהר הר", ושוב (יא, יא): „והארץ אשר אתם עוברים שמה לרשתה ארץ הרים ובקעות, למטר השמים תשתה מים". אך מיד בא פסוק שתוכנו מסוג אחר: „ארץ אשר ה' אלהיך דורש אותה תמיד, עיני ה' אלהיך בה מראשית השנה עד אח־רית שנה". פה נאמר במפורש ש־הארץ הזאת נתונה תחת פיקוח אלו־הי מיוחד. ומזה אנו מבינים יותר את הנאמר בפרשת „לך־לך" שאב־רהם נצטווה ללכת אל הארץ שאלו־הים יראנה לו.

ב.

אולם מיסטיקה מלאה של מעלה ארץ ישראל אנו מוצאים אצל חז"ל: נפתח במאמרו של ר' לוי, שמפיק מהפסוק האמור את המושג בחירה לגבי ארץ ישראל:

אתה מוצא: הרבה דברים ברא הקב"ה בעולמו וברר לו אחד מהם. ברא שבעה ימים ובחר הקב"ה ש־בת... ברא ארצות וברר לו אחת מ־הן — ארץ ישראל, שנאמר: „תמיד עיני ה' אלוהיך בה", וכן הקב"ה קורא אותה ארצי, שנאמר (יואל ד, ג): ואת ארצי חילקו: ברא אומות העולם וברר לו אחת מהן — אלו ישראל... (בב"ר ג, ח). ר' לוי מו־נה שבעה דברים שה' בחר בהם, ואנו הבאנו את השלושה הבולטים ביותר והשייכים לנו ביותר: שבת, ארץ ישראל ועם ישראל. משמעו של דבר, הבריאה בספירות השונות ש־לה איננה רציפות אחת שווה ב־מעלה בכל חלקיה, אלא בכל ספירה ישנם איים נבחרים, איים של קדו־שה. השבת היא אי של קדושה ב־תוך זרם הזמן, וכשבת בזמן, כן ארץ ישראל במקום, וכן היא עם ישראל בין משפחות האדמה על פני זירת ההיסטוריה.

נמצאנו למדים. כי ארץ ישראל אינה שואבה מעלתה מפאת הקשר שבינה ובין עם ישראל, אלא היא ארץ הבחירה כשלעצמה, ומהיותה ארץ הבחירה ניתנה לעם הבחירה, כי ראויים הם זה לזה, כמוטעם ב־מקורות חז"ל בכמה ניסוחים. על הכתוב בחבקוק ג, ו: „עמד וימודד ארץ", אמר ר' שמעון בן יוחאי: „מדד הקב"ה כל האומות... כל ה־הרים... כל העיירות... כל הארצות, ולא מצא ארץ שראויה לינתן אלא ארץ ישראל" (ויק"ר יג, ב). ב־מדרש אחר: „אמר הקב"ה למשה, הן הארץ חביבה עלי שנא' ארץ אשר ה' אלהיך דורש אותה תמיד וישראל חביבין עלי, שנא' (דברים ז, ח): „כי מאהבת ה' אתכם" — אני אכניס את ישראל שהן חביבין עלי לארץ שחביבה עלי" (במ"ר כג, ז).

וכן פירשו גם את הכתוב (תהלי טז, ו): „חבלים נפלו לי בנעימים, אף נחלת שפרה עלי". ישראל הן נאים לארץ ישראל וארץ ישראל נאה להם (שם שם ה) — כי שניים הם במעלה.

אולם, עם שהארץ הזאת ניתנה לישראל משום חיבת ה' גם לישראל וגם לארץ. ידוע לנו מן המקרא וגם מן הנסיון של ימינו כי לא בכלל נפלו החבלים בנעימים לעמנו. ועל זה יש מאמר של ר' שמעון בן יו־חאי: „שלוש מתנות טובות נתן ה־קב"ה לישראל, וכולן לא נתנו אלא על ידי יסורין. ואלו הן: תורה, ארץ ישראל ועולם הבא" (ברכות ה, א).

במאמר זה יש להעדיר תחילה ענין מתנות טובות. כמה דברים הו־גדרו ע"י חז"ל כמתנות, לפי לשון המקראות, כגון: גשמים, שנאמר ב־הם (ויקרא כו, ד): „ונתתי גשמי־כם בעיתם". אך שלושת הדברים ה־אמורים נותן להם הכתוב גופו את התואר טוב. על התורה נאמר ב־משלי ד, ב. „כי לקח טוב נתתי לכם", ועל ארץ ישראל נאמר (דב־רים ח, ז): „כי ה' אלוהיך מביאך אל ארץ טובה", ואת הכתוב בדב־רים ל, טו: „ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב", פירשו חז"ל, על עולם הבא. ולא מה שמכוונה ב־לשון בני אדם טוב הוא הטוב ש־המקרא מדבר בו, אלא לתואר טוב שבמקרא זקפו רבותינו משמעות עליונה ובמשמעות עליונה זו נקראו: תורה, ארץ ישראל ועולם הבא מ־תנות טובות וכל שלוש המתנות לא ניתנו אלא על ידי יסורין.

לכאורה, אם מתנות הן, ומכל שכן מתנות טובות, מה טעם כרוכה נתינתן ביסורין? אלא — עד היכן שההגיון שלנו תופס בעניינים גבו־הים אלה — רק מה שנקנה ביסורין הוא קנין אמיתי ורק מה שנקנה ב־יסורין קשור בלבו של אדם קשר אמיתי. וכן אמרו: „טוב לו לאדם דבר אחד בצער ממאה דברים ב־ריוח" (אבות דרבי נתן ג, ו). וכבר הובע הרעיון שאדם הראשון לא החזיק בעמדו בגן עדן לפי שהושב בתוכו בלא צער ויגיעה.

ובכן, בטעם החכמה העליונה ני־תנו המתנות הטובות לישראל על ידי יסורין, ודוקא מפני שטובות הן. יסורין הם המגיב הצרוף אשר עליו מתגבשות המתנות הטובות ש־ארץ ישראל היא אחת מהן.

אך כפליא במאמר זה של ר' שמ־עון בן יוחאי, שארץ ישראל המו־חשית נמצאה בחברתן של תורה ועולם הבא. ומזה אנו למדים שארץ ישראל, מעל למשמעותה הפיזית, נת־פסת גם כיישות מיטאפיזית. תפי־סה זו איננה מיוחדת לר' שמעון בן יוחאי איש המסתורין, אלא היא מורגשת בכל־ספרות האגדה וגם ב־ספרות ישראל שאחרי תקופת חז"ל. לשם סיבור האוזן נאמר כך: זולת האוויר שאנו נושמים, מוקפת הארץ הזאת גם מין איתור שלא מזה, ודבר הלמד, דרושים כלי נפש מיוחדים בשביל לחוש זאת. חמשת החושים הרגילים אינם מספיקים לכך, כשם שאינם מספיקים לכל ענין מסתורי.

ג.

יש עלינו להבין את מאמרם: „ארץ חמדה" — ארץ שנתחמדו לה אבות העולם", ובנוסח אחר: „ארץ שנתחמדו לה כל גדולי עולם" (תנ־חומא משפטים יז). ולכאורה מה ראו רבותינו לדחות את הפשט של ארץ חמדה, שהיא עצמה חמדה, ו־לפרש שנתחמדו לה אבות העולם או גדולי עולם? אך אין כאן דחיית הפשט, כי אמנם הארץ גופה היא חמדה, אך הוו מין חמדה שרק אנשי סגולה חשים בה ולפיכך הם שנת־חמדו לה.

אך חוש סמוי מושך גם זרים א־ליה, כפי שדרשו חז"ל את התואר השלישי שנותן ירמיה לארץ, היינו לצד „ארץ חמדה" ו„נחלת צבי" גם „צבאות גויים" — „שצביונות (ה־שוקות) האומות בה" (תנחומא ראה ח): והדבר נתאמת בהיסטוריה ב־עובדות בולטות, וביחוד בכך ש־נתקדשה גם לשאינם ישראל.

משום מעלתה של ארץ ישראל מלמדים רבותינו שכל שיש לו יתור שייכות אליה יש לו יתרון מעלה, וכלל זה חל בין בספירה הרוחנית ובין בספירה האנושית. על תורה וחכמה דרשו: „וזהב הארץ ההיא טוב" (בר' ב, יב) — מלמד שאין תורה כתורת ארץ ישראל ואין חכ־מה כחכמת ארץ ישראל (בר"ר לז, ד), וכן: באר מים חיים (שה"ש ד, טו) — זו תורה של ארץ ישראל (ילקש על הכתוב). ובתחום ה־אנושי: „מפני מה זכה בנימין ש־תשרה שכינה בחלקו? מפני שכל השבטים נולדו בחוץ לארץ ובנימין נולד בארץ ישראל" (מכילתא יתרו־ד). בנימין היה ה„צבר" היחידי בין כל בניו של יעקב אבינו, וזה ה־עלה מעלתו שבית המקדש ייבנה ב־חלקו של שבט בנימין.

ולא רק אחד השבטים קנה מעלה יתירה בזכות ארץ ישראל, אלא גם בעשו דבקה זכות הארץ. כששמע יעקב שעשו הולך לקראתו וארבע מאות איש עמו, כתוב (בר' לב, ח): „ויירא יעקב מאוד", כתוב זה ל־כאורה אינו טעון כל הסבר, כי מ־טבע הדברים הוא שנתיירא יעקב מפני איש שמתקרב ובא ועמו מחנה רב כל כך. אבל, לא כן למדו רבו־תינו בתורה. לא כוח פיזי עשוי היה להפיל מורא גדול כל כך על יעקב, אלא, משמע שהיתה לצדו של עשו איזו עדיפות רוחנית. ובשני דב־רים היתה לעשו עדיפות כזאת: רא־שית, כל השנים שישב יעקב בחוץ לארץ לא יכול היה לקיים מצוות כיבוד אב ואילו עשו שקד על כיבוד אב. שנית, יתרונו של עשו היה ב־עצם ישיבתו בארץ ישראל בזמן ש־יעקב ישב בחוץ לארץ ומשום יתי־רונות אלה של עשו חשש יעקב מ־פניו.

ד.

חז"ל הפליגו במעלה ישיבה ב־ארץ ישראל ובכל התנאים בין פי־זיים ובין רוחניים העדיפוה על ישי־בה בחוץ לארץ, וכך אמרו: „לעולם ידור אדם בארץ ישראל אפילו ב־עיר שרובה נכרים ואל ידור בחוצה לארץ, אפילו בעיר שרובה ישראל" (כתובות קי"ב). ובמאמר אחר: „מו־טב ללון במדבריות של ארץ ישראל ולא ללון בפלטראות של חוץ לארץ". כלומר, בין במדבר גשמי ובין ב־מדבר רוחני עדיפה הישיבה בארץ ישראל. העדפה זו נוקפת גם לדוד לפי הכתוב בתהילים פד: „בחרתי הסתופף בבית ה'", הפועל „הסתו־פף" יחיד הוא בכל המקרא ונת־באר במדרש: „מהו הסתופף"? אמר דוד לפני הקב"ה: „רבונו של עולם, אפילו יש לי פלטרין ו־טרקלין בחוצה לארץ ואין לי אלא הסף בארץ ישראל, בחרתי הסתו־פף" (תנחומא ראה ח). אנו רואים, כי בית ה' נתפרש על ארץ ישראל כולה.

ומלבד דרשותיהם של חז"ל בש־בחי ארץ ישראל, הגיעו לנו סיפורים ועדויות שמראים במוחש זיקתם של החכמים לארץ ישראל.

מעשה בר' יהודה בן בתירה ור' מתיא בן חרש ור' חנינא בן אחי ר' יהושע, שהיו יוצאים חוצה ל־ארץ והגיעו לפלטום ונזכרו את ארץ ישראל. זקפו עיניהם וזלגו דמעותי־הם וקרעו בגדיהם... וחזרו ובאו ל־מקומם. אמרו, ישיבת ארץ ישראל שקולה כנגד כל המצוות (ספרי ראה כ. מעין זה מסופר גם על חכמים אחרים) וכשם שאלה בכו כשעברו גבולה של ארץ ישראל, כן מסופר על ר' אבא, בסוף כתובות, שהיה מנשק סלעי עכו בהגיעו לשם מחוץ לארץ. מכאן אנו רואים שמעשים אכסטאטיים לא צמחו בתקופת ה־חסידות אלא היו נודעים גם בתקופת התלמוד.

ה.

ועל ר' זירא, שהיה מחכמי בבל וכמו חכמים רבים אחרים עלה ל־ארץ ישראל, מסופר שם שהגיע ל־נהר ולא מצא אותה שעה את ה־מעברה. אחז בחבל שהיה קשור מ־שפת הנהר לשפתו השניה ועבר. היה שם מין אחד, היינו, מאנשי ה־כיתות השונות שהיו מקנטרים את היהודים, אמר לר' זירא: עמא פזי־זא, שהקדמתם פיכם לאזניכם (הכ־וונה ל„נעשה ונשמע", שבטרם שמ־עה האוזן מה לעשות הזדרז הפה ואמר נעשה), ועדיין בפזיזותכם א־תם עומדים! אותו מין לא הבין מה החפזון הזה של ר' זירא שלא המ־תין עד שיוכל לעבור את הנהר כ־אדם מן הישוב, וכיון שלא הבין ראה בזה פזיזות בעלמא, ופזיזות לדעתו הרי זו תורפה לאומית של היהודים שהתגלתה כבר בשעת מתן תורה באמירת נעשה לנשמע. השיב לו ר' זירא: „מקום שמשה ואהרון לא זכו לו, מי יאמר לי שאני אזכה לו?". כלומר, אפשר שיחמיץ שעה גדולה שנזדמנה לו ושוב לא יזכה.

במושגינו שלנו נוכל להסביר מ־עשהו של ר' זירא כך: הכניסה ל־ארץ ישראל היתה לו לר' זירא הפיס הגדול שעלה בחלקו, ומי יודחה דבר כזה אפילו לשעה? ! אגב, ר' זירא הוא בעל המאמר „אוירא דארץ ישראל מחכים" (ב"ב קנח, א).

על שניים מחכמי ארץ ישראל, ר' אמי ור' אסי, מסופר שם דבר לא כל כך מתמיה, אך בעל משמ־עות דקה. הם לא שמרו על מקום קבוע בלימודם, כפי שהקפידו חכ־מים אחרים, אלא היו מחליפים מ־קומם מן החמה לצל ומן הצל ל־חמה. מפרש רש"י: „כשהשמש הגי־עה למקום שהם יושבים ודורשים, עומדים משם לישב בצל ובימי ה־

(סוף בעמוד 8)

*) המלה המקראית „מולדת" יש לה כמה משמעים, ומשמעה הע־קרית המשפחה המסועפת, שהיקפה גדול מבית אב. כפי שמוכח מן ה־כתוב „לך לך מארצך וממולדתך ו־מבית אביך". „ארץ מולדת" שב־מקרא היא הארץ של המולדת, אבל לא הארץ עצמה היא המולדת. הניב העברי המקורי למה שמכנים כיום מולדת הוא ארץ אבותינו או ארץ האבות, וניב זה עבר לכמה שפות אירופאיות, ודאי בהשפעת המקרא. בשפה הרוסית קיימות שתי מילים למושג ארץ האבות. אחת — „או־טצ'יזנה" — קשורה גם היא במושג אבות, והשניה — רודינה — השגו־רה הרבה יותר, נגזרה משורש ילוד. ואנשים שאוצר המושגים של־הם היה שאוב מהשפה הרוסית, בי־קשו מילה עברית דווקא משורש ילוד, שתהא שקולה כנגד „רודינה", ונאחזו ב„מולדת" מתוך פירוש מש־מעה. אך אליבא דאמת אין השורש „ילוד" מתאים לארץ ישראל, כי ש־בי ציון לא נולדו בה, ואף על פי כן היא לא פחות ארץ ישראל בש־בילם. כיום כבר קשה לעקור את המילה „מולדת", אך לפחות לצידה ראוי להכניס במחזור הלשון גם את הניב העברי המקורי ארץ האבות.

עַם קְשֵׁה עֹרֶף

מאת משה ברודרזון

לֹא אָשַׁמְנוּ כְּלַפֵּי מִישֶׁהוּ וְלֹא חָטָאנוּ!
מִי הִרְשָׁה עוֹד בָּנוּ אֶבֶן לְיַדּוֹת?
הַאִם כְּלַחַ הַכָּזָב עוֹד לְהוֹכִיחַ לָנוּ
כִּי הוּא־הוּא הַצּוֹדֵק וְרַק הוּא לְבַדּוֹ?

חֶרְפַּת הָאִינְקְוִיזִיצְיָה לְאִישׁ עוֹד לֹא הוֹעִילָה,
טֻמְאָה עוֹד לֹא הֲבִיאָה אֹשֶׁר לַבְּרִיּוֹת. —
קִרְקָסִים, אֲפִלּוּ, לַשָּׁוְא. כִּי לֹא נַשְׁלִים חָלִילָה...
לֹא נִתְפָּרֵק מִכָּל עֲשֶׂרֶת־הַדִּבְּרוֹת!

אַף אִם כְּסוּת שֶׁל צֶדֶק יַחֲלִיף הוּא לְעֵינֵינוּ
וּלְטֻמְאָה - קְדֻשָּׁה יִקְרָא קְבַל עוֹלָם כֻּלּוֹ, —
נוֹתַרְנוּ עַם־קְשֵׁה־עֹרֶף וְאַף בְּרֵאשֵׁנוּ
לִמְחוֹל־שֵׁדִים סְבִיבֵנוּ נִתֵּן — לֹא וָלֹא!

לְשׁוּם עַם וְלָשׁוֹן לֹא חָטָאנוּ לֹא קִפַּחְנוּ...
אַחַת בָּרוּר – רַבּוֹת הִשְׁקַעְנוּ בְּיִבּוּלָם.
אַךְ אֶת עַצְמֵנוּ... עַד מְקוֹם שֶׁכַּחְנוּ וְשָׁכַחְנוּ
וְרַק־עַל נוֹשְׂאִים אֲנַחְנוּ עֲווֹנוֹת כֻּלָּם.

(מאידיש: מרדכי סבר)

מן ה[illegible] בשפת אידיש בהגות, בשירה ובדרמה. ספוג תרבות עברית האבן ליהדות. ידוע גם כמתרגם משפה לרצויות ובין־היתר תרגם את הפואמה של אלכסנדר בלוק „שנים־עשר" מרוסית לאידיש. בין מחזותיו המפורסמים — „ערב יום־טוב" ולצדו בן האופרה התנ"כית „דוד ובת־שבע".

אחרי 5 שנות עבודת־כפיה בהנהלה־רית בסיביר, הוא מת לוירצה בשנת 1955 כשהוא שבור ורצוץ ובעבור הזמן לא רב נפטר מבלי להגשים את חלומו הנכסף לעליה לישראל. ארונו הובא לקבר־ישראל בארץ.

לפרשת השבוע

וישלח

וישלח יעקב מלאכים ... ארצה שעיר שדה אדום

שמות אלו: שדה, שעיר, אדום עשו וקרא כדי לזכור את אשר יעקב, בלקיחת הבכורה כי עשו נקרא אדום, ע' „הלעיטני נא מן האדום ה זה", בעת מכירת הבכורה שעיר יש רמז ללקיחת על ידי יעקב. לפי ש ידיו שעירות, וקבע מאורעות אלה, להיות ארצו, כדי שלא יש דעתו משנאתו ליעקב זה פעמים (אבני שוהם).

ויצו אותם לאמר... כה תאמרון לאדוני לעשו כה אמר עבדך יעקב, עם לבן גרתי ואחר עד עתה, ויהי לי שור וחמור

כל מה שאומות העו לעשות רעה לישראל להם טובה לישראל; קב"ה לאברהם: „ידוע גר יהיה זרעך..." ואחר ברכוש גדול" (בראשית); וכן יעקב, שהיה ולבן רצה להרע לו, ול של ליעקב עושר גדול, יעקב לאמר לעשו: ג להודיע לו, כי התוצ הפוכה; „הוא שאמר: עבדך יעקב, עם לבן ג — ועל שרצה להרע ל „ויהי לי שור וחמור" שלמה קלוגר).

ויהי לי שור וחמור, ו ושפחה

אמר לשון יחיד, ש לאמר שכל מה שהו אינו אלא אחד מני א מרויח עם אחר (שפתי כה אמר עבדך יעקב גרתי... ויהי לי שור... להגיד לאדוני (ל נאמרו בען ב' לשנו אמירה ולשון הגדה. ע על־פי דברי השפת אמירה היא לשון... דבר חדש. וכך אמר יע אמר עבדך יעקב — אמירה, דבר ישן, שאינו „עם לבן גרתי" תרי"ג מצוות שמרתי; על־ידי שלא שר הזכות; כי על־ עניים הם מקיימי מצו „ויהי לי שור וחמור" שאני עשיר ובכל זאת מצוות שמרתי — זה ד על הרוב העשירים הם „וישמן ישורון ויבעט הגדה, דבר חדש, ונל־ „ואשלחה להגיד לאדוני אשר ע' קלב).

קטנתי מכל החסדים ... האמת

רוב האנשים שרוצים פזר צדקה ממעותם, משפחותם ותורגלנו את התוחלו בקיפוצים ובקי־ ציב הצדקה... ועל זה יעקב, ברוב ענוותנותו: מכל החסדים ומכל הו עכשו שזכיתי בעושר רב קטנותי מכל החסדים, צדקה, ואני מפזר לצדק משפחותי תוחלה; „כ עברתי את הירדן הזה והיתי מטופל בבנים, איפוא להרבות בצדקה; והייתי לשני מחנות", ויש אות מרובות, ואיך אוכ צדקה במקודם? (אור ה)

ויאמר לא יעקב יאמר שמך כי אם ישראל, כי עם אלוקים ועם אנשים (ל

יש שם עצם ויש שם ... אר. האדם הוא בעל ויכול לקנות לו שם תוא יכול להשתנות ולהתנוע מענין לענין, מלמטה למ כן להפך. מה שאינו כן ה כי הוא רוחני ואין לו בח זהו שאמר לו המלאך: „ל יאמר עוד שמך, כי אם כי שרית עם אלוקים וע „ותוכל" — תוכל להשתנות עצם לשם התואר. לפיכ ולשאלה של יעקב: „הגי שמך". ענה לו: „למה זה לשמי" — כי שמי אינו ה השתנות, כי תמיד הוא לו השליחות ואיני בעל (רי"ש נתנזון).

ויבא יעקב שלם עיר ש ויחן את פני העיר (ל"ג

נכנס בערב שבת עם ד חמה, מבעוד יום, וקבע תחומים (ב"ר, ע"ט). אפ מר לפי הכתוב: „ברכת ד תעשיר, ולא יוסיף עצב (משלי י'), ואמרו חז"ל: בת שבת (ירושלמי ברכות ח'). המפרש הרבי ר' הע מי שיש לו מנה רוצה מ ורואב תמיד. אבל ברכת היא „נחלת יעקב בלי מ ולא ירצה יותר. משום כ חסר יעקב כלום, על־ידי ש שנתן לעשו ובא שלום ב ויש לומר, שעל ידי מצוות ז מים, שעשה גבול לעצמ שכרו שיהיה לו נחלה בלי מים; על־כן כשבא שלם להם תחומים (מהרש"ם). אברהם שלא כתוב בו ש שבת... אבל יעקב שכתו שמירת שבת... וקבע תח

כשם שהגוף זז לא במזו הצעות, והמדבר ניזון ממזון הנפש המשכלת מבוררת לה בשבע מצוות, אבל הישראלית מקורה ממעל חלק אלוקי ממעל, הזוהי מכל מצוות התורה, ולא די בשבע מצוות, כי השם הוא מעון לאלוקות בעולם שלו, האין השכינה שורה באלפי רבבות ישראל. והנ רוחם ושב שהוא יחיד, ולכן אשל, להכניס כל באי עולם ברית. ואולם יעקב ראה שם שלימות, הרגו ראויים שורה כבה לשכינה, חשב להפך: בנוי יהיו נפרדים מעמים את מוגבלים בתחום שלהם, וה צתם שאברהם לא קבע תחום — להבדיל ולהגביל בין יש לעמים (תמצית דברי הרש"ש משך חכמה).

ליקט: ש. יהלו

בעולמה של חב"ד

„סבא ר' רפאל — מחסידי חב"ד היה"

סח לי מרן הרב זצ"ל: „סבא מצד אמא. רבי רפאל ז"ל — מחסידי חב"ד היה. בין הספרים של אבא היה גם ה„תניא" וה„לקוטי־תורה" (של אדמו"ר הזקן ז"ל), ונמשכתי לעיונם עוד בילדותי. בשכונתנו גר היה „המשפיע" „החוזר" רבי יחזקאל יאנובר ז"ל, מדריכם הרוחני של חסידי חב"ד שבעיירה. רבי יחזקאל היה בעל השכלה חסידית עמוקה ובעל הסברה מצויינת, ובשבתות הייתי הולך לסעודה־שלישית אל השטיבל של סבא, ומקשיב למאמרי החסידות מפיו של ר' יחזקאל".

*

בימים ההם נפלגה הארץ — חסידי חב"ד נתפלגו אחרי פטירת האדמו"ר הגאון „הצמח צדק" ז"ל, ורבים נהו אחרי בנו אדמו"ר ר' יהודה־לייב ז"ל, שעבר מליובאוויטש לקאפוסט. סבא של הרב, רבי רפאל, היה מן המקושרים לאדמו"ר מהרי"ל ז"ל, ואף קרא לבנו על שמו — יהודה לייב.

רבי יחזקאל יאנובר ז"ל אף הוא היה מן הדבקים במהרי"ל ז"ל, ופרטים על אישיותו מוסר לנו רח"ם הילמן ז"ל, בספרו „בית רבי" — בארדיטשוב תרס"ב — ח"ג, עמ' 38: הרב־החסיד ר' יחזקאל יאנאווער ז"ל, היה מחסידי רבינו הצמח־צדק נ"ע, ושמו גדול מאד בחסידותו והנהגותיו הנפלאות. ישב זמן רב בליובאוויטש, והצ"צ היה מקרבו מאד. היה כרוך מאד לבנו אדמו"ר ר' יהודה־לייב נ"ע, ואחרי פטירת הצ"צ התקשר בכל עת למהרי"ל ואחרי פטירתו (בשנת תרכ"ו) התקשר לבנו אדמו"ר ר' שלמה־זלמן נ"ע (מחבר „מגן אבות") — — — ר' יחזקאל נפטר בראש־השנה תרנ"א).

„יפה לנו שיחתם של תלמידי הגר"א ותלמידי הבעש"ט יחד"

בהדרכת אבא, הרב ר' שלמה־זלמן הכהן קוק ז"ל, שהיה חניך ישיבת ולוזין ותלמידו המובהק של הגאון ר' אליהו־חיים מייזל ז"ל, פנה הבן הצעיר בעיקר אל עולם ההלכה, אל עולם תלמידי הגר"א מוולנא ז"ל וממשיכי דרכו, ועם זאת נשאר לבו פתוח לתורת החסידות, והוא שתה ממעינותיה ושאב ודלה מבארותיה בימים יבואו.

וכן כתב הרב כעבור שנים אל „ידיד נפשו, רוחו ונשמתו" מארא־דרנין, הרב פינחס הכהן ליננטופ ז"ל: „בדורות האחרונים יפה לנו מאד, כל שיחתם של תלמידי הגר"א (מוולנא), יחד עם תלמידי הבעש"ט, שהיו עומדים במצב כל כך ניגודי זה־לעומת־זה בשעתם. ולא בלא עמל וכשרון תבוא לנו ספרות שלמה, שתכשיר את עצמה לאחות את הקרעים האלה ברוח. אבל מה יקרה היא התולדה, שעתידה לצאת מעבודה זאת, שהיא איחויה של האומה בפועל, שאיפה ברורה למטרתה המרכזית — תשובתה אל חסנה בארצה ברום־עילויה" (אגרות הראי"ה, ח"א, עמ' ר"ש).

*

מסורת חב"ד נמשכה במשפחה, על ידי הדוד ר' יהודה לייב פלמן ז"ל מנכבדי העיר ריגא, שהיה מחשובי חסידי חב"ד שם ופעל הרבה למען כולל־חב"ד שבירושלים וחברון.

מפי מו"ר הגרצ"י קוק שליט"א שמעתי: כשביקר הרב בילדותו עם אמו, אצל הדוד ר' לייב בריגא, שמו החסידים־חב"ד עיניהם בהנהגתו של הילד, שכבר אז בלט במעלותיו, בהפלאתו ובלימודו, בהוי בוצין בוצין מקטפיה ידיע (ברכות מ"ח, א), והם שאלו את ר' לייב: מה המיוחד שבילד זה? והוא השיבם ואמר: „יש בו [illegible] יראת־השם!"

שיחות הראי"ה
פרק י"ז
*****
לוקטו וסודרו על ידי
הרב משה צבי נריה

בתקופת רבנותו בבויסק, היה הרב נוהג להת־פלל בליל־פסח, בבית־הכנ"ס של החסידים־חב"ד, והיה אומר אתם את ההלל, כפסק ההלכה של הבית־יוסף (שו"ע או"ח סי' תפ"ז, ד).

נגד פירוד בכולל חב"ד (ירושלים וחברון)

ההתפלגות שבין חסידי חב"ד שהיתה בימי הסבא, עוד נתנה אותותיה גם בימי הנכד, בנגבת פירוד בין חברון לירושלים, ובאגרות הראי"ה מתקופת־יפו — ג' מרחשון תרס"ז — הננו מוצאים מכתב־תשובה של הרב בנידון זה לדודו רבי יהודה־לייב פלמן ז"ל (בו מתאר הרב את דודו בתוארים „ותיק וחסיד, מופלג בתורה היראה והחסידות"):

„ועל דבר הסכסוך שבין מנהיגי ישראל העו־מדים בראש הכוללים (של חב"ד), מאד נצטערתי על זה — — — ודעתי היא שאנחנו חייבים כולנו להתאמץ בכל עוז, שלא יהיה ח"ו שום פירוד — — — להבדיל חברון בפני־עצמה ולהפריד בינה לירושלים ת"ו, וקל־וחומר שלא להביא על ידי זה איזה סיבה בלב קצת מאחינו בני ישראל, להקטין ח"ו מעלת קדושת ירושלים ת"ו נגד שאר ערי אה"ק איזו שתהיה, שזה ממש כמו איסור הבמות, והצעקה אשר היתה על בני גד ובני ראובן בבנותם המזבח, הכל הוא שלא להשוות אפילו קדושת מקום אחר באה"י, לקדושת המקום אשר בחר ד', והעיר אשר נקרא שמו יתי עליה, וקל וחומר להפחית ח"ו ממעלתה גמרה.

כי הנה ירושלים כוללת כל א"י, ולא עיר אחרת, א"כ בכלל ירושלים נכללת ג"כ קדושת חברון, ולא להיפך. וכה דברי הזוהר הקדוש פ' חיי שרה דף קכ"ח ע"ב: „הא תנן ירושלם כל ארעא דישראל אתכפל תחותה, ואיהי סיימא לעילא ותתא, כגוונא דא ירושלים לעילא ירושלם לתתא כו', ובגין כך כפלתא איהו דבי' שריא כו', ובגין כך שדה המכפלה" כו'. הרי שאפילו קדושת חברון ומערת המכפלה, שזה עיקר מעלתה של עיר חברון, כלולה ג"כ בירושלם, ועיקר קדושת חברון הוא ג"כ כבוד ירושלם.

— — — יעצתי להנכבד שאל עבתי, שראוי לפצר ע"י הוספה, להוסיף את מי שהרב דליור באויערש שיהי' חפץ בו ג"כ, ויזהר נכון שיהיו המכובבים בהבבים על אודעם על שלשה אנשים, כיכהיה מחלוקת בישראל. ובכולל פרשים גוה־ג"כ כבר לכתיב על שני אנשים, ומה בכך שיהיה שלישי, יכל זה כדאי כדי שלא למעט ח"ו כבודם של יושבי עיר־הקודש אפילו כחוט־השערה.

ולפי עניות דעתי כדאי שכל יראי ד' שהם חסידים באמת, המקושרים בין לבאבויסק (ששם יושב כאדמו"ר הרב ר' שמריה־נח בן הזקנים של אדמו"ר מהרי"ל ז"ל, בנו של ה„צמח־צדק"), בין ללאדי (ששם כהן כאדמו"ר הרב ר' יצחק־דובער ז"ל בן אדמו"ר ר' חיים־שניאור־זלמן ז"ל, בנו של ה„צמח־צדק"), בין ליובאוויטש (ששם כהן כבוד אדמו"ר הרב ר' שלום־דובער ז"ל בן אדמו"ר מהרש"ש ז"ל, בנו של ה„צמח־צדק"), שכולם יגלו דעתם שהם רוצים שתהיה האחדות משולשת, רק שלא יפרד הכולל, ולא יוזז הכבוד, שיש על כל פנים בידינו ליתן בזמן הזה [illegible], בתוכה".

„רוח הקודש גלוי!"

סיפר לי הרב שמעון גליצנשטיין ז"ל: היה זה בנערותי, בתל־המועד פסח. נכנסתי בחדר לימודו, ומצאתיו צועד לאורך החדר בהתרגשות. על השולחן היה מונח ה„לקוטי תורה" פתוח, בבאורי שיר־השירים. כשראני הרב פנה אלי, הראה לי באצבעו במאמר „שחורה אני ונאוה" (הסבר), ואמר: „דא איז אפענע רוח־הקודש!" (הנה־כאן רוח־הקודש גלוי!)

„רבי עקיבא אייגר של חב"ד"

כל שבת בשבתו היה ה„ליקוטי תורה" מונח על שולחן לימודו במדור הקטן. הרב היה בקי במכמני ספרי חב"ד, והגדיר בעומק את מהות שיטתה הגדולה בכבילה. פעם אמר לי: „רבי אייזיק מהומיליא (מחבר הספר העמוק „חנה אריאל"), הוא ה„רבי עקיבא אייגר" של חב"ד!".

נעימת־הדביקות לפני קריאת־שמע

מורשת עילמה של חב"ד היתה, כנראה, גם נעימת־הדביקות ששמענו אותה בפי הרב בוקר בוקר בתפילת־השחרית, לפני קריאת־שמע, בהת־עמקו במלוא כוונת הלב והמוח בקבלת עול־מלכות־שמים ביחודא־שלים.

הלא כה כתב בנו של בעל־התניא, האדמו"ר האמצעי ר' דובער ז"ל בספרו „פירוש המילות" — ואריש הרב"ד — אות קכ"ו: „שהשיר בטעם נמשך ויוצא מכל הלב שיש בו רוח־חיים, ושם בלחיבת הכונה שבשיר, התענוג הרצון שבעצמות־הנפש".

בלתי ה' לבדו

הבית לראות בסעודת־הודיא בשמחת־תורה [illegible], שהיתה התרוממות־רוח גדולה בשירה של שירתו הטהור, והנה קם ב"כ והתחיל מהלך על פני החדר, ושר בהתרגשות את שירתו של בעל־ה„תניא", על הפסוק בתהלים (ע"ג, כה): „מי לי בשמים, ועמך לא חפצתי בארץ — איך וויל ניט האבן דעם עולם־הזה, איך דארף ניט האבן דעם עולם־הבא, נאר דיך אליין, נאר דיך אליין!" (איני רוצה את העולם־הזה, איני צריך את העולם־הבא, רק אותך לבדך, רק אותך לבדך!).

(ומקור־הברכה של שירה עילאה זו, הוא בדרגא הגבוהה של אהבת־עולם, שמגיעים אליה היחידים־המתבוננים. ומפורשים הדברים בתניא פרק מ"ג: „אך אהבת־עולם היא הבאה מתבונה ודעת בגדולת ד', — — — אשר על ידי התבוננות זו, ממילא תתפשט מדת־אהבה שבנפש מלבושיה, דהיינו שלא תתלבש בשום דבר־הנאה־ותענוג גשמי או רוחני, לאהבה אותו ולא לחפוץ כלל שום דבר בעולם בלתי ד' לבדו — — — וכמו שכתוב מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ וגו'").

הרבי מליובאוויטש בבית הרב

על פגישתו של הרב עם הרבי מליובאוויטש, אדמו"ר ר' יוסף־יצחק ז"ע, כתב הרב שמעון גליצנשטיין ז"ל ב„יומן" בקורי הרבי בארץ־ישראל (ירושלים, תרפ"ט) עמ' ח':

„יום ד', עש"ק ג' מנ"א (תרפ"ט) בשעה 1 בצהרים, הלך כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש שליט"א, בלוית מנהלי ישיבת „תורת אמת", זקני אנ"ש ומקורבין, לבקר את הרב הראשי לא"י הגאון רבי אברהם יצחק הכהן קוק שליט"א. שם הזמינו לשם קבלת פני כק"ש: הגרי"ם חרל"פ רב דשכונת שערי־חסד, אחיו הרה"ג ר' דובער קוק הרב מפסולת, והרבה ת"ח הנכבדים. קבלת־הפנים היתה נלבבת מאוד, והכבוד הרב הראשי בהתרגשותו אמר לכק"ש: אף שעפ"י הלכה אין חיוב לברך ברכת שהחיינו, מכיון שלא הכרתי את פני קדשו פנים־אל־פנים, אולם עפ"י ההכרה שהיתה לי עם כ"ק ע"י מכתבים, בצרוף שמחת הלב ע"י ראית פנים־אל־פנים, שהיא ג"כ עצומה — יש לי רצון עז לברך ברכת שהחיינו. שוחחו אח"כ בדברי־תורה ובענינים כלליים שונים, הנוגעים להיהדות בחו"ל ובארץ־ישראל, ונפרדו בידידות.

במוצש"ק בשעה 10, החזיר הגאון הראי"ה קוק שליט"א בקור לכק"ש. בא בלוית בנו הרב צבי־יהודה קוק, אחיו ועוד. כק"ש קבלהו בכבוד ובעדינות. שהה אצלו שעה ארוכה, ושוחחו שוב בענינים כלליים שונים, בחסידות ובה"ת, ונפרד באהבה מכק"ש".

„לא תשכח מפי זרעו" — בארץ ישראל

סיפר בן־אחיו של הרב, הרב רפאל הכהן קוק ז"ל, רבה של טבריא:

כשביקר הרבי מליובאוויטש אצל הרב, שאל אותו הרב האם הוא מדריך את חסידיו לעלות לארץ־ישראל? הרבי השיב ואמר, כי על שאלה זו אינו יכול להשיב תשובה חיובית, כי יש חששים לעלות לא"י שמא יתקלקלו ילדיהם כאן.

והנה אחז הרב בידו של הרבי ואמר ברגש: חלילה לומר כך — ברוך ה' כשם שאם בם חסר שלום הפסק התורה בחוץ־לארץ, הרי בארץ־ישראל תתרחב ותתעמק, ובה יקיים הקב"ה הבטחתו „כי לא תשכח מפי זרעו".

גות לכתית „תניא"

מאת אברהם ביק

שניאור זלמן מלאדי, אבי תורת החב"ד, היה כידוע ההלכה בדורו של הגר"א מווילנא, הנודע ביהודה וה„שאגת" „שולחן ערוך הרב", או כפי שקוראים אותו „שולחן ערוך של קי", ידוע בהסברתו הנפלאה, בסגנונו המסולה המלוטש ועומד הראשונה של ספרי הפוסקים".[2]

בין דברי השולחן ערוך מהרב בעל התניא — כותב אחד — צריכין שיהא בקי בש"ס ופוסקים... בכל תיבה שלו מיהדות. וראיתי בבי"ר הגאון הקדוש ר' לוי יצחק מברדיצ'וב יה הרב הגאון האלוקי ר' שניאור זלמן בימי הרי"ף הרמב"ם מתם ולשונו הזהב ממש כלשונם".

וים אמורים בעיקר בנוגע לסברותיו, הגדרותיו ודרכי ההסברה ב„שולחן ערוך", בהם סינן את ההלכות של הגפ"ת במסגנות יוכן את הדינים במתכונת אדריכאלית נפלאה. כאן ידובר על ההלכה ביסודי המחשבה של הרב, בראש וראשונה בספרו אותו טראקטאט הגותי מעמיק, ספר היסוד של מחשבת החב"ד, בינה, דעת.

ה„תניא" עוסק, כמובן, בעיונה הפנימי של ההלכה, כלומר בן של ההלכות הרמוזות למה שלמעלה מהן. „על ידי עיון הלכה פסוקה מן הגמרא ופוסקים ראשונים ואחרונים, מעלה מן הקליפות שהיו מעלימים ומכסים אותה".[3]

מרם שהוא מפצח את קליפתה, מפליג כמנה אל עולם רעיוני בע הרב את „שורת הדין הגמורי".[4] קובע לפי מקורות, לפי „תוספו ומקיפו בשכלו".[5] כאשר ההלכה המחשבה, הנגלה נפגשות אצלו. התוצאה איננה התנגשות כי אם סינטיזה. הוא ומתייסד כדי לבנות עליהן את הקומה העליונה, או את העליונות" של טעמי התורה והמצוות.

ספר של בינונים

המיכוי של חב"ד נקרא „ספר של בינונים", שעיקר מטרתו הבינונים, שאינם צדיקים ואינם רשעים, דרכי הבורא והיקון על הבינוני ללמוד, איפוא, את ההלכה, להבינה, לחזור לתוכה ע לדרגת צדיק. מכאן נובעת ייעודה של החב"ד, לא להפריד ים העיונים לבין הדברים המעשיים, מכאן הייעוד להודות טוב הישר על ידי הדין ולפנים משורת הדין.

דות הרותה, „תורה לשמה", באה לשם דבקות, כלומר לימוד הא הבנה לדבקות, להדבק במחשבתו בה'. אבל אין המושג שג פסיכולוגי, דבר המורגש בחוש, ואינו מושג דוגמאטי, דבר אלא הוא גם מושג שכלי. הרב מגדיר את המושג „תורה בובן המסורתי: „ולשמה, היינו כדי לקשר נפשו לה' על ידי תורה, איש כפי שכלו".[6] התורה היא רצונו של האלוקים, השתלשלות העולמות עד למציאות הגשמית. כלומר, איסוריה מבטאים את רצונו האמיתי של האין-סוף. מתוך כך אפשר לו ואחד באחדות גמורה עם רצונו של הבורא על ידי השתקעות למוד התורה.

ע שכך עלה ברצונו וחכמתו של הקב"ה שאם יסבון זה כך היה הפסק-דין כך. הרי כשאדם יודע ומשיג בשכלו פסק זה ערוכה במשנה או בגמרא או בפוסקים, הרי זה תופס ומשיג וכלו רצונו וחכמתו של הקב"ה בהתלבשותם בהלכות הערוכות ב שכלו מלובש בהם".[7]

ית הנפש האכסטאטית — הדבקות — באה לאדם מלימוד התורה הלכה כמו שהיא. וכאן הגדרתו של הרב את ההבדל בין להקבלה. „הקבלה עשתה מאלקות אדם התוסידות מאדם — האדם הלומד הוא מדהה עם האלוקות ומחשבתו מתלבשת ההלכה באותם הלבושים שבהם מתלבשת כביכול השכינה. רוד אילו משגי ההלכה ב„תניא".

פיקוח נפש מצוה, או דחיית האיסור?

שפיקוח נפש דוחה שאר עבירות וגם „יהרג ואל יעבור" היינו ז"ל אמרה תורה: חלל עליו שבת אחת כדי שישמור שבתות משום קלות העבירות וחומרן. תדע שהרי שבת חמורה עבודה זרה לענין שחיטת מומר לדבר אחד[8] מה שאין כן גילוי עריות ואפילו הכי פיקוח נפש דוחה שבת ולא גילוי לא דגזירת הכתוב הוא" (ליקוטי אמרים כ"ד).

מחבר של גדולי האחרונים, שדחיית עשה את הלא-תעשה את העשה לגמרי. לדוגמה: לבישת כלאים בציצית — „לא — גדילים תעשה לך" — הכוונה: אין כאן איסור כלאים משמעות שבת, הדוחה כל האיסורים מפני קיום חיי האדם קדושת השבת איננה נדחית, רק משום „חיי בהם", כלומר, נפש, מותר לחלל את השבת, אבל אין האיסורים בטלים.

ראיה לכך הרב ר' אלחנן האסרמן ז"ל מדברי התוספות[9] חלל שבת בשביל עובר שאינו בכדי הצלת נפש כלל ועוד נספות[10]: אליהו הנביא שהיה כהן טימא את עצמו לבן כדי להחיותו משום פיקוח נפש. לכאורה הלא לא היה כאן נפש? הילד היה מת. אלא שהאיסור נדחה משום התחיה, שלא היתה מצווה.[11]

מוצא את הכוונה הפנימית בקומץ מלים. „ולא משום קלות חומרן". הנימוק הוא רק „כדי שישמור שבתות הרבה", כלומר חיים המצוות. יש לתרץ בהבנה זו קושיה חמורה של הגאון ראש"[12] לפי ההוא-אמינא של הגמרא ביבמות[13]: „ויבמה" תדחה את הלא-תעשה של ערוות — „אשת אח", שיש בה כרת.[14] מקשה הגאון: איזה ההוא-אמינא היא? פיקוח נפש שדוחה כל התורה אינו נדחית מפני האיסור עריות — „יהרג ואל יעבור"? אבל לפי דקדוק סגנון הרב כן במומר לגילוי עריות" הכוונה שאיסור עריות אינו בבדר שה את הלא-תעשה. ולא יצוייר שהיה כאן באמת ענין של תה גם עריות נדחית, כלומר היה האיסור בטל לגמרי — כמו אלא שכאן ענין של „גזירת הכתוב".

מצוות צדקה

אחיך עמך" כתיב. ולא אמרו חייך קודמין אלא כשביד אחד מים שהוא דבר השוה לשניהם בשוה לשתות להשיב נפשם כל אם העני צריך להם לפי הגוף וצעים וכסות בקרה וכתאי ברים אלו קודמין לכל מלבושי כבוד וזבח משפחה ודגים של האדם. ולא שייך בזה 'חייך קודמין' מאחר שאינן חיי נפש של העני שוה בשוה כדאיתא בנדרים דף פ'. והנה זהו עפ"י ין הגמור. אבל באמת גם זהו ענין דלא שייך. וראוי לכל אדם דק ולהעמיד על הדין רק לדחוק חייו וליכנס לפני ולפנים יד" (אגרת הקודש סי"ז).

ם שהיו מהלכים במדבר וביד אחד קיתון של מים, אם שותים מתים, ואם שותה אחד מהם מגיע לישוב, דרש בן פטורה: שתו שניהם וימותו ואל יראה אחד במיתתו של חברו. עד שבא א ולימד: 'וחי אחיך עמך' חייך קודמין לחיי חברך".[15] ההלכה יבא. אלא שהלכה זו איננה תופסת בכל מקום ובכל זמן ובכל מה: במקום שאפשר לשניהם לחיות אלא ש„אחר" מהם יצטרך כדי שהשני יוכל להיות בריות יותר, אז צריך להיות דווקא חברו, ולא הבעל-דבר גופו מפני שאז עליו לקיים את היוזר

ת המהרים שיק על דברי הירושלמי[16] „כל הקונה עבד עברי דון לעצמו" — דלפעמים אין לו (=לאדון) אלא כר אחד; עליו בעצמו אינו מקיים 'כי טוב לו עמך', נמצא שצריך עבדו, והיינו אדון לעצמו". נמצא שבמקום שחל על אחד מצוה כבן זו של „קונה אדון לעצמו", — עליו לוותר.

ר' יוסף אנגל חקר בדין „לא תלין פעולת שכיר". יצוייר למעבידו אין כסף כדי הספקת צרכי קיומו, ואם יסלק השכירות יום, ימות ברעב, והוא הדין לפועל, אם לא יקבל שכרו — עב. אז שניהם שווים. יש כאן מקום לחקירה אם חל הכלל של „חייך", כלומר, מה ראית שדמך אדום יותר.[17] ומסקנת הגאון רי"א המעביד לשלם לפועלו בזמן, אפילו אם באופן זה הוא מסכן חייו מסברא שאם ימות הפועל יעבור המעביד לא רק על „לא שכירי" אלא גם על „חייך קודמין", „לכן צריך שיתן לפועל ועמת סברת המהרים שיק.

הרחיב מושג זה של צדקה שאם „העני צריך להם", ובאופן זה וזהו מצווה מיוחדת להחיותו ואין כאן עבירה על „חייך ובמקום שלאחר, העני, הדבר צריך יותר, ודאי צריך הבעל לטובתו. וראיתו מבדרים ממחישה את פסק ההלכה: „מעין העיר וכביסתם חיי אחרים (של בני עיר אחרת) קודמים. וזה כותב הרב: „מאחר שאינן חיי נפש ממש כמו של העני ממש".

שורת הדין הגמור" — הרמב"ם בהלכות מתנות עניים[18]: לתת צדקה לעניים כפי מה שראוי לעני אם היתה יד הנותן משמעות דבריו שלא חל כאן השיעור של מעשה וחומש שהרי במי שאין ידו משגת לתת לעני די מחסורו. אבל בפירוש[19] כתב הרמב"ם: אם הוצרך לתת יותר מחמישית יתן חמישית. לכאורה נראה מדבריו שאף במי שאין ידו משגת לא צריך יותר מחומש. הלא הרמב"ם סותר עצמו? ותירץ ה„שאילת יעבץ" סוגי צדקה: צדקה שיש לה קצבה, מעשר וחומש, וזה שבא או אביון שאין לו כדי קיום חייו. אבל בצדקה שיש ביכלתו חובו ולתת לעני כדי מחסורו ויותר מחומש, ואין בזה שום השאילת יעבץ מרחיק לכת ופוסק הלכה למעשה: „אפילו אם אם אפשר לו להספיק לעני די מחסורו מצוה היא. וראיה שכר לעני סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו, וידוע שאז היה [20]. ואין הדברים אמורים אלא לבזבז יותר מחומש אלא באדם אבל לא למפלג בעשירות. וכשיש עניים עטופים ברעב שיש מותו ברעב אפילו מי שאין לו אלא כדי פרנסתו צריך לחלק לא ישאיר לעצמו רק כדי חייו אף שיצטרך לחזור על הפתחים בי עקיבא שלימד חייך קודמין".

(סוף בעמוד 8)

שלום עליכם עליכם השלום

מאת טוביה פרשל

„שלום עליכם מלאכי השרת" — — הזמר „שלום עליכם מלאכי ה-שרת", שמזמרים אותו בליל שבת, מיוסד, כידוע, על דברי התלמוד: רבי יוסי בר יהודה אומר: „שני מלאכי השרת מלוין לו לאדם בערב שבת מבית הכנסת לביתו, אחד טוב ואחד רע. וכשבא לביתו ומצא נר דלוק ושולחן ערוך ומטתו מוצעת, מלאך טוב אומר: יהי רצון, שתהא לשבת אחרת כך, ומלאך רע עונה אמן בעל-כורחו; ואם לאו, מלאך רע אומר: יהי רצון שתהא לשבת אחרת כך, ומלאך טוב עונה אמן בעל כורחו" (שבת קיט, ב).

הזמר נדפס, כנראה, בפעם הראשונה ב„ספר תיקוני שבת" (קראקא שע"ג?)[1], אשר נוצאו מקרב ה-מקובלים בצפת. מסתבר, כי הזמר הוא מן המאה השש-עשרה, אך עם זה יש לציין כי עצם המנהג „לקבל את המלאכים" בליל שבת הוא הרבה עתיק יותר, ונראה כי הוא נולד ב-חוגי חסידי אשכנז.

בספר „לקט יושר" (ח"א עמ' 50) מובא זמר לשבת המתחיל במלים: „משרתי אל תלונו ברחמים, וברכוני במוצאכם בביתי, נר דלוק והוצע בחדרי מטתי...". בעל „לקט יושר" מספר כי קיבל שיר זה מרבי שמעון, בנו של המהרי"ל, והלה קיבל אותו מאביו הגאון. רבי שמעון אמר לו כי הוא אומר שיר זה „כשהוא צלול בליל שבת כשבא מבית הכנסת". בעל „לקט יושר" מוסיף, כי בעת אשר למד ר' שמעון ברגנסבורג, „הלכתי עמו פעם אחת בליל שבת לחדרו ומצאתי נר דלוק בו והשולחן סדור במפה קטנה על מקצת השולחן ומעט פירות הניח על המפה, ואמר ה„משרתי דלעיל"[2].

רואים אנו מקטע זה, כי כבר בימי המהרי"ל, שחי במחצית השניה של המאה הארבע-עשרה ובמחצית הראשונה של המאה החמש עשרה, היו שנהגו „לקבל את המלאכים" בליל שבת.

ויש בידינו מקור אחר המלמדנו על קיומו של מנהג זה הרבה זמן לפני המהרי"ל.

בשנת תרפ"ט פירסם ד"ר מאיר צבי ווייס ב„הצופה לחכמת ישראל" (כרך יג, חוברת ג—ז) אוסף של מנהגים שקיבץ ורשם לעצמו אחד מחסידי איטליה במחצית השניה של המאה הי"ג.

בסימן ל"ו אנו קוראים: „ומנהג טוב בליל שבת כשבאין מבית ה-כנסת לילך מיד אצל הנרות הדלוקים ולכבוד שבת ושנתברך עליהם, ר' לעמוד נגד שתיהן ולומר: מלאכי רחמים ושלום, בואכם לשלום, בואכם לשלום, עליכם שלום, לכולכם שלום. ובן מצאתי כתוב שהנהיג הר"ר אהרן מרינשבורג בעצמו".

מ.צ. ווייס מציע כי אולי במקום הר"ר אהרן מרינשבורג יש לקרוא „ר' אברהם מרגנשבורג", והוא רבו של ר' יצחק ב"ר משה בעל „אור זרוע". אב הצעתו נכונה או לא,[3] דבר אחד ברור, האיש המוזכר בקטע זה של קובץ המנהגים חי לפחות דור אחד לפני הכותב, והוא היה בן אש-כנז. דומה שזו ההזכרה הראשונה של מנהג „קבלת המלאכים" בלילי שבת, ההדברים המעטים „מלאכי רחמים ושלום, בואכם לשלום..", הם אולי הגרעין ממנו התפתחו שירים דומים, ובכללם הזמר „שלום עליכם מלאכי השרת".

1) עיין י. יוסף כהן במילואיו לרשימת א. ליברמן של דפו"י „תיקוני שבת" („קרית ספר", כרך לט, תשכ"ד, עמ' 539—542), ועיין א. ברלינר ב„הערות על הסידור" שלו, ובדברי ב. בן מנחם על הזמר במה-דורתו של „זמירות של שבת" (ירושלים תש"ט).

2) הצביע על קטע זה ב„לקט יושר" הרב מרדכי הכהן במאמרו ב-„ליד המעיין" („סיני" ניסן—אייר תשכ"ה), בו הוא מוכיח כי קטע שלם בתפילה „רבון כל העולמים", אשר יש אומרים אותה לאחר הזמר „שלום עליכם מלאכי השרת", אינו אלא עיבוד של השיר „משרתי אל"".

3) מסתבר יותר שהכוונה לר' אהרן מרגנשבורג. עיין עליו בספר „בעלי התוספות" לא.א. אורבך.

במעגלי יצירה

מאת י. עמוס

נורית גוברין, מעגלים, ספרית מקור, הוצאת אגודת הסופרים העברים בישראל ליד הוצאת מסדה, 1975.

חוקרת הספרות נורית גוברין עוקבת אחרי ראשית הופעתם של הסופרים בצעדיהם הראשונים ומבקשת לראות בהם את סימני הבשלות שלהם, ועל ידי כך לנסות לגלות את מעגלי יצירתם השלמה. שלושת הסופרים שנבחרו על ידה עונים על השאלה הזו. שופמן היה בשל מראשיתו, וכבר בראשית צעדיו נתגלו בו הסימנים המובהקים של ייחודו הספרותי והאמנותי. לא כך היה גורלם של ברדיצ'בסקי ושל דבורה בארון. היה עליהם לעבור כברת דרך ארוכה, עד שהגיעו לדרגות הגבוהות יותר ביצירתם. לגבי הראשון עדיין חלוקות הדעות בימינו, כשם שחלקו עליו מבקריו, בשעתו, ויש מחייבים גדולים ויש גם שוללים.

נורית גוברין בודקת לא רק את היצירות הראשונות של הסופרים, כי אם את דברי הבקורת שנתלוו אליהם, ומחקרה מהווה כעין היסטוריה של הבקורת. אך עיקר כתיבתה ביחודי היצירות, המשמשות לה דגמים, היא חושפת את המקורות הספרותיים ה-שונים לפי השתקפותם בגופי הסיפורים ובודקת את עיצובם בידי הסופר, את דרכי כתיבתו ואת המבנה האופייני לכל אחד מהם. בצדק היא מעירה, כי גילוי המקורות, שבלעדם אין להבין את הסיפורים, השוב בדורנו, שכן הולך ומתמעט מספר הקוראים המכירים את יצירותיהם של הסופרים העברים מלפני שלושה-ארבעה דורות.

המקיפה של החוקרת קשה יותר לגבי ברדיצ'בסקי, שכן הסיפורת שלו היתה קשורה עם כל מעגלי יצירתו שכללו: הגות, מחקר, סיפורת, בקורת ואגדה. ולא עוד אלא שהוא ערבב את התחומים, הכביד על מבקריו והטביע את חותם אישיותו המסועפת על כלל כתיבתו. רק בעשרות השנים האחרונות הלה הפרדה בבקורת של התחומים השונים, העוסקים בכל תחום בנפרד. לפני כן היו כוללים את כלל יצירותיו ואישיותו והשקפותיו בתוך ראייה כוללת של האיש ופועלו הרוחני. ש. הלקין, פתח שערים לראייה חדשה של מי"ב בזכות ההיאחזות בעבר הישראלי המסורתי־עממי; עשיית יצירתו מעין מפתח אישי עמוק מאד להבנת המשבר בחיי הרוח של העם; ראיית הבעיית המרות של הקיום היהודי כרציפות היונקת מראשיתה של אומתנו, והפיסת ה-מאבק האנושי שביהודי, הנצרך בכל ההיסטוריה היהודית.

את המטבע של „מתאר הרמות ה-קטנות של החיים המשוטים", שנתגלגלה לשוק המבקרים בשנויי נוסח עד ימינו.

במסה „הלכה ומעשה ביצירתו" עוסקת החוקרת נורית גוברין בהש-קפותיו הספרותיות של שופמן, כפי שבאו לידי ביטוי ברשימותיו העי-ניות וברשימותיו הבקורתיות. לאחר שגוברין מנתחת את הרשימה היא קובעת, שסיפוריו של שופמן מקיימים את משנתו האסתטית, שהוא דורש מאחרים, הלכה למעשה. „אמנם ני-כר, שהמספר קודם לבעל ההלכה, והעשייה הספרותית השפיעה על תפיסת הספרות שעוצבה בבית היוצר...".

השקפתו של שופמן היא, כי בכתי-בה יש מסתורין, סוד שאינו ניתן לגילוי למבקרים הרשמיים, הבנאליים, הפרשנים הדוקטורים-פרופסו-ריים, שהכל מחוור אצלם והכל פשוט אצלם. היצירה — זר לא יבינה, ד אינגה חד-משמעית, כל קריאה נוספת מגלה פנים חדשים. כי „מה בצעם אנו דורשים ממשוררי" — שואל שופמן — והוא עונה, „אנו דורשים ממנו אותו דבר, שנבוכדנאצר דרש מדניאל, היינו, שיוכיח לו את החלום הנשכח, כלומר, אשר הרגשנו והיר-הינו במעומעם, אותו עליו לומר במפורש". לשם כך דרוש, שהיוצר יהיה מצוייד בכוח ראייה מיוחד, ש-לא יראה הרבה דברים, אבל שיראה את העיקר. והוי סוד עצורו של הממירוס וסוד הרשותו של במהבן. הללו לא ראו ולא שמעו מה שלא היו צריכים לראות ולשמוע. אך לעומתם ראו ושמעו את העיקר, אשר רצו לראות ולשמוע. ועוד העריך שופמן את הקיצור. נשען קצה מן הספרים רבי הכמות ועבי הכרס, ל-רבות אלה ששמם יצא לתפארה ר להלה. את מחבריהם האשים שופמן באהבת הכתיבה לשם הכתיבה, וקרא להם אנשי עבודה. מכל יצירתו של מנדלי, שאותו העריך למעלה ראש, הבליט שופמן את סיפורו הקצר „ל-יום השבת", ולבו הלך אצל האפיזו-דות הקטנות והלא חשובות, כביכול, אצל סופרים גדולים, המאירים פת-אום באור גדול ומקיף תאורי גוף או מצבי נפש, הרבה יותר מאשר גיבוב דברים רבים. יצא מן הכלל היה אצלו י. ח. ברנר, שאהבת נפש קשרה את שניהם, מעין דיבוק חברים הינר אותם מקרוב, בלבוב, ומרחוק, שכל אחד מהם העריך את חברו וקשר לו כתרים רבים.

חוויה ובדיה

שופמן העריך את החוויה של ה-כותב והבדילה מן הבדיה. על היוצר להתנסות במה שהוא כותב, כדי ש-דבריו יהיו דברי אמת. הוא טען כי ספרות המבל הרסורים צריכה להיות-צר רק על ידי אלה שנתנסו בכך. „רק הם רשאים". את ה„חמא ו-עבשוי" ייחס לאמיתיותו של דוסטויי-בסקי. אך הטיל ספק באפשרות ל-תאר את המוות בספרות. וכך העדיף שופמן את הזכרונות והיומנים של הסופרים על יצירותיהם, שכן הם

אוצרים בקרבם הרבה דברי אמת. והאמנה עדותה של נורית גוברין, ששופמן קיים את אשר דרש מאחרים, וכל הנושאים, המקומות, והאנשים החוויות, שכתב עליהם, יש להם אחיזה בחייו ובנסיונותיו, ב-בזיונו מבשרו חזה אותם.

תיאורי הטבע אצל שופמן מצומצמים ביותר, והם פונקציונאליים ב-מהותם, להגדרת נורית גוברין. „ה-נוף אינו תפארה אלא מעין הרחבה של דמויות הגבורים". שופמן טען, כי הנוף לשעצמו אינו אומר כלום ללב, ורק בצירופו של אדם הוא עושה רושם. נוף ללא אדם מטיל שעמום. דבריו מזכירים את דעתו של ברנר. גדולתו של ציכוב היתה בכך, שידע ללכד להרמוניה עליונה את האהבה הנוף והמוות. ואשר לספרות-בולוגיה הרבה בסיפוריו, שמבקרים ראו בכך השפעתו של פרויד, טוען שופמן, שהוא דלה אותה מנבכי עצ-מותו, מבלי לשאוב ממעינות זרים. הוא מכיר בהשפעה המצטברת אצל הסופר מן הספרים שראה בצעירותו ומן הסופרים הגדולים שהשפיעו עליו, „אבל אלה אישיותם בגרה-בגרה ברוב הימים והתייצבה ברשות עצמה, ואילו הקטנים נשארו כפופים לרבם עד יומם האחרון". הוא עצמו מרד בנוסח של מנדלי ומתוך צירופים עצמיים הגיע לסגנון מקורי מ-שלו.

במסה „זיקת יצירתו של שופמן למקרא" מגלה נורית גוברין את צמידותו של שופמן לתנ"ך. הוא גל-חם במליצות של סופרי ההשכלה ול-אחר ההשכלה, אבל הפסוקים היו שקועים בנפשו והוא לא השתחרר מהם. ככל אשר נתבגר וכתיבתו הגיעה לשלמות יתר בזקק יותר ל-מקורות. מבין ספרי התנ"ך הלך לבו אחרי ספר דניאל וחמש המגלות. היה לו יחס מיוחד לדמויות מקראיות, למאורעות ולחזיונות. נורית גוברין מעידה, כי במידה שהתקצרה היצי-רה הסיפורית ביצירתו של שופמן הלך וגבר בה השימוש בפסוקים ו-בחלקי פסוקים. האין בכך ראיה, עד כמה לשון התנ"ך תורמת לקיצור אצל אמן הקיצור והמיניאטורה?

ועוד כותבת נורית גוברין על שניים מסיפורי שופמן „השניים" ו„ילד זר".

ספורי דבורה בארון

החלק האחרון עוסק בראשית דרכה של דבורה בארון, מתוך תשומת לב שהסופרת חזרה אליהם מאוחר יותר. מיוחדת ומפורטת לסיפורים שגספלו בידי הסופרת ולא נכללו בכתביה. הסקירה כוללת את הסיפורים עד לעלייתה של המחברת לארץ ישראל ומבליטה את המגמות והנושאים, בבאמר „בין קוצר על יד לקצה של אותן" דנה החוקרת בעניני גיורין, כפי שהם מופיעים בשלושה הסיפורים של דבורה בארון „כריתות", „משפחה" ו„פראדל". הסיפור „מצולה" ומקורותיו משמש הזדמנות נאותה לחוקרת להעלות את זיקתה של הסופרת לספר „בחינת עולם" לידעיה הפניני.

החומר הביבליוגראפי הרב המרו-כז בספר מביא מבחר מאמרים על יצירתו של ברדיצ'בסקי, על חייו ואישיותו וספרים בחקר יצירתו. ה-נספחות למסות על שופמן כוללים רשימה הסיפורים, הספרים, מאמרי בקורת, ורשימת תרגומיו. והקדמת שופמן לספר שיריו של אברהם רייזין ביידיש ותרגומה לעברית. בחלק של דבורה בארון מובאת רשימת ספריה ורשימת סיפוריה שלא נכללו בכתביה.

מספרה של נורית גוברין לא רק שאפשר ללמוד הרבה על שלושת הסופרים, ובמיוחד על ג. שופמן, אלא שהעיון בו נקרא בקלות וב-קורת רוח. וזאת הודות לסגנונה של החוקרת, הידועה לשוות לכתיבתה הבקורתית ארשת של יצירה ספרותית. ועושה עצמה שותפה למורשת התר-בותית של שלושת הסופרים, המשמ-שים נושא למחקרה.

מסות של שופמן

עיקרו של הספר מקדישה החוקרת לג. שופמן. היא מספרת על ראשיתו בשנת תרס"ב—תרס"ג, על ראשית הבקורת, על הלכה ומעשה ביצירתו, על זיקתו למקרא ומביאה גם ניתוח מכורט של שניים מסיפוריו. מסתת על שופמן קיימת כיצירה בפני עצמה, התרשפת את המספר כיוצר ר' כנושא הבקורת, אשר ידע לא פעם להשיב מלחמה שערה למבקריו ול-שולליו. ייחודה של מחקרה של נורית גוברין על שופמן הוא בזיקתה לגבורה. וזיקה זו פורצת את גדרי המחקר האקדמאי ומלבישה אותו עור וגידים. אין הכללים המתודולוגיים, הנקוטים בידה של נורית גוברין, יוצאים ניזוקים על ידי כך. להפך; הם תורמים לחבלי יצירה, המלווים את הסופר בצעדיותו. הפרטים הביו-גראפיים הרבים מוסיפים הרבה חן והרבה טעם ומסבירים יותר מאשר המאמרים הכבדים והמדעיים, שנת-פרסמו בהם לאחרונה, מעטם של יושבי שבת ותכמוני באוניברסיטאות הרבות. גרשון שופמן האדם, האמן, מזהיר בכל שפעת כשרונו בתוך עמ-רות בני הלויה, מבקריו הרבים, ש-בדקו בו מראשית דרכו. יודעת נורית גוברין להוציא מכל דברי הבקורת את העיקר ולהסביר על רקע זמנו ואישיותו של המבקר. י.ח. רבניצקי, שלא נמנה על הצעירים, קבע לשופמן

משורר, מספר ומסאי

מאת מ. אנגרפלד

יצא ספר היובל לשמעון הלקין בעריכת בועז שכביץ והנחם פרי בהוצאת ראובן מס, ירושלים תשל"ה.

במלאות שבעים וחמש שנה למשורר ולמספר ולמסאי ולמחנך ולמורה שמעון הלקין, הוציאו תלמידיו ומכבדיו ומוקיריו, ספר יובל לכבודו. בספר מסודרים חמשה מדורים, שני הראשונים מוקדשים להערכת האיש ויצירתו.

את הספר פותחת הביבליוגרפיה של כתבי הלקין בשירה, בפרוזה ב-מסה ובתרגום ושל מאמרים שנכתבו עליו ועל יצירתו, שהוכנה בידי רשאל ווייזר, ווייזר נעזר כאן ב-ביבליוגרפיה של א"ר מלאכי שנד-פסה ב„יד לקורא" בשנת 1951 ש-מחזיקה 228 פריטים, וזו של ווייזר מונה 685 פריטים. כאן אנו רואים כמה גדול והיקף של יצירתו וכמה רחבים תחומי הספרות שהתעסק בהם. הנא חיבר חמשה עשר ספרים בשירה ובסיפור ובמחקר ובעשרות כתבי עת שנתפרסמו שיריו וסיפוריו ומסותיו ומחקריו, והעתיק לעברית את מחזותיו של שקספיר „המתחר מיונציה", „חיי המלך יוחנן ומותו", ואת „עלי עשב" לוולט ויטמן כתב פרקי ביקורת הערכות על גלסוורתי ד'אנונציו, יימס, סניטון, ג'יק לונ-דון, סטרינדנברג, מטרלינק אנטול פראנס, קיפלינג, והעתיק מיוונית את שירי גיאורגידס ספריס.

גדולה ומקיפה רשימת המסות ו-ההערכות שפירסמו מבקרים רבים על יצירותיו של הלקין ובראשם בועז שכביץ, עורך הספר, בסקירתו ה-ביוגרפית הביקורתית על בעל ה-יובל בשם „אפיסודות בביוגרפיה ליטראריה" ובה אנו מלווים את המשורר ב„דרך הילוכו" בכל תקופות גדותו ויצירותיו החל מילדותו ה-קדומה בבית אביו הכפרי ובעיירה שבהם שימש אבא מורה לילדים ובשעת הדוחק מילא את מקום ה-דיין ופסק שאלות ועד לנסיעת ה-משפחה לארצות הברית ולימודי ה-נער בתיכון ובמכללה ועד להשתקעות בארץ הוראתו ספרות קודם בבית ספר תיכון ואחר כך באוניבר-סיטה העברית, לאחר הבחרתו כ-ראש הקתדרה לספרות שבה העמיד אלפי תלמידים ורבים מהם מורים כיום בבתי ספר תיכונים וגבו-הים.

פרקי הערכה

בפרקים מיוחדים מסופר על יחסיו עם משוררים ומבקרים וביניהם י. ד. ברקוביץ, סילקינר בבלי רגלסון, ביאליק, טשרניחובסקי יעקב רבי-נוביץ ועוד. לדברי שכביץ, מעדיף הלקין „שירת השכל של שירת ה-רגש", זו שאינה מסוגלת להצמיח כנפים לקורא ולפתוח לו אופקים נרחבים. שירה גדולה היא רעיונות, המתחבטת בשאלות הכואבות של ה-בצחות של האדם. אלא שיש להב-חין כאן בין רעיונות חיצוניים ה-נרכשים על ידי המוח, לבין רעיו-נות עינימיים הנבקקים מתהומות. הל-קין מחפש את היסוד הטראגי הזה המגלה את האדם בחוסר ישעו, ב-כל יצירה ועם זאת הרי תכונת היסוד באישיותו היוצרת של הל-קין, הוא אטתימים ולא אשכלתנות ועל כן מעדנת היא ההבעה השירית שלו הרעיון טובע בנדש ברזאות וציורים, גוונים וצלילים, המגיע הרש את קן המבטחים שמצא האדם ב-אמונתו בה'. מכאן צעדו הגדול ומבוכתו, ועל כן הטיל הלקין על עצמו את התעודה הגדולה, לשיר שירה של בקשת אלוקים בזמננו, זה, שיש בכוחה לתת פה לכאב של כל התועים מעולם. ולהביע את פחד האדם אשר סגר עליו המדבר.

על האי

זהו המוטיב היסודי שבשירת ספרו „על האי": נפתולי אלוקים שב-אדם, הנקלע תמיד בין היסוד ה-ארצי שבו, לבין היסוד הרוחני ה-אלוקי. כאן נאבקים כליון נפש דוחי וצמאון לאלוקים עם לבטי כפירה ואימה ופחד מפני האפסות הריק-נות. ואם בי הלקין נחפש לפע-מים לרוח הזמן, הרי נשאר נאמן לרעיונות השירה הקלאסית היונקת ממקורות מקראיים.

הלקין הוא מן המשוררים המ-בקשים ושואלים לנתיבות עולם ר לחקרי לב אנושי, ואין תשובה ב-פיו. העולם נשאר „תיקו נצחי וה-אדם נשאר עם יגונו".

כל שיר אינו אלא בבואה דלה של החזון המתרונן בנפש. צער ביטוי זה, מתגלה אצלו מצד אחד בקשיות לשונו ובכבדות ההבעה, ומצד שני בגודש סגנוני וציורי, מצד אחר קיצור רב במסגרת של סוניטה; ומצד שני, השיר הארוך. בשירו „בין סלעים", קובל הלקין על נפשו העשירה ועניה, בעגיות הנושאות בקרבה הוד עולם ואימי הגדולים. ועל כן הוא בורח אל הסלעים, אולי ילמד מהם את סוד הדממה, על מוטיב זה חוזר הל-קין בכמה משיריו וביחוד בפואֵ-מה „בן נריה", שנשמעים מתוכה כמה הדים אוטוביוגראפיים. ברוך וירמיהו מסמלים את שני הצד-דים באישיותו ובהרגשה עולמו של המשורר: היסוד הארצי היסוד האלוקי שבו. ויחד עם זה הם

מסמלים גם את השפע הפנימי של המשורר ואת הבלי הביטוי שהוא מתחבט בהם.

תפילות

בסידרת שירה „תפילה" תופש הלקין את האלוקות כמשפעת ר מניקה, אין האדם חלק אלוקי מטפל, אלא האלוקים שוכן בתוכו כלבבו, בגופו ובדמו, כשם שהוא הי בצומת בדומם. זוהי התפישה של תורת ה-קבלה שנתגלגלה בחסידות החבדי"ת, עם הסמל של „שכינתא בגלותא", עם הניצוצות הקדושים שקועים ב-קליפות ונזקקים לתיקון, להתבוננות עם המקום.

האדם נושא גם את כאב האלו-קים וגם את כאב ההוויה. הרגשה טראגית זו באה לידי ביטוי בפואֵ-מה הלירית „יוחאי" פואימה, ש-היא תפילה, השתפכות הנפש, „כליון נפש לאלוקים". „יוחאי" זה הוא יחיאל ההגרי (שם סיפורו הרא-שון) המפרפר ברשת יצריו וקורא לאלוקים ממעקיו. זהו המשורר עצ-מו הנקלע בין עליה ושקיעה ולא ידע מנוחה לעולם, משהו חוצץ בינו ובין העולם. עד שגרמו לו הפת-רון: תעודת המשורר, שהוא ה-מביע לכל העולמות הסתומים, ה-פה לקונן על יגונם. פתרון מאת ד'. והתשובה היא:

שירי הארץ

היסוד האלגי שבשירת חיין בא לידי ביטוי גם בסידרת השירים הארצישראליים („זר בנביי" וכו') ובשירו „תרשישה" הגיע להרגשות שכול וכשלון. כל כיסופי אהבתו לאור ולתמודדות ארץ, שפך הלקין בשירו „על שפת סנה ברבריה" בספר שיריו „מעבר יבוקי" שבו כתוסה כל יצירתו הלירית שנב-תבה לאחר צאת ספרו „על האי", ובכללה כאן הפואיקה הגהותית ה-גדולה „יעקב רבינוביץ בירמות", כאן הגיעה שירת הלקין למלוא בש-לותה ולהתעצמות של הביטוי ו-הגיב נושא קובץ זה, הם טוב: חיים ומוות, אהבה, כיסופים ל-אלוקים. ומרטישה כאן את גימי הלב הפאראזה לשיר „אחרי מותי" לח. נ. ביאליק שספר אחר לה.

נודדי רוח

עשירה בדעיונות פילוסופיים היא הפואימה ההגותית השירית הגדולה שבה מופיע יעקב רבינוביץ בירמות ומשיח לפניו את לבו. המשך ישר לשירו הם סיפוריו ורשימותיו של הלקין, שבהם באה הבעה על ה-מבוכה הנפשית שבה מתלבט צעיר יהודי המתקשה להתאקלם באווירה התרבותית החדשה הזאת. גיבורי הלקין הם על כן נודדי רוח שה-מרגוע הוא מהם והלאה. חלק מ-מסותיו הביקורתיות באספו לתוך ספרו „עראי וקבע" ובו מסות על ערכה ותפקידה של השירה בזמננו וכן דברי הערכה על פרישמן ר סוקולוב וביאליק.

מקיף הוא מאמרו של דן מירון „לרקע המבוכה בספרות העברית בראשית המאה העשרים", צמורה כגן סוקרת את המוטיב של צוות הצני המעגל — דרכה של סטרוק-טורה מיוחדת מספרות והאגדה אל הספרות העברית החדשה. מחקרו של דן אלמגור דן בנושא: שקס-פיר בספרות העברית בתקופה ה-השכלה ובתקופת התחיה".

ספר היובל גודש דברי ספרות לכבוד המשורר.

פרקי שואה ושארית

מאת יעקב הוכרמן

הספר שלפנינו הוא השני בסדרת הספרים על השואה, פרי עטו של המחנך, צמח צמריון*, שנושאו השואה ושארית הפליטה.

הספר כולל אוסף מאמרים וסקירים, שכתב המחבר בזמנים שונים, על נושא השואה. הצד השווה שבהם, גביעתם מפנימיות הנפש ועם זאת מצטיינים בדיוקם. כל פרט שהועלה על דפי הספר, נבדק ונחקר בקפד-נות. על כך תעיד הביבליוגרפיה ה-מסועפת והעדכנית, שצורפה לכל חטיבה בספר.

מלבד הפתיחה, עורך הספר בשש הסיבות המתחלקות לפרקים: הרהו-רים על השואה; שארית הפליטה ה-מאורגנת בפעילותה; שארית הפלי-טה המאורגנת במדינת ישראל; ה-יהודים בתפוצות; הרהורי סיום; דמויות מן השארית.

ב„הרהורי הסיום" מבטא המחבר גם את הרהורי התשובה שנתעוררו בלב רבים מצעירינו בימי מלחמת יום הכיפורים. „ואין זה משנה אם היתה בפעולתם התעוררות רגעית בלבד או התעוררות שנמשכה גם לאחר חלוף הסכנה (פרקי שואה 146). המחבר סבור, כנראה, שהזיקה על ניצוץ שנדלק, ששוב אינו יורד לטמיון. הוא תוהה על סוד השואה, שאין מחשבה מסוגל לתפוס, כחינת: „שתוק, כך עלתה במחשבה לפני", שאמר הקב"ה למשה רבינו כשראה שסוקלין את בשרו של ר' עקיבא במקולין של בשר (מנחות כט י) קשות ונעקבות הן השאלות, ואין מי שישיב.

בהסיבה „דמויות מן השארית", משרטט ד"ר צמריון בקווים בהירים דמויות חשובות של ניצולי השואה שהלכו לעולמם. כגון „הרב של צלה" ר' ישראל משה אולבסקי זצ"ל — שהיה מבחינת מעשיו הטובים ד אישיותו הזוהרת, „בר-גיל" לצדיק הירושלמי, ר' יהודה ליב גידשל ז"ל, זרב קוסובסקי ועשר דמויות בעלות שיעור קומה מברגן-בלזן. הספר יוזר אהבת ישראל, מצויה בו המזיגה הנדירה של לב מרגיש ומוח אנליטי של הסטוריון, שהאמת ההסטורית היא נר לרגלו.

ברכה לבמלה" (הרב אברהם חן, „במלכות היהדות", עמ' 228 ואילך), בשתיית כוס-המרורים יש משום סגו-לה להרגשת טעם הפדות הישע, מ-כום שאבדן ופדות כרוכים יחדיו ל-עולם: „התעורר התעוררי, קומי ירושלים, אשר שתית מיד ה' את כוס חמתו, את קובעת כוס התרעלה שתית מצית" (ישעי' נ"א, יז).

ד"ר צמח צמריון, איננו נותן דמי לו ולעולמנו, עד שהזהרו תודעת ה-שואה לכל רקמות הוריתנו ולא ישת-תלטו עלינו שכחת העבר וממטום הרגש.

המחבר שהיה כיום מנהל ביה"ס למורים ע"ש א.ד. גורדון, היה חייל בבריגאדה ופעל באופן בלתי חוקי במחנות העקורים שבברגן-בלזן, ב-אזור הבריטי ובמינכן ובאזור ה-אמריקני של גרמניה.

שנים רבות חולל בתוכו זכר ה-שואה, שבה נספתה כל משפחת ה-מחבר, שעלה ארצה, בשנות השלו-שים, כשהוא עדיין נער בן שבע-עשרה — אך נזר על עצמו שתיקה, בחינת „ישב בדד וידום כי נטל עליו" (איכה ג', כ"ח), ומשנוצרה פרספקטיבה הסטורית מתאימה נפ-תחה בפנימיותו, מכוח אותה בעיה שנתגעש לבו עד תהומות למראה החורבן, מעין בביעת-השאין שהחלה לפכות ממנו, כי מחשבת השואה ר הפדות היותה לו למעין „שיותי".

המחבר, יליד העיר ראסין, ליטא, עיר שנצטיינה במעלות טובות וכנ-תה „ירושלים דזימוט". בספרו הוא מציב לה יד-זכרון.

„כלל יש בהלכה: יבלע מזור לא יצא' — התמרורים והיסורים, שבול-עים אותם בלא לעיסה יפתית, בלא ההרגשה בכל חריפותם — אין הם עושים את שליחותם הגדולה... יסור-רין שלא הולעסו כל צרכם ולא נכ-נסו לתוך תוכך — כגיגנן שלא השר וכבתב-סתרים שלא פוענח, יסורים של בטלה הם, וחטאתם גדולה מכל

* צמח צמריון, הוצאת ארגון שא-רית הפליטה מהאזור הבריטי (ברגן-בלזן) בישראל, תשל"ה.

יד הרב הרצוג

מכון התלמוד הישראלי השלם

הופיע:

פירוש הריבמ"ץ השלם

לרבנו יצחק ב"ר מלכי-צדק מסימפונט

למשנה זרעים

על פי כתבי-יד בר"מ ואוקספורד

עם השלמות רבות לעומת המודפס

ועם הערות והארות ומ"מ

מאת

הרב ניסן זק"ש

440 עמוד כפולי-טורים

המחיר — 48.— ל"י

מכון התלמוד הישראלי השלם — בית-יגע, ירושלים

מכירה ראשית:

פרימס חיים גיטלר, פילץ 4, תל-אביב

הדים

יריד הספרים בפראנקפורט

מאת משה אפרת

בימים אלה נערך יריד הספרים העולמי בפרנקפורט דמיין בפעם העשרים ושבע. היה זה יריד גדול ועשיר יותר מכל קוד-מיו. לא פחות מלמעלה מרבע מליון שמות של ספרים הוצאו לפני המבקרים ש-75 אלף מהם היו חדשים לחלוטין. לא פחות מארבעת אלפים מו"לים נתאספו מארבע פינות תבל כאילו להוכיח שאמנם יריד זה הינו בעל אופי בינלאומי.

יריד הספרים בפראנקפורט חדל לשמש שוק בו מוכרים וקונים ספרים. חשיבותו גדולה ר חשובה הרבה יותר כמקום מפגש בין מו"לים, סופרים, מבקרים ואנשים העוסקים בתרבות בכל גלוייה. יחד עם זאת אין לזלזל בחילופי זכויות יוצרים בהקף בינלאומי ובצוע עסקי קו-פרודוק-ציה.

מו"לים רבים נאלצים לפעול היום לא רק על בסיס לאומי אלא על בסיס בינלאומי. המהדורה הראשונה לא תכיד מכסה את ההוצאות והרווח סמון במכירת זכויות הספר בשפות אחרות.

בדרך כלל רווחת הדעה שהטלוויזיה גולה מן הספרות את קוראיה. והנה בא יריד פראנקפורט והוכיח שהנחה מקובלת זו איננה נכונה. הרשם שנתקבל בדרך כלל הוא שהשנה שחלפה היתה שנה טובה למו"ליות. לפני חמש שנים תלה כל מו"ל את תקוותיו ב„רב מכר" ובנידון זה חל שינוי יסודי. המו"לים מעוניינים בהרחבת עסקי-הם ולגוון אותם ולא להתרכז סביב רב מכר אחד.

תופעה מעניינת אחרת היא העדר ענין בסנס-ציות בספרות פרובוקאטיבית. מו"לים גרמניים רבים שקנו להם שם בשל גישתם השמאלית נסשו את הקו הזה וזוו ימינה במקצת.

בארצות הברית יצאו לאור במשך השנה ה-אחרונה לא פחות כשמונים אלף ספרים חדשים.

על מדפי המו"לים הספרדיים ניתן היה למצוא הן ביוגראפיה חדשה של מוסוליני ושל... זוקוב...

ברית המועצות לא סיגרה הפעם את אחד האסטרונאוטים שלה כדי למשוך תשומת לב. ענין רב עוררה העובדה שרוסיה הציגה בהבלטה את „הדון השקט" לשולוחוב אם כי לאחרונה רווחת השמועה שלא הוא מחברו של הרומאן הנודע.

סין ניסתה לעשות רושם עם ספרי היגידפית וסופרים שהעולם מחוץ לסין אינו יודע עליהם דבר.

אשר לספרים בשפה הגרמנית ענין מיוחד עורר ספרו החדש של מקס פריש, המספר והמחזאי השוויצי הנודע שמזה שנים לא מעטות לא פירסם דבר.

המו"ל הגרמני הדגול ש. פישר גילה זכרונות יוצאים מן הכלל ופירסם ספר על המרגל גויום שבגללו הגיש וילי בראנדט את התפטרותו מרא-שות הממשלה. מחבר הספר הוא גרהארד צוהדל. אותו מו"ל מגיש גם ספר של ארנולי שמיד בשם „ערב במסגרת הזהב" בשלוש הצאות שכולן יקרות למדי ומחירן נע בין שבעים ושמונה מארק ל...חכמ מאות ושמונים (כאלפיים לירות ישרא-ליות...)

תופעה מעניינת אחרת ביריד הספרים היא התעוררות העניין בספרי שירה.

אשר להתרגומים הוצאת סהרקאמפ פירסמה תרגום חדש של כל יצירות שמואל בקט, חתן פרס נובל לספרות. כמו כן חורג הרומאן הענק המפורסם של ג'יימס ג'ויס „יוליסס" מחדש.

סופר הונגרי בשם גאורג קונראד שהצנזורה פסלה שני ספריו בארצו בשם „מייסד העיר" ו„האורח" הוציא את ספריו אלה בהוצאה גרמנית.

מוכרי הספרים ניסו להוכיח למבקרי היריד שממוזור של מאה מארק לא נותר להם יותר רווח מאשר מארק אחד והלוקים פניג. כל הרוצה רשאי להאמין בכך...

✻ יצא לאור ✻

- אגדות היהודים, כרך ששי, מאת לוי גינצבורג, תרגם וערך הרב מרדכי הכהן, הוצאת מסדה, תשל"ה, 290 ע'.
- תחת חופת ברזל, מסכת חייו של דניאל אורליק, הי"ד, מאת בנימין איש שלום, התקין והביא לדפוס מאיר וזכב, הוצאת מוריה, ירושלים תשל"ה.
- עיר שזמנה קיץ, שירים, מאת דוד רוקח, הוצאת הקיבוץ ה-מאוחד תשל"ו, 77 ע'.
- המישים שנה חסידות, אמרות, הגדרות וערכים, מאת ישי' חסידה, הוצאת ראובן מס, ירושלים, תשל"ה, קמ"ד ע'.
- ספור על אור ועל חושך, מאת דליה קורן, הוצאת עם עובד, תשל"ו.
- בית לאדם אחד, סיפור, מאת יצחק אורפז, הוצאת הקיבוץ המאוחד, תשל"ה, 203 ע'.
- ספורי הבעל שם טוב, מאת נתן נתן מארק הוצאת כרטא, ירושלים, 128 ע'.

מוסד הרב קוק

מוסד הרב קוק

ת. ד. 642 ירושלים

זכרונות אב ובנו

מאת

ר' מיכאל הכהן ברור

ובנו

ד"ר אברהם יעקב ברור

לרגל פטירתו של ד"ר א. י. ברור יימכר הספר במשך שלושים יום בהנחה של 20%

המחיר נטו: 19.20 ל"י

משרד ההפצה: תל-אביב, רח' אלנבי 87, טל. 615036

مكان الأصل

הכנסת מכה „על חטא"

מאת יונה כהן

בשעתו הירבו נציגי המפד"ל בכנסת להתריע על חקיקה תפוזה, בייחוד ב־תחום המעמד האישי. נציגים חילו־ניים, בייחוד נשים, שידיעתן המעוטה בהלכה היהודית יש בה כדי לעורר דאגה, תבעו לשנות את הדינים הקיי־מים. לא טרחו לבדוק, לא רצו לשמוע, העיקר: לשנות מן ההלכה היהודית. וכשהתקבלו חוקים אלה ואחרים בנו־שא המשפחה הריעו בתרועות שמחה ו־צהלה: ניצחנו. לא עוד „ההלכה המיו־שנת" אלא חוק שחוקקו נשות מפא"י —ליברלים—מפ"ם ושאר האנטי־דתיים...

בשנת 1951 חוקקה הכנסת ברוב קולות, בניגוד לדעתם של נציגי המפד"ל, חוק „שווי זכויות האשה" — והדמה הרווחה במחנה הנשים והגברים במדינה.

בסעיף 2 שבאותו חוק נאמר:
„לאשה נשואה תהיה כשרות מליאה לקניין ולעשייה בקניינים כאילו היתה פנויה, ואין קניינה שרכשה לפני הנשואין נפגעים ע"י ה־נישואין".

כעשרים שנה לאחר מכן, בשנת 1972, הגיש חה"כ בנימין הלוי (לשעבר שופט ביהמ"ש ה־עליון) הצעת חוק פרטית, שמשום מה לא הגיעה לכלל דיון. כבר אז הצביע המציע על העוול שהחוק של הרוב החילוני־המיכאני שבכנסת יצר.

גם מר הלוי אז וגם שר המשפטים עתה הס־תמכו והסתייעו בהערות שכתבו פעם בפעם ה־שופטים (גם הם חילוניים) נגד החוק שהכנסת חוקקה ורמזו, חזור ורמוז, על הצורך שהמחוקק יבטל את העוול.

העוול לאשה מהו — הרוב החילוני ביטל בחוק הנ"ל את התוקף המשפטי של „נכסי מלוג". ורק בבתיה"ד הרבניים המשיכו מתחשבים בזה. ב־תיה"ד היום לפי ההלכה היהודית, העתיקה וע־תירת הנסיון, נוהגים לקח את הנכסים שברשות האשה מלפני נישואיה. בתיה"ד החילוניים הדנים לפי החוק החדש והמודרני של הכנסת גורמים לכך שאשה עובדת מפסידה, כי את ההכנסה מעבודה מקוזים, אך אשה עשירה מרוויחה...

מה אמרו השופטים?

(א) בערעור אזרחי 61/71 כתבו השופטים: „עתה, שאין עוד קיום למוסד נכסי מלוג במשפט הפוזיטיבי המקומי, בוטלה גם... השלכת המוסד הזה על שיעור המזונות שחב הבעל לאשה, במ־קום שהיא אוכלת את פירות נכסי מלוג; הווה אומר, מן הנמנע לנכות משיעור המזונות את ההכנסות שיש לאשה מרכושה, אף אם רכוש זה הוא מסוג נכסי מלוג".

(ב) בערעור אזרחי 313/59 כתבו השופטים: „הבעיה כאן כללית ולאו דווקא קשורה בעניין פירות נכסי מלוג. ייתכן ויהיה זה צודק שב־קביעת סכום המזונות שעל הבעל לשלם יהיו בתי־המשפט וגם בתי־הדין זכאים להתחשב ב־אמצעים העומדים לרשות האשה בכלל, ולאו דוו־קא פירות נכסי מלוג, ואולם עניין זה הוא ל־מחוקק".

(ג) קו המחשבה של בית־המשפט העליון בא לידי ביטוי בפסק דין נאמר בערעור אזרחי 71/11: „לאור הפסיקה... ולאור המצב החוקי כפי שהוא קיים היום, נוצר אי־שוויון משווע לעניין פסיקת מזונות בין אשה עתירת נכסים, שיש לה רווחים בנכסיה, ובין אשה עובדת שהכנסותיה באות לה מעבודתה. במקרה הראשון אין בית־המשפט צריך להתחשב בהכנסותיה לצורך קביעת המזונות שעל הבעל לשלם לה, ואילו במקרה של אשה עובדת — כן רשאי בית־המשפט לקחת בחשבון את הכנסותיה היא מעבודתה, בהיותם „מעשי־ידיה". זהו מצב שהדעת אינה סובלתו". — עד כאן דברי השופט עציוני. ובהמשך — „ההלכה האמורה... מבליטה ביתר־שאת את אי צדקת התוצאה הנו־בעת מההלכה הראשונה: שבעוד שהאשה, שיש לה הכנסות רק מעבודתה תמיד שהיא עובדת תהיה צפויה לקיפוח כנגד המזונות שהיא תובעת מ־בעלה, הרי האשה שהיא עתירת נכסים והכנסותיה בהם מספיקות, די הצורך, לשם מחייתה, לא תהא צפויה לקיפוח כנגד תביעתה שלה למזונותיה... אולם אם רוצים להבטיח כי יתחשבו בהכנסות האשה מרכושה לעניין קביעת שיעור מזונותיה, כי אז דרושה התערבותו של המחוקק, כאמור". דברי נשיא בית־המשפט העליון השופט אגרנט.

עוול שהכנסת גרמה

אמר חה"כ ב. הלוי:
„העוול הקיים לפי התחיקה של בית הנבחרים הזה ולפי פסיקתו של בית־המשפט העליון קיים לפחות 15 שנים, מאז ניתן פסק־הדין שכבוד שר המשפטים הסתמך עליו, פסק־הדין של בלבן מ־שנת 1959 שניתן ב־1960, שם נפסק שלפי החוק הפוזיטיבי האשמה לעוול הזה היא רק למחוקק. מי שהיה אז נשיא בית־המשפט העליון, השופט יצחק אולשן, הפנה את תשומת לבו של המחוקק, בחודש ינואר 1960, לצורך לתקן את הסתירה הבלתי־צודקת הקיימת בחקיקה. כאשר חוקקו את חוק שוויון זכויות האשה לא חשבו שביטול ה־מושג „מלוג" תהיה לו משמעות הפוכה בעניין מזונות האשה. בית־המשפט אומר שהוא אינו יכול לעזור וזה עניין למחוקק בלבד".

כאן הובהנו להדגיש ולהזכיר ש„שגגה" זו של הכנסת לא בפתאום נוצרה. והח"כים מהמפד"ל התריעו עליה. ד"ר ורהפטיג דיבר על כך ב־מפורש. גב' טובה סנהדראי הזהירה מפני אפשרות כזו של הרעת המצב של האשה בעלת אמצעים לעומת האשה האמידה, והרוב המיכאני־החילוני דחה זאת...

ההצעה לתיקון החוק

השבוע עמד שר המשפטים, חיים צדוק, והס־ביר לכנסת את הצורך בהחזרת העטרה ליושנה. הוא אף נאלץ להודות בפה שבנושא הנדון דין התורה הוא הדין ההולם ביותר את רגש הצדק. ובהסבירו את החוק המוצע אמר השר:
„ההצעה באה לאפשר לבית־המשפט, לרבות בית־דין דתי, שעה שהוא דן במזונות, להביא בחשבון בקביעת שיעור המזונות את הכנסותיו של הזכאי למזונות, כדי שיתקיים הכלל הקבוע בסעיף 6 לחוק, לפיו היקף המזונות, מידתם ו־דרכי סיפוקם ייקבעו בידי בית־המשפט בשים לב לנסיבות „לפי צרכיו של הזכאי ויכולתו של החייב".
כלל זה כוחו יפה, לפי האמור היום בחוק, כל עוד אין המדובר במזונות שיש לפסקם לפי הוראות הדין האישי החל על אדם. כשמדובר במזו־נות לפי הדין האישי, אין הוראות חוק לתיקון דיני משפחה (מזונות) חלות, אלא חלות הוראות הדין האישי. באה ההצעה לקבוע כי גם כשמדובר בעניין המזונות לפי הדין האישי החל על אדם, יחול הכלל לפיו מוסמך בית־המשפט, בבואו לפ־סוק מזונות, להביא בחשבון את צרכיו של הזכאי למזונות, כמו הכנסה מפיצויים או מגימלה".
בלי התנגדות הועברה הצעת החוק לוועדה. מי יודע כמה שנים יחלפו עד אשר תיקרא הכנסת לסלק „עשבים שוטים" נוספים, שהרוב החילוני־המיכאני הכניס לחקיקה הישראלית ורק כדי „ל־עקוף" את ההלכה היהודית...
מזמות הצדק שביסוד ההלכה היהודית מתגלות לאט, אך בבטחה.

שיחה עם הרב פנחס טייץ בשובו מברית המועצות

הוקם ועד לתקנת עגונות במוסקבה

הרשויות המוסמכות לעניני דתות במוסקווה, הסכימו שיתארגן ועד ליד בית הכנסת במוסקווה, שיהיה אחראי לתקנת עגונות, וזאת לאחר שנתברר שיש מאות מקרים של זוגות יהודיים, שנפרדו, כאשר אחד מהם הגר מברית המועצות והשני נשאר ואין הם יכולים להנשא מחדש, אלא לאחר שיסודר להם גט — זאת סיפר הרב פנחס טייץ, רבה של אליזבט בארה"ב, שחזר עתה מביקורו ה־14 בברית המועצות, שם נפגש עם ראשי הרשויות הממלכתיות העוסקות עניני דתות והסביר להם את הצורך בהקמת ועד כזה כדי לפתור בעיות אנושיות שנתעוררו בין יהודים הנמצאים בברית המועצות, או שיצאו ממנה.

הרב טייץ שיש לו מהלכים אצל הרשויות בברית־המועצות, נסע הפעם למוסקווה כדי לפתור כמה בעיות של עגונות, וכן כדי להשתתף בסיום של מסכת בבית הכנסת הגדול שם.

העליה מברית־המועצות יצרה בעיות חמורות בשטח העיגון. מאות מקרים שבני זוג נפרדו על רקע העליה. אחד מבני הזוג רצה לעלות והשני העדיף להשאר. כתוצאה מכך נוצרו בעיות של גטין. בברית־המועצות אין כיום רב שיכול לסדר גט. בערים הראשיות, מוסקווה, לנינגרד, קיוב, אין רב כזה. אם הבעל נמצא מחוץ לברית־המועצות והאשה נשארה שם, כותבים את הגט ושולחים לה, אלא שלשם כך צריך בית דין. אם הבעל נמצא בברית־המועצות, והאשה מחוץ לבריה"מ, צריך הבעל לכתוב שטר הרשאה, ולשם כך צריך בי"ד שבפניו יאמר „כתבו ותנו". עד היום הממשלה הסובייטית לא הרשתה סידורים אלה. בביקורו ניסה הרב טייץ לסדר גט מעין זה והרכיב בבית הכנסת במוסקווה, בית־דין. אמרו לו, יו"ר ביה"כ הכנסת הרב יעקב פישמן, כי הממשלה אסרה זאת, אך בכל זאת סידר את הגט בפני בית־דין.

לשם פתרון הבעיה התייצב הרב טייץ, בליווי יו"ר ועד בית־הכנסת במוסקווה, מר משה סנדטניק, בפני פקיד בכיר סובייטי, איבן איבנוביץ, הממונה על הצד הבינלאומי של הדתות. הסביר כי האיסור וההפרעה לסידור גטין לבני הזוג שנפרדו, יש בהם משום הענשה בלתי צודקת לאלה שנשארו ברוסיה, ולא רצו לצאת ממנה, כאשר בני זוגם הגרו ממנה.

הרשות ניתנה...

הרשות המוסמכת לכך בברית המועצות, לאחר ששמעה את ההסברים של הרב טייץ, נתנה הסכמתה להרכיב בבית הכנסת במוסקווה ועד לעניני תקנת עגונות, שיוכל לסדר גטין לבני זוג שנפרדו. הרב טייץ הרכיב שם ועד הכולל 4 אנשים, תלמידי חכמים, שלושה מהם יהוו את בית הדין והרביעי, יהיה שליח שני. למסירת הגט. מאחר שאין רשות קבועה לעניינים כאלה בעולם היהודי, הוסכם שהרב טייץ יהיה הכתובת שדרכו יועברו כל ענייני הגטין מחוץ לברית המועצות ומסגה בשיתוף הוועד שהוקם במוסקווה. הרב טייץ רואה בכך הישג חשוב. הוא מעריך, שיש 500 מקרים כאלה שצריכים לסידור גט, מהם מחצית בברית־המועצות והמחצית השניה מחוצה לה.

הרב טייץ בא לארץ, כדי לסדר את הצעדים הארגוניים עם בתי הדין בארץ לשם בצוע העניין. הוא נפגש לשם כך עם שר הדתות ד"ר יצחק רפאל ועם מנהל בתי־הדין הרב דב כץ ומסר להם על הסידורים שהשיג במוסקווה לשם פתרון בעיות אלה. הם הבטיחו שיתוף פעולה.

בביקורו הנוכחי במוסקווה הכיר את היו"ר החדש של בית הכנסת, משה סנדטניק, אדם אינטליגנטי, בן 56 בלבד. מנהל תחנת מחשבים. סנדטניק הוא היו"ר הצעיר ביותר שנתמנה עד כה בבית הכנסת. הוא יליד מולדביה. למד בנעוריו בבית־ספר „תרבות", הוא ואשתו מבינים עברית. אדם בעל אופק רחב. הוא רואה בו אדם חיובי ביותר, בעל כושר מנהיגות, שהתקין כמה תקנות חשובות לשיפור בית הכנסת וניהולו. וזאת בניגוד לקודמיו שלא היתה להם גישה מתאימה לתפקיד.

ה„הדרן" בבית-הכנסת הגדול של מוסקווה

כמנהגו זה שנים רבות נוסע הרב טייץ למוסקווה להשתתף בחגיגת סיום מסכת בבית הכנסת הגדול. מגיד השיעור הוא יהודי תלמיד חכם, ר' שלום מוחבין מוסלביץ, שהיה מלמד ראשון לגמרא של הגרי"ד סולובייצ'יק, בעת שאביו הרב משה סולובייצ'יק זצ"ל כיהן כרב בחסלביץ. בשיעור משתתפים כמנין יהודים. הפעם נערך סיום על מסכת בבא קמא. השתתפו בו 150 איש, כאשר הרב טייץ אמר את ה„הדרן".

בזמן הסיום הכיר שם צעיר מדען ממוסקווה. כאשר עלה אחר כך למטוס שהביא אותו לוינה, גילה להפתעתו והנה הצעיר הזה עומד במטוס ומתפלל מנחה.

הצעיר התפלל בכוונה ובהתלהבות ולא שם לב לנעשה סביבו. ניגש אליו הרב טייץ ושאלו לאן הוא נוסע. השיב: אני נוסע להרצות באוניברסיטת הארוורד בארה"ב. הוא מתמטיקאי, ויש לו הזמנה ללמד מתמטיקה בהארוורד למשך שנתיים. הצעיר ששמו קסמן, מדקדק במצוות, מדבר קצת עברית, וגילה שלמד בלוזשה ספרי משניות. זהו אחד מן הפלאים של ימינו, שיש עוד מדענים ברוסיה שדבקים ביהדות, אלא שאין להם מדריכים רוחניים שילמדו יהדות כהלכה.

שיעור קבוע בתלמוד באמצעות הרדיו

הרב פנחס טייץ הוא יליד לטביה, למד בישיבות ליטא הידועות, סלבודקה, טלז, ונמצא כבר 40 שנה באמריקה. הוא רבה של הקהלה היהודית באליזבט. היה חבר נשיאות אגודת הרבנים. הנהיג בארה"ב חידוש פופולארי: דף שבועי בגמרא ברדיו. בכל מוצאי שבת הוא משדר את לימוד הדף ברדיו באידיש. ביום ראשון מלמד בנו, הרב אלעזר מאיר, את הדף באנגלית. כאשר אחד מהם נעדר, הם מתחלפים ביניהם. האב משדר באנגלית והבן באידיש וכן להיפך. שידור זה נמשך כבר 24 שנה ברציפות.

בביקורו זה בארץ, השתתף בתור גזבר „עזרת תורה", בהנחת אבן הפינה לבית הכנסת „עזרת תורה" בשכונת סנהדריה המורחבת בירושלים. במרכזו זה יהיו גם משרדי „עזרת תורה" בארץ. הוא ייקרא „בית עזרת תורה". הבית ייקרא על שם הרב יוסף אליהו הנקין זצ"ל שהיה 45 שנה מנהל עזרת־תורה. בהנחת אבן הפינה השתתפו שר הדתות ד"ר יצחק רפאל, הרב מ. שורצמן ראש ישיבת בית התלמוד, מר גדליה שרייבר יו"ר המועצה הדתית ורבני הסביבה.

עזרת תורה הרחיבה מפעליה בארץ ומלבד התמיכה שהיא נותנת לבני תורה ומשפחותיהם, בזמני מצוקה, היא בונה גם שיכונים לבני ישיבות, בסנהדריה ובתלפיות ועוד, ובכך היא מסייעת לפתור את אחת הבעיות הכאובות של בני הישיבות ואברכי הכוללים, פתרון בעיית הדיור.

י. אור

הרב טייץ אומר „הדרן" בבית-הכנסת הגדול במוסקווה

דמויות בקונגרס

הנציגה הכושית — אוהדת ישראל

מאת
הרב א. ל. ברנשטיין

המשרד של קרדיס קולינס שונה ממשרדים אחרים בבנין לונגוורט, אחד משלשה בניינים למשרדי בית הנבחרים. משרדים מחולקים לפי ותק. רוב הוותיקים מקבלים משרדי הפאר בבנין החדש על שם ריבורן, מי שהיה יושב ראש בית הנבחרים משך חצי יובל שנים. בכניסה לרוב משרדי אנשי הקונגרס, ירחונים ושבועונים ידועים וספרות שונה בשביל התיירים המנצלים שהותם בוושינגטון כדי לחתום את השם בספר הביקורים של ציר המייצג אותם ולהגיד „שלום עליכם". אין כמעט חבר קונגרס שלא יפסיק אפילו ענין חשוב יותר כדי ללחוץ את היד של מבקר אורח.

במשרד של קרדיס קולינס יש כמעט הספרות המכוונת לכושים ולנשים. על הקיר אשר בדרך כלל תלויים תמונות של נשיאי ארה"ב, גם עשרים ואחת תמונות של כל הצירים הכושים האחרים בקונגרס. קולינס היא אחת ארבע נשים הכושיות אשר הן חברות בכינוס התשעים וארבע. היא ידידה נאמנה של עם ישראל והעם היהודי.

גברת קולינס מייצגת את האיזור השביעי שיקגו. היא ירשה את מקומה מבעלה המנוח שנספה בתאונת מטוס ב־1973. היא נבחרה לסיים הקדנציה שלו ואחר כך נבחרה בו עצמה ו„בשה" 87.9 אחוז מהבוחרים באיזור. היא היתה יד ימינו של בעלה המנוח, בכל שלבי הקריירה שלו והיא שלובה במעמד הפוליטי מן המסד עד הטפחות. היא חברה בוועדת החוץ של בית הנבחרים וגם לוקחת חלק בבעיות כלכליות.

איזורה בשיקגו, איזור של כושים. כמה אחוזים מן הבוחרים הם יהודים אשר גרים חוף אגם מישיגן. גברת קולינס איננה תלויה בהם לבחירתה. אין ליחס את אהדתה הגלויה למדינה היהודית בסיבות פוליטיות. אמנם, ידידים מטפחים את קרבתה ודאגו שתבקר בארץ בכסא המצרין — בקור אשר השאיר רושם עליה.

גברת קולינס התרשמה מכל מה שראתה. היא הסתכלה והתעניינה בחיי היום־יום. ... קרוב ללב אשה אשר אבות אבותיה הי־טיב את המרור של עבדות. הפגישה עם ד... היה המאורע הבולט בביקורה זה. היא כמש־תנועת האשה התרשמה מבנות ציון הנושאות בעול הגנת המולדת. ההסבר אשר ארזה או ידעה להסביר לה את מקום האשה בצבא ההגנה ובחברה. בשובה לארה"ב, כתבה את רשמיה. שבועון אמריקאי חשוב אשר רוב הקוראים כושים. הציר לאסטר וולף הכניס את דבריה ל„קונגרשונל רקורד".

למרות שהשעה כבר היתה מאוחרת הספיקה להסביר עמדתה בין הפעמונים המצלצלים אשר מזעיקים את חברי הבית להצבעה. היא היתה עייפה מן הריצות לאולם הקונגרס אשר התחיל בשעה עשרה, ומסדר יום גדוש פגישות. אך התלהבותה לנושא כאילו ריעננה את כוחותיה.

גברת קולינס שוללת את הגישה המציגה את ישראל כמדינה עקשנית אשר איננה מוכנה לעשות ויתורים למען השלום. היא מצביעה על העובדה שישראל ויתרה על שטחים רחבים בנסיגה משערי דמשק, החזירה את קוניטרה ושטחים אחרים בגולן. היא משבחת את ישראל בהחזרת המעברים ומקורות הנפט. לשיטתה היא טוענת, שהערבים טרם הראו סימן, אף כי בלשוני לפעולה הדרושה מהם — שלום ע"י משא ומתן הדדי.

לדעתה, מפני שקיום מדינת ישראל הוא ענין של מדיניות ארה"ב במזרח התיכון, משימה היא להבהיר לבירות ערב שאמריקה תומכת בקיום המדינה היהודית. חולשה אשר קאית תתפרש ע"י הערבים שלא להסכים לוויתורים הדרושים משני הצדדים כדי להשיג השלום.

היא רגישה מאוד להקבלות בין המזרח הקרוב והמזרח הרחוק, ביחוד בחוגים כושיים. לדבריה אין לערבב את הפרשיות. המיכה בה־גים משתתפים בדרום מזרח אסיה שנכשלו או־מבדיקה נסיגה מהבטחות אמריקה למדינה דמו־קרטית תוססת במזרח התיכון. כל איזור צריך לעבור תחת שבט הביקורת. על אמריקה להעריך את המיכוה באיזורים השונים של העולם על יסוד אינדיוידואלי.

הגברת קולינס רחוקה מבעיות יהדות רוסיה אבל לבה הטוב נתן באופן ספונטני לאסירי ציון שמאחורי מסך הברזל. כמובן, כחברה רצתה היא מכירה את הבעיה אם כי טרם ביקרה ברוסיה את ידיעותיה היא שואבת מהעתונות.

נגענו את הראיון בבעיה של יחסים בין יהודים וכושים. יחסים ההדוקים התקיימו בין המיעוטים לפני שנות השישים. בזמן האחרון נקלטות שמועות על חידוש הקשרים. ועד כושי בעד מדינת ישראל אשר הוקם בימים אלה כולל כמאה כושים בעלי שם. גברת קולינס טרם הצט־רפה לקבוצה אשר נרכבה בניו־יורק. היא יודעת את הקשרים כטבעיים.

אשה טובה ופקחית זו, אשר התגברה על הטרגדיה האישית שלה, שקועה במלוא מרצה בבעיות האיזור שלה. מצבם הקשה של בני המיעוט הכושי חישל אותה במאבקה למען זכויות האדם.

משפט האחים פורטר והנוער היהודי

מאת
ידידיה עופר (יוהנסבורג)

משפטם של האחים דויד וצ'רלס פורטר הנאשמים בארבעים ושש סעי־פים בקשר למה שארע בקונסוליה ה־ישראלית ביוהנסבורג לפני 8 חדשים אינו יורד מעל דפי העתונות היומית בדרום אפריקה ומשידורי הרדיו, גם אחרי הוצאת גזר־הדין נגדם, לפיו דויד נדון ל־25 שנות מאסר ואחיו צ'ארלס לשנתיים.

כל מה שארע אז בקונסוליה הישרא־לית הוא עדיין חידה גדולה. האם כאן מקרה של חולה פסיכופט שעשה מה שעשה מתוך מניעים נפשיים מעוותים שמקורם באישיות מפוצלת או שיש כאן מקרה של אידיאליסט קיצוני ש־רצה להפגין קבל העולם כולו, כי מה שנעשה עתה בארץ הוא ההפך הגמור של מדינת ישראל שנצטיירה בחלומו־תינו לפני היותה למציאות.

חייבים להודות, כי מי שקורא בחוץ לארץ את העתונות המגיעה מן הארץ על כל השביתות הנ־שהיהודיות ועל המשבר החברתי והמוסרי צריך להאזר בכוחות נפשיים עליונים שלא לצאת מדעתו ולא לכפור בכל מה שהיה יקר לו עד עתה. הנוער היהודי בדרום אפריקה נמצא ב־דילמה קשה. הוא יודע שבארץ הזאת אין לו עתיד, עוד כמה שנים יחיה את חייו השקטים השלווים והנוחים בגן־עדן של טפשים, עוד תקופה קצרה או ארוכה ישתעשע ברעיון של עליונות לבנה, אך סוף ההכרעה לבוא ואז בכל קונסטלציה שהיא לא יהיה לו חלק בארץ הזאת. רק מעטים מודים בזאת בגלוי ומשיחים את דאגו־תם. הרוב מתעלם חיי סכנה מכוונת, או שמעמידים פנים שאינם חושבים על כך. אילו היתה מדינת ישראל „אור ליהודים", כי אז הדרך היתה ברורה, אך במצב הקיים עכשיו יש רק מבוכה. אין לאן לפנות אין למי לתת את חילנו, את כשרונותינו, ואז בא המשבר שדויד פורטר אולי הוא בצינו.

בית הפורטרים

מחשבות אלה מטרידות כל אדם המכיר את ביתם של הפורטרים. בית יהודי חם ונלבב, מסורה

בחיי הקהילה, נטוע במסורת היהודית, מי גילה לו את שני הבנים העומדים עתה למשפט ביוהנס־בורג? האם לא העולם היהודי שבו אנו חיים? העולם היהודי שמדינת ישראל היתה צריכה להיות מנהיגותו הרוחנית ותמציתו באורינו והקור־תיו?

דויד פורטר היה בדירתו של כותב השורות האלה ביום העצמאות תשל"ה. הקונסול הכללי דאז אריה בוסתן השתתף בסעודה לכבוד היום ודויד פורטר שהיה שומר ראשו בא מדי פעם לשאול אם רצונו לחזור הביתה, אך הקונסול הת־מהמה, נעים היה לו בחברתו של הרב הראשי ר' דב קספר ובחברת מוזמנים אחרים. בסופו של דבר ויתר הקונסול על השמירה ואמר לדויד שאין הוא צריך לבוא שוב. למחרת שוב ראינו את פורטר והפעם בקבלת־פנים בביתו של הקונ־סול. בחור חמד, מנומס, מחייך, מי חשד שאי שם במעמקי נפשו נרקם משהו בלתי רגיל, ומת־פתחת סערה, ואחיו צ'רלס, הכרוזיו רק לאחר מעשה, הוא לא נחבש בבית האסורים, אלא שוחרר בערבות. מתהלך בכיפתו הסרוגה ברחוב, בא לבית הכנסת בבוקר ובערב, משתתף בשעורים, מחייך משוחח באופן חפשי. ולקראת חג הסוכות מצא לו פרנסה, בשותפות עם צבור אחר, סיפקו סכך ליהודים וגם לסוכתם.

ההורים הם חברי אחת הקהילות הגדולות ביו־הנסבורג, קהילה אוכספורד, לאחר האסון יצאו משם מפני הבושה ועברו לסביבה אחרת ולבית־כנסת אחר, בית־כנסת הראשי שברחוב וולמרנס. עכשיו חזרו שוב למקומם והרי הם עסוקים וטרו־דים יום־יום בבית המשפט העליון שלפניו מתב־ררת התביעה הפלילית.

הקהל שבא לצפות במשפט היה רב. עמדו זמן רב בתור כדי להכנס, גם העדים היו רבים, עדים למעשה ומומחים שונים. הרדיו הדרום אפריקאי היה זהיר מאד בדווחיו על המשפט ולעתים אף נדמה כי הוא השתדל למעט בהזכרת השם ישראל והסתפק בהזכרת „היריות ברחוב פוקס בחודש אפריל". גם דבריו הקשים של דויד פורטר על מדינת ישראל נמסרו בהבלעה ונזכר בעליל, כי אין הם לרצון מוסריהם. סוף־סוף ישראל היא אחת מידידותיה המעטות של דרום אפריקה.

העתונות הכללית הקדישה מקום נרחב למשפט פורטר וגם היא השתדלה להיות הוגנת ואובייק־טיבית, רק העתונות השבועית היהודית (בשפה האנגלית) ממלאה את פיה מים ובצדק. ראשית, לא היה לה מה לחדש לאחר שהעתונות הכללית מסרה דוח"ות מפורטים יום יום. ושנית — חשש שכל פירסום עלול לפגוע בבחור היהודי המסכן העומד למשפט או במשפחתו. מוטב, איפוא, לכ־תוב על בת מצוה של ילדה פלונית בקהילה אל־מונית ועל חתונת הזהב של זוג פלמוני. וללוות את ה„חדשות" האלה בצלומים נאים.

מצוקת העתונות הכללית

העתונות הכללית בדרום אפריקה, ובפרט ה־עתונות בשפה האנגלית, נתונה במצוקה. המחי־רים עלו, ההוצאות גדלו והגרעון המצטבר גדל אף הוא. לחברת המניות שלה שייכים עתוני בוקר אחרים („הנד דיילי מייל" „סנדי אכספרס" ועוד) הוצעה עכשיו עסקה קוסמת. אחד מאילי ההון הדרום־אפריקאים, הסוחר בדשנים, הציע ארבעה רנדים תמורת כל מניה ואז היתה החברה מקבלת תשעה מליון רנד, הון עתק. בעסקה זאת עמדו להשתתף גם אכסל ספרינגר ושותפיו מ־גרמניה. משלא היתה תשובה הוסיף המיליונר על המחיר והציע שש רנד בעד כל מניה וזה

היה מכניס שבע עשר מליון רנדים לבעלי ה־עתונים. הכל שאלו מי ומה מסתתר מאחורי ההצ־עה הנדיבה. האם זה רק עניין מסחרי או שיש כאן כוונות פוליטיות כדי להשתלט על העתונות ולתת לה „דעה אחידה". התעלומה לא נפתרה וכל הצ־דדים לא הפילו דבר, אך בעלי העתונות לא נתפתו והמציע הנדיב לא זכה בבקשה.

מלבד עתוני הבוקר שהוזכרו שבהם הוא ה„רנד דיילי מייל" ועתון זה אחר בשביל הכושים, מו־פיע ביוהנסבורג אחרי הצהריים העתון החשוב „הסטאר". זהו עתון ליברלי הנאבק על דעותיו ופועל הרבה לרווחתם של הכושים. מספר עמודיו יום יום מגיע להמיסים בפירסום גדול ומופיעות מודעות ענק. יש בו גם כמה סופרים יהודיים ואין ארוע יהודי שלא יבוא זכרו בעתון זה. כל הרוצה שדברו יוודע ברבים יפרסמו בעתון זה, וגם סכסוכים פנימיים בקהילה היהודית אינם נעלמים מעל דפיו.

„סלון לליברלים"

הדעות הליברליות הדורשות זכויות שוויון לכו־שים מובעות הרבה בפי יהודים. איש אינו חולק על כך שמצבם של הכושים בדרום אפריקה אינו בשום בהרבה ביחס לאוכלוסיה הלבנה, אך מצד שני היא עולה בהרבה, לפחות מבחינה כלכלית, על מצבם של אחיהם בארצות אפריקה העצמאיות. כי קודם יש במקל קסמים אפשר לפתור את הבעיה. ההתהוות הסבוכה בדרום אפריקה אינה אלא טרגית ומסובכת. בחגיגת הסיום של בית־הספר התיכון „המלך דוד" ביוהנסבורג שבה השתתפו כאלפיים איש נאמה כרצה אורחת, גברת אחת יהודיה (סלמה ברוך שמה) שהיא חברה בפר־למנט של טרנסוול. היא דברה הרבה על שוויון בין גברים ונשים (שגם הוא נצרך בדרום אפ־ריקה „המפגרת") ועל שוויון בין לבנים וכושים שהמאבק לשוויון זה צריך לעמוד בראש דאגותיו של התיכון היהודי. היה שם כבן יושב ראש ועד החינוך היהודי מר לואי דרוקר, כשפנה לאותה גברת כהוגן ושאל האם אין לדאוג גם לרווחתן של הכהבות המהלות ספני. אך היה רצון לש־אול אותה גברת בעלת הכובד העגלה גם כמה שאלות אחרות. האם היתה, דרך כלל, מסכימה לגור בסביבה אחת עם כושים, והאם היתה שו־לחת את בנה ללמוד בבית ספר שבו לומדים כושים והאם לפחות היתה מוכנה לשלם קצת יותר ממשכורות הרעב למשרתים הכושים העוב־דים אצלה. התשובות לכל השאלות האלה ברורות מראש וכל הדיבורים הנאים אינם אלא השתעש־עות בסלון ליברלים שהמתגלים בו אינם מתפר־נים לו באמת.

„התפתחות נפרדת"

המונח „אפרטהייד" אינו מקובל בשפה הרשמית של דרום אפריקה ובמקומו בא הבטוי „הת־פתחות נפרדת" שיש לו משמעות בשלה. דומה שגם הכושים מבינים שאין לדבר על חיים יחדיו בכל התחומים, והשאיפה צריכה להיות לפיתוח הפוטנציאל האינטלקטואלי והכלכלי של האוכ־לוסיה הכושית בנפרד. ובאשר לשאיפות לאוטונומיה או פוליטיה הרי מגמתם של הדרום אפריקאים להעניק שלטון בית לחלקים ניכרים של האוכלו־סיה הכושית בשטחים מסוימים של מושבים. זהו ה„הומלנד", שבמשך הזמן מתפתח למדינה

עצמאית הקשורה מבחינה כלכלית עם דרום־אפ־ריקה, אך מתפתחת בנפרד ממנה. התהליך ההג־יוני הזה אינו לרוחו של האו"ם — והרוב הכושי —ערבי—קומוניסטי שבו, מחבל בכל נסיון לפתור את בעיות אפריקה בשלום. בזמן האחרון נתקבלה ההחלטה שלא יכירו בעצמאותן של כל המדינות שקיבלו עצמאות בדרך זו, וכי רשות ניתנה ל„תנועות השחרור" האפריקניות להשיג את עצ־מאותן בכוח הזרוע. זוהי הסתה גלויה לטרור מצד הגוף הבינלאומי החייב לטפח את השלום ואת ההבנה בין העמים.

ביקור בסווטו

הרוצה להכיר את אורח חייהם של הכושים בדרום אפריקה יצא אל מקום מגוריהם לפחות בסיור מאורגן. עיר הכושים הסמוכה ליוהנסבורג שמה סווטו, ולא חס ושלום על שום קשר כלשהו עם ברית המועצות, אלא משום שהאותיות פותחות באנגלית הן ראשי תיבות של רשות ההתיישבות העירונית של טרנסוול.

העיר הכושית סווטו מונה למעלה ממליון תו־שבים ורק לסיורים מאורגנים ורשמיים או לבעלי רשיונות מיוחדים מותר לבקר בה. נוסעים, איפוא, באוטובוס מיוחד של הרשות. הנהג הלבן מסביר את אשר רואות העיניים. הוא מדבר בלשון „אנחנו" כלומר — הלבנים ו„הם" כלומר — ה־כושים. הוא מונה את כל מה שעשתה ועושה הממשלה בשביל הכושים, אך הם אינם משלמים מס הכנסה ואינם מנצלים את האפשרויות הנית־נות להם. לבתי ספר, לספורט, לבתי חולים ומוע־דים קרנות והקצבות האלה אינן בלתי מוגבלות.

האוטובוס הולך על פני בית החולים הגדול „ברגוונת" של הכושים, בו עובדים לרוב רופאים לבנים וביניהם גם יהודים. נכנסים לתוך אצטדיון ענק לתחרויות ספורט, וחולפים על פני מאות ואלפים בתים קטנים מקום מגוריהם של הכושים, הכל אפור, אין אף שיח ירוק על יד הבית. בזכרוני עולות „המעברות" של אחינו בני ישראל בארץ שהיו פחות נאות מבתים אלה. וחולפים על פני בתי ספר, הילדים לבושים בגדים אחידים, כיצד נראה בית־הספר בפנים קשה לדעת. מתעכ־בים על יד גן ילדים, יורדים מן האוטובוס ונכנ־סים פנימה. התינוקות הכושיים נקיים ומסודרים, גם המטפלות הכושיות נראות ככל מטפלת אחרת. מישהו אומר בקול: זה הכל לראווה, למליון כושים כמה גני־ילדים כאלה יש פה". הוא הדין לספורט ולבריאות ולחינוך. כמה? זאת השאלה. עוברים עוד על פני שכונת בתים נאים במיוחד, אלה הם בתי ה„עלית" הכושית ב„סווטו". מעל הגבעה נראית הסביבה כולה זרועה בתים קטנים וביניהם מתפתלים כבישים. פנסי הרחובות ני־צבים על עמודים גבוהים מאד תורים בפני זורקי אבנים. פה ושם עומדות מכוניות בחצר או לפני הבית. כן, יש כושים הקונים גם מכוניות פרטיות אם כי על פי רוב משומשות. אין תנועה רבה בכבישים. רוב האוכלוסיה נמצאת ביוהנסבורג השכנה בעבודה. בערב יחזרו למקום מגוריהם ללינת לילה ובבוקר ישכימו קום לחזור לעבודה. נוסעים ברכבות מיוחדות ובאוטובוסים.

עושים עוד ביקור אצל רופא־אליל שבחצרו כל מיני פסלים ומפלצות וגומרים בכוס שתיה באולם נקי ונאה המוכן לתיירים.

הרבה לא ראינו בביקור זה, ובכל זאת הרבה שאלות שהתעוררו אותך מטרידות עכשיו [illegible]. העניינים אינם פשוטים ואינם ניתנים לפתרון על נקלה. רק שאלה אחת גדולה איננה מרפה ממך האם לא נבראנו כולנו, הלבנים והכושים והצבע־נים, בצלם אלקים ?!

שיחה עם השופט ד"ר יעקב בזק

המשפט העברי בהתמודדות עם המציאות היום־יומית

מאת נ. גולן

*

...עשה ביהודי שגר בעזה במאה ה־... היא תקופת השולחן ערוך, ופנה בית הדין של ר' בצלאל אשכנזי ...לה: היכן עליו לשלם מיסי קהי־... בעירו — או בחברון, אליה הוא ...רישמית?

*

...עשה ביהודי שמימן יצואן שהוליך ...יותיו משוריה לוונציה ואף ביטח ... בחוזה (קאמביו בלשון אותם ...) הקובע שכל נזק שיארע לאניה ...הוא על חשבונו ועל כך נטל פרמי־ ...בדה מראש. ר' שמואל די מדינה ... בעיסקה שהיתה מקובלת מאוד ... ימים, הלוואה בריבית קצוצה, ... בפסק דינו: "וכל הנוגע בו יס־"

*

...די אחד בעיר ינינא נשלח לבית ... בחשד גניבה ושוחרר כזכאי ובא ... פיצויים על כל הנזקים שנגרמו ...ק. ר' יצחק בר' שמואל אדרבי ... לתביעתו וחייב את הקהילה ל־ ... לנחשד את רכושו וגם פיצויים.

*

...די אחר בא אל ביה"ד של ה־ ... וטען שהשכיר דירה והתחרט ...ע לו שבמשפחת השוכר יש חולי ... והוא מבקש לשחררו מן החוזה, ... סכנת המגיפות המדבקות ידועה ...

...ם רק ארבעה תקדימים טיפוסיים לת־ מיכלול הבעיות בהם עסק ביה"ד היהודי ...ה־16, המוכיחים כיצד התמודד בעבר ה־ ...עברי עם צרכי המציאות המשתנה וסיגל ...ונות הפסיקה התלמודית לתופעות חב־ ...כלכליות חדשות.

...מים, ועמם אוסף מרתק של פסקי דין ... מסיפרות השאלות והתשובות, פורסמו ... בספר: "במשפט והלכה, מבחר תשובות ...דשולחן ערוך" שערך והוציא השופט ד"ר ...ק. עיסוקו של ד"ר בזק בעניני משפט ...ם בישראל של ימינו בבית־המשפט המחוזי ... כמו גם בקיאותו בקרימינולוגיה (הוא ...מחלקה לקרימינולוגיה של אוניברסיטה ...) מוסיפים תוקף משכנע להערכותיו ב־ ...אפשרויות יישום החוק העברי למציאות

...כל תחומי החיים

...התקופות המקובלות על המשפט העברי ...עבדיו היא, שהוא איבד את חיוניותו מתוך ...גע עם המציאות המשתנה וממילא לא ...התמודד עם התופעות החדשות של המאה ...מן הטכנולוגיה המדע המודרניים ועד ...התפיסה החברתית של התא המשפחתי, ...קרע וכו'. אומר על כך השופט בזק: ...זה העברי היה משפט חי שהופעל לאורך ...אומה היהודית, משפט שלא הצטמצם ...צר המיוחד לו בימינו של אישות, כש־ ...ת ובירבי"ם אלא עסק ביחסי עבודה, ...מסחר ובפליליים. מי שרואה בו קפיאה ...רים איננו מכיר פשוט את הסיפרות ...של השו"ת המלאה תקדימים ופסקי דין ...בכל תקופה ותקופה".

— וכיצד יש להתייחס אל בורות זו מצד ...המשפטנים הישראליים ביסודם?

ד"ר בזק: לא הייתי ממהר להרשיע ...ש קשיים אובייקטיביים הכרוכים בצד ...אם הסטודנט למשפטים החילוני או זה ...בן ישיבה, להכיר את הסיפרות המשפטית ...פסקי הדין העבריים נכתבו בלשון ...מחורים מונחים טכניים הלכתיים, מש־ ...גמית, וראשי תיבות, ולרוב גם בכתב ...אלה הם הנאים מגבילים המונעים מן ...ם של ימינו להסתייע בחומר בעת פסי־ ...איפוא לנסחם בסיגנון מודרני שיהיה ...משפטן, בעיקר פסקי הדין של גדולי ...דבר זה אני מנסה לעשות בשני כרכי

...פעל בהתרחבותו

...של השופט בזק משתלב איפוא במערכת ...והלכת של נסיונות הנעשים בשנים ...בידי כמה בצינים בולטים של החברה ...ארץ לפתוח את השער אל הספרות ה־ ...בני המוני העם, כמו למשל התלמוד ...החדש או ההוצאה המחודשת של ה־ ..."ר בזק עצמו הוציא כבר בעבר את ...וסים במקורות העבריים", ספר שעורר ...רבה ותגובות חיוביות בקרב מעצבי ...המיסוי בארץ. הוא גם כתב מאמר על ...פשות ודיניה בספרות השו"ת המוכיח ...ציטטות מפסקי דין של גדולי ההלכה ...נים את עקרונות המשפט הפלילי ה־ ...דת והתאמתם לתפיסות ימינו. (מסיבות ...ומסיבה מקלות, יחס הומני לנאשם ...נשו ועוד).

...האחרון, "משפט הלכה מבחר תשובות" ...פסקי דין מן המאה ה־16 בלבד. ...דפוס בתקופה זו הולידה גל עצום של ...ב ונדפס שנשאר עד ימינו.

...הדין של הדור אפשר ללמוד על חיי ...בכל גילויים היום־יומיים. יותר על כן ...ברורה היא כי יהודי המאה ה־16 ...בית הדין העברי בכל תחום מתחומי ...ל במקרי רצח (נדירים) וגניבה ועד ...נות וחוזים. השופט בזק מביא את ...של גדולי הדור מפוסקים, מחולקים ...ונושאים, עם תרגום המונחים ופישוט ...בות עד שירוץ בהם הקורא, אפילו אם ...

...יסר תוקף או חוסר יחס

...הפגם בעיית הערר הקישורי של החוק ...בבתי הדין של המדינה היא בעיה של ...? האם אין כאן ביטוי להשקפה ב־ ...של רוב הציבור וממילא לחוסר נכונות ...על העקרונות שבהלכה?

... — איני בטוח באשר לקביעה של ... אדרבא, לדעתי קיימת הנכונות ב־ בקרב משפטנים ישראליים ללמוד ול־ דימי החוק העברי. כל מובאה ממשפט ...כרת בבית הדין שלנו, אם בפסק הדין ...אם בסיכומי הקטיגור והסניגור מת־ ...אור עיניים ובהנאה. משפטנים רבים ...קו בבעיה — וכולם מבטאים יחס ...דוני. השופט המנוח, פרופ' משה זילב־ ...א מקום נשיא ביהמ"ש העליון, הצליח ...ים קרובות לשלב את המשפט העברי

בפסקיו. דרכו — מצטטים גם האחרים היום משמש החומר גם ללימוד בפקולטות למשפטים. במאה הזאת על היחס שבין החוק העברי והחיים בימינו, ובציטוט מתוך פסק דין של השופט אגרנט ערכתי פעם חוברת ובה כל המאמרים שנכתבו נאמר בפירוש שהחוק העברי היה והנו החוק הלאומי של עם ישראל. נהייה פנימית של סוכי המשפטנים בארץ אל המשפט העברי — קיימת, אבל אין טעם לבוא ולהתקיפם בנוסח חוטאים אתם, מה זה שאין לכם מספיק סקרנות כדי להתאמץ ולפענח לבד את מקורות עמכם... אדרבא, הטענה היא כנגד המשפטנים הדתיים ש־אינם משקיעים מאמץ מספיק כדי לערוך ולהכין את החומר המשפטי שבספרות השו"ת בצורה שיטתית ומסודרת, מחולקת לנושאים ולעניינים — כדי שאפשר יהיה להורות את החוק העברי בפקולטות — ממש כפי שמלמדים את הקודקס הבריטי.

דיני ממונות ודיני נפשות

שאלה: האמנם אפשר להחיל את החוק העברי כמו הקודקסים הנהוגים כיום בארץ, על כל ה־ תחומי חיינו היום?

השופט בזק: ראשית, יש בעיות משפט יסו־ דיות שימיהם כימי המשפט עצמו, אותם אפשר ללמוד מן המשפט העברי, כגון בעיית הצדק, זכויות הפרט וכו'. שנית, בכל בעיה קונקרטית או במציאות חדשה אפשר לפנות אל גדולי הדור וביכולתם להענות, שהרי בדיני ממונות ונפשות הציבור רשאי להתקין הוראות הנראות לו לפי צרכי הזמן. יתר על כן, גם אם יתרחש לפתע האירוע המיוחל והכנסת תחליט לקבל על עצמה את מרות החוק העברי — עדיין אין פירושו של דבר שיש למחוק לגמרי את כל החוקים ש־ כבר נחקקו במדינה. אדרבא, רוב חוקי הכנסת אינם נוגדים את ההלכה. אתן דוגמא: חוק מס ההכנסה הקיים, למשל, לא יהיה צורך לבטל, הוא כשר והתקנתו כשרה, לפי צרכי הזמן. תק־ דימים דומים ברוח זו נפוצים בימי הביניים, כמו למשל החיוב בקהילות, לנהל פינקסים, דבר שלא היה קיים, למשל, בתקופת התלמוד. פסקי הדין בשו"ת מלאים דוגמאות של פסיקה המותאמת לתנאי המציאות המשתנה, כגון הופעת המסחר הבינלאומי, טיפול בענייני סוכנים שעיסוקם שיחרור סחורות מן המכס והסטנגם בנמלי ה־ ים, חוזי הביטוח הימי ועוד ועוד.

שאלה: ומה באשר לפליליים?

השופט בזק: אין ספק שנושא העבריינות מר־ פיע במידה פחותה ויש לשער שתופעות של פשיעה ועבריינות אינם שכיחים בקרב יהודי המאות שעברו. עם זאת לא נכון לומר שכולם עסקו במסחר או בתורה בלבד. יש שורה של תשובות בבעיות גניבה, קלפנות, שכרות, זנות ורצח.

שאלה: והאם ניתנו פסקי דין של מאסר או עונשי מוות על־ידי ביהדין היהודי?

השופט בזק: בהחלט. בספרד, במאות ה־13 וה־14 יש שהוציאו פושע להורג בידיעת השלטון הנוכרי. יותר מאוחר בוצע פסק הדין גם שלא בידיעת השלטון הנכרי, שרצה לקצץ בסמכות בית הדין היהודי. בהרבה מקרים של הריגה מתוך רשלנות פושעת והריגה בשוגג פסקו דיני גלות, עונשי מלקות וקנסות, וכאשר פסק ביה"ד עונש מאסר, יש והשלטון הזר כיבד את פסק הדין של הקהילה והכניס את העבריין לבית הסוהר של המדינה. היו גם הרבה עונשי הוקאה פומבית, כאשר ניתן העבריין בסד והועמד ב־ מקום מרכזי, למשל, בחצר בית הכנסת, לכמה שעות, למען יראו ויראו.

אמצעי־כפייה מוסריים

שאלה: כיצד אכף ביה"ד את פסקיו? האם הי־ תה משטרה יהודית במאה ה־16?

השופט בזק: כשנדרש ביצוע פסק דין, כגון מלקות, היה הביצוע בידי שמש ביה"ד. ביתר העונשים — די היה באמצעי כפייה מוסריים שכן אחרים לא היו בנמצא. אבל צריך להבין היטב כי אמצעים אלה היו יעילים יותר מכל האמצעים של ימינו...! מי שסרב לקבל פסק דין הפעילו עליו סנקציות חמורות ועד חרם מוחלט. ליהודי כזה לא ניתן להכנס לבית הכנסת, לא יכול היה לנהל כל מגע חברתי עם בני קהילתו, לא יכול היה לעסוק במסחר ובקצרה — מעט מאוד יהודים יכולים היו לעמוד בעונש החברתי שנגזר על המסרב לקבל פסק דין. מוצאים אמנם גם כתבי מעצר יהודיים, כמו למשל בתורכיה, אבל אמצעי האכיפה החזק והיעיל ביותר היה, ובעצם עודנו עד ימינו, הפחד מפני החרם...

בסיכום שיחתנו טורח השופט בזק להדגיש היטב כי בדבריו על אפשרויות סיגול המשפט העברי למציאות זמננו, ועל הסמכות שניתנה בידי גדולי הדור לתקן תקנות חדשות. הוא מת־ כוון לדיני ממונות ופליליים בלבד. ענייני איסור והיתר יש להשאיר כמובן בידי הסמכות התורנית, ובכך לשמור על שתי מערכות השיפוט העבריות הנהוגות היום.

תערוכת 770

צלם העתונות לוי יצחק פריידין ושני בניו ישראל־אריה ומיכאל מציגים באלה הימים תערוכת צילומים, מעשי ידיהם, בבית העתונאים ע"ש נחום סוקולוב בתל־אביב. התערוכה מוכתרת בשם: 770. לפנינו מרכז חב"ד בברוקלין, בראשותו של האדמו"ר מ־ליובביץ רבי מנחם מנדל שניאורסון שליט"א — הדור השביעי לשושלת חב"ד שמייסדה ומחוללה הוא רבי שניאור זלמן מלאדי, בעל ה"תניא".

התערוכה שנפתחה לקראת י"ט כסלו — יום השנה ה־177 לשחרורו של בעל התניא מהכלא הרוסי — הידוע לנו כ"חג הגאולה" וכן כ"ראש־השנה לחסידות", עיקרה לתאר מבעד עדשת המצלמה, משהו מהווי החיים במטרופולין של חב"ד, אשר בברוקלין שבניו־יורק.

תערוכת הצילומים של פריידין ובניו כוללת כשבעים צילומים, מהווי, מאורח החיים, מהתוועדויות בבית־חב"ד בנשיאותו של הרבי.

פריידין שהה בניו־יורק למעלה מחודש ימים. הוא בא לשם בימי הסליחות והרחמים ונשאר עד אחרי שמחת התורה. הוא קלט צילומים, מימי הסליחות, מערב יום הכיפורים, כשקהל רב עומד בתור, כדי לקבל חתיכת עוגת דבש מידי הרבי בצירוף ברכת "גמר חתימה טובה" וממוצאי־שמחת־תורה, כאשר לפתע הרבי תקע שתי אצבעותיו בפה והחל לשרוק וקרא לחסידים לעשות כמוהו. "פייפט, פייפס אויף דער וועלט" — (=תצפצפו על העולם), "התגאו בהיותכם יהודים" — אמר להם. גם מעמד השריקה מונצח במצלמתו של פריידין.

התערוכה מצטיינת ביהודה, גם אם במבט ראשון כל התמונות אינן אלא תמונה אחת. אולם כאשר בוחנים תמונה־תמונה מתוועדים לעולם ומלואו. כל צילום, כל תנועה — עולם בפני עצמו.

מסידרת הצילומים בחרנו אחד — הרבי מתפלל, עובר לפני התיבה. בצילום זה גם אם לא רואים דיוקנו של הרבי — רואים את דיוקנה של חסידות חב"ד.

ה"מדד" קפץ — האם תתערער היציבות?

מאת ברוך אדלר

אחרי תקופת יציבות קצרה, שבה לא עלה מדד המחירים לצרכן, או שעלה בשיעור נמוך ביותר, הוא שוב קפץ בצורה תלולה. עם פרסומו בסוף השבוע שעבר של המדד לחודש אוקטובר נתברר כי העליה בו היא בשיעור הגבוה של 6.3 אחוזים. עליה משמעותית זו עוררה ותמשיך לעורר בימים הבאים פולמוס ער על הצורך ועל האפשרויות של פיצוי השכירים בעד ההתייקרויות האחרונות.

שנים ההדרזה כבר והעלתה חבר־ עה למצות את העובדים על ההתיק־ רויות לכרות שההסכמים הקיימים על השכר ותוספת היוקר עדיין ב־ תוקפם ולפיהם אין מקום לפיצוי כיום. לכל היותר יבואו ההתייקרויות אלו בחשבון במו"מ השכר עם תום תוקפם של הסכמי העבודה בחודש ינואר, או במסגרת הסכם תוספת ה־ יוקר הקובע את השלומה אחת ל־ שנה. מזכיר ההסתדרות, י. משל, היה יותר זהיר והודיע רק כי יבדקו את מרכיבי ההתייקרויות האחרונות ובהתאם לכך יקבעו את המדיניות. הבדיקה, כפי שהסביר, נועדה לבחון מהו מרכיב הפיחות והמיסוי בהת־ יקרויות האחרונות ומהו מרכיב של התיקרות עונתית. הפרדה זו חשובה כי בזמננו. עם הפיחות האחרון, הח־ ליטה ההסתדרות להבטיח פיצוי ל־ עובדים אם בשל כך יעלה המדד מ־ על לשיעור של 5 אחוזים. אם יתב־ רר שאכן כך הוא הדבר תעמוד ההסתדרות על דעתה ותתבע פיצוי. בדיקה זו תיערך בימים אלה ותוך זמן קצר אפשר יהיה לקבל את תו־ צאותיה — אמר לנו מזכיר ההס־ תדרות, י. משל.

מרכיבי ההתיקרויות

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה אינה עשה לערוך בדיקה זו ולדעתה קשה בכלל להפריד בין מרכיבי ה־ התיקרות, על כל פנים נראה ש־ תימצא דרך כיצד לבצעה ותוך כמה ימים אפשר יהיה לדעת מאין נוב־ עות ההתיקרויות. אולם, כבר עתה ניתן לקבוע בבטחון כמעט מלא, כי הבירור יראה שההתיקרויות בגין ה־ פיחות אינה מגיעה לשיעור של 5 אחוזים. בדיקות בלתי רשמיות מר־ אות כי ההתיקרות העונתית, של פירות וירקות בעיקר, היא בשיעור של כ־2.5 אחוזים כך שההתיקרות בשל הפיחות היא 3.8 אחוזים בלבד.

למזכיר ההסתדרות אין עתה כל ענין לפתוח במערכה ציבורית על תשלום תוספת יוקר או על פתיחת הסכמי השכר. ויש להניח שידע כי עליית המדד האחרונה לא התחייב זאת, בהתאם להחלטת ההסתדרות בזמנו. סביר גם להניח שהשיעור של 5 אחוזים שנקבע בזמנו לא היה מקרי ובדיקה מוקדמת הראתה כי עליית המדד בשל הפיחות לא תגיע לשיעור כזה. מה שכלכלני האוצר יכלו לחשב יכלו לחשב גם כלכלני ההסתדרות וכבר עם ביצוע הפיחות האחרון היו הערכות לגבי שיעור ההתייקרויות הצפויות בעינן. הער־ כות אלה לא הכזיבו והן מתאימות פחות או יותר למה שקרה בפועל. ברור לכן כי לא היתה כוונה ממשית לדרוש כעת פיצוי על ההתייקרויות והדיבורים על כך הם רק מהשפה ולחוץ.

נושא הפיצוי על התייקרויות יי־ עלה רק בעת הדיונים על הסכמי השכר החדשים, שתוקפם פג בסוף השנה. ההסתדרות, שטרם גיבשה את עמדתה לגבי תביעות השכר ה־ חדשות אינה יכולה להרשות לעצמה להעלות כיום דרישות שכר, ולו גם במסגרת פיצוי על התייקרויות. כל דרישה כזאת כיום תפגע במדיניות השכר הכללית ותחליש את המאבק הגדול הצפוי עליה בעתיד הקרוב. להסתדרות אין גם ענין לערער את הסכם תוספת היוקר שנחתם רק ל־ פני זמן קצר והאמור להסדיר בעיה זו לטווח ארוך.

עדיפות לעובדי ייצור

גם אם טרם גובשה מדיניות ה־ שכר החדשה נראה כבר עתה המג־ מות העיקריות שלה. ברור שעתה תינתן עדיפות לעובדי הייצור על פני עובדי השירותים. הן המעסיקים והן ההסתדרות מסכימים על כך ו־ הצהירו על כוונתם זו בפומבי. אחי־ דות דעים זו נובעת מההבנה לצורך בדלדול השירותים ובהפניית עוב־ דים מהם אל הייצור. שני הצדדים מבינים שאחת הבעיות המרכזיות של המשק הישראלי כיום היא הגב־ דלת הייצוא ודבר זה תלוי בהגדלת כושר הייצור של התעשיה הישרא־ לית. זו סובלת ממחסור בעובדים וענפי תעשיה שונים מתקשים לה־ שיג עובדים הדרושים להם, למרות ההכרזות והפרסומים על שפל ה־ שוטר בכיבול במשק. תעשיית ה־ מתכת לבדה מסוגלת לקלוט כמה אלפי עובדים ובשעה שמדובר על פי־ טורים המוניים בתעשיה האווירית הודיעה זו כי היא מחכה לפיטורים אלה בכדי למלא את המחסור בעוב־ דים במפעלים, שאינם יכולים לנצל את כל הציוד הנמצא ברשותם או שאינם יכולים להתרחב.

קווי המחשבה של המעסיקים

המעסיקים בניגוד להסתדרות גי־ בשו כבר קווים ראשונים למדיניות השכר החדשה וקבעו את עקרונו־ תיה. בימים אלה אישרה לשכת ה־ תיאום של הארגונים הכלכליים ק־ ווים אלה ועתה יעבדו אותם לתכ־ נית מפורטת שתוגש להסתדרות ב־ עת שיוחל מו"מ השכר עמה.

בקווים אלו יש שינויים מהותיים לעומת מדיניות השכר הקיימת. אחד מהם מדבר על הסכמי עבודה רב־ שנתיים, ל־4־5 שנים, במקום שנ־ תיים המקובלים כיום. תקופה ממו־ שכת זו דרושה בכדי לאפשר שיפור הדרגתי של השכר ותנאי העבודה האחרים בתעשיה לעומת השירותים — אומרים המעסיקים.

למעסיקים יש כבר מספר הצעות מעשיות כיצד לעודד זרימת כח אדם מהשירותים לייצור. לדעתם יש ל־ הקפיא את תנאי העבודה והשכר בשירותים לתקופה של כמה שנים. בשירותים ינהג מספר שעות עבו־ דה כמקובל בתעשיה — כלומר: בי־ טול שעות הקיץ. לדעת המעסיקים יש צורך בהקפאה מלאה של קלי־ טת עובדים בשירותים לתקופה ש־ עליה יוסכם, תוך הפעלה מידית של ההמלצות הקיימות לייעול השי־ רותים ולניידות עובדים.

מוצע כי לעובד בשירותים תינתן זכות לפיצויי פיטורין במקרה ש־ יעבור לתעשיה. תקדים לכך יש כבר לגבי עובדים המתפטרים ועוברים לישובי ספר, ישובים חקלאיים, משטרה ועוד.

המעסיקים לא מסתפקים בהקפאת התנאים בשירותים ומציעים שיפור התנאים לעובדי הייצור. לפי הצע־ תם תועלה השכר רק לעובדי ייצור, בשיעור עליית הפריון במשק ובשיעור שיתאים ליכולתו של כל ענף וענף.

תוספות שכר לעובדי משמרות

תינתן תוספת שכר משמעותית ת־ מורת עבודה במשמרות, תוך חיוב עובדים לעבוד במשמרות. זאת בכדי לעודד ניצולת מקסימלית של הציוד בתעשיה.

זכויות פרישה של עובדים יומיים (ואלה הם עובדי הייצור בעיקר) יושוו לאלה של החודשיים בתעשיה, במסגרת הנהגת פנסיה מקיפה ובי־ טול הזכות לפיצויי פיטורין.

תיקבענה זכויות שוות לדמי מ־ חלה לעובדי התעשיה והשירותים, ע"י שלילת הזכות "לימי הצהרה" המקובלים בשירותים, שלפיהם יכול העובד להיעדר רק לפי הצהרה שלו על מחלה. בעד יום המחלה הראשון לא ישלמו שכר ובעד היום השני והשלישי ישלמו רק 50 אחוז מה־ שכר. זאת בכדי להילחם בהיעדרו־

(סוף בעמוד 8)

"המתנגד" והתחביב שלו

מאת חיים פיקרש

ר' שמעון ילוב "מתנגד" באור־ חותיו, אך דווקא הדמויות החסי־ דיות שובות את ליבו, במיוחד אלה, שהכיר בשנות שחרותו ובגרותו ב־ עיירות היהודיות של פולין וליטא במסגרת תעסוקתו, כנפח, בימי ה־ בראשית של "עיר הגנים — רמת־ גן", ביקש בשעות הפנאי שלו לעצ־ בם, בריקועי הנחושת וגזרי הפח והעץ.

היה זה, מספר לנו ר' שמעון, חלום של שנים, עתה משיצא לגימלאות, והוא יושב בעיר, שוב אינו כביה לכלי היוצר שלו. משעות בוקר מוקדמות ועד למאוחר בלילה, הוא "משתעשע", כהגדרתו, בדמויות מוכרות אלה.

כך עיצב את דמותו של הרוכל בעיירה, את מוביל המים, את מחנות־הרות ו"גיבורי" של "שלום עליכם", כמו קרמא עור וגידים. ב־ אמצעות מגוע השכלי זעיר הכניס בדמויות חביבות אלה "מעין רוח חיים". עובדה, הילו נצים בשבילי העיירה שהיתה, בין בתי העץ הנוטים ליפול, סמוך לבית המדרש שאור בוקע מחלונותיו.

מתוך מבט מעמיק ביצירותיו של ר' שמעון ילוב התחביב, המסביר לך בהיותו איך וכיצד "התעסק עם כל אלה, במשך ימים ארוכים". הנך שוכח לרגע כי אתה נמצא ב"תערוכת התחביב" שנפתחה בימים אלה למבקרים ב־ "בית הבימה" בתל־אביב, ונדמה כי אתה מטייל שם, בסימטאות העיירה, שהיתה ו־ איננה עוד.

בסמוך לו, מבקש להסביר מידי רייטר, אומה — פנסיונר מחיפה, מה משך אותו לשחזר את בית הכנסת שלו ולעצב, בצורה בונישטוריה ומרשימה את ה"יהודי הנודד". את דמותו של טוביה החולב, ולעצור, מלאכה מחשבת, את "כל בתי העיירה" בתוך מיתקן הצוגה הדומה למבנה הטלויזיה המוכר. עם תאורה מתאימה, נראית לך גם יצירה אמנותית זו, כמו היה.

"מקדש מעט" בשיחזורו

לעומת אלה ששיחזרו קורות אותם ימים "שלא ישובו עוד", ביקש יצחק שידלוביץ, עובד התעשיה האווירית, לבנות "בית מקדש" בזעיר־אנפין. נטל, איפוא, את תרשים מבנה בית המקדש המקורי, ועם מכשירי היצור המודרניים, סרגל החישוב ו"סיכון של טבלנות", בנה. בצורה מופלאה למדי את כל אביזרי המקדש.

אלה הם שלושה מתוך מאות נשים וגברים, זקנים וצעירים, מבוגרים ונוער, חיילים ושוט־ רים, בני קיבוצים וחברי קיבוצים, בקיצור "עמך" שהצד השווה שבהם, שאת זמנם, אין הם, כהגדרתם "מבזבזים לריק". במסגרת תערוכת ה"תחביב". הם מציגים את יכולתם בהפקת אביזרי אמנות, בציור, בכיור, בפיסול, בצילום, ריקמה, שיחזור והדבקה, מוצגים מרשימים למדי, שקשה עד לבאר להאמין שאכן, בידי חובבים הם הופקו.

שלו למשל את "החדר הכורחסי" של נתן, הפועל במפעל "אליאנס" בחדרה, שלדבריו, בשעות הבוקר המוקדמות, היה יוצא לשפת ימה של חדרה וכחפש שם את "בית הים", נוטל את הקרשים, שנפלטו מהים הסוער, ומביא גזרי עצים אלה לביתו. כאן, בשעות הפנאי, התקין את ריהוט הבית, עיצב את זוג הפכוסים הניצבים על גבי ה"פלוך" שבנה. וכל זאת בהשקעה כספית מינימלית, אך עם הרבה רצון טוב, להוכיח כה אפשר לעשות "סתם חתיכות קרשים גרושים".

אחרים כנו, כמו חובבים רבים אחרים, מגפרורים, את "מגדלי אייפל" את הסירות גדולות המכדים, בפסיפס אבנים סטגוניות, עיצבו בבנינים ונופים בוכרים. יש שמגלים את אשר עצו בכחוול הציירים, ומספר עקרות־בית, מציגות את השטיחים הנאים ש־ ארגו. במו ידיהן, בשעות לילה כאוהרות, ושלא לדבר על מעשי הריקמה, התפירה וההישקה...

"סוד החיים" מעץ

הרב ר' שמאל קרימלובסקי, מחנך מבני־ ברק, מבוגרי ישיבת "הדרום" עיצב "סוד החיים" — מגזע של עץ, ומשה זכריה, החקלאי מכפר סבא, מראה מה יכול היה להפיק ב"שתמי גידול של דלעת, קישואת, דרך פלא, תהיה ל"סמבוריי" שתש במשקה התה המהקתק. איך יצר זאת? זה הסוד המקצועי שלו, אך יודעי חן מגלים כי פרי הדלעת בקטנותו, אב "נותנים לו לגדול" לתוך האביזר, שקבל יותר מאוחר את צורתו. שוברים אחר את הכלי, והדלעת מקבלת צורת הכלי, הופכת ל"אביזר אמנותי".

יוזמי תערוכת ה"תחביב", שהיא פתוחה בין כתלי "בית הבימה" בתל־אביב, כחודש ימים, אומרים כי אלפי חובבים, מכל חוגי הציבור, לרבות בני שכונות ועיירות פיתוח, נענו לקריאה להציג, במסגרת תערוכה זו, תסבבה, למעשה בכל חלקי הארץ, ועתה היא מתקיימת בתל־אביב במתכונת של תערוכה מרכזית, את יצירותיהם. כולם הסבירו שאין בדעתם למכור מוצריהם, שכן, לדבריהם, השקיעו במלאכת מחשבת זו, שעות וימים ארוכים. אך תמורה ביטוח הולם, היו נכונים להציג זאת, כשהמגמה היא, לעודד, במיוחד את בני הנעורים לנסות ולהפיק יצירות חובבים דומות.

ואמנם מר ב. גורן, מנהל התערוכה ומר פ. סגל, מנהל המחלקה לשכונות והפעולה הקהילתית בהסתדרות, מגלים כי מאז החלו להפעיל את התערוכה, במתכונת של קבע, לפני 4 שנים, לערך, הם הופתעו עד כמה התרחב מעגל החובבים, והקיף עתה אלפים רבים, בתוכם בני נעורים וזקנים, שבצרוב יוכב גילו סוד אמנותם ובהתלהבות רבה, יושבים על האבניים ויוצרים דברים מופלאים בכש.

לעודד ולטפח...

יוזמי התערוכה, מעידים ואומרים, שאין

(סוף בעמוד 8)

המרקח"ת בנצרת

מאת יהודה עזריאלי

ב־9 בדצמבר ילכו תושבי נצרת הערבית לבחור לעצמם מועצת עיריה חדשה. העיר הפרובלמטית מבחינת שלטונה המקומי בת 40 אלף תושבים, עומדת לראשונה בפני הסיכון שתיפול כפרי בשל לחיקה של רק"ח, בעקבות שידוד מערכות כמעט בכל המפלגות. לראשונה שורר חשש ממשי שייבחר ראש עיריה קומוניסטי בישראל. המועמד לכך איננו אלא ח"כ תאופיק זייד, המשורר שהעלה תהילה לפני שנתיים לחיילים המצריים "שמוטטו את קו בר־לב". הפואמה הארסית מפרי עטו שימשה אף עילה לשאילתא בכנסת והצעה לפסול את מחברה מכהונה בכנסת, בגלל הפרת אימונים למדינה ו־ הסתה נגד צה"ל. עתה הוא מתמודד בראש רשימה שחרתה על דגלה מלחמה על השלטון המרכזי ביש־ ראל.

תדמיתה הלאומנית של רק"ח מושכת חוגים רחבים בקרב בני המישטים, שלראשונה רואים סיכוי כדבריהם לכבוש את העיר הערבית מידי הממסד והממשל המזוהה עם המערך.

מפלגה לאומית ערבית

רק"ח רוקחת בעקביות את התבשיל הלאומני בקרב ערביי ישראל. היא בעד הקמת מדינה פלשתינאית לצידה של ישראל במערב הגדה. היא מגנה את... הפעולות של צה"ל כנגד הפעולות של ארגוני החבלה ורואה באש"ף "תנועת שחרור לאומית". נציגי רק"ח בכנסת הם מנאמני המשטר הסובייטי. ומבטאים מעל במת בית המחוקקים הישראלי את עמדת הקרמלין, גם אחרי הסדרי הביניים, שהעביר קו מבדיל בין שליט מצרים אנואר סאדאת ושליטי מוסקבה.

בבטאון הערבי של רק"ח "אל־איתיאחד", מוגדר כיום סאדאת כריאקציונר המשתף פעולה עם האימפריאליזם, בעוד שהוא שוכח כי "נצחונו במלחמת אוקטובר נבע מעמדתה ומנשקה של ברית־ המועצות"...

הדילמה של רק"ח כיום, בעקבות הפלירט של סאדאת עם וושינגטון, איננה מודגשת. מושכי העט האידיאולוגיים והפוליטי־ קאיים, מצליחים במיטב הגיב הדיאלקטי העשיר של התורה הקומוניסטית הישראלית—הערבית, להסביר לנאמניהם ולתומכיהם כי מצרים סטתה מדרכה ומנאמנותה, והדגל של הערבים נשאר בקרמלין.

רק"ח איננה פועלת בסקטור הערבי רק בימי בחירות. היא רוקחת את מרקחתה הפוליטית הארסית במרוצת כל ימות השנה. היא סוחטת השכם והערב על קיפוח הסקטור הערבי. בעוד שנצרת זכתה למשל בשנת 1973 למענק ממשלתי של חמישה מליונים ל"י. היא מתסיסה חוגים שונים לא רק בקרב חברי מפלגתה. היא היתה הגורם היוזם והפעיל מאחורי ההפגנה העויינת נגד ראש הממשלה, יצחק רבין, בביקורו הממלכתי בנצרת, אשתקד. היא ארגנה את הכנס נגד תכנית יהוד הגליל בסיסמה של "הגנה על אדמות הערבים". וברשותה אמצעים כספיים ניכרים כנראה, המספיקים בידה לנהל תעמולה נרחבת, גם בסתם ימים של חול ולא רק במערכות בחירות.

התמיכה ברק"ח

יחסית, רק"ח היא מפלגה קטנה מבחינת מספר חבריה, כ־1200 בלבד בעלי כרטיסי חבר, בכל הארץ. מהם כשני שליש ערביים. אולם בבחירות לכנסת הנוכחית זכתה ב־43 אלף קולות במיגזר הערבי מתוך 53 אלף קולות שזיכוה ב־4 חכ"ים. כלומר 3.5 אחוזים מהמצביעים במדינה לעומת 2.6 אחוזים בבחירות הקודמות. למרות הרכב מוסדותיה המתחלק כמעט באופן שוה בין יהודים וערבים, מופיעה רק"ח. ברחוב הישראלי כמייצגת הערבים ומנהלת מלחמת חרמה נגד הציונות ומדיניות הממשלה. גם בשלטון המקומי מצליחה רק"ח לעשות חיל. בנצרת היא זכתה בבחירות הקודמות ב־58 אחוזים מכלל המצביעים. וגם במרכזי אוכלוסין אחרים, חלקה שפר עליה, כמו בכפר הערבי הגדול אום־אל־פחם — 53%; בשפרעם — 47%; ביפיע — 63%; בקלנסואה 69%; בטייבה — 52% ועוד. כלומר, המצב הכלכלי המשופר של האוכלוסיה הערבית בכפרים אלה, לא המעיט מכוחה של מפלגת ההתנגדות השמאלנית המרפילה את המזוהה ומשמשת שופר ישראלי יעיל לתנועת המחבלים הפלשתינאים. היא נרתמת למעשה לקו התעמולה, שאותו מייצגת כיום סוריה הקיצונית, שנשארה נאמנה ללא סייג למוסקבה.

במסווה קונסטרוקטיבי

לקראת הבחירות לראשות העיריה בנצרת החליטו ראשי רק"ח לעטות על המדיניות שלהם מסווה קונסטרוקטיבי. ראשית, שינו את שם רשימתם ל"רשימה הדמוקרטית למען נצרת" (עובדה המזכירה לרבים את "הדמוקרטיות העממיות"...). הסבי־ רתם מתבססת על תכניות פיתוח, בנייה ותנופה לעיר הערבית המוזנחת". הם קוראים לשינוי פני העיר, כמו דרישה לתנאים של עיירת פיתוח, עם מענקים בגובה של 300 ל"י לכל תושב; הגדלת שטח השיפוט וכו'. במסווה הרשימה החדשה, צורפו אליה גופים אזרחיים נוספים כמו "תנועת האקדמאים" ואפילו סוחרים ובעלי רכוש. "סלון קומוניסטים" בנוסח ישראלי. רק"ח זורעת שנאה ושסנא ברחוב הערבי וריח של אבק שריפה אופף את עיר הכנסיות והמסגדים.

המבוכה עוד יותר גדולה בקרב ערביי העיר, בשל התחושה ששררה עד כה, שאין אלטרנטיבה למפלגה הרעשנית, המבטיחה מהפכות והפגנות למען הסבנה וזכויות נוספות.

הזנחה במערך

אין להתעלם שאכזבה רבה שוררת מהמערך. ההתפתלויות הרבות של המנהיג הוותיק במפלגת "העבודה" בנצרת ח"כ סייף־ א־דין־זועבי, שהתלבט אם להציג שוב את מועמדותו לבחירה, מעידה על הלך הרוחות. הוא נכשל לפני כשנה וחצי, כאשר החולם לכונות רצה קרואה לניהול העיר. ומועמדותו המחודשת לכהונה זו, היתה נראית מגוחכת וחסרת סיכוי. הוא בעצמו הסיק כנראה את המסקנות והודיע על הסרת מועמדותו.

חטא חטאה מפלגת "העבודה" שהזניחה את המישור הפוליטי הערבי ולא הכשירה מועמדים מקובלים לתפקידים מרכזיים בשלטון המקומי. היא עדיין מסתמכת על שלטון החמולות, על־ידי קשרים מיוחדים עם ראשיהן, מבלי ליצור תשתית רחבה של אהדה למדינה ונבחריה הנאמנים לה. הנעלם הגדול בבחירות הקרובות בנצרת הוא הדור הצעיר, שאיננו נוהה אחרי הקשר החמולתי.

מועמדי המערך והמפד"ל

כדי להציל את המצב, הורכבו ברגע האחרון שתי רשימות של המערך ושתיים של המפד"ל. מפ"ם ויתרה על רשימה נפרדת כדי למנוע פיצול הקולות. בראש רשימה אחת של המפד"ל עומד הוסני פאהום, דמות בולטת בקרב המוסלמים ובראש רשימה אחרת המזוהה עם המפד"ל, עומד פואד מזאהרי ממשפחה נוצרית ידועה בעיר. המערך העמיד בראש רשימתו את ג'ורג' סעד מזכיר מועצת הפועלים בעיר, הידוע בפעילותו במישור ההסתדרותי. ואחריו ברשימה, מנהיג שכונתי. בראש הרשימה השניה עומד בן משפחת זועבי הגדולה, תאלד זועבי, הזוכה לתמיכה של חבר־הכנסת מבני משפחתו.

המפד"ל במקרה זה משמשת כתובת נאותה למאוכזבי "המע־ רך", שאינם רוצים להפנות עורף למדינה ושואפים להשתלב בכח קונסטרוקטיבי, חיובי, היכול לסייע בגישור בין שני העמים. בתוכם אנשי מסורת, הדוגלים בערכים דתיים ובמסגרות חינוכיות חברתיות המקובלות עליהם.

האבסורד הישראלי שהבשיל את רק"ח

שינוי שיטת הבחירות לרשויות המקומיות שיבוא לידי נסיון ראשון דווקא בנצרת הערבית, מגדיל עוד יותר את סימן השאלה לגבי התוצאות שיקבעו אם רק"ח תשלוט בעיריה הערבית הגדולה בארץ. האבסורד הוא שדווקא רשימה זו הציבה בראש תעמולתה את הסיסמה לשמירת "הדמוקרטיה הישראלית", שלדעתה איננה שלטת עדיין במדינה — תחת איזה משטר אחר, כמו במזרח אירופה, למשל היתה יכולה מפלגת מיעוט תוקפנית כזו להיאבק על הסיכוי להגיע לעמדת שלטון?

هكذا من الاصل

صكن من الاصل

מה מאחורי תכנית

(סוף מעמוד 3)

אנונימלי — משרד החינוך — אינו עונה לצרכים האמיתיים של הילד, הוא היוצא נפסד.

דעת מומחים

לדעת מומחי המשרד, ניתן אולי לחשוב על התוכנית כעל מבחנים ריאליים, אם הוו הקציבים הולמים למטרה זו. אולם הדברים היום, נוכח הקיצוצים התובעים מכל משרדי הממשלה — ספק שמיזוג כזה יענה באמצעי הסבוקה.

עם זאת, סבורים אנשי־מדע למינהל־ציבורי, כי יש לצרף את הסעד את המרכז לדימוגרפיה הנמצא היום במשרד ראש־הממשלה וכן את המשרד לשירותי התנדבות, אשר ממילא פועלים בשיתוף משרד הסעד ולשכת הסעד. „הצעות האוצר", פירושן, איפוא — הגוף המקצועי הנחשלת מקצוע העבודה הסוציאלית. מרעבים צבוריי אינם מבינים מדוע נוקף ראש הממשלה לדעשים האלה שהגישם, מדוע שלא יאוחד תיקי התיירות והמסחר והתעשייה כדי לא לפגוע בתיק של ליע?

מדוע למשל שלא יאוחד משרדי המשטרה עם משרד הפנים שהדבר נהוג בעולם כולו? מדוע שלא יחוברו משרדי הקליטה, הו והשיכון, העוסקים כמעט באותם נושאים ובמעט עם אותם אוכלוסייה?

אין כל חסכון

הצעת הריאורגניזציה של רבין לא תביא לחסכון במשרדי מספר 8 ישאר כשהיה. האם יביא לייעול? מומחי ניהול ציבורי תמיהתם מדוע דווקא מפיס שהמשכינה בעזרתה לקיעקוע יסודות בריאים במדינה, בהגינה על כל שביתה — ותהיה הבריאות האוכ ביותר, תקבל לידיה ניהול משרד כזה. קרוב לוודאי — הם אומ שתשרור אנדרלמוסיה, כאשר אותם אנשים ומיגזרי אוכלוסיה ת לסעד, לא יחששו מלפתוח בשביתות ובשבירת ערכי־עבודה, המ חייבת לה ג ן עליהם? ההתנגדות לתוכנית רבה. במפד"ל מן חזית נגד התוכנית, עד כדי איום בפרישה מן הקואליציה.

האם כדאי לרבין להגיע לכדי עימות עם המפד"ל דווקא משקיפים פוליטיים חושבים שלא ולו גם במחיר ויתור על המפוקפק עם ספיר.

שמורים בלב

(סוף מעמוד 4)

עד שיכרע הדין, ואני אחראי לו, הסתלקו מכאן! אמר מתוך הכנופיה, הציץ ברב ונרתע לאחוריו: רבי, אינך נוכרי, הרי התחתנתי ההגרושתי אצלו, יסלח לנו, אנו מסתלקים.

בכמה וכמה רשימות מתאר את אביו, ר' שמעון הלוי, של אודיסה ובשנותיו האחרונות רב האב"ד בתל־אביב, מחבר „הדרשה בישראל". הוא משרטט אותו במצבים שונים, בשבתו דין־תורה ובעמדו על הבימה דורש דרשותיו, בוויכוחיו עם סקציה על דת משה וישראל והליכותיו בארבע אמות של בני היאור אחר תיאור, שמצטרפים לדיוקן של רב בעל מידות תר אוהב ישראל, מאבות תנועת הציונות הדתית. בקטע על מות לפני עשרים וחמש שנה, רשום: „בא שכנו של אבא ומסר: ה בקשה שתבוא מיד, אבא חלה. מיהרתי לבית הוריו. מצאתי אבא, פניו מכוסים זיעה ונשימתו כבדה. על ידו ישב הקטור הרופא ציווה להביא חמצן. כשחזרתי אמר לי אבא: אני יודע מצבי, זה לא נוגע לי כלל וכלל. בערב בא עוד רופא והשכיבו במיטה. כעבור רגע יצאה נשמתו הטהורה. מוטל על ישן שנת־עולם. כל היפה והנאצל שבו נתרכז בפניו. מבטו שלווה גדולה. הוא זוהר, הוא זוהר, צעקה אמא והספקה לי נערכה תוך ההילות בגלל יום ששי הקצר. אחרי הלוויה אמי פיתה בתחינה בברכה על נרות השבת".

בפרקי הארץ משורטטים הרב קוק וביאליק, פרופ' שיין שניאור, דיזנגוף והרב כצנלסון, משרגיוזבסקי וקלוזנר, ארוכה של ציירים, פסלים, סופרים ומשוררים, כשבכל שיחה העיסקה, הציג המובאות.

הספר מסתיים באמירה, שבאה גם בבוסה מרוצה כמעט ה„מבנים את תל־אביב של שנות העשרים והשלושים, הל הקטנה". לדידי היתה זו תל־אביב הגדולה, גדולה באישים, אישים גדולים, גדולים ההולכים בה".

הגות הלכתית

(סוף מעמ' 5)

הווה אומר: מסש כדברי הרב ב„תניא": „וזהו שורת הדין ה„ראוי לכל אדם ליכנס לפני ולפנים משורת הדין" — הרב ב„שולחן ערוך" [21]: „האם עני הוא בענין שחייב לשלם (אם הכבל את הנבית) מן הדין, מצוה על בעל הבית להכנס משורת הדין". ואמנם „לפנים משורת הדין" הוזר נעשה דין כדברי רבי עזריה פיגו בעל „גידולי תרומה" [22]: „שמה שנקרא משורת הדין, לגבי הטובים והצדיקים הוא הדרכם והנהגם והוד כדין ממש".

1. הרב ש"י זוין „סופרים וספרים", ת"א תשי"ח ח"א, עמ' 5.
2. הרב יוסף הלוי מטשעהרין בספרו פירוש, פיטרקוב תרס"ד, כה
3. „תניא", אגרת הקודש ב"ו.
4. שם, שם.
5. שם, שם.
6. שם, פרק ה'.
7. שם, שם.
8. ראה הרב א. חן במלכות היהדות, ח"ב, עמ' 19.
9. נדה סד, א.
10. בבא מציעא פד, א. ועיין „קובץ הערות ליבמות סימן מ"ח.
11. שם בקובץ.
12. בשמים ראש, כסא דהרסנא, סימן קנ"א.
15. בבא מציעא, סב, א.
16. תוספות קדושין ב'.
17. חושן יוסף סימן קי"ה.
18. פרק ו', הלכה א'.
19. שאילת יעבץ, חלק א' סימן ב'.
20. כתובות סז,ב
21. הלכות שאלה ושכירות סעיף ט'.
22. בינה לעתים, דרוש ".

מעלת ארץ־ישראל

(סוף מעמוד 4)

ציונה עומדים כן הצל ויושבים ב־ תבנה, כדי שלא יוכלו להתרעם על ישיבה ארץ ישראל"!

אך זולת תורפה ההתרעמות מ־ צוייה, גם הורפה אחרת, שמכבת הרגל ושיגרה חולים להרגיש שה־ ארץ היא מתנה. בענין זה יש לנו מאמר חז"ל אצל הפסוק שבסוף פ־ רשת בוא: „והיה כי יביאך ה' אל ארץ הכנעני כאשר נשבע לאבותיך ונתנה לך" ונתנה ב„ר" ההיפוך, הרי זה לשון עתיד, ועל זה אמרו: „שלא תהא בעיניך כירושה אבות, אלא תהא בעיניך כאילו היום היא נתונה לך".

בכל הענינים הגדולים ליבה אר־ תנו רבותינו שלא נהפוך אותם ל־ דברים שבשיגרה, אלא כיד יהיו כאילו זה הו. וכינו להם. יש להגד את הנפש שתרגיש כי בכל יום ויום הקב"ה מחדש מעשי בראשית ובכל יום ויום מקבלים מידו עולם חדש. וכך גם נוסח הברכה על התורה: „נותן התורה", הקב"ה נותן איתה תמיד ואותו הקול שבשמע על הר סיני עודנו מהלך דרך כל הדורות: „קול גדול ולא יסף" וכן גם ארץ ישראל נתונה לנו כל יום ויום.

וכשם שהם לימדו אותנו שלא תקהה עלינו מתנת הארץ, כן גם לימדונו שלא תפוג מאתנו תחושה הגדולות. במקום אחר, במשנת רבי אליעזר, נקבעה הלכה: „אפילו בני מזרח, אפילו בארי הים, שצריכים לגשמים בתקופת המת, אינן שר אלים את הגשמים אלא בעת שארץ ישראל צריכה להם, שאם תאמר יש־ אלו בעת שהן צריכין להן, אפילו בימות החמה, נמצא רואים את עצ־ מם כאילו הם בארץ שלהם, אלא יהיו רואין אי ...

באכסניא ולבם לארץ ישראל כאילו היו באכסניא ולבם ישראל — זה היה סוד קיום ש בגלויות.

(„מבוגרי", באמן אגוד ה"ת, קבץ י"ב, ה

המאבק המד

(סוף מעמוד 3)

הגיע נתונים שעיקרם להשפי בשיקול הבהגת הישראלית. אלה עלולים להכשיל את ירש קונגרס. בכאן הצליחות שעשי הי"ל אהרן יריב, שנסע לוואש כדי להסביר את העמדה היש חילוקי הדעות בין ישראל ל מהרכזות בסביב לראיית הגי שוהה הוק. ישראל סבורה אפשר כיום לקחת מהחשבון הכוונות שהיו בהלחמה ייב הפ יש להביאם לכות הערבי. רחבה יותר, הכולל בני השק לא רק הבדידות הציבות. שכ נות ערב מהווה „שוק מהיר נשקי" במקרה של מלחמה. לקחת בחשבון, כפי שהתבטא ביר, שבמצב של מלחמה לא ארחיב לארגן בכלל „רכבת אוויר מכאן שהתקוות שנתלו בהסכ הבינה, שנלווה ההסכם הביניים דבר צבירה כוח לשנה אחד לעבור את התקופה הקשה של יותר, עצמות שלא להמצא ם הענין תלוי ועומד כיום בה הקונגרס. בחוכחה כיום, בין הם לבין קיסינגר, ברור שקיס מנדד בעמדה הישראלית, ויש מקום הבהירה עבודתי של קיסי זאת על רקע הוויכוח המתמשך שלזינגר לקיסינגר, מי שיכל הרחבה ...

***

שח־מט

בעריכת
שלמה קנדלשיין

משחקי הגביע לשלבי הסיום

„שוהמי" בעריכת שלמה קנדלשיין משחקי הגביע 1975 בגביעים לשלבי הסיום. ארבע קבוצות הפעילו לשלב חצי הגמר שיערך יחד עם שלב ה־ גמר בצורה מרוכזת. הקבוצות הן: אס"א סכניון חיפה, שתתמודד עם נוער „הפועל" רמת־גן, ו„הפועל" „פלדקלייר" ראשון לציון שתתמודד עם מרכז הנוער הדי־אביב.

להלן תוצאות משחקי שלב רבע הגמר:

נוער „הפועל" רמת־גן — „אליצור רשבסקי" תל־אביב 2:3.

„הפועל פלדקליי" ראשון לציון — „הפועל" נצרת עילית $2\frac{1}{2}:2\frac{1}{2}$ (ראשון לציון עולה בזכות נצחון בלוח ראשון).

אס"א סכניון חיפה — „הפועל" ראשון לציון 0:5.

„מרכז הנוער" תל־אביב — „הפו־ על" רמת גן 2:3.

גביע אירופה לקבוצות אלופות

במפעל זה מייצגת את ישראל אלופה הארץ אס"א סכניון חיפה ש־ ניצחה בשלב 1/8 הגמר את אלופה בלגיה (במפגש כפול), ותתמודד ב־ שלב רבע הגמר עם אלופה שבדיה. המפגשים יתקיימו בחודש דצמבר הקרוב.

להלן תוצאות משחקי שלב 1/8 הגמר:

ברית־המועצות—בולגריה	$3\frac{1}{2}:8\frac{1}{2}$
ישראל—בלגיה	2:10
שבדיה—איטליה	$3\frac{1}{2}:8\frac{1}{2}$
מערב־גרמניה—ספרד	$5\frac{1}{2}:6\frac{1}{2}$
דניה—אנגליה	$4\frac{1}{2}:7\frac{1}{2}$
הונגריה—יוון	2:10
שוייץ—פולין	5:7

הגרלת משחקי שלב רבע הגמר: ישראל—שבדיה. מערב־גרמניה—יוגוסלביה. ברה"מ—דניה. הונגריה—שוייץ.

ביכוייה של אס"א סכניון חיפה להעפיל לשלב חצי הגמר טובים.

התחרויות המוקדמות לאליפות העולם ליחידים בשחמט

במדורנו הקודם הודענו כי רב אמן ילדימיר ליברזון אלוף הארץ עלה לשלב הבא באליפות העולם ליחידים — התחרות הבינאזורית. שמחתנו היתה עדיין מוקדמת שכן ליברזון עדיין לא הבטיח מקומו. בתום התחרות האיזורית בריקיאויק בירת איסלנד הבטיח עד עתה את מקומו בתחרות הבינאזורית רק רב אמן הולסן ריבלי מהונגריה, מנצח התחרות שצבר 11 נק'. כאשר לשחקן השני שישחק בתחרות הבינאזורית יערך דו־קרב של ארבע קרבות בין שני השחקנים שהגיעו יחד למקום השני עם $10\frac{1}{2}$ נק' ולדימיר ליברזון בישראל ואלוף העולם לשעבר לנוער ברונו פארכה מיוגוסלביה. לנו נראה כי סיכוייו של ליברזון עדיפים.

האגוד הישראלי לשחמט יציע כ־ נראה את יוון „כזירה בי־נלאומית" לקיום הדו־קרב החשוב.

בתחרות האיזורית השניה שנערכה בארצה (בולגריה) ניצח צ'ום מ־ הונגריה עם 10 נק' מ־15 משחקים והבטיח מקומו בתחרות הבינאזורית. נציג ישראל השני שהשתתף בתחרות זו סגן אלוף הארץ האמן הבינלאומי משה צ'רניאק בחל הישג ירוד של 5 נק' בלבד.

כאשר לתחרויות הבינאזוריות 1976 יתקיימו שתי תחרויות, האחת ב־ שוויץ והשניה בפיליפינים. בבחרה ועדה רבי אמנים בראשות פרופ' אילו לחלוקת השחקנים בין שני ה־ בתים באופן שווה ככל האפשר מ־ בחינת חוזק המתחרים.

גם לנשים יתקיימו שתי תחרויות בינאזוריות, האחת בברית המועצות השניה בהולנד. ישראל תיוצג בשלב זה ע"י האמנית הבינלאומית אלה קושניר.

✱

אליפות העולם לנוער 1976 תתקיים בארגנטינה.

✱

אליפות העולם לקדטים (נערים עד גיל 16) — 1976 תתקיים בצרפת. התחרות תקרא: „גביע עולמי של הפיד"א לקדטים".

✱

אולימפיאדת השחמט 1976 תתקיים באוגוסט 1976 בהולנד.

✱

באליפות היצירה 1975 המצב ל־ אחר הסבוב ה־8 (לפני הסבוב ה־ אחרון): 1. שלמה קנדלשיין — $6\frac{1}{2}$ נק' 2—3. גדי ערמן וולדימיר ברדיגל — $5\frac{1}{2}$ נק' כ"א 4—7. יעקב לייביביץ, אליצור בראונשטיין, ולמן הניבלסקי ואלכסנדר אקשטיין 5 נק' כ"א וכו'.

✱

„תחבולות"

(התחרות הבינלאומית ויקאן־זי 1975) גליגוריץ' (יוגוסלביה) —

קייפרס (הולנד)

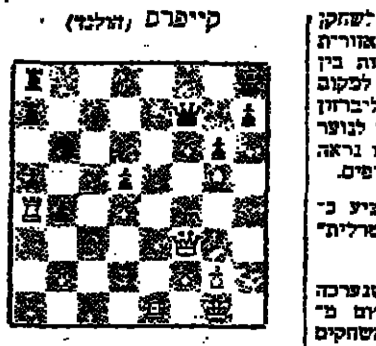

1. צ : ז5 ! ז : ז5 — (מ : 8ז 2. ז : ז7 ז : ז7 3. מ (מה2) 2. צ : ה7 ז : ח7 4. מ ז : 8ז2 5. מ : ה2 + 4א. 5. מ ה2 השחור נכנע.

דיקס — ט. פימן

1. ר : ח7+ מ : ח7 2. צ ג4 6ז 3. צ : ד4 ז : ה4 4. צ ג4+ מ ה8 5. צ ה1 ז : 6ז 6. ז : 11 מ : 11ה 7. ה : 5ז 4ה (עדיף צח8) 8. מ : ה4 מה : 5ז 9. צד1 מהגש 10. ז : 6ה השחור נכנע.

ה„מדד" קפץ

(סוף מעמוד 7)

יוח בלתי מוצדקת מהעבודה, ש־ מרביתן הן בנות 3־4 ימים.

המעסיקים מציעים ויסורמה כו־ ללת במיגבה השכר. בתעשיה ובין היתר הם מדברים על הנהגת מספר קטן של דרגות בכדי ליצור הפרשי־ יוח משמעותיות יותר בין דרגה ל־ דרגה מבהינת התמורה וכדי להעמיד בפני העובד אתגר לליקוד ולהש־ תלמות מקצועית, בנוסף לקריטריו־ נים איכותיים כתנאי לעליה בדרגה.

קריטריונים לקידום עובדים

ההצעה מדברת על הקטנת ה־ משקל היחסי של תוספת הוותק וב־ מקומה לקבוע מירוזה שכר שבמס־ גרתו יוכו העובדים בתוספות מעבר סכות על היעגיות בעבודה לפי שי־ טת הערכת עובדים. ההערכה תב־ בסס על תפוקה בהתאם לנורמות, עבודה ברמת טיב, שבודה במשמ־ רה ובשעות נוספות, האפשרות של העברת עובד ממחלקה למחלקה, ה־ התמודה בעבודה רזימה.

ההסתדרות טרם התיחסה להכנית ז' של המעסיקים, כי היא לא הוג־ שה זה עדיין. היא תאמר את דברה לגביה רק בעת המו"מ. בינתיים ת־ כין ההסתדרות את ההכנית שלה ר היא תעמיד אותה מול ההכנית של המעסיקים.

● רשימת מאמרים במדעי היהדות, חוברת פ', מאת יששכר יואל, יו"ל מטעם מערכת קריית ספר רבעון לביבליוגרפיה של בית הספ־ רים הלאומי והאוניברסיטאי, הוצאת ספרים לזיר י"ל מאגנס, האוניבר־ סיטה העברית, ירושלים תשל"ו.

● מאזניים, ירחון לספרות, הפוזן תשל"ו, עורך ב. י. מיכלי, הוצאת אגודת הסופרים העברים.

● ללא הדף, כרך ג', מזכרו־ נות, מאת ברל רפסר, הוצאת הקי־ בוץ המאוחד, תשל"ו, 403 ע'.

● שמורים בלב, רשימות, מאת חיים גליקסברג, הוצאת עקד עובד, תרבות וחינוך, 216 ע'.

● שיחת העיד, ספור, מאת זיגפריד לנץ, עם עובד, ספריית עם 80 ע'.

● עץ הפלא, סיפורים ומעשי־ יות, מנוקד. מאת כאשה סטוקר־ פאוק, עברית אפרים תלמי, ציורים דינה בבירק, הוצאת יזרעאל, תשל"ו.

שאגה הזיה, סיפור חיל בסיירת, על שאול סרפי, ד"ל. עם ציורים בעובנה. כהב עוזי בנזימן, ירוש־ לים תשל"ו.

בתי קולנוע

ירושלים

שעות ההצגה

בימי חול — 4.00—7.00—9.00

אורנע — הצ'יידים

אוריון — הכפיר והרוח

ארנון — אדית פיאף

הבירה — נמר של נייר

מיטשל — העריץ

חן — אקסודוס

סינרמה — שבוע 8 — מגדינגר

דריבל אין — גבר ושמו ואלדו

חיפה

אורה — שבוע 4 — מיכאל שלי

ארמון — שבוע 2 — אוצר הכריש

חן — שבוע 6 — עשרת הדברות

אודלי — שבוע 9 — כותרת ראשית

אמפי — שבוע 2 — הצירעה העוקצנית

פאר — השיחה

דון — שבוע 5 — שוער הלילה

תל־אביב

אסתר — מרוץ לחיים

פיטר פונדה — ורן אוטס

גורדון — שבוע 13 ואהרון — מיכאל שלי

„המתנגד" והתחביב שלו

(סוף מעמוד 7)

הפציב להפיק רווחים מתצוגה של תערוכה כזו במרכזים העירוניים, אלא לעודד ולשפה את רעיון יצירות ה„תחביב" בקרב ה־ המוגים. „זו עבודה הנוכית ממדרגה ראשונה" — הם קובעים ומוסיפים כי גם ביקוריהם של עשרות אלפי המבקרים בתערוכה, בעדויות והשפיעה עליהם „לפחות לנסות", ויקודים להם מקרים של אנשים, שהיו שרויים במצבי דיה מדוכדכים, שביקשו להתעסק ביצירות אבנותיות, במסגרת של „תחביב", ו„בולקי" — וכאן שורה שמחת החיים בקירבם...

גם מר צבי פכטר, מראשוני יזמי התערוכות ה„תחביב" בארץ, מעיד ואומר כי בתערוכות, המוצגות בימים אלה ב„בית הסוכ־", בשיתוף אגף התרבות והנוער של עיריית תל־אביב, המתתפים רבים שניגשו להפקת יצירות אמנותיות, רק בשנים האחרונות ואף הם הופתעו מיכולת המצב שלהם.

התערוכה ה„תחביב" בשלבמן, מוצגות ב־ צורה נאה לעדי, עם הרשימי־הסבר. ולפי נושאי יצירה, ואלפי המבקרים בהם, מתרשמים כי בתחום זה של היצירה ההובבית, אפשר להגיע גדולות, הביקור בשלבמן ...

עם בני המשפחה אתה הולך־סובב לך, ב־ ביתהא, מתבבב ליד כל מוצג ומגסה אף להבה את צורה של היצירה, ויותר מכך — הדה הפקה. „במה נפרורים צריכים לרכוש כדי לבנות את „מגדל אייפל" בצורה מיני־ טורית כזו — שאל ילד כבן 7 את בעל היצירה והלה, כמו ידיד מסבר היטים, הניח את כף ידו על כתפו והסביר לו, שעה ארוכה, איך וכיצד „לבנות ולהתחיל" עם עצר קופסאות הגפרורים הראשונות...

✱

בכלל, הציפוש הבלתי אמצעי בין היוצר־ התובב לבין המבקר־הסקרן, מסייע להגברת ההתעניינות והתחרויות מצד אלה, „שלא ניתו־ להפיק יצירות כעין אלה, ומבטיחים עתה, לאחר הביקור, „לפחות לנסות".

„אני בטוח שלאחר כל תערוכה „נולדים" עשרות יוצרים חדשים" — אומר צבי פכטר. מנסיון הכנים שלי, ומיקצן של התערוכות, ההקיימות כדי שנה בשנה, יש „כיסוי" להגדרה זו, ושוב, שמתנה ההובבים בארץ הולך וגדל, שכן מציאותה כוח, בלי ספק, מסייעת ליצירת האוירה הרצויה שלכך אנו מצפים ...

***

מאת
נעמי גוטקינד

ליום השוטרת:
השוטרת הדתית של משטרת ישראל

אחד הכיבושים הנשיים המרתקים ביותר של דורנו שנעשה בתחום העיסוק המקצועי שייך ליחידת השוטרות של משטרת ישראל החוגגת היום חמש עשרה שנה לקיומה. בקול תרועה דקה, בעבודה מסורה ושקדנית, בלי להצהיר מראש על „כוונות מלחמתיות" אבל בנכונות מלאה לשאת בעול הקשה והמעייף של שמירת האזרח מפני מפירי החוק הצליחו קרוב לאלפיים נשים חינניות, נשיות, הנראות היטב במדי המשטרה שלהן, לחולל מהפיכה היסטורית כמעט, בכל התדמית הציבורית של הכוח המישטרתי.

כאשר הופיעו לפני חמש עשרה שנה ברחובות ת"א עשרים וארבע בחורות במדים כדי לכוון את התנועה, נוצר סביבם פקק צפוף של נהגים נדהמים ונבוכים. שנים לא ידעו נהגים כיצד להתייחס לעובדה שאשה היא הנותנת להם דו"ח תנועה. היום הפכו השוטרות לחלק מובן מאליו של חיינו.

תוספת עידון לרחוב

„ברחוב הישראלי הרועש והמתוח מוסיפה האשה השוטרה קצת עידון, קצת השפעה מרסנת" אומרת סגן ניצב נעמי שדמי, אותה פגשנו במטה הצפוני של משטרת ת"א עסוקה בהכנות הקדחתניות האחרונות לקראת יום השוטרת. „אפילו הגברים הנוקשים והאלימים ביותר משנים קצת את טון ההתנהגות כאשר יש להם עסק עם שוטרת ולא עם שוטר".

התאמת נשים למשטרה

מסתבר שבניגוד למוסכמות שהיו קיימות אלפי שנים — מתאימות דווקא הנשים ביותר לעבודות משטרה. זוכרים עדיין את יונה קוממי, השוטרת שערכה לבדה מירדף אחרי רוצח משתולל ומצאה מותה מכדור שירה בראשה? היתה זו דוגמא מובהקת של פוטנציאל האומץ הנשי. שוטרת אחרה הועלתה לדרגת קצונה כהערכה על הצטיינות בעבודתה כחוקרת בפרשת רצח החיילת רחל הלר. לא כבכר הביאה דליה נחום מכישבר הגבול לתפיסתו של מחבל בנמל התעופה בן־גוריון. בלשית משטרה גלוותה להולייה השוטרים שהפתיעה רשת סוחרי סמים, וסמלת צעירה צויינה לשבח אחרי שלכדה בשעת מעשה סוחר סמים. יש היום שתי שוטרות שסיימו קורס צלפים בהצלחה. יש שוטרת סיור לשעבר שהן היום חוקרות, בבגדים אזרחיים, „במדור המרכזי" העוסק בעבודות בילוש באזורי ...

הפעם אפילו היועצת המשפטית של המשטרה היא אשה, נצים חנה הירש והכוונה על נכסי המשטרה היא סנ"צ שולמית קובי.

אם חשב מישהו שגברים, בעיקר עבריינים אלימים, לא יקבלו לעולם מרותה של אשה שוטרת — באה המציאות וטפחה על פניו.

נשים חוקרות

בחדרה של סנ"צ שדמי, באוירה התרבותית המתאימה ליהבל כה רב משכשפוטי, אמרה לה מפקדת השוטרות, לשעבר סגן אלוף בצה"ל: „ידעתי בשיב מתאימות בביוהד למקצוע יותר שעדיף בהווהו הוא. צריה לזולה. יותר על כך, הם מצליחות לפעמים בבשיכות הנדיבות כל חקירה יותר מגברים. לדעתי, אין כאשה המסוגלת להוציא מגבר דיעת שהוא רוצה להסתיר. מסקנה זו היא די חדשה בחוגי המשטרה, נשים עובדות רק שנתיים הצי בחקירה, פירושו של דבר מגיעות הפקידים ברישום גבוהה ועד השתתפות בצוות החקירה של ועדה בן־לילי" או על הפיגוע האחרון בירושלים. עוד תפקיד משטרתי החדש „השיטור", שנחשב עד כה גברי מובהק היא בידי נשים. ברור שלא לכל בהם אשלה נשים. כשצריך לפזר הפגנה ברחוב, תפקיד מאוד לא נשים לאנשי משטרה, כשצריך לרסן התפרעות אלימה, — לעולם לא נשלח נשים. גם בסיורי לילה אין הן משתתפות כי אז יש לנו עסק עם פריצים, שודדים ופושעים מועדים, ועד כמה שאני אזכור, לא אפיק אהר פורץ בלילה — רק כדי להוכיח את יכולתי".

שוויון בחובות לפני שוויון בזכויות

בכלל — הבלחנו לדעתי בעיקר משום שאף פעם לא לחמנו בתוקפנות לשוויון זכויות אלא לקחנו על עצמנו כמובן מאליו שוויון בחובות. אנחנו עובדות קשה, בעליה משמרות. ואני לא אמרתי שוב הן צריים או יש עצמאית בהם יכולתי להיות בבית לחוג עם ילדי ובעלי".

סנ"צ שדמי, לידת הונגריה, מבית דתי, שהוריה ניספו בשואה ושלבדה בזמנו באוניברסיטה פילוסופיה יהודית, רואה על הסף את הרעיון שעבודה משטרתית מתנגשת עם השקפת הסיבורה היהודית של „כל כבודה בת מלך פנימה".

„בה הולם אשה ומתאים יותר לרגישותה ולאופיה כאשר עזרה לזולה" היא אומרת בחום.

שאלנו: האם יש לכן מספיק מיצעדיה למשטרה? האם אמנם נמשכות הנשים למקצוע הקשה הזה?

„בתחילת דרכנו היה קצת קשה ישכנע צעירות שהן מתאימות למשטרה, הרים בדיוק להיפך. יש יותר נרשמות מאשר אנו זקוקים. אנחנו מקבלים אקדמאיות לתפקידי חקירה אבל גם צעירה לאחר שנת למוד המוכיחות בגרות נפשית ההתאמה לעבודה".

השוטרת בעולם מול השוטרת בישראל

נשים, כידוע, משרתות גם ביחידות מששטרה של ארצות אחרות, אבל בבהינת המיספר בישראל אוזן השתתפותן הגבוה ביותר. יש המתבדדים כי צריך לומר שמשטרה ישראלית יש ששטרה ישראל...? יותר על כן — הגיל הממוצע של שוטרות בארץ צעיר מאשר בחו"ל. אומרת סנ"צ שדמי: „מנסיונותי בעולם ראיתי שיצינות במשטרה בארצות אחרות בנו קריירה על השבת הרב פרטיים. מעכבות ביותר נשואות. אני זוכרת כיצד הפגיש אותי פעם מפקד משטרה לונדון עם קצינות בכירות והציג בפני, כאחת ביחידת בכירה, קצינה ...

שהיא גם נשואה, אבל אפילו הנשואות אינן אמהות לילדים. יש עוד פרט המבדיל בינינו לבין השוטרות בעולם. ברוב המשטרות עבודות נשים רק שעתיים בחוץ ואח"כ הן חוזרות למשרד לנוח ולעסוק בעבודות משרדיות. אצלנו, כפי שידוע כל אחד. שוטרת תנועה או מקוף נמצאת בתפקידה משמרת שלמה, והמשמרת השלישית נמשכת עד עשר בלילה".

שוטרת דתית ושמה אהובה

למרות הדגשתה של סנ"צ שדמי בדבר „העזרה לזולה" נדמה כי עבודת המשטרה אינן תואמות במיוחד את התדמית הנשית המקובלת על מסורת היהדות. מאחר שכך ביקשנו לדעת האם יש בישראל גם שוטרות דתיות.

מסתבר שיש, בינתיים אחת בלבד.

אהובה לידר, סטודנטית לשעבר במחלקות לפסיכולוגיה וקרי־ מינולוגיה באוניברסיטה בר־אילן והיום סגנית ראשונה ומועמדת לרב סמל ביחידה לרשימת ביקורת דרכונים בשדה התעופה בן גוריון. אגב, כל משרד רשימה בקורת הדרכונים בלוד מאוייש בבקרה, בנשים בלבד..

מספרת אהובה: „יום אחד הודמנתי לענף התנועה של המשטרה כדי למסור עדות על תאונת דרכים. לא חשבתי עד אז מעולם על התגייסות למשטרה. להפתעתי — היתה זו בחורה שרשמה את העדות מפי. התחלנו לדבר — ואז היא הציעה לי להצטרף למשטרה. הרעיון תפס אותי והלכתי להרשם. גדלתי בבית דתי מיסודו של הפוהפ"ן, אבל הורי לא התנגדו לצעד הזה. אבא ז"ל היה אפילו גאה, כי הוא תפס כנראה את האספקט של העזרה לזולה שבעבודה דתוני".

והחבריה הסטודנטים?

„החברות והחברים נרתעו בהתחלה מן התדמית המקובלת של המשטרה ולא הבינו את הצעד שלי, אבל במשך חמש שנותי כשוטרת, השתנתה תדמית זו לחלוטין והיום מקובל לראות אקדמאיות

בקורת דרכונים בלוד

אהובה נשלחה כשוטרת מתחילה אל דוכני בקורת הדרכונים בשדה התעופה בלוד. בילוש — פועל השדה גם בשבתות ובחגים, אבל: „אמרתי מלכתחילה שאני דתיה ולא אעבוד בשבת ובחג ותמיד כיבדו את רצוני. אפילו כשהיו זקוקים לי בדחיפות במוצאי שבת, הוו מחכים עד צאת הכוכבים לפני שהתקשרו אלי הביתה לקריאה לי.

לאחר בחינות פסיכוטכניות, ראיון אישי אצל מפקד יחידת נתב"ג (נמל תעופה בן־גוריון) בדיקת כשרות ביחסי ציבור במגע עם קהל ובשפה זרה נוספת, הוצבה אהובה לתפקיד החלה לובשה מדים.

עשרים וארבע שעות בתפקיד

האם המדים קובעים את ההתייחסות החברתית כלפיה?

היא מהייכת: „בהחלט! אני נמצאת בעוסק במתה של העבודה עשרים וארבע שעות ביום. במקצוע אחר — כשאת עוזבת את מקום עבודתך — את חופשיה. לא כך כשוטרת. אנשים עוצרים אותי ברחוב כדי לשאול שאלות או לבקש עזרה בצורה הטבעית והמובנת מאליה, והרי לא יעלה על דעתם לפנות כך אל סתם בחורה בלבוש אזרחי. כשאני עומדת ליד כתבר תציה כנגר־בים אלי מבטים וכעש־ תולים לחכות עד שמתחלף הרמזור לירוק למרות שאינני שוטרת תנועה. ברור לי גם שאם אקלע במקרה לאיזו בציה ברחוב — לא אעמוד מן הצד או אסתלק מן המקום, אלא אשתדל לעזור. אין ספק — קשה להיות שוטרת מאשר פקידה או מורה. אלא שאהובה כמסבירה כי עבודת המשטרה נותנת סיפוק ההורשה עזה של מילוי הפקיד השוב.

מזכ"לית ארגון השוטרים הבינלאומי

בזמנה הפנוי משמשה סמל ראשון אהובה ליוזר כמזכירת ארגון השוטרים הבינלאומי, ארגון חברתי של משטרות העולם, שהיא הינה האשה היחידה בנשיאותו. „כאשר ביקרתי פעם בניו־יורק בכנס ארגון השוטרים נדהמו שם כאשר הציגו אותי כמזכ"לית הארגון הישראלי. אין עוד ארץ בעולם שבה ממלאת אשה תפקיד דומה".

שאלנו: וכיצד התרשמת משוטרות ניו־יורק?

אהובה: „בניו־יורק יש יחידה קטנה מאוד של שוטרות, בעיקר לתפקידי ייצוג. הן מסיירות מעט ברחוב, ורק בזוגות, כדי לרשום רשימות או מסיירות על סוסים בלוויית שוטר אחר. הפגישו אותי אמנם גם עם נשים העובדות בריפלג הסבים של ניו־יורק. היו אלה גברתניות בריאות המסתובבות חמושות סכינים ואקדחים ואין בהן אף אחת נשואה. נדמה לי שהשוטרת הישראלית היא הנשית ביותר וגם היחידה המצליחה לשלב בית וילדים עם עבודתה. כשלקחו אותי להרלם, לסיבוב, נתנו לי אקדה. התפלאתי. אבדתי למארחי: בארץ מסתובבות שוטרות ברחוב כשאינן חמושות, והם נדהמו: אז איזה מין משטרה אתם? זו הסיבה כנראה לכך שהשוטרה בארץ יכולה לשמור על עידונה ותפקודיה הנשיים. או אולי זוהי הנטיה המגבי הקה שלה כבת עמנו.

שאלנו: האם פגשת שוטרות גם בארצות נוספות?

אהובה: בקנדה ראיתי שוטרות ברחוב, אבל רובן נשים מבוג־ רות. בגישמות ונוקשות. בגרמניה נשים רושמות דו"חות תנועה אבל לא מכוונות תנועה. בלונדון עד כמה שראיתי אין שוטרות ברחוב.

השוטרת והבית

אהובה איננה נשואה אבל בין חברותיה למשרד בשדה התעופה יש נשים נשואות ואפילו אמהות לילדים. שאלנו: כיצד לדעתך מצליחות השוטרות הישראליות לבצע מה שאין ביכולתן של השוטרות ביתר ארצות הבל: לשלב משפחה ועבודה שיטור? אהובה מחייכת ומסבירה: זה תלוי כנראה בבעלים הישראלים. הם משתפים פעולה. הנה דוגמא: יש במשרד שלנו אם אותה, המתחילה לעבוד כרגיל בשבע השלושים ובעלה, המתחיל את יום עבודתו רק בשמונה, הוא זה האחראי על לקיחת הילד למעון. ללא עזרת הבעלים — אי אפשר היה לאשה נשואה לעמוד בדרישות. שוטרת איננה פקידה בסיימת שמונה שעות והולכת הביתה. תמיד קורה משהו המחייב להשאר יותר בגלל: קיסינג'ר מגיע, הנשיא יוצא, רה"מ נכנס, יש שביתת סבלים, כל אירוע שכזה חורש שתישאר בלוד משמרה רזרבית. ואז הייבות השוטרות להמתין בבקים שעה שעתיים, ולפעמים הרבה יותר. כל הסידורים עם הבעל, הילדים או המטפלת הם בנוסח: יתכן שאחזור בזמן ויתכן שאאחר כמה שעות...

צריך לזכור שאצלנו גם עובדים במשמרת לילה — מ־4 אחה"צ עד שש בבוקר, כדי להבין את מהות העבודה.

שאלנו: ומה באשר לשכר, להנאים, ליחס, האם יש הבדל בין גברים לנשים?

אהובה: לשוטרות יש כל החובות, אבל גם כל הזכויות שיש לשוטרים. שכר שווה, עבודות שוות, דרגות שוות...

בחגיגות
יום
השוטרת
בשנים
קודמות